

Skolēnu mācību sasniegumu summatīvā vērtēšana

Metodiskais līdzeklis

Skolēnu mācību sasniegumu summatīvā vērtēšana

Metodiskais līdzeklis

Metodisko ieteikumu I daļa izstrādāta, īstenojot Eiropas Sociālā fonda projektu "Kompetenču pieeja mācību saturā" un Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu "Datos balstītu risinājumu izveide skolas izaugsmei" (realizē Latvijas Universitātes Starpnozaru izglītības inovāciju centrs).

Metodisko ieteikumu izstrādi vadīja **Santa Kazaka**.

I daļas autori: **Ilze France, Ģirts Burgmanis, Marta Mikīte, Dace Namsone, Pāvels Pestovs**.

Metodisko ieteikumu II daļa izstrādāta, īstenojot Eiropas Sociālā fonda projektu "Kompetenču pieeja mācību saturā".

II daļas sagatavošanā piedalījās **Elīna Apsīte, Austra Avotiņa, Mihails Basmanovs, Inese Bautre, Zane Bēķe, Gunta Falka, Ilze Ieleja, Paula Janušķēvica, Anita Jonasta, Sandra Juste, Laura Katkeviča, Inga Krišāne, Ata Krūmiņa, Evi Daga-Krūmiņa, Aira Kumerdanka, Alise Kuzņecova, Anita Lazdāne, Dita Lapiņa, Olīta Ļitvinova, Melita Mazūdre, Agrita Miesniece, Lauma Muižniece, Irēna Nelsone, Maija Priedīte, Lienīte Otersone, Dina Šavlovskā, Konstantīns Šuba, Ieva Tenberga, Elīna Vestmane, Līta Vēvere**.

Recenzente: **Ausma Bruņeniece**.

Pateicamies par ieguldīto darbu materiāla tapšanā Latvijas Universitātes pētniecei **Inesei Dudarevai**.

ISBN **978-9934-24-134-5**

Saturs

Ievads	4
Izmantoto terminu skaidrojums	5
I daļa	7
1. Vērtēšanas mērķi, principi	7
2. Nobeiguma darbs kā mērinstruments	17
2.1. Nobeiguma darba plānošana	18
2.2. Nobeiguma darba veidošana – uzdevumi un vērtēšanas kritēriji	23
2.3. Vērtējuma izlikšana	28
2.4. Kā domāt par pārbaudes darba rezultātiem	32
3. Nobeiguma darbu piemēru analīze	34
3.1. Rakstiska nobeiguma darba veidošanas piemēra analīze	34
3.2. Kompleksu sasniedzamo rezultātu mērišanas piemēri	40
Izmantotā literatūra	45
II daļa	46
Summatīvo darbu piemēri <i>Skola2030</i>	47

Ievads

Izmaiņas saistībā ar skolēnu sasniegumu vērtēšanu, kas atspoguļotas Ministru kabineta noteikumos¹ un kas apraksta prasības pilnveidotā mācību satura apguvei valstī notiekošās reformas kontekstā, nostiprina pieeju vērtēšanai kā pierādījumu (datu) iegūšanai par plānoto sasniedzamo rezultātu apguvi. Iegūstot pierādījumus (datus), tiek mērīts, cik lielā mērā skolēnam ir izdevies sasniegt plānotos sasniedzamos rezultātus (SR) un kā komunicēt to skolēnam.

Tas paplašina izpratni par vērtēšanu, skaidri pasakot, ka vērtēšana **nav** tikai vērtējuma izlikšana; tas atbilst teorētiskajām pamatnostādņēm, kā vērtēšanas jēga tiek atsegta pētnieciskajā literatūrā. Grants Vīgins (Wiggins, 2006) aicina uz vērtēšanu raudzīties kā uz līdzekli, kas sniedz iespēju uzlabot mācīšanos, nevis tikai “auditēt faktu uzkrāšanu”, rosinot domāt par vērtēšanu kā par informāciju, kas nepieciešama, lai uzlabotu sniegumu. G. Vīgins aicina kā vērtēšanas primāro mērķi izvīrēt – palīdzēt skolēniem labāk mācīties un skolotājiem labāk mācīt (Wiggins, 2006). Prasmīga formatīvā vērtēšana uzlabo summatīvo rezultātu (Black, Wiliam, 1998).

Šāda pieeja Latvijā nav sveša. Jau veidojot mācību saturu iepriekš un tā vērtēšanu, ir aprakstīta gan summatīvās, gan formatīvās vērtēšanas loma², skaidrota desmit ballu skalas izmantošanas dziļākā jēga. Diemžēl daļa no šīm iecerēm ilgu laiku ir palikusi dokumentu līmenī. Šīs iestrādes tiek turpinātas un tālāk attīstītas, plānojot un vērtējot konkrētu, dažāda veida sasniedzamo rezultātu apguvi.

Skolu praksē skolotāji bieži izmanto savu intuīciju, lai pieņemtu lēmumus par mācīšanos un mācīšanas uzlabošanu (Lynch, Smith, Provost, & Madden, 2016). Tas veiksmīgi notiek tad, ja tiek vērtēta elementāru zināšanu vai prasmju apguve. Intuitīvi novērtēt mācību satura daudzveidīgos sasniedzamo rezultātu veidus – zināšanas, izpratne, prasmes, kompleksie sasniedzami rezultāti – kļūst praktiski neiespējami. Darba kārtībā ienāk izaicinājums – kā mainīt pieeju, lai, izmantojot vērtēšanā iegūtos pierādījumus, pieņemtu datus balstītus lēmumus par mācīšanos un mācīšanu (Wohlstetter, Datnow, & Park, 2008). Kad pierādījumi ir iegūti, tiek izdarīts spriedums par apgūto un skolēnam tiek komunicēts, cik lielā mērā ir apgūti plānotie sasniedzamie rezultāti.

Izliktais vērtējums skaidri komunicē, vai skolēns ir apguvis sasniedzamos rezultātus tā, ka spēj pārnest apgūto uz jaunu situāciju starpdisciplinārā kontekstā (vērtējums 9, 10 vai apguves līmenis P (apguvis padziļināti) 1.–3. klasē), vai tikai spēj darbināt elementāras prasmes pazīstamās situācijās (4 balles vai S (sācis apgūt) 1.–3. klasē) u. c.¹ Izliktais vērtējums ir tikai simbols, ko lieto komunikācijā. Lai vērtējuma simbola nozīme būtu nepārprotama, katram temata nobeiguma vērtēšanas darbam, par kuru tiek izlikts vērtējums, vajadzētu kalpot kā mērinstrumentam izvēlēto sasniedzamo rezultātu apguves novērtēšanai (mērīšanai). Nobeiguma darbs kalpo kā mērinstruments tad, ja ar tā palīdzību izdarītie secinājumi ir ticami un droši.

Atkarībā no vērtēšanas mērķa mainās sprieduma izteikšanas veids. Ja mērķis ir vērtēt, lai mācītos (formatīvi), tad skolēns saņem atgriezenisko saiti par plānoto sasniedzamo rezultātu apguvi, kura atbild uz trim jautājumiem: *Kas man izdodas? Kas vēl ne? Ko darīt tālāk (lai izdotos)?* Rezultāta fiksēšana ar vērtējumu (% , burtu vai citādi) neatbild ne uz vienu no šiem jautājumiem un bez prasmīgas atgriezeniskās saites **nav** uzskatāma par formatīvo vērtēšanu.

Ja mērķis ir apgūtā novērtēšana (summatīvi), piemēram, temata noslēgumā, tad skolēns saņem vērtējumu (ballēs vai līmeņos) par tematā apgūto. Arī summatīvās vērtēšanas rezultātā skolotājam ar skolēniem vajadzētu analizēt konkrēto sasniedzamo rezultātu apguvi.

Bieži vien skolotāju, skolu vadītāju praksē priekšplānā izvīrās tieši vērtējums, kuru saņem skolēns par pareizi vai nepareizi izpildītiem uzdevumiem, nevis pieeja, ka tiek iegūti pierādījumi konkrētu sasniedzamo rezultātu apguvei, par ko šis vērtējums skolēnam pienākas. Šī pieeja dod iespēju skolēnam veidot prasmes, ieradumu plānot konkrētu sasniedzamo rezultātu apguvi un mācīties vērtēt to sasniegšanu, lepoties ar to (arī vecākiem komunicēt apgūto, ne tikai vērtējumu), kā mācīšanās mērķi izvīrēt konkrētas zināšanas un prasmes, **nevis** vienkārši iegūt augstu vērtējumu kā konkursā. Vērtējuma komunikācijai ir vistiešākā ietekme uz skolēna mācīšanās motivāciju, domājot par to, kas ir skolēna mācīšanās mērķis. Esošā skolu prakse un pētījumi ir pārliecinoši pierādījuši, ka, saistot mācīšanās motivāciju ar izlikto vērtējumu, jau 4.–6. klašu posmā daļa skolēnu ir pazaudējusi motivāciju mācīties, jo objektīvi augstu vērtējumu vairs nespēj iegūt, bet cita motivācija nav izveidota.

¹ MK noteikumi Nr. 747 “Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem” un MK noteikumi Nr. 416 “Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem”.

² ISEC, 2005, Pārbaudes darbi. Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšanai pamatskolā. Metodisks līdzeklis.

Raugoties uz vērtēšanu kā pierādījumu iegūšanu par apgūtajiem sasniedzamajiem rezultātiem, **nevis** vienkārši vērtējuma uzlabošanu, jēgu zaudē iespēja vairākkārt pārrakstīt pārbaudes darbus, kas nereti skolu praksē ir dziļi iesakņojusies. Ja skolēnam ir bijusi pieejama visa informācija par pārbaudes darbu, tad citā reizē veiktā mērījumā iegūtā informācija nedod pamatu ticamiem un drošiem spriedumiem par apgūto; darba vairākkārtēja pārrakstīšana neveido skolēna atbildību par paveikto darbu.

Šāda pieeja vērtēšanai sākas ar prasmīgu plānošanu, fokusējoties uz katrā klasē, katrā mācību priekšmetā būtiskākajiem sasniedzamajiem rezultātiem, kas jāapgūst, un kā to iespējams novērtēt, kuros mācību priekšmetos skolotājiem nepieciešams sadarboties, veidojot kopīgus projektus.

Šajā izdevumā aplūkosim pierādījumos (datos) balstītu pieeju vērtēšanai tieši summatīvajiem mērķiem, t. i., kā izveidot nobeiguma darbus, lai novērtētu skolēnu apgūto konkrēta mācību temata apguves rezultātā. Līdztekus tradicionālam rakstveida nobeiguma darbam aplūkots projekta darba vērtēšana, kas veiksmīgi izmantojama kompleksu sasniedzamo rezultātu apguves un vērtēšanas pieredzes uzkrāšanai. Izdevuma otrajā daļā ir iekļauti pārbaudes darbu piemēri dažādos mācību priekšmetos.

Metodiskais materiāls ir adresēts skolotājiem un skolu vadītājiem, lai skolu praksē ienāktu vairāk zināšanu, kas palīdzētu notikt pieejas maiņai.

Izmantoto terminu skaidrojums

Formatīvā vērtēšana ir nepārtraukta ikdienas mācību procesa sastāvdaļa un nodrošina skolēnam un pedagogam atgriezenisko saiti par skolēna tā brīža sniegumu pret plānotiem sasniedzamajiem rezultātiem. Formatīvo vērtēšanu īsteno pedagogs, lai noteiktu skolēna mācīšanās vajadzības un sniegtu papildu atbalstu skolēnam, plānotu un uzlabotu mācīšanu. Formatīvās vērtēšanas procesā piedalās arī skolēni, lai uzlabotu mācīšanos, patstāvīgi vērtētu savu un cita sniegumu^{1,2}.

Drošums (nobeiguma darba) raksturo tā rezultātu stabilitāti, cik lielā mērā šī darba rezultāti būs ticami arī citā skolēnu grupā, piemēram, citā klasē vai veicot pārbaudi atkārtoti, piemēram, nākamajā gadā.

Kompetence jeb lietpratība ir komplekss sasniedzamais rezultāts, kas raksturo skolēna spēju koordinēti lietot zināšanas, prasmes un ieradumus jaunās, neierastās situācijās³.

Nobeiguma vērtēšanas darba specifiskācija (matrica) ir vērtēšanas plānošanas instruments, kurā sabalansēti parāda vērtēšanas saturu, t. i., iekļauti būtiskākie sasniedzamie rezultāti, to veids un izziņas darbības līmenis.

Sasniedzamie rezultāti ir prasības mācību satura apguvei. Tie ietver zināšanas un pamatprasmes mācību jomās, caurviju prasmes un vērtībās balstītus tīkumus un ir apgūstami mācību priekšmetos, starpdisciplināri, kā arī iesaistoties plašākās skolas dzīves norisēs. Sasniedzamais rezultāts ir izmērāms procesa laikā (formatīvi) vai/un tā noslēgumā (summatīvi).

Sasniedzamo rezultātu grupas ir zināšanas, izpratne, prasmes un kompleksi sasniedzamie rezultāti. Atkarībā no sasniedzamā rezultāta grupas izvēlas mācīšanas, mācīšanās un vērtēšanas paņēmienus.

Snieguma līmeņu apraksts parasti tiek izmantots, vērtējot kompleksu prasmi. Tas ir vienots kritēriju kopums skolēna darba novērtēšanai, kas ietver kvalitātes līmeņu aprakstus par katru kritēriju. To galvenais lietojums ir savietot sniegumu ar atbilstošos aprakstu (Brookhart, 2013). Snieguma līmeņu apraksts paredzēts vairākkārtējai lietošanai ilgstošā laika periodā.

Snieguma vērtēšana ir pieeja vērtēšanai, kas balstīta uz novērojumiem par skolēna darbību vai radītu produktu un sprieduma izteikšana par novēroto. To izmanto, vērtējot sasniedzamos rezultātus, kuru apguvi skolēns var demonstrēt pēc būtības atšķirīgās kvalitātes pakāpēs, un daudzos gadījumos snieguma vērtēšana ietver novērojumus skolēna snieguma demonstrēšanas laikā.

³ Projekta "Kompetenču pieeja mācību saturā" (Skola2030) informatīvs materiāls "Pilnveides principi" <https://www.skola2030.lv/lv/macibu-saturu/macibu-satura-pilnveide/pilnveides-principi>.

Summatīvā vērtēšana notiek mācīšanās posma noslēgumā (piemēram, temata, mācību gada, izglītības pakāpes noslēgumā), lai novērtētu un dokumentētu skolēna mācīšanās rezultātu. Summatīvo vērtēšanu īsteno pedagogs, lai novērtētu un dokumentētu, kā skolēns ir apguvis plānoto sasniedzamo rezultātu mācīšanās posma noslēgumā, vai Valsts izglītības satura centrs, lai novērtētu un dokumentētu, kā skolēns apguvis skolēnam noteiktos sasniedzamos rezultātus izglītības pakāpes noslēgumā^{1,2}.

Summatīvās vērtēšanas darbs (nobeiguma vērtēšanas darbs)⁴ ir pārbaudes darbs mācīšanās posma noslēgumā, lai novērtētu un dokumentētu skolēna mācīšanās rezultātu.

Taisnīgums (nobeiguma darba) nodrošina visiem skolēniem vienādas iespējas parādīt savu labāko sniegumu.

Testelements ir vērtēšanas darba vienība, kas tiek atsevišķi novērtēta. Testelements ir viss uzdevums vai uzdevuma daļa (apakšuzdevums).

Ticamība (nobeiguma darba) rāda, cik lielā mērā, iegūstot pierādījumus, vērtēšanas darbs ļauj secināt par apgūto tematā (kursā).

Uzdevums ir testelements vai to kopums, kuru bieži apvieno vienots konteksts vai situācija.

Vērtējums ir simbols (piemēram, burts, cipars), kura mērķis ir pēc iespējas precīzāk komunicēt, cik lielā mērā ir apgūti sasniedzamie rezultāti.

Skolēna mācību sniegums summatīvajā vērtēšanā tiek izteikts:

1.–3. klasē – apguves līmeņos STAP (S – “sācis apgūt”, T – “turpina apgūt”, A – “apguvis” un P – “apguvis padziļināti”);
4.–9. klasē – 10 ballu skalā.

Formatīviem mērķiem skola pieņem patstāvīgu lēmumu par vērtējuma veidu.

Vērtēšana ir informācijas iegūšana, lai spriestu par skolēna sniegumu vai sasniegto rezultātu^{1,2}.

Vērtēšanas indikators ir prasības skolēna sniegumam, kas apliecina sasniedzamā rezultāta vai sasniedzamā rezultāta daļas apguvi. Vērtēšanas indikators ir precīzi formulēts sasniedzamais rezultāts, kas atspoguļo konkrētajā testelementā vai uzdevumā izmērīto.

Vērtēšanas kritērijs ir pazīme, pēc kuras nosaka skolēna demonstrētā snieguma kvalitāti pret sasniedzamo rezultātu.

Vērtēšanas paņēmiens ir veids, kādā tiek mērīta konkrēta sasniedzamā rezultāta apguve. Vērtēšanas paņēmiena izvēle ir atkarīga no sasniedzamā rezultāta grupas. Vērtēšanas paņēmieni ir, piemēram, atbilžu izvēles jautājums, atvērts jautājums, prezentācija, projekts, eseja u. c., un tie var būt rakstiski, mutiski, praktiski vai kombinēti^{5,6}.

⁴ Tā kā summatīvās vērtēšanas darbs tiek veikts mācīšanās posma noslēgumā, lietojam terminu “nobeiguma darbs”.

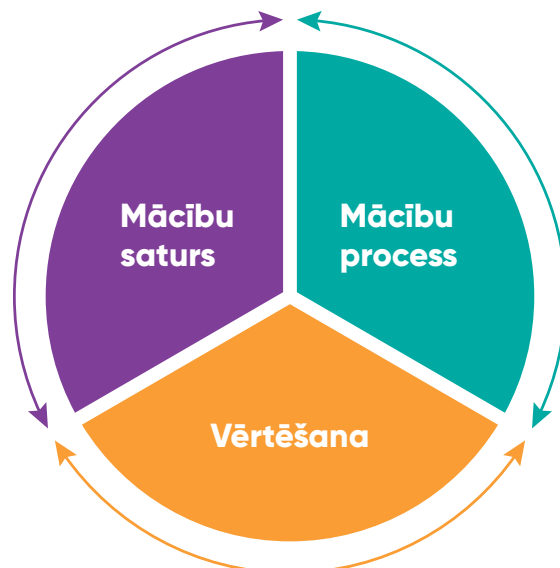
⁵ ISEC, 2005, Pārbaudes darbi. Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšanai pamatskolā. Metodisks līdzeklis.

⁶ VISC, 2011, Rokasgrāmata dabaszinātņu un matemātikas skolotājam. 1. daļa.

I daļa

1. Vērtēšanas mērķi, principi

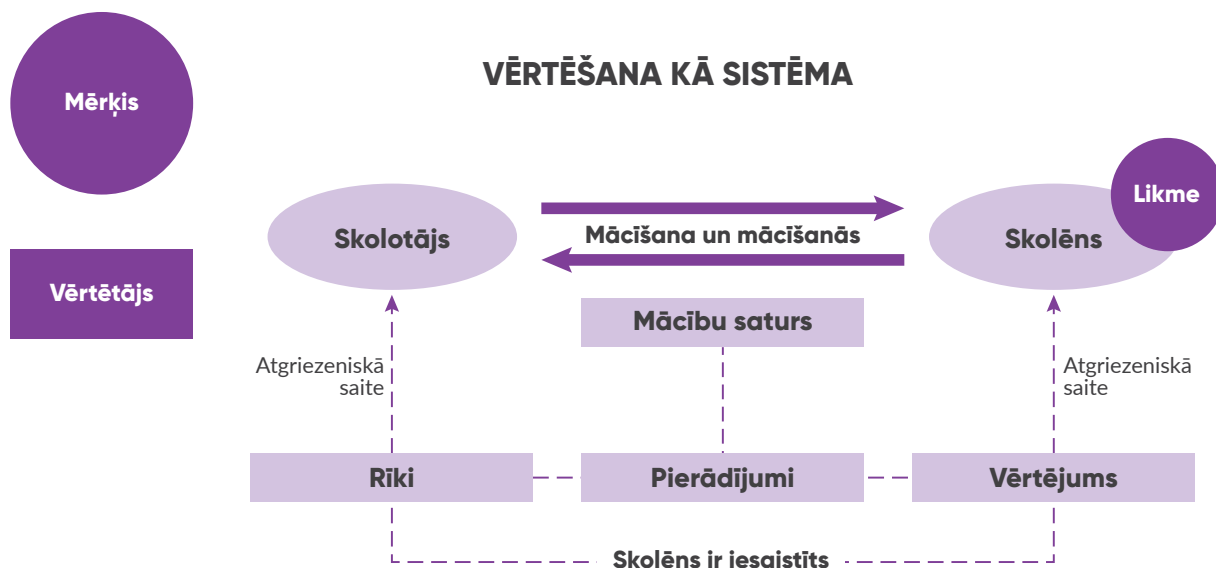
Skolēni var sasniegt labus rezultātus tikai tad, ja mācību saturs, mācību process un vērtēšana notiek saskaņoti (sk. 1. att.). Mācību process notiek, vadoties pēc tā, kāds mācību saturs ir jāapgūst. Visā mācību procesa laikā notiek vērtēšana, lai pārlicinātos par konkrētu sasniedzamo rezultātu apguvi, šim nolūkam izmantojot “mērinstrumentus” (pārbaudes darbus u. c. vērtēšanas paņēmienus).

1. attēls. Mācību satura, mācību procesa un vērtēšanas vienotība

Vērtēšana ir process, kurā tiek iegūta ticama informācija (pierādījumi, dati) par skolēnu sniegumu un pieņemts lēmums par apgūto, to komunicējot kā atgriezenisko saiti vai vērtējumu. Vērtēšana notiek katru reizi, kad skolotājs pārlicinās, iegūst pierādījumus par skolēnu sniegumu. Atgriezeniskā saite tiek izmantota, lai uzlabotu mācīšanos un mācīšanu. Prasmīgai atgriezeniskajai saitei mācīšanās procesā ir liela ietekme uz skolēnu sniegumu (Hattie & Timperley, 2007, Kluger & Denisi, 1996). Neprasmīgi veidota, nemotivējoša atgriezeniskā saite var negatīvi ietekmēt skolēnu mācīšanos un līdz ar to arī sniegumu. Savukārt primārais vērtējuma mērķis ir atspoguļot un komunicēt visām iesaistītajām pusēm skolēnu pašreizējo mācību sniegumu (zināšanas, izpratne, prasmes mācību jomā, caurviju prasmes) jeb to, cik lielā mērā ir apgūti plānotie sasniedzamie rezultāti. Vērtējumu ir iespējams izteikt cipara, vārdiskā vai simbola veidā.

Vērtēšanai ir noteikts mērķis, to veic vērtētājs (skolotājs, ārējais vērtētājs, klasesbiedrs vai pats skolēns), izmantojot konkrētus vērtēšanas rīkus (uzdevumus, vērtēšanas kritērijus, snieguma līmeņu aprakstus u. c.) un paņēmienus pierādījumu iegūšanai par konkrētu sasniedzamo rezultātu apguvi. Pamatojoties uz iegūtajiem pierādījumiem, tiek pieņemts lēmums par apgūto, sniedzot atgriezenisko saiti vai komunicējot vērtējumu (sk. 2. att.). Skolēns ir tieši iesaistīts vērtēšanas procesā.

2. attēls. Vērtēšana kā sistēma pierādījumu iegūšanai (LU SIIC arhīvs)

Vērtēšanu pēc tās mērķa iedala formatīvajā un summatīvajā vērtēšanā. Kad ir apgūts temats (kurss u. c.), tiek iegūti pierādījumi par būtiskāko temata sasniedzamo rezultātu apguvi (mācīšanās novērtēšana jeb summatīvā vērtēšana).

Vērtēšana notiek arī tad, kad skolotājs mācību stundā iegūst ticamus pierādījumus, kā skolēni ir apguvuši plānoto sasniedzamo rezultātu. Formatīvā vērtēšana Latvijā sāka ieviest reizē ar pētnieciskās domas veidošanos pasaulē. Formatīvā vērtēšana (*vērtēšana, lai mācītos*) notiek mācību procesa laikā⁷ (Black, & Wiliam, 1998, Black, & Wiliam, 2009). Skolotājs, izmantojot dažādus paņēmienus, regulāri pārliecinās par to, vai skolēni sasniedz plānotos rezultātus, skolēni saņem atgriezenisko saiti, kas palīdz uzlabot mācīšanos (*Kas man izdodas? Kas vēl ne? Ko darīt tālāk?*), un izmanto iegūtos pierādījumus savas mācīšanas uzlabošanai. Skolu praksē formatīvās vērtēšanas jēga reizēm tiek pārprasta. Formatīvā vērtējuma procentos (%) izlikšana nav formatīvā vērtēšana un iecerēto efektu nevar dot. Profesionāli īstenota formatīvā vērtēšana palīdz uzlabot skolēnu sniegumu summatīvajā vērtēšanā (Čakāne, 2018). Prasmīgs skolotājs ne vien iesaista skolēnus vērtēšanas procesā, bet arī māca skolēnus dot un pieņemt atgriezenisko saiti, pārliecinoties par paša apgūto un veikt savstarpējo vērtēšanu.

Formatīvās un summatīvās vērtēšanas veidiem ir atšķirīgs mērķis, un, tikai prasmīgi tos kombinējot, var stimulēt katra skolēna individuālo izaugsmi.

Summatīvā vērtēšana ir ļoti nozīmīga vērtēšanas kā sistēmas daļa. Summatīvās vērtēšanas rezultātā skolēns saņem vērtējumu, kura pamatā ir dati/pierādījumi par konkrētu temata (kurša u. c.) sasniedzamo rezultātu apguvi. Lai skolēns saņemtu vērtējumu, svarīgi, lai katrs summatīvās vērtēšanas darbs kalpotu kā mērinstrumentis un rezultāti katrā vērtēšanas darbā precīzi atspoguļotu tematā iekļauto sasniedzamo rezultātu apguvi, un lai, saņemot vērtējumu, skolēnam būtu skaidrs, par ko šis vērtējums tiek saņemts.

Summatīvajai vērtēšanai ir liela ietekme, pieņemot nozīmīgus lēmumus par skolēna nākotni, piemēram, skolēni tiek pārcelti nākamajā klasē, balstoties uz summatīvās vērtēšanas rezultātiem, pretendē uz stipendijām un citiem atbalvojumiem. Īstenojot summatīvo vērtēšanu, ir jo īpaši svarīgi, lai izliktie vērtējumi precīzi atspoguļotu MK noteikumos paredzēto prasību (sasniedzamo rezultātu) apguvi.

⁷ ISEC, 2005, Pārbaudes darbi. Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšanai pamatskolā. Metodisks līdzeklis.

Prasmīgi īstenota pierādījumos balstīta vērtēšana norisinās, ievērojot šādus vērtēšanas pamatprincipus (Stiggins, Arter, Chappuis, & Chappuis, 2004, McMillan, 2017).

- Vērtēšanai ir konkrēts mērķis. Vienam vērtēšanas darbam var būt tikai viens mērķis. Vērtēšana tiek plānota.
- Vērtēts tiek tas, kas tiek mācīts, dodot iespēju visiem skolēniem parādīt apgūto. Summatīvajā vērtēšanā tiek vērtēti būtiskākie sasniedzamie rezultāti, izvēloties atbilstošu vērtēšanas paņēmieni.
- Tiek iegūti pierādījumi par katra skolēna apgūto, izmantojot drošus un ticamus vērtēšanas paņēmienus (pārbaudes darbus u. c.) pierādījumu iegūšanai.
- Vērtēšanas rezultātiem ir ietekme; objektīva vērtējuma izlikšana un komunikēšana ir skolotāja atbildība.
- Vērtēšanu pielāgo vai modificē atbilstoši skolēnu vajadzībām. Vērtēšanu dažādo, to pielāgojot (laiks, burtu izmērs...) vai modificējot atbilstoši skolēnu konkrētajām vajadzībām.
- Vērtēšanā iegūtie pierādījumi kalpo skolotājam mācīšanas uzlabošanai, reflektējot par iegūtajiem pierādījumiem un izmantojot tos.
- Skolēni tiek iesaistīti vērtēšanā, darot zināmu skolēniem vērtēšanas mērķi un ietekmi, iepazīstinot ar to, ko vērtē, komunikējot skolēniem spriedumu (vērtējumu) mērķim atbilstošā veidā, mācot skolēniem vērtēt savu sniegumu.

Skolotājam, kurš šos principus ievēro savā praksē, piemīt vērtēšanas pratība (Pastore & Andrade, 2019). Vērtēšanas pratība (angl. *assessment literacy*) ir izpratne par to, kas ir vērtēšana, un tās jēgpilna izmantošana, kā arī zināšanas par teorētiskajiem un filozofiskajiem pamatprincipiem skolēnu mācīšanās novērtēšanā (DeLuca & Bellara, 2013). Citiem vārdiem, (Stiggins, 1999) skolotājs: skaidri izprot vērtēšanas mērķus; precīzi novērtē prognozējamās sasniedzamos rezultātus, lietojot piemērotus vērtēšanas paņēmienus, veidojot kvalitatīvus uzdevumus, vērtēšanas kritērijus; izliek objektīvu vērtējumu un efektīvi komunicē skolēnu sniegumu; izmanto vērtēšanu mācīšanas uzlabošanai.

Ieviešot skolā pierādījumos balstītu pieeju vērtēšanai, izmaiņas ir nepieciešamas ne vien skolas normatīvajos dokumentos, bet arī prioritāri veidojot skolā kopīgu izpratni par šīs pieejas būtību, galvenajām atšķirībām no tradicionāli pierastās prakses un iespējamajiem ieguvumiem skolēniem, vecākiem un pašiem skolotājiem, kā arī vienojoties par kopīgām prasībām, kas konsekventi un vienoti tiek realizētas.

Pieejas maiņa prasa ne vien pilnveidot katra individuālā skolotāja izpratni par vērtēšanas jēgu, bet arī apgūt konkrētas prasmes – kā plānot vērtēšanu⁸, kā veidot nobeiguma darbus (izveidot vērtēšanas kritērijus, izvēlēties vai izveidot uzdevumus, piemērot snieguma līmeņu aprakstus u. c.), kā iesaistīt skolēnus vērtēšanā u. c. Pieejas maiņa var notikt, skolotājam apgūtās prasmes liekot lietā katrā klasē, katrā stundā, pašam skolotājam saņemot atgriezenisko saiti no kolēģiem vai skolas vadības par to, kā iespējams uzlabot savu mācīšanas praksi, ņemot vērā vērtēšanas procesā iegūtos pierādījumus.

Vērtēšana ir tieši saistīta ar skolēnu mācīšanās motivāciju. Īstenojot pierādījumos balstītu vērtēšanu, ir praktiska iespēja veidot skolēnu mācīšanās motivāciju par mācoties apgūtajiem rezultātiem, nevis izlikto vērtējumu atbilstoši esošajai tradicionālajai praksei. Sākumskolas posmā skolēnu domāšanu vajadzētu veidot, paturot prātā jautājumus *Kas man jāiemācās? Ko es esmu apguvis? Kā es to zinu?*, skolotājiem, skolēniem un vecākiem sarunājoties par apgūtajām prasmēm, cik lielā mērā tās ir apgūtas, **nevis** lai iegūtu STAP vērtējumu. Efektīvākais motivācijas veids ir tieši iekšējā motivācija, nevis ārējā, kas lielākoties tiek būvēta, izmantojot vērtējumus. Viens no veidiem, kā attīstīt iekšējo motivāciju, ir formatīvās vērtēšanas iekļaušana mācību procesā, īpaši pašvadītās mācīšanās prasmju un pašnovērtējuma attīstīšana (Brookhart, 2017, McMillan, 2014).

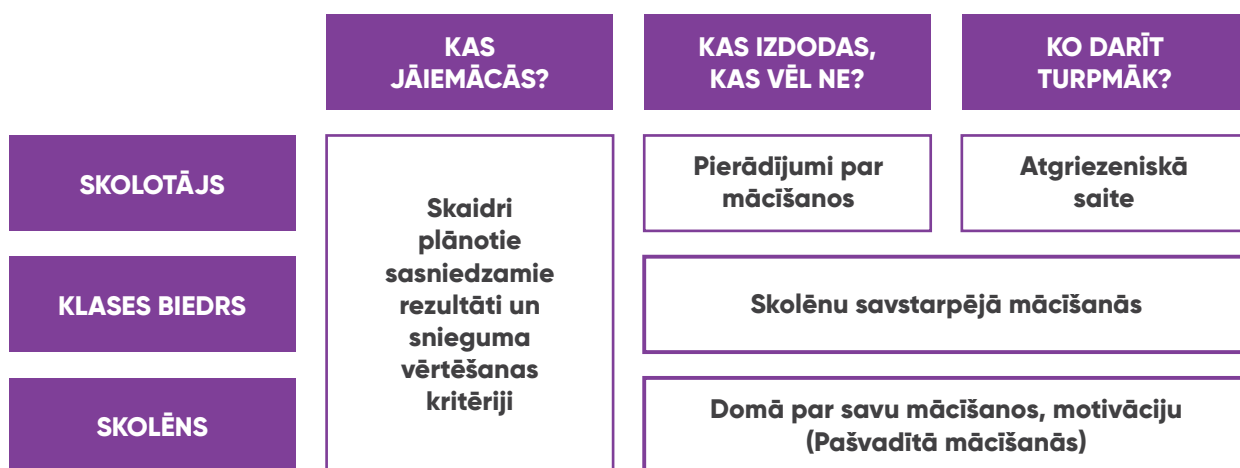
Vērtējums nedrīkst kalpot kā "motivācijas" rīks, t. i., kā balva vai sods par padarīto darbu. Vērtējums ir tikai mērījums par skolēna konkrētā brīža zināšanām un prasmēm. Vēl labāk, ja vērtējuma vietā ir informatīva atgriezeniskā saite, kas norāda uz izdošanos un iespējām uzlabot savu sniegumu, kas stiprina iekšējo motivāciju (Ryan, Deci, 2020, a, Ryan, Deci, 2020, b, Nolen, 2020). Kad vērtējums ir izteikts ar skaitli vai burtu, tas skolēnam bieži šķiet kontrolējoši, kas negatīvi ietekmē iekšējo motivāciju (pretēji patstāvības izjūtai). Vērtējums ballēs sniedz niecīgu informāciju skolēnam par viņa sniegumu, tas sniedz skolēnam informāciju par to, kur viņš atrodas rangā pret citiem skolēniem, un fokusēšanās uz šāda veida informāciju arī mazina autonomo motivāciju, it īpaši skolēniem ar zemu sniegumu. Uzsvars uz ballēm skolā veido vidi, kurā skolēni mācās, lai "pelnītu" atzīmes, nevis lai apgūtu prasmes. Atzīmi ir vienkāršāk nopelnīt, izvēloties vienkāršākos ceļus, zināmus risinājumus, un iedziļināšanās saturā ir tikai iespējams blakusefekts, nevis mērķis. Balles nav motivācijas rīks, tas var būt īslaicīgs ielāps, lai vedinātu skolēnu pievērsties mācībām, bet ar negatīvām ilglaicīgām sekām, kas saistītas ar skolēna iekšēju motivāciju,

⁸ Namsone, D., Čakāne, L., France, I. 2020, Skolotājs Prātnieku laboratorijā. Atgādnes skolotājam, kurš mācās. LU SIIC. (Sk. Atpakaļvērsta plānošana.)

domājot par skolēna mācīšanos, interesi, sniegumu, pašpārliecību un labbūtību. Ir būtiski, ka par atzīmēm, bet vēl svarīgāk – mācīšanās mērķiem un visiem “kāpēc” –, sarunājamies ar skolēniem, izpratni par vērtēšanas jēgu un mācīšanās jēgu kopā veido sabiedrība – skolotāji, ģimene, klasesbiedri u. c. Skolotāju un klasesbiedru sniegtā atgriezeniskā saite ļauj skolēniem regulēt savu mācīšanos un attīsta savu pašefektivitāti jeb pārliecību par savu spēju tikt galā ar sarežģītiem un izaicinošiem uzdevumiem.

Pētnieki norāda uz arvien pieaugušo skolēna lomu vērtēšanā, īpaši uzsverot nepieciešamību skolēniem izprast vērtēšanas kritērijus, kvalitatīvi īstenot skolēnu savstarpējo vērtēšanu un pašnovērtējumu (Stiggins, 2005).

Tāpat pētnieki (Leahy, Lyon, Thompson and Wiliam, 2005) konceptualizē formatīvo vērtēšanu kā trīs procesu (*Kas jāiemācās? Kas izdodas, kas vēl nē? Ko darīt turpmāk?*) un trīs iesaistīto dalībnieku (skolotājs, skolēns, klasesbiedrs) vērtēšanas struktūras īstenošanu mācību procesā (sk. 3. attēlu). Šī struktūra ietver ne tikai skolotāju rīcību, bet arī skolēnu iesaisti vērtēšanas procesos.

3. attēls. Formatīvās vērtēšanas struktūra (Leahy et al., 2005)

Pētot efektīvu atgriezenisko saiti, secināts, ka skolēni, kuri saņem komentāru ar padomu, kā uzlabot sniegumu, vidēji uzlabo savu sniegumu līdzīgā darbā par 30 % (Butler, 1987). Skolēnu, kuri saņem tikai vērtējumu vai vērtējumu kopā ar komentāru, vidējais sniegums paliek tajā pašā līmenī. Praksē visbiežāk skolotāji kombinē vērtējumu ar ieteikumu darba uzlabošanai. Šis pētījums liecina, ka, saņemot vērtējumus, tiek nonivelēta komentāra pozitīva ietekme. Turklāt skolēniem, kuri saņem augstus vērtējumus, nav nepieciešams lasīt skolotāju komentārus, bet skolēni, kuri saņem zemus vērtējumus, nav ieinteresēti to darīt.

Skolēns daudz labāk var apgūt plānotos sasniedzamos rezultātus, kad izmanto pašvadītās mācīšanas caurviju prasmes, saskatot saistību starp ieguldīto laiku un mācīšanās rezultātu

Pieejas maiņa ikdienas praksē nevar notikt ātri. Prasmīga veikto izmaiņu komunikācija darbā ar skolēniem un vecākiem ir viena no veiksmes atslēgām, ņemot vērā, ka vecāku pieredze balstās tradicionālajā praksē.

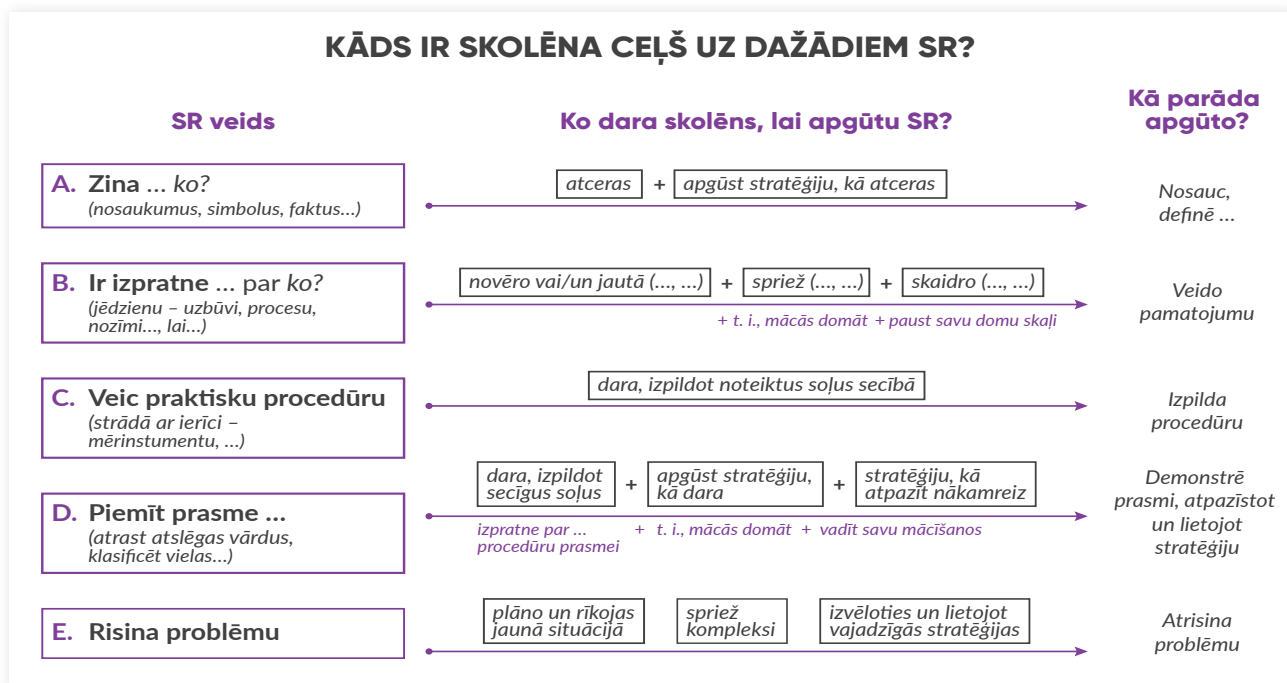
Jautājumi, par ko domāt lasītājam

1. Ko nozīmē pierādījumos balstīta vērtēšanas pieeja?
2. Kā es pārliecinos, vai ievēroju vērtēšanas pamatprincipus, kas veicina prasmīgi realizētu pierādījumos balstītu vērtēšanu?
3. Cik lielā mērā izprotu galveno atšķirību starp summatīvo un formatīvo vērtēšanu, to mērķiem un lietojumu?

Ko vērtē?

Praksē vērtējot, skolēnam tiek dota iespēja demonstrēt apgūto. Pierādījumi tiek iegūti par dažādu sasniedzamo rezultātu apguvi katram no tiem atbilstošā veidā.

Mācību procesā izvirzām dažāda veida sasniedzamos rezultātus, lai skolēns apgūtu zināšanas, iegūtu izpratni, mācītos veikt konkrētas procedūras, apgūtu prasmes vai iegūtu pieredzi kompleksu problēmu risināšanā⁹ (sk. 4. att.).

4. attēls. Sasniedzamo rezultātu veidi

Dažādu sasniedzamo rezultātu vērtēšanai ir jāizvēlas atbilstošs veids, kā to varam novērtēt.

Zināšanu pārbaude var notikt mutiski, rakstiski vai kombinēti. Tam var izvēlēties tādus paņēmienus kā atbilžu izvēles, īso atbilžu jautājumus u. c.

Izpratnes pārbaude var notikt mutiski, rakstiski vai kombinēti. Tam var izvēlēties tādus uzdevumus, kuros skolēni skaidro, pamato vai argumentē, formulējot to mutiski vai rakstot apgalvojumu, skaidrojumu vai pamatojumu (argumentus) brīvā formā. Bieži izpratnes pārbaude ir daļa no *strukturēta uzdevuma*.

Praktiskas procedūras pārbaude var notikt, dodot iespēju to skolēnam demonstrēt kā apgūtu procedūru, piemēram, pareizi sveru ar svāriem, pareizi lietoju mikroskopu bioloģijā, spēlēju gammu mūzikā, metu bumbu grozā sportā.

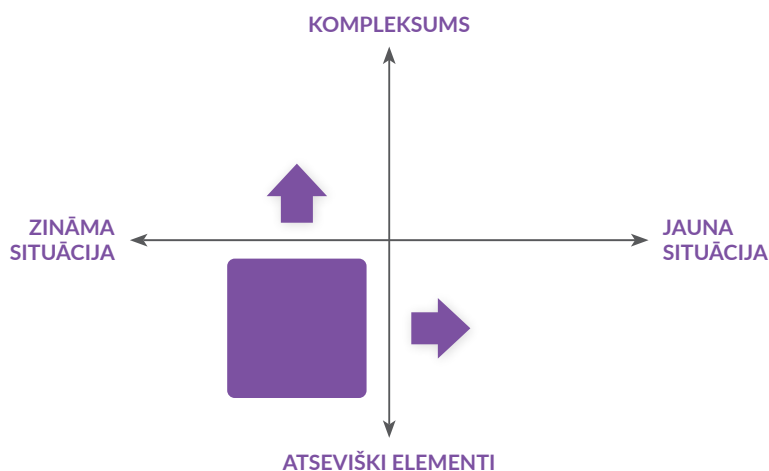
Uzdevumi, kuros vērtē skolēna demonstrēto apgūto procedūru, reizēm ir mācību paņēmiena daļa. Šādi tiek vērtēta runa, deļa, eksperimenta veikšanas tehnika u. c. Rakstiskā pārbaudes darbā nav iespējams pārbaudīt, vai skolēns prot korekti veikt mērījumus, eksperimentēt u. c.

Ričards Stigins un autori uzsver, ka tikai ar snieguma vērtēšanas palīdzību iespējams atbilstoši novērtēt skolēnu prasmes, kuras nepieciešams demonstrēt, un to var izdarīt, novērojot skolēnu prasmes darbošanās procesā un izdarot spriedumu par viņa snieguma līmeni (Stiggins et al., 2004).

Pārbaudot prasmi, skolēns demonstrē tās apguvi – atpazīstot to dotajā situācijā un lietojot atbilstošu stratēģiju. Prasmes var tikt vērtētas uzdevuma veikšanas procesa vai vērtējot procesā radīto produktu. Prasmju pārbaude var notikt rakstiski vai kombinējot mutisku, rakstisku vai praktisku pārbaudes veidu. Rakstiski var pārbaudīt prasmi veidot tekstu valodās, risināt vienādojumus matemātikā u. c. Tikai precīzi zinot sasniedzamo rezultātu, uzdevumu nolūku, var izvēlēties piemērotu vērtēšanas paņēmieni. Piemēram, ja skolēnam jāiemācās izteiksmīgi nolasīt dzejoli, tad parasti vērtēs nevis rezultātu, vai dzejolis vispār ir nolasīts, bet gan tā lasīšanas procesu, izvēloties kā kritērijus, piemēram, ritmu, dikciju, uzsvarus, skaļumu.

⁹ Namsone, D., Čakāne, L., France, I. 2020, Skolotājs Prātnieku laboratorijā. Atgādnē skolotājam, kurš mācās. LU SIIC.

Kompleksas situācijas pārbaude var notikt rakstiski vai kombinējot mutisku, rakstisku vai praktisku veidu. Komplekss skolēna sniegums vērtējams ar kompleksa problēmu uzdevuma palīdzību. Izvēloties uzdevumus, papildu kritērijs ir uzdevuma kompleksums un tas, cik pazīstama vai nepazīstama skolēniem ir dotā situācija/uzdevums (sk. 5. att).

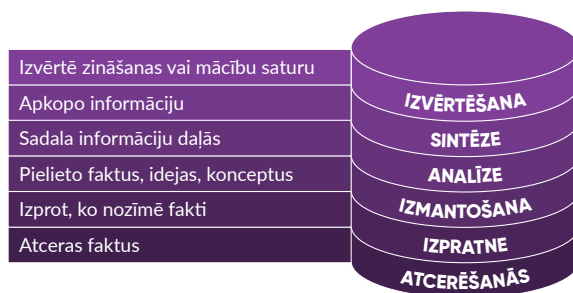

5. attēls. Uzdevuma kognitīvais līmenis (LU SIIC arhīvs)

Skolēniem tiek izvirzīti sasniedzamie rezultāti atšķirīgā izziņas darbības (kognitīvajā) dziļumā. Vērtējot dažādu sasniedzamo rezultātu apguvi, ir nepieciešami uzdevumi, kas dod iespēju skolēnam demonstrēt sniegumu atšķirīgā izziņas darbības dziļumā. Sniegumu augstākajos izziņas darbības līmeņos raksturo kompleksums un spēja pārnest apgūto uz jaunu situāciju.

Lai sagatavotu uzdevumus un novērtētu to izpildi, tiek izmantotas dažādas taksonomijas. Līdz 20. gs. beigām un 21. gs. sākumam dominējoša bija Blūma taksonomija (Bloom, 1956). Tās pamatideja bija kategorizēt un novērtēt jebkura standarta sasniedzamos rezultātus pēc izziņas darbības. Blūma taksonomija tiek izmantota mācību mērķu (skolēniem sasniedzamo rezultātu) plānošanai. Blūma oriģinālo taksonomiju veido seši hierarhiski līmeņi (6. att.). Mainoties paradigmai psiholoģijā un izglītības pētījumos no biheiviorisma uz konstruktīvismu, tika kritizēts Blūma taksonomijas pielietojums, lai novērtētu skolēna domāšanas procesa dziļumu (Hattie, 2016).

BLŪMA TAKSONOMIJAS MODELIS

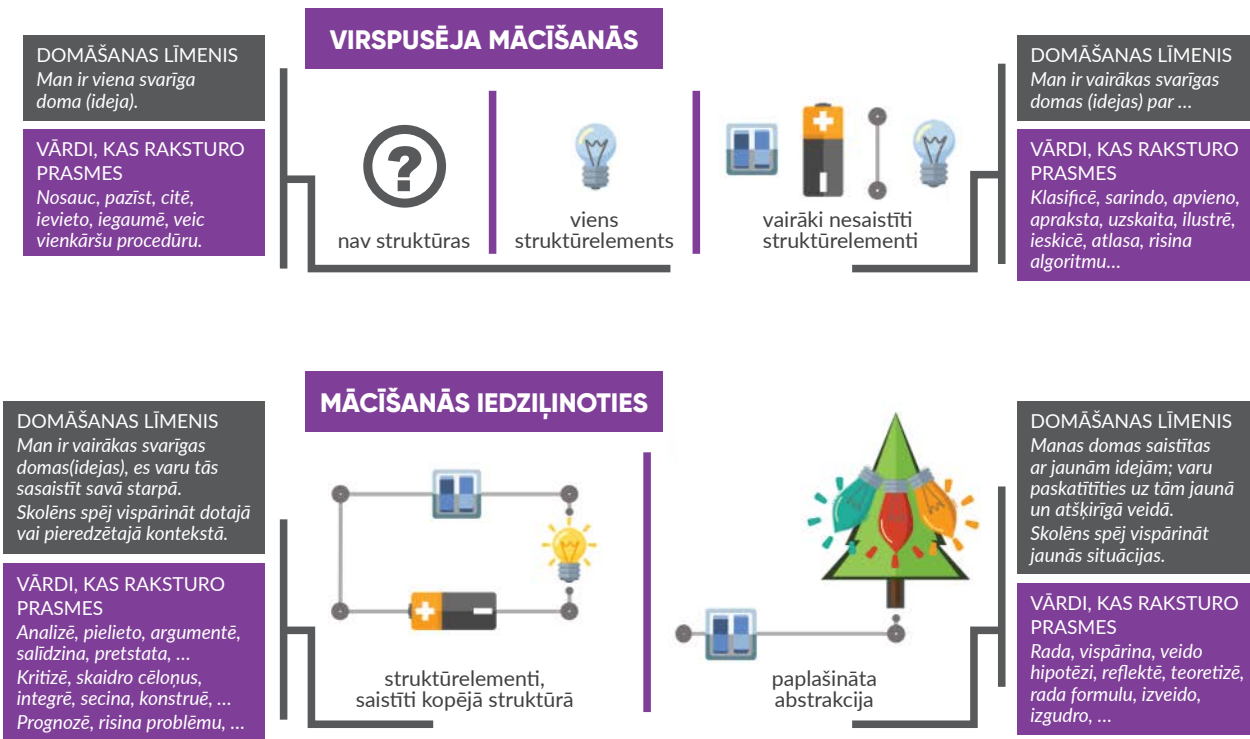

(Bloom, u.c., 1956)

6. attēls. Blūma taksonomija (Bloom, 1956)

Analizējot skolēnu sniegtās atbildes pārbaudes darbos, piemērotāka ir SOLO (angl. *Structure of Observed Learning Outcomes*) taksonomija (Biggs & Collis, 1982, Biggs & Tang, 2011) jeb novēroto mācīšanās rezultātu taksonomija, kas dod iespēju ieraudzīt izziņas darbības dziļuma atšķirības skolēnu sniegtajās atbildēs (sk. 7. att.¹⁰). Par SOLO taksonomijas izmantošanu vairāk skatīt (Namsone, Oliņa, 2018).

SKOLĒNA KOGNITĪVĀS DARBĪBAS DZIĻUMA MĒRĪŠANA

7. attēls. Skolēna kognitīvās darbības dziļuma mērīšana (SOLO taksonomija)

¹⁰ Namsone, D., Čakāne, L., Butkēviča, A. (2018) Kompetenci attīstoša mācīšanās. Ieteikumi izglītības politikas un rīcīpolitikas veidotājiem. LU Starpnozaru izglītības inovāciju centrs.

Ar ko vērtē? Kā vērtē?

Lai iegūtu pierādījumus par sasniedzamo rezultātu apguvi, vērtēšana tiek plānota. Sarežģītāki (kompleksi) sasniedzamie rezultāti tiek sašķelti mazākos, izveidojot indikatorus. Tiek veidoti vērtēšanas instrumenti, kas ietver ne vien uzdevumus, bet arī vērtēšanas indikatorus, vērtēšanas kritērijus, snieguma līmeņu aprakstus, vērtējuma izlikšanas shēmu u. c. "Mugurkaulu" pierādījumu iegūšanai veido:

Sasniedzamais rezultāts (indikators) – uzdevums – vērtēšanas kritēriji

Piemērs.

Sasniedzamais rezultāts (indikators) – Skaidro diagrammas veida izvēli. (Datorika, 6. klase, 4. temats Kā izklājlapā (rēķin-tabulā) izveido diagrammu?, SR ir uzdevuma daļa.)

Uzdevums. Izmantojot dotos datus tabulās, izveidojiet tiem piemērotākā veida diagrammu! **Paskaidrojiet diagrammas veida izvēli!**

	A	B	C	D	E	F	G
1	Attālums līdz Rīgai				Auzu pārslu uzturvielu saturs		
2	Pilsēta	Attālums līdz Rīgai, km			Uzturvielas nosaukums	Uzturvielu saturs, %	
3	Ventspils	184			Ogļhidrāti	67 %	
4	Liepāja	215			Šķiedrvielas	10 %	
5	Jelgava	47			Tauki	6 %	
6	Jūrmala	23			Olbaltumvielas	16 %	
7	Rēzekne	242			Cits	1 %	
8	Daugavpils	229					
9							

Vērtēšanas kritēriji. Diagrammas izvēles skaidrojums ietver pamatojumu, kāpēc izvēlēta tieši šī veida diagramma (stabiņu vai riņķa), piemēram, dati par vienu produktu vai nesaistīti negrupējami dati.

Veidojot vērtēšanas indikatorus, būtiski lai tie būtu izmērāmi un atbilstu mācību priekšmeta standartam. Indikatoru veidošanai ieteicams izmantot rīcības vārdus, kas atrodami mācību priekšmeta standartā. Izvēloties sasniedzamo rezultātu no dabaszinību standarta: "Pamato, kādus priekšmetus var izgatavot no materiāla (metāls, plastmasa, koks, akmens, papīrs, māls, āda, audums, stikls).", redzams, ka skolēnam, beidzot 6. klasi, jāprot pamatot, kādus priekšmetus var izgatavot no dažādiem materiāliem. No skolēniem tiek sagaidīts, ka viņi zina šo rīcības vārdu nozīmi un atbild, ievērojot vēlamo struktūru. Papildus ar rīcības vārdu skaidrojumiem varam iepazīties vai nu diagnosticējošo darbu, vai valsts pārbaudes darbu un programmu aprakstos. Kā ilustratīvu piemēru varam aplūkot *Dabaszinātnes. Diagnosticējošais darbs, uzsākot 10. klasi*,¹¹ (sk. 1. tabulu):

¹¹ <https://mape.skola2030.lv/resources/118>

1. tabula. Rīcībvārdu skaidrojums

Nr. p.k.	Rīcības vārds	Definīcija/skaidrojums (kas jādara skolēnam)	Papildinājums (kam vēl pievērst uzmanību)
9.	Modelē	Veido modeli, būvējot vai zīmējot paraugu, skici u. tml., lai parādītu, kā atšķirīgā mērogā izskatās reālās pasaules aspekta vienkāršota versija. Veido grafisku, matemātisku (simbolisku), fizisku vai verbālu reprezentāciju vai arī jēdziena, parādības, attiecību, struktūras, sistēmas vai reālās pasaules aspekta vienkāršotu versiju.	Dabaszinātnēs zinātnieki pēta objektus, procesus gan makrolīmenī, gan mikrolīmenī. Modeļus izmanto, lai mēģinātu izskaidrot novērojumus, formulētu teorijas. Kad kļūst pieejami jauni dati, zinātnieki novērtē izmantoto modeli un, ja nepieciešams, turpina to uzlabot, veicot izmaiņas. Modeļa mērķi ir <ul style="list-style-type: none"> • veicināt izpratni, ignorējot nevajadzīgas sastāvdaļas; • atbalstīt lēmumu pieņemšanu, simulējot "kas notiks" scenārijus; • izskaidrot, kontrolēt un prognozēt notikumus, pamatojoties uz iepriekšējiem novērojumiem. Tā kā lielākā daļa priekšmetu un parādību ir ļoti sarežģīti, modelis satur tikai tās iezīmes, kas ir īpaši svarīgas modeļa izgatavotāja mērķim.
10.	Novērtē	Izsaka spriedumu par kādu problēmu, nosaka labo vai sliktu, veiksmīgo vai neveiksmīgo, izmantojot konkrētus kritērijus un balstoties uz zināšanām, pieredzi, pierādījumiem.	Tā ir uz viedokli balstīta atbilde, kas satur argumentus/pierādījumus/skaidrojumu par to, kāpēc jūs tā domājat.
11.	Pamato	Skaidro domu, minot faktus, datus, iemeslus, cēloņus, loģiskus spriedumus.	Bieži izmanto sniegto informāciju, lai atbildē iekļautu pierādījumus. Pamatojums (pierādījumi – fakti, dati, iemesli, cēloņi utt.) atbalsta apgalvojumu, viedokli, secinājumu u. c.

Tradicionālā prakse, kur tiek vērtēts pareizi vai nepareizi izpildīts uzdevums, var kalpot pierādījumu iegūšanai par samērā vienkāršu sasniedzamo rezultātu apguvi, t. i., tādu sasniedzamo rezultātu apguvi, kur pietiek ar vienu vai pāris vērtēšanas kritērijiem, lai konstatētu apgūto rezultātu vai pareizo atbildi.

Lai iegūtu pierādījumus par prasmju apguvi, ko skolēns demonstrē dažādās situācijās, vai kompleksu sasniedzamo rezultātu apguvi, tiek izmantota *snieguma vērtēšana*. Snieguma vērtēšana ir tāda pieeja vērtēšanai, kas balstīta uz novērojumiem par skolēna darbību vai radītu produktu, un sprieduma izteikšana par novēroto. Vērtējot sniegumu, tiek izmantoti ne vien vērtēšanas kritēriji, bet sniegums atbilstoši vērtēšanas kritērijiem tiek vērtēts arī līmeņos, izmantojot iepriekš kalibrētus *snieguma līmeņu aprakstus* (Namson & Oliņa, 2018, Brookhart 2010, 2013).

Kā atzīmē Džeimss Popams (*James Popham*, Popham, 2008), pētnieku viedokļi par to, kas ir snieguma vērtēšana, atšķiras. Izmantosim pieeju, ka par snieguma vērtēšanu var saukt tikai tādas vērtēšanas formas, kas atbilst vismaz trim kritērijiem: sniegums jānovērtē, izmantojot vairāk nekā vienu vērtēšanas kritēriju; katram vērtēšanas kritērijam ir jau iepriekš izveidots kvalitātes līmeņu apraksts, sniegumu vērtēs parasti kāda persona (atšķirībā no automatizētas vērtējuma izlikšanas), pamatojoties uz savu spriedumu. Parasti, izmantojot snieguma vērtēšanu, skolotājs vai cits interesents vai nu novēro skolēna sniegumu tā veikšanas laikā, vai arī izvērtē sniegumu pēc fakta, ja skolēns izveidojis kādu produktu, ko iespējams apskatīt. Šī metodiskā materiāla ietvaros ar snieguma vērtēšanu tiek saprasta tādu sasniedzamo rezultātu vērtēšana, ar kuru apguvi skolēns pēc būtības var demonstrēt sniegumu atšķirīgā kvalitātē – atbilstoši iepriekš kalibrētiem snieguma aprakstiem līmeņos. Šādu sasniedzamo rezultātu vērtēšanai ir nepieciešami vairāki kritēriji, un daudzos gadījumos kā vērtēšanas paņēmiens kalpo vērošana skolēna snieguma demonstrēšanas laikā.

Kā piemēru aplūkosim diagnosticējošo darbu inženierzinībās un sadarbības caurvijā, uzsākot 7. klasi¹². Tā mērķis ir izvērtēt skolēna inženiertehnisko prātību un sadarbības prasmes, uzsākot inženierzinību kursu 7. klasē, un secināt, ko skolēns spēj paveikt, izstrādājot dažādus inženiertehniskos risinājumus, kā arī noteikt nepieciešamo atbalstu. Diagnosticējošais darbs ir unikāls, jo tā ietvaros vērtē ne tikai skolēna sasniegto rezultātu – produktu, bet arī inženiertehniskā risinājuma izstrādes laikā veiktās darbības, piemēram, kā tiek testēts inženiertehniskais risinājums un veikti nepieciešamie uzlabojumi darba procesa laikā.

Kritērijs/līmeņi	Turpina apgūt	Apguvis	Apguvis padziļināti
Testē inženiertehnisko risinājumu un veic nepieciešamos uzlabojumus.	Testē inženiertehnisko risinājumu pēc ieteikumiem, bet veiktie uzlabojumi nav sekmīgi īstenoti un nenodrošina risinājuma funkcionalitāti.	Veic ieteiktos testus, fiksējot un pamatojot nepieciešamos uzlabojumus. Veic nepieciešamos uzlabojumus, nodrošinot inženiertehniskā risinājuma funkcionalitāti, un skaidro neveikto uzlabojumu īstenošanas iemeslus (laiks, materiāli utt.).	Vairākkārt veic ieteiktos un pašu plānotos testus, dokumentējot to norisi, un fiksē nepieciešamos uzlabojumus. Analizē uzlabojumiem nepieciešamos resursus un pamato tos, kurus iespējams paveikt. Veic izvēlētos uzlabojumus, nodrošinot inženiertehniskā risinājuma funkcionalitāti.

Sadarbības prasmes arī ir iespējams vērtēt, tikai procesā veicot vērošanu. Kā piemēru aplūkosim tikai vienu no sadarbības prasmju kritērijiem – komunikāciju.

Kritērijs/līmeņi	Turpina apgūt	Apguvis	Apguvis padziļināti
Komunikācija	Izvairās no sarunas, atbild īsi, strupi un garlaikoti. Neuzklausu citus un tādējādi aicina īstenot savu ideju. Agresīvi noskaņots pret citiem.	Skaidri, mierīgi un cieņpilni pauž savu viedokli. Pārliecinās, vai ir saprasts. Uzklausu visu savu grupas biedru viedokļus. Pamudina izteikties, ja tas ir nepieciešams.	Skaidri pauž savu viedokli, ievērojot cieņu pret sarunas partneri. Pielāgo savu uzvedību un komunikācijas veidu atbilstoši situācijai. Virza sarunu, ja tas ir nepieciešams. Cieņpilni izturas arī tad, ja nepiekrīt. Izzina, kā sarunas partneris sapratis teikto.

Jautājumi, par ko domāt lasītājam

1. Kāpēc ir būtiski plānot dažādu grupu sasniedzamo rezultātu mācīšanu un izprast, kā tos mēra?
2. Kā mērām prasmes vai kompleksu sasniedzamo rezultātu?

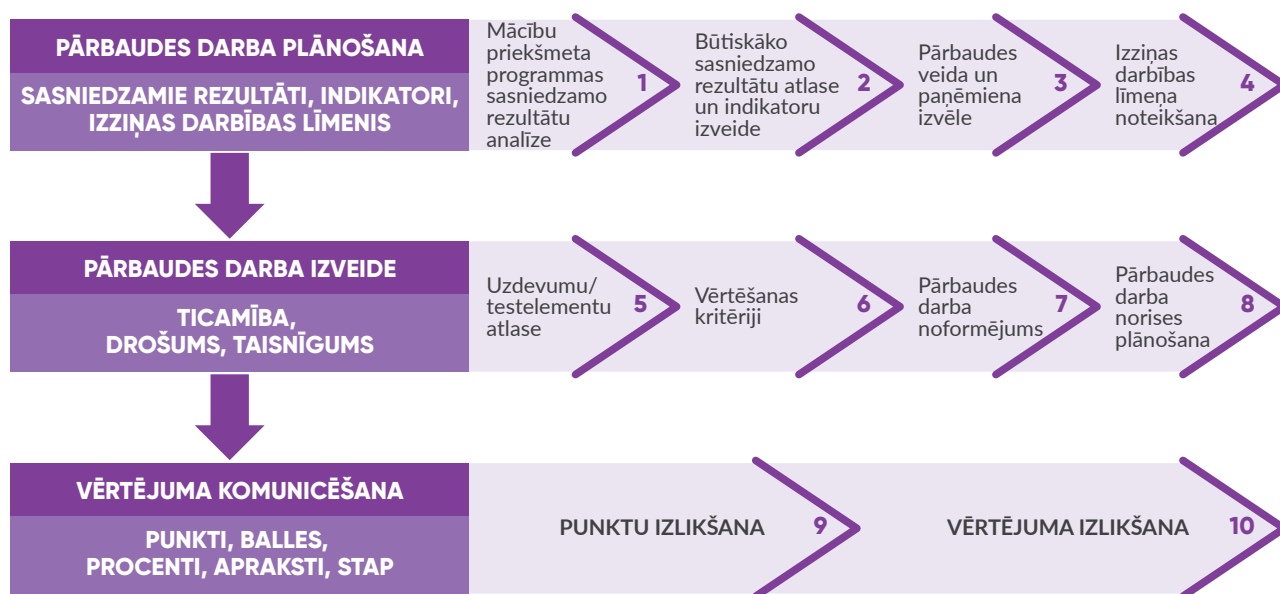
¹² <https://mape.gov.lv/catalog/materials/D6F19882-674B-4D6E-B40C-4DD620288D47/view>

2. Nobeiguma darbs kā mērinstruments

Summatīvās vērtēšanas mērķis ir novērtēt un dokumentēt mācīšanās rezultātā tematā (kursā u. c.) apgūto. Prasmīgi organizēta summatīvā vērtēšana atspoguļo arī skolēnu sniegumu attiecībā pret valstī noteikto pamatzglītības un vidējās izglītības standartu.

Kvalitatīvas summatīvās vērtēšanas pamatā ir prasmīgi veidoti nobeiguma darbi¹³. Kvalitatīvu nobeiguma darbu var izveidot, ievērojot vairākus būtiskus pamatprincipus (sk. 8. att.) jeb prasības šo darbu izveidei.

NOBEIGUMA DARBA VEIDOŠANAS POSMI

8. attēls. Nobeiguma darba veidošana (LU SIIC arhīvs)

Lai spriedumi, kurus izdarām no nobeiguma darba rezultātiem, būtu ticami un droši un vērtējums – pamatots datos, veidojot nobeiguma darbu, būtiski ievērot trīs pamatprincipus: **ticamība** (angl. *validity*), **drošums** (angl. *reliability*) un **taisnīgums** (angl. *fairness*). (American Educational Research Association (AERA), American Psychological Association (APA), National Council on Measurement in Education (NCME), 2014.)

Ticamība rāda, cik lielā mērā, iegūstot pierādījumus, vērtēšanas darbs ļauj secināt par apgūto tematā (kursā). Nobeiguma darba mērķis ir novērtēt un dokumentēt skolēna sniegumu attiecībā pret mācību priekšmeta standartu. Lai nodrošinātu rezultātu ticamību, svarīgi rūpīgi plānot nobeiguma darbu tā, lai tas precīzi mēra būtiskākos sasniedzamos rezultātus, izmantojot atbilstošus paņēmienus. Svarīgi pēc iespējas novērst to, ka vērtēšanas darbā punktu skaitu ietekmē tas, kas tiešā veidā neattiecas uz apgūto tematu jeb mērāmajiem sasniedzamajiem rezultātiem. Nobeiguma darba rezultātu interpretācijai augsta ticamība ir tad, ja to apstiprina visi uzkrātie pierādījumi (AERA, APA, NCME, 2014). Ja pierādījumu trūkst, tad rezultātu interpretācijas ticamība ir zema, t. i., darbs nemēra plānoto.

Augsta **saturiskā ticamība** atbilst tematiskā sadalījuma proporcijām; atbilst kursā apgūstamo dažādo sasniedzamo rezultātu (zināšanu, izpratnes, prasmju, praktisko procedūru un komplekso problēmu) sadalījuma proporcijām; ietver tikai tādu uzdevumu, kas mēra mācību kursa sasniedzamos rezultātus; piedāvā atbilstoša izziņas darbības līmeņa uzdevumus noteiktajās proporcijās; neietver uzdevumus, kuru izpildei vajadzīgas zināšanas/prasmis, kas netiek mācītas attiecīgajā kursā.

¹³ Tradicionāli skolu praksē tiek lietots termins “nobeiguma darbs” summatīvās vērtēšanas darbu apzīmēšanai.

Darba **drošums** raksturo tā rezultātu stabilitāti. Drošumu raksturo tas, cik lielā mērā šī darba rezultāti būs ticami arī citā skolēnu grupā, piemēram, citā klasē vai veicot pārbaudi atkārtoti, piemēram, nākamajā gadā. Tas ir īpaši nozīmīgi, nobeiguma darbos pārbaudot, cik lielā mērā skolēni apguvuši standarta prasības. Vērtēšanas drošumu nobeiguma darbos nodrošina pārbaudes darba veidotāja un vērtētāja (ja tas nav viens un tas pats skolotājs) precīza un vienota izpratne par standarta sasniedzamajiem rezultātiem, vērtēšanas kritērijiem un vērtējuma izlikšanas shēmu.

Pārbaudes darba drošumu ietekmē arī pārbaudes darba apjoms, uzdevumu grūtības pakāpe, uzdevumu viendabīgums (vienlaikus netieši nepārbauda arī kādu citu jomu), uzdevumu izvēles iespējas, izmantoto uzdevumu veidi, vērtēšanas kvalitāte, norādījumu skaidrība u. c. Lai pārbaudes darbs būtu pietiekami ticams, tam ir jābūt pietiekami drošam¹⁴.

Taisnīgums vērtēšanas procesā nodrošina visiem skolēniem vienādas iespējas parādīt savu labāko sniegumu. Lai nobeiguma darbs būtu iespējami taisnīgs, jādod skolēniem pietiekami daudz laika, uzdevumiem jābūt precīzi un nepārprotami formulētiem, kā arī jāizvairās no specifiskiem kontekstiem, kas dažiem skolēniem varētu dot priekšrocības.

Jautājumi, par ko domāt lasītājam

1. Kāpēc ir nepieciešams izvirzīt prasības pārbaudes darba veidošanai?
2. Kuri ir būtiskākie principi nobeiguma darba izveidei, lai varētu apgalvot, ka tas ir kvalitatīvs?

2.1. Nobeiguma darba plānošana

Veidojot nobeiguma darbu, īpaša loma ir tā plānošanai. Sākot plānot pārbaudes darbus, tiek veidots pārbaudes darba saturs, to organizējot īpašā tabulā (sk. 2. tabulu), – tā veidojas pārbaudes darba specifikācija. Nobeiguma darba plānošanu var iedalīt četros soļos:

1. Mācību priekšmeta programmas sasniedzamo rezultātu analīze.
2. Piemērota pārbaudes darba veida un vērtēšanas paņēmiena izvēle.
3. Būtiskāko sasniedzamo rezultātu atlase un indikatoru izvēle.
4. Izziņas darbības līmeņa noteikšana.

2. tabula. Nobeiguma darba specifikācijas tabula

Sasniedzamā rezultāta grupa	Sasniedzamais rezultāts	Vērtēšanas indikators (ko mēra uzdevums)	Izziņas darbības līmenis
Zināšanas/izpratne/prasmes/kompleksas situācijas.	Atlasa no mācību priekšmeta standarta un programmas.	Veido no sasniedzamā rezultāta.	Prognozē, izmantojot dažādas taksonomijas.

Mācību priekšmeta sasniedzamo rezultātu analīze un atlase

Lai vērtēšanas instruments būtu precīzs un kalpotu pierādījumu iegūšanai par apgūto, prasmīgi jāizvēlas būtiskākie sasniedzamie rezultāti, tad atbilstošais vērtēšanas veids un paņēmieni.

Kā par to domāt?

Sākotnēji ieteicams veikt mācību priekšmeta programmas tematā izvirzīto sasniedzamo rezultātu analīzi, atlasot patiesi būtiskākos no tiem (sk. 9. att.)

¹⁴ Betels, Dž. (2003). Rokasgrāmata pārbaudes darbu veidotājiem. Rīga: Izglītības un zinātnes ministrija. Izglītības sistēmas attīstības projekts.

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Ar "+" zīmi pieraksta saskaitīšanu, ar "-" zīmi – atņemšanu, ar "=" zīmi parāda, ka tikpat jeb vienāds ar. (M.Li.1.) Saskaitīt nozīmē noskaidrot, cik kopā; atņemt nozīmē noskaidrot, cik ir viena daļa no daudzuma, ja otru zina. (M.Li.3.) Viens un tas pats kopums/daudzums var dažādi veidoties no 2 daļām. (M.Li.1.) Skaitlis 0 nozīmē "necik, nav skaitāmo objektu". Skaitlis 0 rodas atņemšanas rezultātā, piemēram, $5 - 5 = 0$. Ja skaitlīm pieskaita 0 vai no skaitļa atņem 0, skaitlis nemainās. (M.Li.1., M.Li.3.) Skaidrot nozīmē "stāstīt, parādīt piemērus". (M.Li.2.) 	<ul style="list-style-type: none"> Modelē, shematiski attēlo skaitļu līdz 10 sastāvu un skaitli pieraksta kā summu. Saskaita un atņem 10 apjomā, demonstrējot izpratni par skaitļa sastāvu un darbību jēgu. Modelē saskaitīšanu un atņemšanu (objekti, sloksnītes, lineāls) un lieto sakarības starp summām un starpībām. Sadzīves situācijas, kuras raksturo jēdzieni/darbības "kopā", "pienāk", "aiziet", pieraksta ar atbilstošu aritmētisko darbību, ja nepieciešams, praktiski modelējot situāciju. Nosauc piemērus no dzīves, kuri atbilst dotajai izteiksmei – saskaitīšana, atņemšana 10 apjomā.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
Apskata visus iespējamus gadījumus, modelējot skaitļa sastāvu, veidojot figūras, un skaidro, kā rīkoties, lai atrastu visas iespējas. (M.3.2.3.3.)	Sāk veidot ieradumu uzskatāmi un saprotami organizēt informācijas pierakstīšanu, veidojot vienkāršu tabulu, kas palīdz pašam un citiem labāk saprast/uztvert, tādējādi vienlaikus attīstot rūpīgumu un mērķtiecīgumu.
Jēdzieni: tikpat, saskaitīšana, atņemšana, summa, starpība, izteiksme, vienādība, patiesa vienādība, aplama vienādība.	

9. attēls. Būtiskāko sasniedzamo rezultātu atlase

Izvēle ir saistīta ar sasniedzamajiem rezultātiem, bez kuriem nākamā satura apguve būs apgrūtināta, un ar sasniedzamajiem rezultātiem, kuri saistīti ar priekšmeta satura nozīmīgumu un skolēnu maldīgiem priekšstatiem konkrētajā mācību saturā. Formulētos sasniedzamos rezultātus klasificē pret sasniedzamo rezultātu grupu, tādā veidā pārlicinoties, ka nobeiguma darbs ir sabalansēts.

Nepieciešamības gadījumā sasniedzamos rezultātus no mācību priekšmeta programmas temata precīzē un sašaurina, veidojot vērtēšanas indikatorus, kas ir nobeiguma darba uzdevuma sasniedzamais rezultāts.

Aplūkosim piemēru, kurā izmantosim matemātikas mācību priekšmeta standartu un programmu, veidojot nobeiguma darba vērtēšanas indikatoru (sk. 3. tabulu).

3. tabula. Vērtēšanas indikators ir sašaurināts un precīzēts mācību priekšmeta programmas sasniedzamais rezultāts

Sasniedzamais rezultāts pamatzglītības standartā, beidzot 9. klasi	Sasniedzamais rezultāts mācību priekšmeta programmā, 7. klase, 4. temats	Vērtēšanas indikators
Veido un lasa funkcijas attēlojumus dažādos veidos (tabulā, vārdiski ar grafiku, ar formulu), pāriet no vienas attēlojuma formas uz citu, izmantojot arī digitālos rīkus, situācijās ar matemātisku un citu jomu reālu kontekstu. (4.2.2.)	Veido un lasa dažādus lineāras funkcijas attēlojumus, pāriet no vienas attēlojuma formas uz citu, šīm darbībām izmantojot arī digitālos rīkus, situācijās ar matemātisku un citu jomu kontekstu.	Nosaka, vai dotos lielumus saista lineāra funkcija, izmantojot piemērus – funkcija uzdota vārdiski, ar grafiku, tabulu vai formulu.

Ja mācību priekšmeta programmas sasniedzamais rezultāts jau ir īsi un precīzi formulēts, tad tas jau ir indikators vai tā daļa kalpo par sasniedzamo rezultātu, ko mēra nobeiguma darba uzdevums (sk. 4. tabulu).

4. tabula. Vērtēšanas indikators ir daļa no mācību priekšmeta programmas sasniedzamā rezultāta

Sasniedzamais rezultāts pamatzglītības standartā, beidzot 9. klasi	Sasniedzamais rezultāts mācību priekšmeta programmā, 7. klase, 4. temats	Vērtēšanas indikators
Racionālu skaitli, skaitlisku izteiksmi, vienādību un nevienādību pieraksta dažādos veidos, saglabājot vienu un to pašu vērtību/saturu. (1.2.3.)	Neīstu daļu pārveido par jauktu skaitli un otrādi – jauktu skaitli pārveido par neīstu daļu.	Neīstu daļu pārveido par jauktu skaitli. Jauktu skaitli pārveido par neīstu daļu.

Jautājumi, par ko domāt lasītājam

1. Izmantojiet mācību priekšmeta standartu un atbilstošo mācību priekšmeta programmas fragmentu.
Kā izvēlēšos un formulēšu būtiskāko, kas jāapgūst tematā un kā to plānošu vērtēt?
2. Kuras sasniedzamo rezultātu grupas plānoju iekļaut nobeiguma darbā?
3. Kā atlasīju būtiskākos sasniedzamos rezultātus?
4. Kā varu pārliecināties, ka pārbaudes darba saturs ir atbilstoši proporcionāls tam, cik ilgi un kas tika mācīts, iekļauts arī reāls/praktisks satura lietojums?
5. Kā precizēju sasniedzamo rezultātu atbilstoši tam, par ko jāiegūst pierādījumi, izveidojot atbilstošu vērtēšanas indikatoru?

Piemērota vērtēšanas paņēmiena izvēle

Šajā plānošanas posmā svarīgi saprast, kādi vērtēšanas paņēmieni tiks izmantoti pārbaudes darbā. Atkarībā no būtiskākajiem sasniedzamajiem rezultātiem sākotnēji var tikt pieņemts lēmums, vai darbs būs rakstisks, mutisks, praktisks vai kombinēts¹⁵.

Vērtēšanai var izvēlēties tādus paņēmienus kā jautāšana, novērošana, uzdevumi, kuros skolēni demonstrē sniegumu, u. c. Skolēnu pašnovērtējumam kalpo pašrefleksija, portfolio u. c. paņēmieni (McMillan, 2017).

Novērošanu izmantosim, vērtējot, kā skolēns demonstrē praktisku prasmi, piemēram, filtrē.

Rakstiskos pārbaudes darbos parasti izvēlas iekļaut dažāda veida uzdevumus – atbilžu izvēles, savienošanas, savietošanas, brīvo atbilžu (eseju tipa) u. c. uzdevumus. Jāņem vērā, ka katram uzdevumu veidam ir gan savas priekšrocības, gan trūkumi (sk. 5. tabulu).¹⁶

5. tabula. Uzdevumu veidu apraksti

Uzdevumu veidi	Priekšrocības	Trūkumi
Atbilžu izvēles uzdevumi (alternatīvu variantu izvēles uzdevumi)	Efektīvi, jo ļauj īsā laikā aptvert lielu mācību programmas daļu. Objektīvi vērtējami, līdz ar to viegli un ātri labojami.	Gūti izveidot patiešām labus uzdevumus, īpaši tādus, kas pārbauda sarežģītākas prasmes. Vajadzīga augsti attīstīta lasītprasme. Rada iespēju uzminēt pareizās atbildes un atvieglo norakstīšanu.
Īso atbilžu uzdevumi	Efektīvi, jo īsā laikā aptver lielu mācību programmas daļu. Objektīvi (vai daļēji objektīvi) vērtējami, līdz ar to viegli un ātri vērtējami.	Piemērotāki atsevišķu zināšanu pārbaudei, nevis plašu, sarežģītu zināšanu un prasmju novērtēšanai.
Strukturēti uzdevumi	Labi kā daudzpakāpju uzdevumu forma. Strukturētais formāts ļauj demonstrēt savas spējas arī viduvējiem skolēniem.	Vērtētājiem jāņem vērā, ka par kļūdu, kas tiek pārnesta arī uz nākamajām uzdevuma daļām, punkti tiek zaudēti tikai vienu reizi.
Strukturēti esejuzdevumi	Labi noder, pārbaudot rakstītprasmi, kā arī dziļākas prasmes. Strukturētais formāts palīdz skolēniem demonstrēt attiecīgās spējas.	Jāizmanto "subjektīvi" punktu piešķiršanas kritēriji.
Nestrukturēti esejuzdevumi	Labi noder, pārbaudot dziļas un plašas zināšanu un prasmju sistēmas, piemēram, literāra vai cita veida darba analīze.	Jāizmanto "subjektīvi" punktu piešķiršanas kritēriji.

¹⁵ ISEC, 2005, Pārbaudes darbi. Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšanai pamatskolā. Metodisks līdzeklis.

¹⁶ Betels, Dž. (2003). Rokasgrāmata pārbaudes darbu veidotājiem. Rīga: Izglītības un zinātnes ministrija. Izglītības sistēmas attīstības projekts.

Uzdevumi, ar kuru palīdzību tiek vērtēts demonstrētais sniegums procesā, būs daļa no mācību paņēmiena, piemēram, dejas, runas, lasīšana, debates u. c., vai arī tiek vērtēts radītais "produkts" – projekts, video, dzejolis u. c.

Vērtēšanas paņēmiena **izvēle** ir atkarīga no vērtēšanas mērķa un mērāmo sasniedzamo rezultātu veida.

Izvēloties vērtēšanas paņēmieni, svarīgi saglabāt konsekvenču, proti, izvēlēties to atbilstoši tam, kā izvēlētais sasniedzamais rezultāts ir mērīts. Tas galvenokārt nodrošina to, ka skolēni ir pazīstami ar šo vērtēšanas paņēmieni un zina, kāds sniegums no viņiem tiek sagaidīts un kas tiks mērīts.

Jautājumi, par ko domāt lasītājam

1. Kādus vērtēšanas paņēmienus izmantojat savā priekšmetā?
2. Analizējot mācību priekšmeta programmas sasniedzamos rezultātus, kādi ir atbilstošākie vērtēšanas paņēmieni?
3. Kā izvēlos vērtēšanas paņēmienus atbilstoši izveidotajiem uzdevumu sasniedzamajiem rezultātiem (indikatoriem)?

Izziņas darbības līmeņa noteikšana

Veidojot nobeiguma darbu, ļoti nozīmīgi ir mērīt gan zināšanas un pamatprasmes, gan rūpēties, lai darbā tiktu iekļauti kompleksi uzdevumi, kuros skolēniem ir iespēja demonstrēt augstu izziņas darbības līmeni. Katram nobeiguma darbā plānotajam sasniedzamajam rezultātam plāno izziņas darbības līmeni, kurā tiek sagaidīta skolēna vēlāmā atbilde. Arī skolēniem ir iepriekš jāgūst pieredze par to, kāds ir vēlamais, sagaidāmais sniegums, ar ko iespējamā dziļā atbilde atšķiras no virspusējas.

Piemērs.

Prasme attēlot datus tabulā, grafikā un citos veidos.

Izmantosim jau iepriekš doto piemēru no datorikas (sk. 15. lpp.).

Uzdevums.

Izmantojot dotos datus tabulās, izveidojiet tiem piemērotākā veida diagrammu! Paskaidrojiet diagrammas veida izvēli!

Skatoties no skolēna snieguma, to varam aprakstīt, izmantojot SOLO taksonomiju:

- Man ir nepieciešama palīdzība, lai attēlotu datus.
- I Es varu attēlot datus, ja man ir pieejams algoritms ar paraugu.
- III Es varu attēlot datus, bet nevaru izskaidrot, ko šī sakarība nozīmē kontekstā.
- IV Es varu attēlot datus un varu izskaidrot, ko šī sakarība nozīmē
- IV+ ... un varu attēlot datus arī citos veidos un pamatot izvēlēto attēlošanas veidu.

Veidojot nobeiguma darbu, būtiski ir izveidot uzdevumu, kas dos iespēju skolēnam demonstrēt savu sniegumu plānotajā izziņas darbības līmenī. Nākamajā piemērā varam saskatīt, kā veidojas uzdevums, domājot par tā "dziļumu".

- I Atrodiet tekstā darbības vārdus, kas lietoti ciešamajā kārtā (pētījumā ir teikts, ka...).
- III Salīdziniet doto ar teikumiem, kuros darbības vārdi ir darāmajā kārtā (pētījumā O. Kenedijs ir teicis...)! Kāpēc vienā gadījumā ir lietota ciešamā kārtā, citā – darāmā kārtā?
- IV Kā jums šķiet, kāpēc latviešu valodā ir nepieciešama ciešamā kārtā? Kurās situācijās tā tiek lietota?
- IV+ Uzrakstiet reklāmu, lietojot darbības vārdus ciešamajā kārtā!

Veidojot darbu, pārlicināties, cik lielā mērā tiek iekļauti uzdevumi, kas dod iespēju demonstrēt sniegumu dažādos izziņas darbības līmeņos, piemēram, matemātikas eksamenā optimālajā mācību satura apguves līmenī (sk. 10. att.¹⁷).

Izziņas darbības līmenis un tā apraksts		Īpatsvars (%)
I	Atceras, lieto faktus, īsas procedūras vai atsevišķas idejas.	20 ± 2
II	Veic tipiskus algoritmus, lieto formulas, paņēmienus vai prasmes pazīstamās situācijās.	50 ± 2
III	Saista, skaidro, lieto zināšanas vai prasmes jaunās situācijās, demonstrējot patiesu izpratni.	25 ± 2
IV	Veido un pierāda vispārinājumus, lieto zināšanas un prasmes situācijās ar augstu kompleksuma pakāpi.	5 ± 2

10. attēls. Izziņas darbības līmeņu raksturojums un to īpatsvars valsts pārbaudes darbā matemātikā.

Jautājumi, par ko domāt lasītājam

- Kā pārlicinos, vai darba saturā plānoti visi izziņas darbības līmeņi, ievērota to proporcionalitāte?

¹⁷ <https://mape.skola2030.lv/resources/11251>

2.2. Nobeiguma darba veidošana – uzdevumi un vērtēšanas kritēriji

Kad ir izveidota nobeiguma darba specifikācija, atsevišķu uzdevumu veidošana un atlase ir daudz skaidrāka.

Plānojot, kādus uzdevumus būs nepieciešams atlasīt vai izveidot atbilstoši izvēlētajiem sasniedzamajiem rezultātiem un plānotajiem izziņas darbības līmeņiem, jāatceras, kā izvērtēsim, vai uzdevums ir tipveida vai komplekss problēmu uzdevums (sk. 11. att.).

Kritēriji	Tipveida uzdevums	Komplekss problēmu uzdevums
Sasniedzamais rezultāts	Vērsts uz atsevišķu prasmi, sakarību	Komplekss, saistīts ar skolēna pieredzi
Uzdevuma situācija (jēdzieni, likumi, teorijas, fakti...tekstā+ kontekstā)	Jēdzieni, fakti, likumi un teorijas šaurā zinātnes kontekstā; dominējoša zinātnes temata aktuāls saturs	Iespēja paplašināt – jēdzieni, fakti, likumi, teorijas + starpdisciplinārs konteksts; reālās dzīves situācijas, autentisks
Kognitīvais līmenis, uzdevumu risināšanas paņēmieni	Dominējoši zems; risinot tipveida uzdevumus, atceras procedūras, izpilda rutīnas darbības	Daudzveidīgs. Attīsta prasmes lietot kognitīvos un metakognitīvos paņēmienus dažādā dziļumā, lasītprasmes paņēmienus u. c. letver tipveida un nestandarta darbības; rīcība jaunā situācijā
Risinājumu variantu iespējamība; atbilžu variantu iespējas	Dominējoši viens risinājuma paņēmieni; viena pareizā atbilde	Tiek veicināta variatīvitate

11. attēls. Uzdevumu izvērtēšana (Namsone, Oliņa, 2018)

Veidojot nobeiguma darbu, uzdevumus/testelementus¹⁸ var veidot no jauna vai piemēklēt tos precīzi atbilstoši indikatoriem. Svarīgi, izvēloties uzdevumu un tā veidu, ņemt vērā indikatoru un plānoto izziņas darbības līmeni.

Piemēram, indikatoriem “tekstā atpazīst apgalvojumu” un “tekstā atpazīst pamatojumu” tiek veidoti atbilstoši divi uzdevumi 6.1. un 6.2. (sk. 12. att.) un tiek veidoti atbilžu izvēles uzdevumi.

6. uzdevums (2 punkti)
 Skolēni dabaszinību stundā mācījās par gāzēm –

- gāzes sastāv no daudzām sīkām daļiņām;
- gāzes daļiņas atrodas ļoti tālu cita no citas;
- gāzes daļiņas pārvietojas uz visām pusēm.

Vēlāk skolēns par šo stundu teica:

Vakar skolā mācījos par gāzēm. Gāzes aizpilda visu telpu, kas tām ir pieejama. To iespējams pateikt, balstoties uz eksperimenta rezultātiem.

6.1. Ko skolēns apgalvo par gāzēm?

A vakar skolā mācījos par gāzēm

B gāzes aizpilda visu telpu, kas tām ir pieejama

C to iespējams pateikt, balstoties uz eksperimenta rezultātiem

D neviens no minētajiem

6.2. Kāds ir skolēna pamatojums?

A vakar skolā mācījos par gāzēm

B gāzes aizpilda visu telpu, kas tām ir pieejama

C to iespējams pateikt, balstoties uz eksperimenta rezultātiem

D neviens no minētajiem

6.1. _____
 6.2. _____

12. attēls. Indikatoru un uzdevuma piemērs (VISC, 2021./2022. m. g. diagnostikas darbs dabaszinībās)

Veidojot uzdevumus, nepieciešams pārliecināties, vai plānotā mācību satura vietā netiek mērīta lasītprasme. Lasītprasmi vajadzētu mērīt tad, ja to ir tieši paredzēts apgūt konkrētajā tematā kādā no mācību priekšmetiem.

¹⁸ Vērtēšanas darbs sastāv no vairākiem uzdevumiem/testelementiem. Testelementi ir viss uzdevums vai tā daļa, ja tas tiek vērtēts atsevišķi. Šajā metodiskajā līdzeklī lietosim terminu “uzdevums”.

Domājot par uzdevuma formulējumiem un to kvalitāti, ieteicams pārliicināties, vai ir ievēroti šādi nosacījumi:

- ir skaidri uzdevuma nosacījumi, formulējums ir vienkāršs;
- skolēni izprātis uzdevuma būtību, netiek iekļauta informācija, kas traucē uztvert būtisko; dotais konteksts (ja tāds ir) ir saprotams un skaidrs;
- ievērota terminu precizitāte (ja nebija iekļauts mācību saturā, tad nosacījumos ir iekļauts tā skaidrojums), izmantoti atbilstoši rīcības vārdi;
- uzdevuma nosacījumi ļauj demonstrēt skolēnam pēc iespējas labāko sniegumu;
- samazināta kognitīvā slodze saistībā ar valodu (nav nevajadzīgi sarežģīta valoda);
- attēli ir kvalitatīvi, palīdz un ir nepieciešami uzdevuma izpildei;
- strukturētajos uzdevumos ievērota jautājumu loģika un attīstība.

Veidojot nobeiguma darbu, tā vizuālajā noformējumā svarīgi ievērot konsekvenci. Vienots noformējuma stils visā darbā samazina laiku, ko skolēns pavada, saprotot uzdevuma nosacījumus un aprakstus. Tas ļauj vieglāk orientēties darbā.

Nobeiguma darbā nevajadzētu iekļaut tādas formas uzdevumus, ko skolēns redz pirmo reizi, tas var samazināt iegūto rezultātu ticamību, jo iespējams, ka skolēnu ir mulsinājis uzdevuma forma un skolēns varbūt šo uzdevumu nav pat sācis pildīt.

Darba veidotājam ir jābūt atbildēm arī uz šādiem jautājumiem: Kāds ir izvēlētais burtu izmērs?, Cik daudz vietas ir iepļānotas skolēna atbildes formulēšanai?, Vai uzdevuma teksts neatrodas dažādās lapas pusēs?

Jautājumi, par ko domāt lasītājam

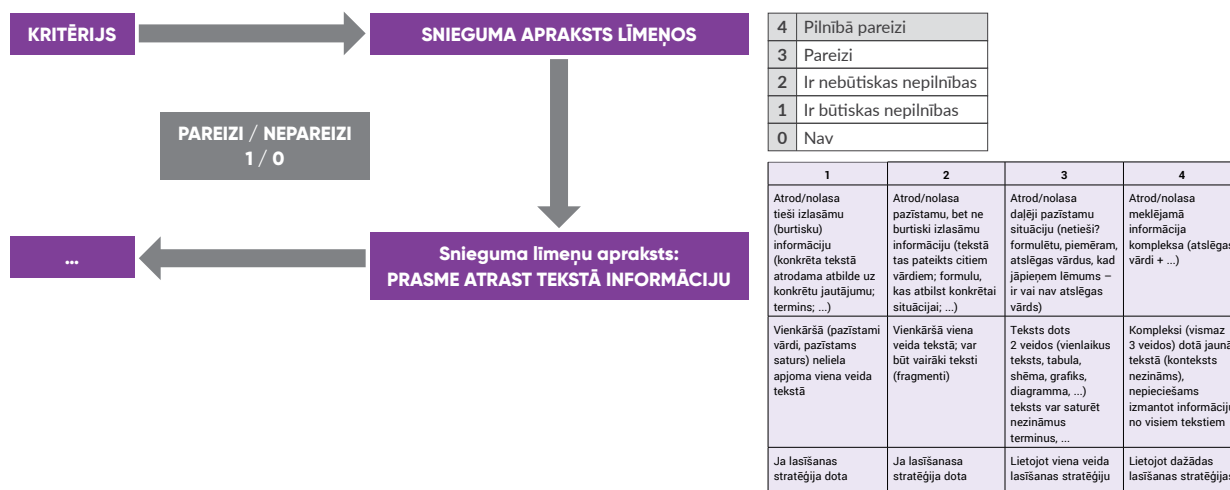
1. Vai izvēlētais uzdevumu veids dod iespēju iegūt pierādījumus par izvēlēto sasniedzamo rezultātu?
2. Kā pārliicināties, ka uzdevumu formulējumi būs skolēniem saprotami un dos iespēju parādīt savu labāko sniegumu?
3. Vai un kāds atbalsts ir plānots skolēniem, kuriem tas ir nepieciešams?

Vērtēšanas kritēriji un punktu izlikšana

Katram uzdevumam tiek formulēti vērtēšanas kritēriji, kas ir pazīme (pazīmes), pēc kuras nosaka skolēna demonstrētā snieguma kvalitāti pret sasniedzamo rezultātu. Tad nosaka katram sasniedzamajam rezultātam relatīvo "svaru" attiecībā pret pārējiem, piešķirot attiecīgo punktu skaitu vai kopējo punktu īpatasvaru no maksimāli iespējamā punktu skaita.

Formulējot vērtēšanas kritērijus, jāpārliicinās, vai tiek mērīts tas, ko plāno pārbaudīt, un vai tie dod skaidrību, kā notiek vērtēšana, kas ir būtiski darba drošuma nodrošināšanai.

Vienkāršiem sasniedzamajiem rezultātiem pietiek ar pareizo atbildi, un, lai to novērtētu, pietiek ar kritēriju, kas dod iespēju novērtēt atbildi kā pareizu vai nepareizu (jā, nē; 1 un 0 skalā), vai skolēna sniegums atbilst kritērijam. Atbilstoši sasniedzamā rezultāta kompleksuma pieaugumam vērtēšanai būs nepieciešami vai nu vairāki kritēriji, vai kritērijs tiks aprakstīts līmeņos, piemēram, praktisku prasmju vai kompleksa snieguma mērīšanai būs nepieciešami kritērijiem atbilstoši snieguma līmeņa apraksti (Namsone, Oliņa, 2018). (Sk. 13. att.)

Aplūkosim piemēru (5. klase, matemātika), kurā skolēna snieguma vērtējumam tiek izmantots kritērijs, kas dod iespēju novērtēt skolēna sniegumu skalā nulle – viens.

Indikators. *Saskaita un atņem jauktus skaitļus ar vienādiem un dažādiem saucējiem.*

Uzdevums. *Saskaiti un atņem!*

$$1) 6\frac{4}{5} + 3\frac{3}{5} =$$

$$2) 2\frac{1}{5} + 1\frac{3}{4} =$$

Vērtēšanas kritēriji. *Saskaita jauktus skaitļus, ja saucēji ir vienādi.*

Saskaita jauktus skaitļus, ja saucēji ir dažādi.

Kritērijs dod iespēju novērtēt skolēna atbilstošo sniegumu skalā 0–1 jeb “Ir” vai “Nav”.

Nākamajā piemērā (matemātika, 5. klase), lai novērtētu skolēna skaidrojumu, tiek izmantots kritērijs, kam nepieciešams apraksts pa līmeņiem, kas apraksta skolēna sniegumu uzdevumā. Konkrētajā uzdevumā skolēnu sniegums tiek aprakstīts divos līmeņos (netiek veidots apraksts tam, ja skolēns neveic skaidrojumu).

Piemērs.

Indikators: *Izmanto spriešanu, skaidrojot, kā dažādi risinājumi dod iespēju pārliecināties par tā pareizumu.*

Uzdevums. *Izmantojot savus risinājumus, skaidro, kā var pārliecināties, ka uzdevums ir atrisināts pareizi!*

Vērtēšanas kritēriji skaidrojumam

- Skaidrojums par uzdevuma atrisinājuma pareizību ietver izmantotos risināšanas paņēmienus, ir saprotams, lietota precīza matemātikas valoda.
- Skaidrojums par uzdevuma atrisinājuma pareizību ietver kādu no risināšanas paņēmieniem, ir daļēji saprotams.
- Ir iesākts skaidrojums par uzdevuma atrisinājuma pareizību, izmantojot risināšanas paņēmieni, ir daļēji saprotams.

Snieguma līmeņu apraksts

Snieguma līmeņu aprakstu iespējams veidot dažādi (McTighe, Doubet, & Carbaugh, 2020):

- **Vērtējošs** apraksts: *Teicams informācijas atspoguļojums, labs informācijas atspoguļojums, ...*
- Aprakstā notiek **uzskaitīšana**: *Atspoguļoti četri informācijas avoti, atspoguļoti trīs informācijas avoti, ...*
- **Aprakstošs** sniegums: *Informācija atvieglo interpretāciju, loģisks un strukturēts izklāsts, ...*

Visprecīzāk skolēna sniegumu raksturo aprakstošs snieguma līmeņu apraksts.

Kā piemēru aplūkosim prasmi argumentēt formulētos kritērijus un tiem atbilstošos snieguma līmeņu aprakstus, kas iekļauti valsts pārbaudes darba programmā “Padziļinātais kurss Ķīmija II augstākajā mācību satura apguves līmenī” (sk. 14. att.)¹⁹.

¹⁹ <https://mape.gov.lv/catalog/materials/CF456991-AFA8-4E95-82C2-FFD2378016AC/view?preview=59C0CC67-69F9-4495-A45A-410C3D619B12>, 2. pielikums

Līmenis Kritērijs	Sācis apgūt	Turpina apgūt	Apguvīs	Apguvīs padziļināti
Formulē apgalvojumu	Formulē apgalvojumu, kas tikai daļēji atbilst analizējamam tematam, pieteiktai problēmai vai jautājumam.	Formulē apgalvojumu, kas ir pārāk vispārīgs un nav pietiekams, lai atklātu analizējamo tematu, pieteikto problēmu vai jautājumu.	Formulē skaidru un precīzu apgalvojumu, kas pilnībā atbilst analizējamajam tematam, pieteiktajai problēmai vai jautājumam.	Formulē skaidru un precīzu apgalvojumu, kas pilnībā atbilst analizējamajam tematam, pieteiktajai problēmai vai jautājumam, izvērtē un uzlabo savu vai cita apgalvojumu, salīdzina dažādus apgalvojumus un izvelas situācija atbilstošāko.
Pierāda apgalvojumu	Pierāda apgalvojumu ar vienpusēji atlasītiem spriedumiem un savu pieredzi, nevis faktiem, pierādījumi nav saistāmi ar apgalvojumu.	Apgalvojuma pierādījumam atlasa spriedumus, kas ir vispārīgi un nav pietiekami, lai pierādītu apgalvojumu.	Pierāda apgalvojumu ar precīziem, iederīgiem un faktos balstītiem spriedumiem, kas ir pietiekami, lai pierādītu apgalvojumu, un noder cēloņsakarību konstatēšanai.	Pierāda apgalvojumu ar daudzveidīgiem, precīziem, iederīgiem un faktos balstītiem spriedumiem, izvērtē argumenta kvalitāti un pēc nepieciešamības to uzlabo, vispārina, un meklē likumsakarības, kuras iespējams attiecināt uz jaunu kontekstu.
Pamato apgalvojumu	Veido nepilnīgu sasaisti starp apgalvojumu un pamatojumu, argumentācija ir formulēta neskaidri.	Sasaista apgalvojumu ar tā pamatojumu, pamatojuma struktūra ir neskaidra, izklāstā trūkst loģiska secīguma, pielaiestas loģikas kļūdas.	Precīzi un pilnvērtīgi sasaista apgalvojumu ar tā pamatojumu, izmantojot loģisku un saprotamu pamatojuma struktūru. Izvirza loģiskus secinājumus.	Precīzi un pilnvērtīgi sasaista apgalvojumu ar tā pamatojumu, izmantojot loģisku un saprotamu pamatojuma struktūru, izvirza loģiskus secinājumus, kuri ir derīgi starpdisciplināru problēmu risināšanai un cēloņsakarību konstatēšanai.

14. attēls. Fragments no "Vispārīgu prasmju un prasmju grupu snieguma līmeņu apraksti"

Snieguma līmeņu aprakstu veido atbilstoši izvērītajam sasniedzamajam rezultātam, pakāpeniski atsedzot konkrētās prasmes dimensijas (Namsone, Oliņa, 2018), piemēram, prasmei atrast tekstā informāciju atbilstošās dimensijas būtu – kāda informācija un kādā tekstā jāmeklē; lasīšanas stratēģijas; situācija skolēnam ir mācīta vai jauna²⁰ (sk. 15. att.) –, un izveidojot katram līmenim precīzu aprakstu. Labas, skolēnam izmantojama snieguma līmeņu apraksta pazīmes ir: skaidras mācību satura apguves dimensijas jeb snieguma kritēriju kopas (daudzos gadījumos pietiek ar kritērijiem); skaidri nodalīti snieguma līmeņi; vienkārša, skaidra, skolēnam draudzīga valoda; izcelti atslēgas vārdi; fokuss uz būtiskajām prasmēm un kopīgo, vispārīgo. Snieguma līmeņu apraksts paredzēts vairākkārtējai lietošanai ilgstošā laika periodā. Temata noslēgumā skolēni saņem vērtējumu atbilstoši šim snieguma līmeņu aprakstam.

²⁰ Namsone, D., Čakāne, L., Butkēviča, A., 2018, Kompetenci attīstoša mācīšanās. Ieteikumi izglītības politikas un rīcīpolitikas veidotājiem. LU SIIC.

6 KĀ VEIDOT SNIEGUMA LĪMEŅU APRAKSTU?

Skolēna sniegumu var daļēji attiecināt uz apgūstamo prasmi, darbība ir neprecīza un aptuvena.

Skolēna sniegums ir vispārīgs, kopumā attiecas uz nepieciešamo darbību.

Skolēna sniegums ir precīzs, tā pamatā ir pierādījumi un spriedumi.

Skolēna sniegums ir precīzs un pārlicinošs, parāda temata ierobežojumus un kompleksumu.

VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI, TO DIMENSIJAS	1. MĒGINA STANDARTU	2. TUVOJAS STANDARTAM	3. SASNIEDZ STANDARTU	4. PĀRSNIEDZ STANDARTU
	PRASME ...	Īss vērtēšanas kritēriju apraksts
...

SNIEGUMA LĪMEŅU NOSAUKUMI

SNIEGUMA LĪMEŅU APRAKSTS

- Neliels skaits nozīmīgu kritēriju (prasmes, izpratne par ...), ar kuriem salīdzinot, sniegumu iespējams uzlabot mācīšanās procesā; tie visi ir jāizmanto mācību procesā un tiem jābūt saskaņotiem ar standarta prasībām.
- Skaidri nodalīti (tiek sagaidīts būtiski atšķirīgs sniegums); atspoguļo attīstību; ir pietiekams skaits, lai parādītu progresu; aprakstītas kvalitatīvas prasmes; apraksts skolēnam saprotamā valodā.

(PIEMĒRS) PRASME ATRAST INFORMĀCIJU TEKSTĀ

1.	2.	3.	4.
Atrod/nolasa tieši izlasāmu (burtisku) informāciju (piem., konkrētā tekstā atrodama atbilde uz konkrētu jautājumu; termins; ...)	Atrod/nolasa pazīstamu, bet ne ļoti liki izlasāmu informāciju (piem., tekstā tas pateikts citiem vārdiem; formula, kas atbilst konkrētai situācijai; ...)	Atrod/nolasa daļēji pazīstamu informāciju, kas ir netieši formulēta (piem., jāatrod atslēgas vārdi un jāpieņem lēmums – ir vai nav)	Atrod/nolasa tekstā kompleksu informāciju (atslēgas vārdi + ...)
Vienkārši un pazīstami vārdi (pazīstams saturs) neieila apjoma viena veida teksta	Vienkārša veida tekstā; var būt vairāki teksti (fragmenti)	Teksts dots divos veidos (vienlaidus teksts, tabula, shēma, grafiks, diagramma, ...), teksts var saturēt nezināmus terminus, ...	Nezināma konteksta jauns teksts dots kompleksi (iekļaut trīs veidos), nepieciešams izmantot informāciju no visiem tekstiem
Lasišanas stratēģija dota	Lasišanas stratēģija dota	Lieto viena veida lasišanas stratēģiju	Lieto dažādas lasišanas stratēģijas

15. attēls. Kā veidot snieguma līmeņu aprakstu

Jautājumi, par ko domāt lasītājam

1. Cik lielā mērā vērtēšanas kritēriji atbilst izvēlētajiem indikatoriem? Kāda veida kritērijus izvēlos un kāpēc?
2. Vai plānotais laiks darba izpildei atbilst darba kopējam apjomam (vērtēšanas kritēriju/punktu skaits)?

2.3. Vērtējuma izlikšana

Vērtējums ir simbols, kura mērķis ir komunicēt pēc iespējas precīzāk, cik lielā mērā ir apgūti sasniedzamie rezultāti. Ministru kabineta noteikumi noteic, kā tiek izlikts summatīvais vērtējums gan 1.–3. klasēs, gan 4.–12. klasēs. Tie nosaka būtiskas izmaiņas, izliekot vērtējumu (balles un apguves līmeni STAP 1.–3. klašu posmā), primāri komunicējot to, cik lielā mērā skolēns ir apguvis plānoto. Sākumskolas posmā 1.–3. klasēs apguves līmenis raksturo skolēna sniegumu pret konkrētu sasniedzamo rezultātu, savukārt 4.–12. klasēs vērtējums jeb atzīme atspoguļo vairāku sasniedzamo rezultātu kopumu, kuri ir ietverti temata nobeiguma vērtēšanas darbā. Lai izliktu vērtējumu, tiek noteikts, kāds sniegums konkrētu sasniedzamo rezultātu apguvei tiek sagaidīts konkrētā līmenī (atbilst vērtējumam ballēs vai apguves līmenim), piemērojot MK noteikumus doto aprakstu konkrētajai situācijai.

Sākumskolā (1.–3. klašu posmā) vērtējums "Apguvis" līmenī nosaka to, ka sasniedzamais rezultāts **sasniegts pilnībā**, skolēns **patstāvīgi** spēj demonstrēt sniegumu ne tikai tipveida situācijās. Skolēna sniegums "Apguvis" līmenī dod skaidru signālu par apgūtu sasniedzamo rezultātu. Skolēna sniegums "Apguvis padziļināti" līmenī nozīmē, ka skolēns spēj demonstrēt sniegumu nepazīstamās un starpdisciplinārās situācijās jeb apguvis mācību saturu padziļināti (6. tabula). Nevajadzētu izvīrēt kā pašmērķi katram skolēnam iegūt vērtējumu konkrētā līmenī, piemēram, "Apguvis padziļināti", bet veidot skolēna izpratni par to, ko skolēns ir apguvis un spēj veikt.

6. tabula. Snieguma līmeņu apraksti skolēna mācību snieguma vērtēšanai 1.–3. klasē

	Kritērijs	Sācis apgūt (S)	Turpina apgūt (T)	Apguvis (A)	Apguvis padziļināti (P)
1.	Demonstrēto zināšanu, izpratnes, pamatprasmju mācību jomā, caurviju prasmi un attieksmi apjoms un kvalitāte	Skolēna sniegums (demonstrētās zināšanas, izpratne, pamatprasmes mācību jomā, caurviju prasmes un attieksmes) liecina, ka ir uzsākta plānotā sasniedzamā rezultāta apguve.	Skolēna sniegums (demonstrētās zināšanas, izpratne, pamatprasmes mācību jomā, caurviju prasmes un attieksmes) liecina, ka plānotais sasniedzamais rezultāts sasniegts daļēji un tas nav noturīgs.	Skolēna sniegums (demonstrētās zināšanas, izpratne, pamatprasmes mācību jomā, caurviju prasmes un attieksmes) liecina, ka plānotais sasniedzamais rezultāts sasniegts pilnībā un tas ir noturīgs.	Skolēna sniegums (demonstrētās zināšanas, izpratne, pamatprasmes mācību jomā, caurviju prasmes un attieksmes) liecina, ka plānotais sasniedzamais rezultāts sasniegts pilnībā un tas ir noturīgs. Spēj pamatot atbilstošās stratēģijas izvēli.
2.	Atbalsta nepieciešamība	Skolēns demonstrē sniegumu ar pedagoga atbalstu zināmā tipveida situācijā. Skolēnam nepieciešams atbalsts un regulāri pedagoga apstiprinājumi uzdevuma izpildei.	Skolēns demonstrē sniegumu pārsvarā patstāvīgi tipveida situācijā, atsevišķā gadījumā arī mazāk zināmā situācijā, ja nepieciešams, izmanto atbalsta materiālus. Dažkārt nepieciešams pamudinājums, lai sekotu uzdevuma izpildei.	Skolēns demonstrē sniegumu gan zināmā tipveida situācijā, gan nepazīstamā situācijā. Uzdevumu izpilda patstāvīgi.	Skolēns demonstrē sniegumu zināmā tipveida situācijā, nepazīstamā un starpdisciplinārā situācijā.
3.	Spēja lietot apgūto tipveida un nepazīstamā situācijā	Skolēnam jāturpina sistemātiski mācīties, lai sekmīgi apgūtu tālāko mācību saturu.	Skolēnam jāturpina nostiprināt noteiktas atsevišķas zināšanas, izpratni, pamatprasmes mācību jomā, caurviju prasmes un attieksmes.	Skolēns ir sagatavots mācību satura turpmākai apguvei nākamajā klasē.	Skolēns ir sagatavots mācību satura turpmākai apguvei nākamajā klasē. Šis līmenis nenozīmē, ka skolēns ir pārsniedzis šajā klasē noteikto sasniedzamo rezultātu.

Aplūkosim kā piemēru 3. klases matemātikas 4. tematu "Ko nozīmē daļa no veselā?", analizējot un atlasot būtiskākos sasniedzamos rezultātus.

Sākotnēji izveidojam aprakstu, kas skolēnam ir jāspēj paveikt atbilstoši sasniedzamajam rezultātam, lai sniegums atbilstu līmenim "Apguvis", un nosakām sākuma līmeni "Sācis apgūt", izvēloties uzdevumus, kuru izpilde liecina par sniegumu atbilstošā līmenī. Aplūkosim piemēru.

Sasniedzamais rezultāts

Zīmējumā, modelī nosaka, kāda daļa no veselā dota, un nosaka veselo, ja dota daļa no tā, atliek parasto daļu (skaitītājs un saucējs 10 apjomā) uz skaitļu taisnes; modelē un veic parasto daļu salīdzināšanu, ja saucēji vienādi.

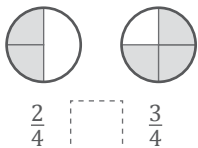
Sācis apgūt (S)

Nosaka daļu un salīdzina daļas, ja dots zīmējums.

1. Cik liela daļa no veselā iekrāsota?

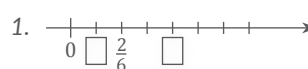

2. Salīdzini!

Turpina apgūt (T)

Nosaka daļu, ja dota skaitļu taisne, salīdzina daļas ar vienādiem saucējiem tipveida situācijā.

2. Salīdzini!
 $\frac{3}{20}$ un $\frac{17}{20}$

Apguvis (A)

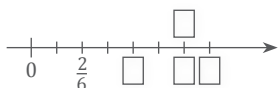
Nosaka un pieraksta daļu, vairākos veidos – ja dots zīmējums vai skaitļu taisne, arī nepazīstamā situācijā – daļa lielāka par vienu, salīdzina daļas, ja dots reāls konteksts.

1. Cik liela daļa iekrāsota? Atbildē daļu pieraksti divējādi.

2. Ieraksti lodziņos trūkstošos skaitļus!

levēro, ka vienu no skaitļiem var pierakstīt divos dažādos veidos.

3. Salīdzini, paskaidro, kā rēķināji!

Šokolādes tāfelītē bija 16 vienādi gabaliņi. Anna apēda $\frac{1}{4}$ no šokolādes, Dainis apēda $\frac{1}{8}$ no šokolādes, Jānis apēda $\frac{1}{2}$ no šokolādes, bet pārējo apēda Dita.

Kādu daļu no šokolādes apēda Dita? Salīdzini to ar Annas apēsto šokolādes daļu.

Apguvis padziļināti (P)

Izvēlas paņēmienu, kā attēlo daļas, veic to salīdzināšanu jaunās situācijās (saucēji ir dažādi, veselais nav vienāds), veido spriedumus, skaidrojot risinājumu.

1. Jānis par pirkumu izdeva $\frac{1}{3}$ no savas naudas, bet Ilze izdeva $\frac{1}{5}$ no savas naudas. Abiem bērniem bija vienāds naudas daudzums. Kurš par pirkumu izdeva vairāk? Kā tu atbildētu, ja viņiem nebūtu vienāds naudas daudzums?
2. Salīdzini! Pamato savu atbildi.

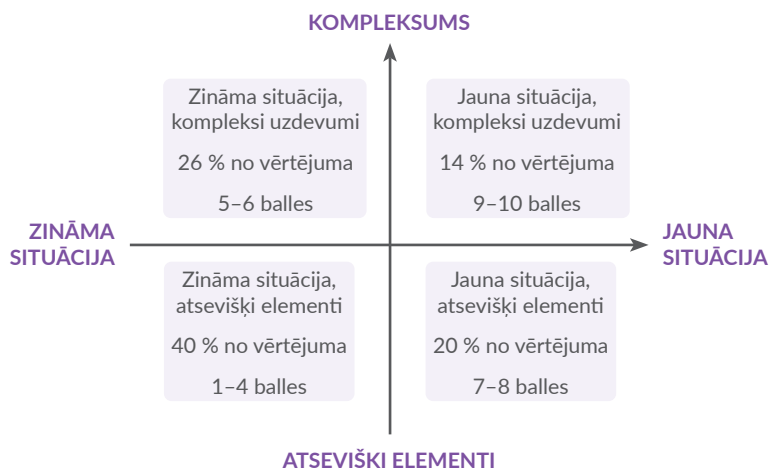
16. attēls. STAP apraksta veidošana

Atbilstoši teorētiskajām pamatnostādnēm un iepriekšējām, 2005. gada, mācību satura dokumentu pamatnostādnēm, MK noteikumi (sk. 7. tabulu) skaidri nosaka to, ka 4.–12. klasē, lai skolēns saņemtu 4 balles, kas ir pietiekams vērtējums, sagaidāms, ka skolēns spēs demonstrēt vienu atsevišķu prasmi pazīstamā kontekstā un tipveida situācijā un skolēnam ir jābūt iespējai mācību procesā arī šo sasniedzamo rezultātu apgūt. Ja skatāmies uz 9 un 10 ballu iegūšanu, tas nenozīmē, ka skolēns ir apguvis kaut ko vairāk, bet gan to, ka ir apguvis kvalitatīvi atšķirīgāk, spēj pārnest to jaunajā kontekstā, spēj izvēlēties risināšanas stratēģijas un rīkoties arī nepazīstamā situācijā.

7. tabula. 10 ballu skalas, apguves procentu, snieguma līmeņu atbilstība un apraksti

	Snieguma līmenis	Sācis apgūt		Turpina apgūt	Apguvis	Apguvis padziļināti
	Balles	1–2	3–4	5–6	7–8	9–10
	Apguves procenti	10–20 %	21–40 %	41–66 %	67–86 %	87–100 %
	Kritēriji					
1.	Demonstrēto zināšanu, izpratnes, prasmju mācību jomā un caurviju prasmju apjoms un kvalitāte	Skolēns, demonstrējot sniegumu, izmanto vienu atbilstošu ideju vai prasmi situācijā, kurā ir šaurs disciplinārs/mācību jomas konteksts.		Skolēns, demonstrējot sniegumu, izmanto vairākas savstarpēji nesaistītas idejas vai prasmes šaurā disciplinārā/mācību jomas kontekstā.	Skolēns, demonstrējot sniegumu, kurā izmanto vairākas idejas vai prasmes, veido savstarpējas sakarības disciplinārā/mācību jomas kontekstā.	Skolēns, demonstrējot sniegumu, kurā izmanto vairākas atbilstošas idejas vai prasmes no dažādām disciplinām/mācību jomām, veido savstarpējas sakarības un vispārīna.
2.	Atbalsta nepieciešamība	Skolēns, demonstrējot sniegumu, lieto doto vai jau zināmu paņēmieni ar pieejamo atbalstu.		Skolēns, demonstrējot sniegumu, patstāvīgi lieto zināmu paņēmieni.	Skolēns, demonstrējot sniegumu, izvēlas un patstāvīgi lieto atbilstošo paņēmieni vai pierakstu.	Skolēns, demonstrējot sniegumu, izvēlas un patstāvīgi lieto atbilstošo paņēmieni un, ja nepieciešams, pielāgo to.
3.	Spēja lietot apgūto tipveida un nepazīstamā situācijā	Skolēns demonstrē sniegumu zināmā tipveida situācijā.		Skolēns demonstrē sniegumu gan zināmā tipveida situācijā, gan mazāk zināmā situācijā.	Skolēns demonstrē sniegumu gan zināmā tipveida situācijā, gan nepazīstamā situācijā.	Skolēns demonstrē sniegumu gan zināmā tipveida situācijā, gan nepazīstamā situācijā, gan starpdisciplinārā situācijā.

Nobeiguma darba plānošanas fāzē ir jāparedz, kā tiks izlikts vērtējums, un, veidojot nobeiguma darba specifikāciju, ir iespējams ievērot skolēna snieguma līmeņu proporcijas (sk. 17. att.).

17. attēls. Vērtējuma izlikšana

Būtiski mainās arī izpratne par punktu piešķiršanas mehānismu. Katra punkta jēga ir iedot papildinformāciju par skolēna kompetenci jeb sniegumu, t. i., katrs piešķirtais punkts apliecina kvalitatīvi jaunu atšķirību parādītajā skolēna sniegunā.

Uzdevumi var būt atšķirīgi pēc punktu "svara", t. i., jo nozīmīgākus un plašākus sasniedzamos rezultātus uzdevums mēra, jo lielāku punktu skaitu skolēns par to var saņemt. Tomēr no tā, ka iedodam 10 līdzīgus piemērus, kur skolēns demonstrē reizināšanas prasmi matemātikā vai papildina 10 teikumus angļu valodā ar pareizajām darbības vārda pagātnes formām, vairākas reizes pierādot, ka skolēns prot reizināt vai prot darbības vārdu pamatformas pagātnē, skolēna sniegums atbilstoši 10 ballēm vai līmenim "Apguvis padziļināti" neveidojas.

Jautājumi, par ko domāt lasītājam

1. Vai izveidotie vērtēšanas kritēriji dod iespēju precīzi un viennozīmīgi izlikt vērtējumu – punktus, procentus, balles, STAP u. c. par paveikto?
2. Vai varu izskaidrot skolēnam, kāpēc ir iegūts šāds kopējais rezultāts un atbilstošs vērtējums?

2.4. Kā domāt par pārbaudes darba rezultātiem

Kad nobeiguma darbi ir izvērtēti, skolotājam ir informācija par to, cik labi skolēniem ir veicies. Ierastā prakse ir fokusēties tikai uz izlikto gala vērtējumu ballēs vai apguves līmeņos (STAP) 1.–3. klasē. Raugoties uz vērtēšanu kā pierādījumu iegūšanu par apgūtajiem sasniedzamajiem rezultātiem, mainās arī redzējums, kā veikt nobeiguma darba rezultātu analīzi. Domāšanu vajadzētu virzīt tā, lai analizētu, kādus pierādījumus esam ieguvuši (skolotājs un skolēns) par to, cik labi ir apgūts viens vai otrs sasniedzamais rezultāts un kādas izmaiņas mācību procesā vai mācību saturā ir nepieciešamas turpmāk.

Viens no praktiskiem paņēmieniem darbā ar skolēniem ir – sākotnēji skolēniem dot analizēt nobeiguma darbu bez vērtējuma. Tad uzdevums grupā ir katram analizēt savu darbu un kopīgi izveidot vienu – labāko darbu. Tas rosina skolēnus diskutēt par to, kas ir pareizi, kas ne un kādi pierādījumi par to liecina, un būtiskākais – analizēt, kā ir izpildīti uzdevumi. Vērtējumus skolēni uzzina pēc kopīgi veiktās analīzes.

Skolotājam tas var dot informāciju par to, ko skolēns ir apguvis attiecībā pret plānotajiem sasniedzamajiem rezultātiem, secinot, ka skolēns ir apguvis, piemēram, prasmi reizināt veselus skaitļus, bet problēmas sagādā decimāldaļskaitļu reizināšana. Ja uzdevumam nav skaidri definēta sasniedzamā rezultāta, tad šāda veida analīze kļūst neiespējama.

Papildus tam, ka redzam skolēna rezultātus, vajadzētu atbildēt vēl uz diviem jautājumiem. Vai mūsu temata nobeiguma vērtēšanas darbs ir tā uzbūvēts, lai katram skolēnam būtu iespēja demonstrēt apgūto – gan vienkāršos, gan kompleksos sasniedzamos rezultātus? Ja nobeiguma darbā būs iekļauts liels uzdevumu īpatsvars, kuri mēra vienkāršus sasniedzamos rezultātus, skolēni var iegūt augstus vērtējumus, taču tie nedemonstrēs tā mācību satura apguvi, ko pēc būtības bija jāiemācās. Līdzīgi varam spriest, ja uzdevumu kompleksums nav atbilstošs un proporcionāls plānotajam un mācību procesa laikā notikušajam.

Nobeiguma darba rezultāti nereti liek skolotājam izvērtēt, vai mācīšanas process ir bijis atbilstošs, lai skolēns tiktu galā ar uzdevumiem. Piemēram, mācot veikt kompleksus uzdevumus, vajadzētu apzināti mācīt risināt šāda veida uzdevumus, mācot stratēģijas, kā rīkoties jaunā situācijā, piemēram, sadalīt lielo problēmu mazākās, u. c. stratēģijas, kas ļauj skolēnam efektīvāk realizēt apgūtā pārnese uz citu situāciju un to demonstrēt arī nobeiguma darbā, nevis vienkārši darbā dot jaunu situāciju un cerēt, ka skolēns ar to tiks galā.

Ja nobeiguma darbs ir korekti izveidots, uzdevumi ir veidoti atbilstoši pret sasniedzamajiem rezultātiem, tad skolotājs var ieraudzīt, kuri būtiskākie sasniedzamie rezultāti joprojām nav pietiekami apgūti, un to nevar ignorēt. Tas nozīmē, ka ir jāplāno papildu mācību aktivitātes turpmākajā mācību procesā, lai apgūtu šos sasniedzamos rezultātus. Skolotājam, plānojot tematisko plānu, ieteicams plānot laiku, lai varētu nostiprināt konkrētus sasniedzamos rezultātus, domājot gan par tiem skolēniem, kuriem ir jāuzlabo savs sniegums, gan par tiem, kuri jau ir sasnieguši augstu rezultātu. Tas nozīmē, ka ļoti liela nozīme ir tam, kā diferencējam mācību procesu, lai katram skolēnam būtu pievienotā vērtība apgūtajā.

Ja skolotājs ierauga, ka pie vairāku jautājumu apguves nepieciešams atgriezties, tad, plānojot papildu mācību pasākumus, pēc temata nobeiguma vērtēšanas darba analīzes svarīgi izvēlēties citu metodisko paņēmieni nekā iepriekš, un arī pārlicināties par sasniedzamā rezultāta apguvi, nepieņemot, ka, mācot otro reizi, rezultāts būs labāks.

Savukārt atbalsts skolēniem nenozīmē tikai kļūdu labošanu, tas nozīmē tādu papildu atbalstu un praktizēšanos, kas ļauj skolēniem nākamajā līdzīgajā situācijā demonstrēt labāku sniegumu. Tāpēc būtiskākajiem sasniedzamajiem rezultātiem ir nepieciešams plānot ilgtermiņa atbalstu, tostarp nākamajos tematos, piemēram, iekļaut mājas darbos uzdevumus un jautājumus, kas saistās ar iepriekšējo tematu sasniedzamajiem rezultātiem.

Vērtēšanas pieredze, kuru skolēns gūst mācoties, ietekmē skolēnu, kā viņš domā par mācīšanos, par vērtēšanu, kas no viņa tiek sagaidīts. Tradicionāli dotā iespēja “pārrakstīt” summatīvās vērtēšanas darbus ir iemācīta (ieradināta) prakse, ka skolēns jau zina, ka viņam ir daudzas iespējas. Tas dažkārt rosina skolēnu domāt, ka var atnākt nesagatavojies, savukārt mācību procesā un ne tikai tajā ir svarīgi, ka skolēni uzņemas atbildību par savu mācīšanos un mācīšanās rezultātu, cenšas demonstrēt pēc iespējas labāko sniegumu. Cits aspekts tam, ka skolēniem ir iespēja veikt vienu un to pašu nobeiguma darbu vairākas reizes, noved pie tā, ka skolēns neapgūst prasmes, bet iemācās konkrēto darbu – konkrētus uzdevumus, atsevišķas atbildes. Viens no izglītības mērķiem saistās arī ar ieradumu veidošanu.

Praktiskajā līmenī ir ieteicams sākt temata plānošanu tieši ar nobeiguma vērtēšanas darba izstrādi, tas dod lielāku saskaņotību starp mācību procesu un nobeiguma vērtēšanas darbu un iedod daudz lielāku skaidrību pašam skolotājam, kuri no plānotiem sasniedzamiem rezultātiem ir būtiskākie un kādi vērtēšanās paņēmieni tiks izmantoti, lai iegūtu nepieciešamos pierādījumus.

Ja skolā ir vairākas paralēlklases, tad rosinām plānot visām klasēm vienādu temata nobeiguma vērtēšanas darbu. Tas nodrošina vienādas prasības sasniezamo rezultātu apgūvē visiem skolēniem, ļauj arī diskutēt un analizēt iegūtos datus, atšķirības skolēnu sniegumā, analizēt skolēnu sniegumu un mācību procesu klasē.

Ilggadējā prakse saistībā ar vērtēšanas jautājumiem galvenokārt ir saistīta ar procedūru definēšanu skolas vērtēšanas kārtībā un to ievērošanu skolas līmenī, taču vienādas procedūras ne vienmēr nodrošina taisnīgus un objektīvus vērtējumus jeb atzīmes. Piemēram, visiem temata nobeiguma vērtēšanas darbiem, izmantojot vienādu punktu skalu, **neņemot vērā** punktu īpatsvaru un to atbilstību snieguma aprakstam, noved pie tā, ka vērtējumu izlikšana kļūst formāla un var neatspoguļot pēc būtības, cik lielā mērā ir apgūti sasniedzamie rezultāti.

Jautājumi, par ko domāt lasītājam

1. Cik vienots ir mūsu skatījums skolā par vērtēšanas jēgu, mērķi, veidiem, vērtējuma izlikšanu?
2. Kas mums skolā visiem ir jāmācās, lai ieviestu nepieciešamās vērtēšanas izmaiņas praksē?
3. Kā izpaužas vērtēšanas un motivācijas saistība?
4. Kā izvēlētie vai izveidotie nobeiguma darbi kalpo kā mērinstrumenti?

3. Nobeiguma darbu piemēru analīze

Tālāk aplūkosim trīs dažādu nobeiguma vērtēšanas darbu veidošanas procesu izvērstā veidā, soli pa solim, skaidrojot nobeiguma darba veidošanas posmus un to nozīmi. Ikdienu procesā nobeiguma darba veidošanā iesakām izmantot visus šos posmus, nepieciešamības gadījumā tos vienkāršojot. Arī tad, ja vienkāršojam nobeiguma darba veidošanas posmus, ir iespējams pārliecināties par nobeiguma darba saturu, analizēt izveidotu darbu. Kad izvēlaties jau kādu izveidotu nobeiguma darbu, tad noteikti pārliecinieties, vai izvēlētais piemērs mēra jūsu skolēnu apgūto mācību saturu.

3.1. Rakstiska nobeiguma darba veidošanas piemēra analīze "Matemātika, 5. klase "Kā saskaita un atņem jauktus skaitļus?""

Iesākam ar darba plānošanu un nobeiguma darba specifikācijas izveidi. Mācību priekšmeta programmā ieteicamais laiks temata apguvei ir 14–18 stundas.

Sasniedzamo rezultātu analīze un pārbaudes darba veida izvēle

Sākam ar mācību priekšmeta programmas sniedzamo rezultātu analīzi, lai noteiktu būtiskāko, ko vēlēsimies vērtēt, un izvēlētos atbilstošus pārbaudes darba paņēmienus.

Tematā būtiskākais ir pilnveidot skaitļu izjūtu – veidot izpratni par jauktu skaitļu pierakstu un vizuālo attēlošanu – uz skaitļu taisnes vai ar modeļiem, apgūt jauktu skaitļu saskaitīšanu, atņemšanu un lietot apgūtās prasmes praktiskos un matemātiskos kontekstos. Lai par to pārliecinātos, izvēlamies veidot rakstisku darbu.

Izmantojot mācību priekšmeta programmu, tiek izvēlēti būtiskākie sniedzamie rezultāti (sk. 18. att.) un veidota darba specifikācija, sk. 8. tabulas "Pārbaudes darba saturs" pirmo un otro kolonnu.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Jaukts skaitlis ir neistas daļas cits pieraksta veids. (M.Li.1., M.Li.3.) Jauktu skaitli var izteikt kā naturāla skaitļa un istas daļas summu (piemēram, $2\frac{1}{4} = 2 + \frac{1}{4}$). (M.Li.1., M.Li.3.) Jaukta skaitļa pārveidošanu par neistu daļu (piemēram, $2\frac{1}{4} = \frac{9}{4}$) un neistas daļas pārveidošanu par jauktu skaitli (piemēram, $\frac{9}{4} = 2\frac{1}{4}$) var skaidrot dažādi – veselo pierakstot kā daļu (piemēram, $2 = \frac{8}{4}$), izmantojot figūru modeļus vai dalīšanu ar atlikumu. (M.Li.1., M.Li.3.) Lai saskaitītu un atņemtu jauktus skaitļus, lieto darbību īpašības un dažādus skaitļu pieraksta veidus. (M.Li.1., M.Li.2., M.Li.3.) 	<ul style="list-style-type: none"> Veido skaitļu taisni un atliek uz tās jauktu skaitli. Neistu daļu pārveido par jauktu skaitli, un otrādi – jauktu skaitli pārveido par neistu daļu. Salīdzina jauktus skaitļus. Saskaita un atņem jauktus skaitļus ar vienādiem un dažādiem saucējiem (līdz 3 darbībām). Plāno darbību izpildi ar jauktiem skaitļiem, pirms aprēķiniem aprakstot veicamās darbības un to secību. Aprēķina nezināmo skaitli vienādībā, kura satur jauktus skaitļus, skaidro savu darbību. Atrīsina situāciju uzdevumu (līdz 3 darbībām), lietojot darbības ar jauktiem skaitļiem.
Komplekss sniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> Saista jauno ar jau zināmo, skaidro jauktu skaitļu atlikšanu uz skaitļu taisnes un salīdzināšanu. (M.6.2.1.1., M.6.2.1.2., M.6.3.1.3.) Salīdzina jauktu skaitļu izteiksmju vērtības spriežot, neaprēķinot precīzas vērtības. (M.6.3.2.5.) Matemātiski apraksta situācijas, lietojot jauktu skaitļu saskaitīšanu un atņemšanu, aprēķinos izpilda darbības ar nosauktiem skaitļiem, veic mērvienību pārveidojumus. (M.6.2.2.1., M.6.3.3.1., M.6.5.3.3.) Saskata un formulē likumsakarību figūru virknē (lielumu skaitliski raksturo daļas), daļu virknē, jauktu skaitļu virknē. Veido jauktu skaitļu virkni atbilstoši dotajam nosacījumam. (M.6.4.1.1., M.6.4.1.2., M.6.4.1.3.) 	<p>Izmanto spriešanu skaitlisko izteiksmju pārveidojumos un izteiksmju salīdzināšanā, attīstot ieradumus plānot un vadīt savu domāšanas procesu, paskaidrot un pamatot veiktās darbības, meklēt dažādus risinājumus.</p>
Jēdziens: jaukts skaitlis.	

18. attēls. Būtiskāko sniedzamo rezultātu atlase

Tad domājam, kādi būs uzdevumu sniedzamie rezultāti jeb vērtēšanas indikatori – aizpildām pārbaudes darba specifikācijas 3. kolonnu.

Piemēram, ir izvēlēts sniedzamais rezultāts "Salīdzina jauktu skaitļu izteiksmju vērtības spriežot, neaprēķinot precīzas vērtības", tas tiek precizēts, veidojot indikatoru "Salīdzina jauktu skaitļu izteiksmju vērtības spriežot vai veicot aprēķinus", jo vēlamies pārliecināties, ka skolēni paši var pieņemt lēmumu, kā veiks salīdzināšanu – veicot aprēķinus vai izdarot secīgus spriedumus. Kad ir formulēts indikators, varam spriest par to, kādā izziņas darbības līmenī vēlamies sagaidīt skolēna atbildi, – aizpildās darba specifikācijas 4. kolonna. Aplūkotajam indikatoram tas nozīmē, ka skolēniem būs iespēja demonstrēt savu sniegumu SOLO III līmenī.

8. tabula. Pārbaudes darba saturs (Ko mēra?)

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Vērtēšanas indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Izpratne	Skaidro neīstas daļas pārveidošanu par jauktu skaitli un otrādi.	Apraksta vārdiem vai parāda ar modeli savu izvēlēto pārveidojumu.	II	1.
	Izmanto spriešanu, meklējot dažādus risinājumus.	Izmanto spriešanu, skaidrojot, kā dažādi risinājumi dod iespēju pārliecināties par tā pareizumu.	III	4.3)
Prasmes	Neīstu daļu pārveido par jauktu skaitli, un otrādi – jauktu skaitli pārveido par neīstu daļu.	Neīstu daļu pārveido par jauktu skaitli, un otrādi – jauktu skaitli pārveido par neīstu daļu.	I	1.
	Saskaita un atņem jauktus skaitļus ar vienādiem un dažādiem saucējiem (līdz 3 darbībām).	Saskaita un atņem jauktus skaitļus ar vienādiem un dažādiem saucējiem.	I	2.
	Veido skaitļu taisni un atliek uz tās jauktu skaitli.	Izveido skaitļu taisni un uz tās atliek jauktos skaitļus atbilstoši dotajam aprakstam.	III	4.1)
	Atrisina situāciju uzdevumu (līdz 3 darbībām), lietojot darbības ar jauktiem skaitļiem.	Atrisina situāciju uzdevumu, lietojot saskaitīšanu vai atņemšanu ar jauktiem skaitļiem.	II	5.
Kompleksas situācijas	Saskata un formulē likumsakarību figūru virknē (lielumus skaitliski raksturo daļas), daļu virknē, jauktu skaitļu virknē. Veido jauktu skaitļu virkni atbilstoši dotajam nosacījumam.	Veido jauktu skaitļu virkni, ja dots tās vārdiskais apraksts. Attēlo virkni, izmantojot ģeometriskas figūras.	II III	3.
	Matemātiski apraksta situācijas, lietojot jauktu skaitļu saskaitīšanu un atņemšanu, aprēķinos izpilda darbības ar nosauktiem skaitļiem.	Matemātiski apraksta situāciju, izveidojot jauktu skaitļu summu, un aprēķina to.	II	4.2)
	Salīdzina jauktu skaitļu izteiksmju vērtības spriežot, neaprēķinot precīzas vērtības.	Izvēlas paņēmienu, lai salīdzinātu jauktu skaitļu izteiksmju vērtības – spriežot vai veicot aprēķinus.	III	5.

Kad pārbaudes darba specifikācija ir izveidota, pārliecināties, vai tiešām esam iekļāvuši visu būtiskāko un kādā proporcijā ir plānotie izziņas darbības līmeņi. Ja nepieciešams, veicam korekcijas, un tad var sākt veidot uzdevumus un aizpildīt darba specifikācijas pēdējo kolonu.

Pārbaudes darba uzdevumu izveide

Atbilstoši formulētajiem indikatoriem un izziņas darbības līmeņiem veidojam uzdevumus, pārlicināmies par izvēlēto uzdevumu veidu. Šajā pārbaudes darbā izvēlamies īso atbilžu uzdevumus (1., 2. uzdevums), strukturētos uzdevumus (3., 4. uzdevums) un nestrukturēto uzdevumu (5. uzdevums).

Nobeiguma darbs

Kā saskaita un atņem jauktus skaitļus?

1. uzdevums (3 punkti). Neīstu daļu pārveido par jauktu skaitli! Jauktu skaitli pārveido par neīstu daļu!

5) $\frac{11}{3} =$

6) $2\frac{3}{4} =$

Izvēlies vienu no piemēriem un paskaidro vai parādi ar modeli, kā domāji, lai veiktu prasīto pārveidojumu!

2. uzdevums (4 punkti). Saskaiti un atņem!

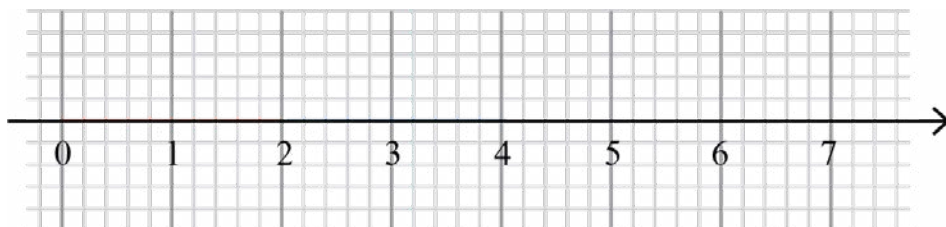
1) $6\frac{4}{5} + 3\frac{3}{5} =$

2) $2\frac{1}{5} + 1\frac{3}{4} =$

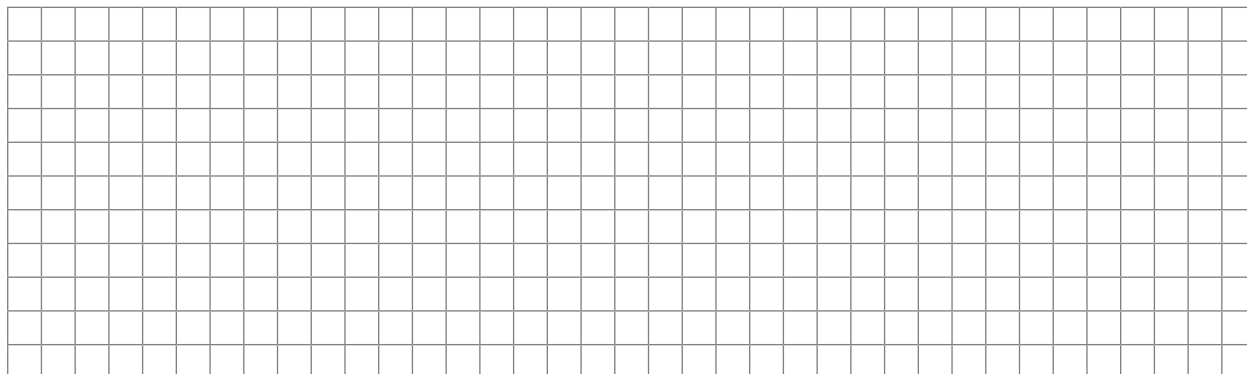
3) $3 - 1\frac{1}{3} =$

4) $2\frac{3}{5} - 1\frac{1}{2} =$

3. uzdevums (4 punkti). Uzraksti virkni ar 5 skaitļiem, kurā pirmais skaitlis ir 1 un katrs nākamais ir par $\frac{1}{2}$ lielāks nekā iepriekšējais. Ja nepieciešams, veidojot vari izmantot skaitļu taisni.

Attēlo sakarību, izmantojot ģeometriskas figūras!

Vērtēšanas kritēriji un punktu izlikšana

Atbilstoši izveidotajam indikatoram un uzdevuma tekstam tiek veidoti kritēriji, atceroties, ka kritērijs ir pazīme, pēc kuras nosaka skolēna demonstrētā snieguma kvalitāti pret sasniedzamo rezultātu. Kad kritēriji ir izveidoti, tad tiek plānota punktu izlikšana (sk. 9. tabulu).

9. tabula. Vērtēšanas kritēriji un punkti

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	Neīstu daļu pārveido par jauktu skaitli (1 p.). Jauktu skaitli pārveido par neīstu daļu (1 p.). Skaidro, kā veicis pārveidojumus (1 p.).	3
2.	Saskaita jauktus skaitļus, ja saucēji ir vienādi (1 p.). Saskaita jauktus skaitļus, ja saucēji ir dažādi (1 p.). Atņem jauktu skaitli no naturāla skaitļa (1 p.). Atņem jauktus skaitļus, ja saucēji ir dažādi (1 p.).	4
3.	Uzraksta jauktu skaitļu virkni, kas pilnībā atbilst dotajam aprakstam (2 p.). Uzraksta jauktu skaitļu virkni, tajā vērojama kāda neprecizitāte (1 p.). Attēlo doto sakarību figūru virknē atbilstoši dotajiem nosacījumiem (2 p.). Var saskatīt ideju virknes attēlošanai, attēlojot virkni, ir atsevišķas neprecizitātes figūrās (1 p.).	4
4.	1) Uzzīmē skaitļu taisni un izvēlas atbilstošu vienību (1 p.). Atliek visus lielumus uz skaitļu taisnes, ievērojot doto kontekstu (2 p.). Ir saskatāma ideja, kā atliek lielumus uz skaitļu taisnes, ir neprecizitātes (1 p.). 2) Uzraksta izteiksmi distances aprēķināšanai (1 p.). Aprēķina jaukto skaitļu summu (1 p.). 3) Skaidrojums par uzdevuma atrisinājuma pareizību ietver izmantotos risināšanas paņēmienus (2 p.). Skaidrojums par uzdevuma atrisinājuma pareizību ietver kādu no risināšanas paņēmieniem, ir daļēji saprotams (1 p.).	7
5.	Parāda saistību starp dotajiem lielumiem kilogramos un glāzēs – nosaka doto miltu daudzumu glāzēs (1 p.). Uzraksta izteiksmi, lai noteiktu nepieciešamo kopējo miltu daudzumu (1 p.). Izvēlas paņēmieni, lai varētu veikt salīdzināšanu – veic aprēķinus vai izdara spriedumus (1 p.). Salīdzina jauktu skaitļu izteiksmju vērtības (1 p.). Uzraksta atbildi (1 p.).	5
Kopā		23

Darba veidošanas beigās vēlreiz pārlicināties, vai darbs ir izveidots tā, ka varēsīm izlikt vērtējumu 10 ballēs un skolēna sniegums atbildīs MK noteikumos dotajiem ballu aprakstiem.

Varam izvērtēt, kas skolēnam būtu jāpaveic, lai sniegums atbilstu 4 ballēm, – skolēns demonstrē sniegumu, izmanto vienu atbilstošu ideju vai prasmi situācijā, kurā ir šaurs disciplinārs/mācību jomas konteksts.

Šajā darbā skolēnam ir iespēja demonstrēt atsevišķas, konkrētas prasmes zināmā situācijā, par ko liecina kritēriji:

- neīstu daļu pārveido par jauktu skaitli (1 p.),*
- jauktu skaitli pārveido par neīstu daļu (1 p.),*
- saskaita jauktus skaitļus, ja saucēji ir vienādi (1 p.),*
- saskaita jauktus skaitļus, ja saucēji ir dažādi (1 p.),*
- atņem jauktu skaitli no naturāla skaitļa (1 p.),*
- atņem jauktus skaitļus, ja saucēji ir dažādi (1 p.).*

Lai saņemtu vērtējumu 9–10 balle, skolēnam jādemonstrē arī sniegums, kurā izmanto vairākas atbilstošas idejas vai prasmes, jāveido savstarpējas sakarības, par ko liecina kritēriji:

- skaidro uzdevuma atrisinājuma pareizību, ietverot risinājumu paņēmienus (3 p.),*
- izvēlas paņēmieni, lai varētu veikt salīdzināšanu, – veic aprēķinus vai izdara spriedumus (1 p.).*

3.2. Kompleksu sasniedzamo rezultātu mērīšanas piemēri

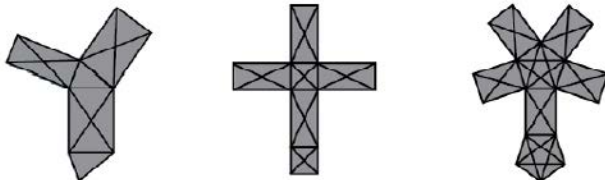
Lai varētu izmērīt kompleksu sasniedzamo rezultātu apguvi, skolēniem ir jādod iespēju demonstrēt apgūto mācību saturu darbībā. Projekta darbi, praktiskie vai laboratorijas darbi, pētniecības darbi, gadījuma analīzes u. c. izmanto kompleksu sasniedzamo rezultātu apguvi un summātīvajai vērtēšanai. Tie var būt paredzēti, lai novērtētu kompleksus sasniedzamos rezultātus gan viena mācību priekšmeta ietvaros, gan starpdisciplināri. Skolēns, demonstrējot sniegumu starpdisciplināri, var saņemt vērtējumus dažādos mācību priekšmetos, ja skolotājam ir pietiekams pierādījumu apjoms par sasniedzamajiem rezultātiem attiecīgajā mācību priekšmetā.

Skolēniem, demonstrējot sniegumu, nepieciešams izmantot gan atsevišķas zināšanas, izpratni, prasmes un ieradumus, gan to kombinācijas. Tas skolotājam ļauj secināt par skolēna kompetenci rīkoties jaunās (nezināmās), ar reālo dzīvi saistītās situācijās, kā arī sekot līdzi skolēna izaugsmei (virzībai uz standarta sasniedzamo rezultātu sasniegšanu), noteikt, kas šobrīd izdodas un kas vēl ne, un mērķtiecīgi pieņemt lēmumus par nepieciešamo atbalstu turpmākajā mācību procesā.

Uzdevumus, kuros skolēns demonstrē savu sniegumu, no citiem uzdevumiem galvenokārt atšķir iespējamā risināšanas pieeju dažādība, kā arī pareizo atbilžu daudzveidība. Lai veiktu uzdevumu, skolēniem ir iespējams izvēlēties dažādas stratēģijas un paņēmienus, t. sk. arī tādus, kuri mācību procesa laikā nav apgūti. Šāda veida uzdevumu priekšrocība – tie sniedz iespēju novērtēt ne tikai skolēnu darba rezultātu, bet arī darba norisi jeb procesu. Lai tas būtu iespējams, vērtēšanu nepieciešams veikt, izmantojot snieguma līmeņu aprakstus. Tajos iestrādā kritērijus, kas apraksta skolēna darba procesa pazīmes, kuras tiks vērtētas (piemēram, mērīinstrumenta lietošana, sadarbība vadīšana grupā u. c.). Svarīgi ņemt vērā, ka arī uzdevumos, kuros skolēns demonstrē sniegumu, vērtē (1) to, kas ir mācīts mācību procesa ietvaros, (2) priekšmeta mācību saturā nozīmīgo zināšanu, izpratnes un prasmju lietojumu.

Vairāki vienkārši paņēmieni, lai izveidotu uzdevumu snieguma vērtēšanai summātīvajām vajadzībām, ir: (1) formulēt problēmsituāciju un piedāvāt to skolēniem risināt pētniecības ceļā, t. sk. piedāvājot skolēniem atbalsta struktūru (problēmsituācijas risinājuma sadalīšana soļos – vairākos testelementos), (2) formulēt atvērtu uzdevumu bez atbalsta struktūras, (3) formulēt autentiskas reālajā dzīvē balstītas situācijas (sk. 10. tabulu).

10. tabula. Snieguma uzdevumu veidi un uzdevumu piemēri

Uzdevuma veids	Uzdevuma piemērs
Problēmsituācijas risināšana	<p>Uzņēmums "Lauku labumi", kurš nodarbojas ar gaļas liellopu audzēšanu un eksportu, plāno paplašināt savu darbību un izveidot filiāli Bauskas novadā, lai tur audzētu 200–300 gaļas liellopu.</p> <p>Izvērtē uzņēmuma attīstības iespējas, izmantojot zināšanas par saimniecības nozaru izvietojuma principiem, un apraksti vienu plānotā uzņēmuma attīstību veicinošu un vienu kavējošu faktoru!</p> <p><i>Ģeogrāfija II</i></p>
Atvērts uzdevums bez atbalsta struktūras	<p>Zīmējumā attēloti trijstūra, četrstūra un piecstūra prizmu virsmu izklājumi, kuros novilkta visas skaldņu diagonāles. Visu skaldņu diagonāļu kopējais skaits trijstūra prizmai ir 6, četrstūra prizmai – 12, bet piecstūra prizmai – 20. Nosaki un pamato formulu n-stūra prizmas visu skaldņu diagonāļu skaita aprēķināšanai!</p> <p><i>Matemātika 12. klase</i></p>
Autentiskas reālās dzīves situācijas	<p>Tu esi peldēšanas treneris, kuram ir jāizlemj, kurus četrus peldētājus iekļaut novada izlasē jauniešiem, kas jaunāki par 15 gadiem, 4 x100 metru stafetes brīvā stila peldējumam valsts čempionātā. Tev pieejami dati par 7 peldētājiem un viņu pēdējo 6 treniņu labākie rezultāti.</p> <p>Aplūko datus un atlasī četrus peldētājus, kurus tu izvēlēties valsts čempionāta sacensībām stafetes peldējumam! Uzraksti pamatojumu savai izvēlei, lai tā būtu skaidra gan peldētājiem, gan viņu vecākiem!</p> <p><i>Matemātika</i></p>

Starpdisciplinārs projekta darbs "Pētījums mežā" kompleksa sasniedzamā rezultāta novērtēšanai

Analizēsīm uzdevumu, kas mēra skolēnu sniegumu nobeiguma darbā, aplūkojot starpdisciplināro projekta darbu "Pētījums mežā". "Pētījums mežā" ir paredzēts 8. vai 9. klašu skolēniem un sniedz iespēju, iejūtoties mežkopja lomā un veicot uzdevumus, izmantot ģeogrāfijas, bioloģijas, matemātikas un datorikas mācību priekšmetu zināšanas un prasmes autentiskā situācijā. Projekts paredzēts ne tikai kā pieredzes gūšana, bet arī darbs, kurš ļauj pilnvērtīgi novērtēt skolēnu iepriekš apgūtās pētniecības un sadarbības prasmes, t. sk. pētījuma plānošanas, datu iegūšanas, datu analīzes un apstrādes, datu un pētījuma rezultātu komunicēšanas prasmes.

Projekta darbs paredzēts 9. klasei, lai novērtētu bioloģijas 7.-9. klases mācību programmā 9.1. temata "Kā organismi saistīti ar vidi, kurā tie dzīvo?" un ģeogrāfijas 7.-9. klases mācību programmā 9.2. temata "Kā Latvijā pieejamos resursus izmanto saimniecībā?" kompleksu sasniedzamo rezultātu.

- Sadarbojoties plāno un veic pētījumu, lai izvērtētu meža kopšanas ietekmi uz meža ražības, dabas apstākļu un organismu daudzveidības izmaiņām, formulējot pētījuma jautājumu, izvērtējot darba gaitu un iegūto datu ticamību, kā arī komunicējot par pētījuma rezultātiem. (S.9.4.2.; D.9.5.3.1.; D.9.11.1.1.; D.9.11.3.3.; D.9.11.9.1.; D.9.11.10.1.; D.9.11.11.1.; D.9.11.12.1.; D.9.12.1.3.)

Projekta darba ietvaros paredzēts, ka skolēni grupās pētniecības ceļā risina problēmsituāciju, kura formulēta atbilstoši kompleksajam sasniedzamajam rezultātam.

Problēmsituācija. *Mežā netālu atrodas divas vienāda vecuma mežaudzes. Pēc ĢIS (LVM GEO) pieejamās informācijas viena no mežaudzēm ir kopta biežāk nekā otra. Lai noskaidrotu, kā meža retināšana ietekmējusi koksnes krājas pieaugumu, mikroklimatu un sugu daudzveidību, un pieņemtu lēmumu par tālāko mežaudžu kopšanu, jāveic mežaudžu izpēte.*

Problēmsituāciju iespējams atrisināt pētniecības ceļā, tāpēc skolēniem nepieciešams veikt trīs nozīmīgus pētījuma posmus: (1) pētījuma plānošana, (2) datu iegūšana, apstrāde un analīze, izvērtēšana un secināšana, (3) pētījuma rezultātu komunicēšana. Katrā no posmiem skolēni demonstrē vairākas prasmes, kuras tiek apgūtas mācību procesa laikā vairāku gadu garumā ne tikai dabaszinātņu mācību priekšmetos, bet arī citos. Tāpēc, plānojot vērtēšanu un veidojot nobeiguma darba matricu, nepieciešams izšķirt šīs prasmes, kuras tiks vērtētas, un izveidot tām atbilstošus indikatorus (sk. 11. tabulu). Vērtējot projekta darbu, ieteicams ne tikai novērtēt skolēnu izveidoto produktu vai rezultātu, bet arī skolēnu sniegumu darba izstrādes brīdī jeb procesu. Projekta darbā "Pētījums mežā" iespējams vērtēt datu iegūšanu, kuras ietvaros skolēniem sadarbojoties ir jāizveido parauglaukums un jāveic tajā koku augstuma un apkārtmēra uzmērīšana. Projekta gala produkts vai rezultāts ne vienmēr ir prezentācija, jo pētījuma rezultātu komunicēšana parasti izpaužas divējādi – pārskata vai prezentācijas veidā. Tāpēc, plānojot skolēnu snieguma vērtēšanu, nepieciešams izvērtēt, kas būs vērtējama produkts, kurš visprecīzāk demonstrēs skolēnu paveikto projektā.

9. klase. 9.2. Kā Latvijā pieejamos resursus izmanto saimniecībā?

Ieteicamais laiks temata apguvei: 30 mācību stundas.

Projekta darba izpildes laiks ģeogrāfijā: 8 mācību stundas.

Nobeiguma darba projekta saturs (Ko mēra?)

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	SOLO
Kompleksas situācijas	Sadarbojoties plāno un veic pētījumu, lai izvērtētu meža kopšanas ietekmi uz meža ražības, dabas apstākļu un organismu daudzveidības izmaiņām, formulējot pētījuma jautājumu, izvērtējot darba gaitu un iegūto datu ticamību, kā arī komunicējot par pētījuma rezultātiem.	IV

Lai ģeogrāfijā skolēniem izliktu summatīvo vērtējumu par paveikto, izstrādājot projekta darbu "Pētījums mežā", nepieciešams katrā skolēnu grupai summēt katrā posmā uzrādīto sniegumu un pārvērst to punktos. To ir iespējams izdarīt, pieņemot, ka katrs no līmeņiem atbilst noteiktam punktu skaitam: 0, 1, 2 vai 3. Iegūtos punktus tālāk ir iespējams pārvērst par vērtējumu ballēs atbilstoši skolotāja izvēlētajai skalai.

Vērtēšanas kritēriji

Kopējais punktu skaits 33

1. Plāno pētījumu, definējot pētījuma jautājumu un izveidojot darba gaitu.

	0 punktu	1 punkts	2 punkti	3 punkti
Pētījuma jautājuma formulēšana	Pētījuma jautājums nav formulēts vai jautājums nav saistīts ar pētījuma problēmu.	Formulē ar pētījuma problēmu saistītu pētījuma jautājumu.	Formulē pētniecības ceļā pārbaudāmu pētījuma jautājumu, kurš tieši izriet no pētījuma problēmas un ietver mainīgos.	Formulē pētniecības ceļā pārbaudāmu pētījuma jautājumu, kurš izriet no pētījuma problēmas un parāda sakarības starp mainīgajiem.
Pētījuma darba gaitas plānošana	Nav aprakstīti pētījuma soļi vai plānotās darbības, vai atbildības jomas grupā.	Nosauc nozīmīgākos pētījuma soļus, plānotās darbības un atbildīgos par to izpildi.	Apraksta nozīmīgākos pētījuma soļus loģiskā secībā, plānotās darbības un atbildības jomas grupā.	Detalizēti un skaidri apraksta pētījuma soļus loģiskā secībā, plānotās darbības un atbildības jomas grupā.

2. Sagatavo izklājlapu lietotnē, t. sk. tiešsaistes, pētījuma datu reģistrēšanas veidlapas.

	0 punktu	1 punkts	2 punkti	3 punkti
Gatavošanās lauka darbam – datu reģistrēšanas veidlapu sagatavošana	Nav sagatavotas datu reģistrēšanas veidlapas vai tās neatbilst mērījumu reģistrēšanas vajadzībām.	Sagatavo datu reģistrēšanas veidlapas izklājlapu lietotnē, t. sk. ar skolotāja palīdzību, kuras izmantojamas mērījumu reģistrēšanai.	Sagatavo drukājamās datu reģistrēšanas veidlapas izklājlapu lietotnē ar saprotamu izkārtojumu, paredz nepieciešamo kolonnu un rindu skaitu un pievieno atbilstošus nosaukumus.	Patstāvīgi sagatavo drukājamās datu reģistrēšanas veidlapas izklājlapu lietotnē ar saprotamu izkārtojumu, paredz nepieciešamo kolonnu un rindu skaitu, t. sk. kolonnas aprēķiniem, un pievieno atbilstošus nosaukumus.

3. Nosaka parauglaukumu ģeogrāfisko novietojumu, izmantojot ģeogrāfiskās informācijas sistēmas (GIS).

	0 punktu	1 punkts	2 punkti	3 punkti
Ģeogrāfisko informācijas sistēmu lietošana	Nav pierādījumu, ka dati iegūti vai parauglaukumi meklēti, izmantojot LVM GEO mobilo lietotni.	Ar skolotāja vai klasesbiedru palīdzību iegūst datus un orientējas mežā, lai sameklētu parauglaukumus, izmantojot LVM GEO mobilo lietotni.	Iegūst datus un orientējas mežā, lai sameklētu parauglaukumus, izmantojot LVM GEO mobilo lietotni.	Patstāvīgi iegūst datus un orientējas mežā, lai sameklētu parauglaukumus, izmantojot LVM GEO mobilo lietotni. Palīdz klasesbiedriem LVM GEO lietotnes izmantošanā.

4. Nosaka koku sugu un veic to augstuma un apkārtmēra mērījumus pētījuma nosacījumiem atbilstošā parauglaukumā.

	0 punktu	1 punkts	2 punkti	3 punkti
Koku uzmērīšana parauglaukumā	Nav ticamu pierādījumu, ka izveidots parauglaukums un veikta koku uzmērīšana.	Ar skolotāja vai klasesbiedru palīdzību izveido parauglaukumu un veic koku uzmērīšanu, nosakot koka augstumu, apkārtmēru un sugu.	Izveido parauglaukumu un veic koku uzmērīšanu, nosakot koka augstumu, apkārtmēru un sugu.	Patstāvīgi izveido parauglaukumu un secīgi veic visu koku uzmērīšanu, atbilstoši pieļaujamajai kļūdai nosakot koka augstumu, apkārtmēru un sugu. Palīdz klasesbiedriem izveidot parauglaukumu un veikt koku uzmērīšanu.

5. Reģistrē iegūtos datus tabulā.

	0 punktu	1 punkts	2 punkti	3 punkti
Mērījumu reģistrēšana	Nav ticamu pierādījumu, ka pierakstīti veiktie mērījumi.	Ar skolotāja vai klasesbiedru palīdzību pieraksta mērījumus un uzmērītā koka veidskaitli.	Pieraksta mērījumus un uzmērītā koka veidskaitli.	Precīzi un saprotami pieraksta mērījumus un uzmērītā koka veidskaitli. Palīdz klasesbiedriem pierakstīt mērījumus un noteikt uzmērītā koka veidskaitli.

6. Veic koku tilpuma un koksnes krājas mežaudzē aprēķinus.

	0 punktu	1 punkts	2 punkti	3 punkti
Datu apstrāde, veicot aprēķinus	Ar palīdzību veic nepieciešamos aprēķinus, izmantojot dotu formulu.	Prot veikt nepieciešamos aprēķinus, dažreiz nepieciešama palīdzība.	Patstāvīgi prot veikt nepieciešamos aprēķinus, aprēķini tiek veikti precīzi. Prot paskaidrot risināšanas gaitu.	Spēj zināšanas par aprēķinu veikšanu lietot jaunā situācijā.

7. Komunicē par pētījuma rezultātiem, aprakstot pētījuma jautājumu, pētījuma vietu, datu ieguves un analīzes metodes, pētījuma rezultātus, nozīmīgākos secinājumus un izvērtējot darba gaitu un iegūto datu ticamību.

	0 punktu	1 punkts	2 punkti	3 punkti
Pētījuma pārskata saturiskā kvalitāte	Nav veidots pētījuma pārskats, vai pārskats būtiski ierobežo iespēju izprast pētījuma kontekstu un paveikto.	Nepilnīgi aprakstīti pētījuma pārskata nozīmīgākie elementi (pētījuma jautājums, vieta, dati un metodes u. c.).	Izveidots pētījuma pārskats, kurš ietver nozīmīgāko elementu (pētījuma problēmas, jautājuma, vietas, datu un metožu, u. c.) aprakstu un rezultātu vizualizācijas.	Izveidots pētījuma pārskats, kurš ietver nozīmīgāko elementu (pētījuma problēmas, jautājuma, vietas, datu un metožu, u. c.) aprakstu un vizualizācijas, t. sk. arī darba gaitas un iegūto datu ticamības izvērtējumu.
Pētījuma rezultāti un secinājumi	Veido secinājumus, kuri nav tieši saistīti ar pētījuma rezultātiem, vai konstatē atsevišķus faktus.	Veido vispārīgus secinājumus, kuri saistīti ar pētījuma rezultātiem.	Veido skaidrus, pētījuma ietvaros nozīmīgus, loģiskus un pierādījumos balstītus secinājumus, kuri atbild uz pētījuma jautājumu.	Veido skaidrus, pētījuma ietvaros nozīmīgus, loģiskus un pierādījumos balstītus secinājumus, kuri atbild uz pētījuma jautājumu, un apraksta secinājumu ierobežojumus, atsaucoties uz nepieciešamo pierādījumu trūkumu.

8. Komunicē par pētījuma rezultātiem, prezentējot pētījuma laikā paveikto, nozīmīgākos rezultātus un secinājumus.

	0 punktu	1 punkts	2 punkti	3 punkti
Prezentācijas saturiskā kvalitāte	Nav sagatavota prezentācija vai tās saturs ierobežo izprast paveikto pētījuma ietvaros un ietver neprecīzu informāciju.	Prezentācija fragmentāri un virspusēji demonstrē pētījuma ietvaros paveikto.	Prezentācija saprotami un loģiski strukturētā veidā demonstrē pētījuma ietvaros paveikto.	Prezentācija saprotami, detalizēti un pētnieciskajai komunikācijai atbilstošā strukturētā veidā (ievads, metodes, rezultāti, secinājumi) demonstrē pētījuma ietvaros paveikto.
Uzstāšanās kvalitāte	Uzstājas, bet neveido acu kontaktu ar auditoriju, t. sk. lasa, runā auditorijai nepiemērotā skaļumā un tempā, daudz neprecīzāšu izrunā.	Uzstājas, dažreiz veidojot acu kontaktu ar auditoriju, runā auditorijai nepiemērotā skaļumā un tempā ar izrunas neprecīzītātēm.	Uzstājas, veidojot regulāru acu kontaktu ar auditoriju, runā piemērotā skaļumā un tempā, izmantojot precīzu izrunu, ievēro pieklājīgu ķermeņa pozu.	Uzstājas pārliecinoši, veido nepārtrauktu acu kontaktu ar auditoriju, runā atbilstošā skaļumā un tempā, izmantojot precīzu un skaidru izrunu, ievēro pieklājīgu ķermeņa pozu un mērķtiecīgi iesaista auditoriju, apspriežot pētījuma rezultātus.

“Pētījums mežā” ir starpdisciplinārs projekta darbs, tāpēc tā ietvaros iespējams vērtēt, kā skolēniem izdevies apgūt arī matemātikas vai tehnoloģiju mācību priekšmetu sasniedzamos rezultātus, piemēram, veikt koku tilpuma un audzes krājas aprēķinus vai sagatavot digitālas darba lapas datu ievadīšanai mežā. Lai arī projektā samērā maz ietverts matemātikas un dizaina un tehnoloģiju mācību priekšmetu saturs, tomēr būtiski ir skolēnu sniegumu novērtēt arī šajos priekšmetos, jo: (1) kompleksa sasniedzamā rezultāta vērtēšana prasa kompleksu pieeju, (2) motivē skolēnu iedziļināties visos projekta darba posmos.

Projekta darba vērtēšanai paredzētos snieguma līmeņu aprakstus iespējams izmantot skolotājiem ne tikai skolēnu snieguma vērtēšanai un atgriezeniskās saites sniegšanai, bet arī kā darba kritēriju komunicēšanas rīku. Savukārt skolēni snieguma līmeņa aprakstus var izmantot sava darba pašnovērtēšanai un iespējamo uzlabojumu plānošanai.

Tālāk aplūkosim 2. klases nobeiguma darbu, kurā arī tiks mērīts skolēnu sniegums kompleksā situācijā.

2.2. temats "Fantāzijas pasaulē". Kā veidot vēstījumu?

Ieteicamais kopējais laiks visa temata apguvei ir 30 mācību stundas. Tā kā temats ir plašs un satur daudz sasniedzamo rezultātu, tad ir svarīgi temata sākumā saprast, kuri ir būtiskākie un tiks mērīti. Šis darbs ietver daļu no apgūstamā satura – teksta izveidi (šajā tematā plānots vēl viens nobeiguma darbs). Līdzīgi kā iepriekš aprakstītajā piemērā arī 2. klasē tiek mērīts komplekss sasniedzamais rezultāts, un tā mērīšanai ir izvēlēts rakstisks pārbaudes darbs. Komplekso sasniedzamo rezultātu mēra, veidojot atbilstošu vērtēšanas kritērijus.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs (Ko mēra?)

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	SOLO
Kompleksas situācijas	Veido tekstu, izmantojot stāstījuma, jautājuma un izsaukuma teikumus, iesaistot tekstā sinonīmus un antonīmus.	III

Veidojot uzdevumu, nosacījumos ir būtiski iekļaut to, ko vēlamies, lai skolēns demonstrē. Šajā piemērā redzam, ka skolēnam ir jāraksta spoku stāsts vai pasaka, un tad tiek doti arī nosacījumi, kas ir jāievēro, tekstu veidojot.

Uzdevums skolēnam

Uzraksti spoku stāstu vai pasaku! Ievēro dotos nosacījumus!

- Izvēlies iedomātu tēlu, dod viņam vārdu!
- Uzraksti notikumu par viņu!
- Veido secīgu un saprotamu tekstu no vismaz 20 teikumiem!
- Veido stāstījuma, jautājuma un izsaukuma teikumus, liec teikuma beigās atbilstošas pieturzīmes!
- Iesaisti tekstā vismaz 2 sinonīmus (iekrāso zilā krasā) un 2 antonīmus (iekrāso dzeltenā krasā)!

Kritēriju skaitam, kurus izmanto, izliekot vērtējumu, komunicējot to ar STAP, vajadzētu ietvert patiesi būtisko, ko ir mērījis nobeiguma darbs.

Vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	Sācis apgūt	Turpina apgūt	Apgūvis	Apgūvis padziļināti
Saturs	Vēstījuma teksts ir daļēji secīgs un saprotams, tajā atbildēts uz jautājumiem kas?, ko dara/darīja?. Teksts veidots ar skolotāja atbalstu. Teksta apjoms sasniedz 10 teikumus.	Vēstījuma teksts ir secīgs un saprotams, tajā atbildēts uz jautājumiem kas?, ko dara/darīja?, kā tas beidzās?. Teksta apjoms ir nedaudz mazāks nekā nosacījumos.	Vēstījuma teksts ir secīgs un saprotams, tajā atbildēts uz jautājumiem kas?, ko dara/darīja?, kur?, kad?, kā tas beidzās?, teksta apjoms sasniedz 20 teikumus.	Vēstījuma teksts ir secīgs un saprotams, tajā atbildēts uz jautājumiem kas?, ko dara/darīja?, kur?, kad?, kā tas beidzās?. Teikumi ir savstarpēji saistīti un atbilstoši teksta saturam. Teksta apjoms pārsniedz 20 teikumus.
Teikumu veidošana	Ar skolotāja atbalstu veido stāstījuma, jautājuma teikumus. Teikuma beigās ne vienmēr ir atbilstošas pieturzīmes.	Veido īsus stāstījuma, jautājuma teikumus. Gandrīz visu teikumu beigās ir atbilstošas pieturzīmes.	Veido īsus stāstījuma, jautājuma un izsaukuma teikumus. Teikumu beigās ir atbilstošas pieturzīmes.	Veido īsus stāstījuma, jautājuma un izsaukuma teikumus atbilstoši teksta saturam. Teikuma beigās ir atbilstošas pieturzīmes.
Sinonīmu un antonīmu lietošana	Iesaista tekstā sinonīmus un antonīmus, izmantojot skolotāja atbalstu.	Iesaista tekstā 1 sinonīmu un 1 antonīmu.	Iesaista tekstā 2 sinonīmus un 2 antonīmus un atpazīst iekrāsojot.	Iesaista tekstā vairāk nekā 2 sinonīmus un 2 antonīmus un atpazīst iekrāsojot.

Izliekot gala vērtējumu, jāskatās kopumā uz kritērijiem, jo tiek mērīts tas, kāds ir skolēna sniegums kopumā šajā kompleksajā situācijā.

Piemēram, skolēns saņem vērtējumu A, ja saturs un teikumu veidošana atbilst kritērija aprakstam **Apgūvis** un sinonīmu un antonīmu lietošana darbā ir veikta vismaz **Turpina apgūt** līmenī.

Izmantotā literatūra

- American Educational Research Association, American Psychological Association, National Council on Measurement in Education" Standards for Educational and Psychological Testing" 2014
- Biggs, J., Collis, K. (1989) Towards a model of school-based curriculum development and assessment using the SOLO taxonomy. *Australian Journal of Education*, 1989, 33 (2), pp. 151–163.
- Biggs, J. B., Tang, C. (2011). *Teaching For Quality Learning At University*. McGraw-Hill Education. <http://public.eblib.com/choice/publicfullrecord.aspx?p=798265>
- Black P., & William, D. (2009). Developing the theory of formative assessment. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, 21(1), p. 53.
- Black, P., & Wiliam, D. (1998). *Assessment and Classroom Learning. A review of 25 years of World Wide Research on Formative Assessment*. London.
- Bloom, B. S. (ed.). (1956). *Taxonomy of educational objectives: the classification of educational goal*. New York: Longmans Green.
- Butler, R. (1987). Task-involving and ego-involving properties of evaluation: Effects of different feedback conditions on motivational perceptions, interest, and performance. *Journal of educational psychology*, 79(4), 474.
- Brookhart, S. M. (2010). *How to assess higher-order thinking skills in your classroom*. ASCD. Product No: 109111. ISBN-13: 978-1-4166-1048-9
- Brookhart, S. M. (2013). *How to Create and Use Rubrics for Formative Assessment and Grading*. Ascd.
- Brookhart, S. M. (2017). *How to give effective feedback to your students*. Ascd.
- McMillan, J. H. (2014). *Classroom assessment: Principles and practice for effective standards-based instruction*. Pearson.
- Čakāne, L. (2018). *Formatīvās vērtēšanas lomas pastiprināšanās, īstenojot mācīšanos iedziļinoties*. Zin. red. Namsone D., Mācīšanās lietpratībai, LU Akadēmiskais apgāds, 2018, <https://doi.org/10.22364/ml.2018.5>
- DeLuca, C., & Bellara, A. (2013). The current state of assessment education: Aligning policy, standards, and teacher education curriculum. *Journal of Teacher Education*, 64(4), 356e372.
- Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of educational research*, 77(1), pp. 81–112.
- Hattie, J. A. C., Donoghue, G. M. Learning strategies: A synthesis and conceptual model. *Nature Partner Journals Science of Learning*, 2016, 1, 16013
- Lynch, D., Smith, R., Provost, S., & Madden, J. (2016). Improving teaching capacity to increase student achievement: The key role of data interpretation by school leaders. *Journal of Educational Administration*, 54(5), pp. 575–592.
- Kluger, A. N., & DeNisi, A. (1996). The effects of feedback interventions on performance: A historical review, a meta-analysis, and a preliminary feedback intervention theory. *Psychological Bulletin*, 119(2), pp. 254–284. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.119.2.254>
- McMillan, J. H. (2017). *Classroom assessment: Principles and practice that enhance student learning and motivation*. Pearson.
- McTighe, J., Doubet, K. J., & Carbaugh, E. M. (2020). *Designing authentic performance tasks and projects: Tools for meaningful learning and assessment*. ASCD.
- Namsone, D., Oliņa, Z. (2018). *Kā vērtē kompleksu sniegumu, "Mācīšanās lietpratībai" 3. nod., LU Akadēmiskais apgāds* Nolen, S. B. (2020). A situative turn in the conversation on motivation theories. *Contemporary Educational Psychology*, 61, 101866.
- Pastore, S., & Andrade, H. L. (2019). Teacher assessment literacy: A three-dimensional model. *Teaching and teacher education*, 84, pp. 128–138.
- Popham, J. (2008). *Classroom assessment: What teachers need to know*. (5th edition.) Boston: Allyn & Bacon.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2020, a). Intrinsic and extrinsic motivation from a self-determination theory perspective: Definitions, theory, practices, and future directions. *Contemporary educational psychology*, 61, p. 101860.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000, b). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist*, 55(1), p. 68.
- Stiggins, R. J., Arter, J. A., Chappuis, J., & Chappuis, S. (2004). *Classroom assessment for student learning: Doing it right, using it well*. Assessment Training Institute.
- Stiggins, R. J. (1999). Evaluating classroom assessment training in teacher education programs. *Educational Measurement: Issues and Practice*, 18(1), 23e27
- Stiggins, R. J. (2005). From formative assessment to assessment FOR learning: a path to success in standards-based schools. *Phi Delta Kappan*, 87(4), pp. 324–328.
- Wiggins, G. (2006). *Healthier testing made easy: The idea of authentic assessment*. Edutopia. Pieejams: <http://www.edutopia.org/authentic-assessment-grant-wiggins> (aplūkots 12.02.2018.).
- Wohlstetter, P., Datnow, A., & Park, V. (2008). Creating a system for data-driven decision-making: Applying the principal-agent framework. *School Effectiveness and School Improvement*, 19(3), pp. 239–259.

II daļa

Summatīvo darbu piemēri *Skola2030*

Summatīvo darbu piemēri izstrādāti atbalstam ikvienam pedagogam, ieviešot skolā pierādījumos balstītu vērtēšanu un vienojoties par kopīgām prasībām. Piemēri izstrādāti visās mācību jomās kā temata / moduļa nobeiguma darbs, atlasot nozīmīgākos sasniedzamos rezultātus un indikatorus un atbilstoši tiem izvēloties piemērotu pārbaudes darba veidu un vērtēšanas paņēmienus.

Summatīvo darbu piemērus iesakām izmantot kā kopumu, ieviešot skolā vienotu vērtēšanas pieeju. Aicinām ieskatīties dažādu mācību priekšmetu piemēros, izmantojot tos kā idejas, lai veidotu saviem skolēniem atbilstošu nākamo nobeiguma darbu.

Saturs

Valodu mācību joma

Latviešu valoda 5. klasei	49
Latviešu valoda 9. klasei	55
Angļu valoda 2. klasei	63
Angļu valoda 7. klasei PD 1	69
Angļu valoda 7. klasei PD 2	75
Angļu valoda 9. klasei	84
Angļu valoda I PD 1	89
Angļu valoda I PD 2	98
Angļu valoda I PD 3	110
Vācu valoda 6. klasei PD 1	116
Vācu valoda 6. klasei PD 2	124
Vācu valoda 11. klasei	128
Vācu valoda 12. klasei	136
Franču valoda 6. klasei	139

Sociālā un pilsoniskā mācību joma

Sociālās zinības un vēsture 10. klasei	145
--	------------

Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā mācību joma

Mūzika 3. klasei	154
Mūzika 7. klasei	159
Teātra māksla 6. klasei	163
Teātra māksla vidusskolai	165
Vizuālā māksla 8. klasei	172
Kultūras kursi vidusskolai	178

Dabaszinātņu mācību joma

Dabaszinības 4. klasei	181
Ģeogrāfija 7. klasei	186
Bioloģija 7. klasei	191
Fizika 8. klasei	196
Ķīmija I	202

Matemātikas mācību joma	
Matemātika 3. klasei	208
Matemātika 5. klasei	213
Matemātika I. Algebra	218
Tehnoloģiju mācību joma	
Datorika 6. klasei	230
Datorika 7. klasei	239
Dizains un tehnoloģijas 6. klasei	250
Dizains un tehnoloģijas I	258
Programmēšana I	262
Veselības un fiziskās aktivitātes mācību joma	
Sports un veselība 2. klasei	270
Sports un veselība 3. klasei	273
Sports un veselība 4. klasei	276
Sports un veselība 7. klasei	279
Sports un veselība 8. klasei	282
Sports un veselība vidusskolas pamatkursam	285

Latviešu valoda 5. klasei

5.6. temats. Fantazējam kopā! Kas ir vienkāršs, kas ir salikts teikums?

Ieteicamais laiks temata apguvei: 25–30 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Zināšanas	Zina vienkārša un salikta teikuma pazīmes.	Grupē apgalvojumus par teikumu uzbūvi pēc dotajiem nosacījumiem.	I	4.1.
Izpratne	Atšķir vienkāršus teikumus no saliktiem teikumiem, pamatojot šīs atšķirības.	Nosaka teikuma veidu pēc uzbūves (vienkāršs nepaplašināts, vienkāršs paplašināts, salikts sakārtots, salikts pakārtots).	II	1., 2.1.
		Nosaka teikuma veidu pēc uzbūves un sniedz loģisku pamatojumu savam spriedumam.	III	2.2.
Prasmes	Mācās paplašināt teikumā izteikto domu, veidojot saliktus teikumus; mācās atdalīt teikuma daļas ar komatu.	Raksta saliktu sakārtotu teikumu par doto tematu.	II	2.3.
	Nosaka teikuma gramatisko centru.	Teikumā pareizi nosaka un ar pieņemtajiem pasvītrojumiem norāda teikuma gramatisko centru (teikuma priekšmets un izteicējs).	II	3.1.
	Atdala ar atbilstošām pieturzīmēm vienlīdzīgus teikuma locekļus un teikuma daļas.	Atdala ar atbilstošām pieturzīmēm vienlīdzīgus teikuma locekļus un teikuma daļas vienkāršos un saliktos teikumos.	II	3.2.
	Mācās veidot vispārīgu apgalvojumu par teikumu uzbūvi.	Formulē savu apgalvojumu par kādu no teikumu veidiem (vienkāršu, saliktu).	III	4.2.
Kompleksas situācijas	Raksta pēc parauga un patstāvīgi ar fantāziju saistītus tekstus, ievērojot to uzbūvi, atbilstmi saziņas adresātam, nolūkam un teksta žanram; izmanto vienkāršus un saliktus teikumus, dažādus teikumus pēc attieksmes pret īstenību sava teksta veidošanā un pamato savu izvēli.	Izdomā un raksta loģiskus, tematam "Mājas gariņš" atbilstošus teikumus, ievērojot teikuma uzbūves nosacījumus: <ul style="list-style-type: none"> • 1. teikums – vienkāršs paplašināts teikums, • 2. teikums – salikts sakārtots teikums, • 3. teikums – salikts pakārtots teikums, • 4. teikums – vienkāršs paplašināts teikums ar vienlīdzīgiem teikuma locekļiem, • 5. teikums – salikts teikums, kura daļas saista saistītālvārds. 	III	5.
	Teikumos ievēro apgūtās gramatikas normas (ortogrāfija, interpunkcija).	Teikumos ievēro apgūtās gramatikas normas (ortogrāfija, interpunkcija).	III	2.2., 2.3., 4., 5.

5.6. temats. Fantazējam kopā! Kas ir vienkāršs, kas ir salikts teikums?

Latviešu valoda, 5. klase

ievēro! – simbols pie uzdevuma numura norāda, ka atbildē tiek vērtēta pareizrakstība.

1. uzdevums. (7 punkti)

Nosaki teikuma veidu pēc uzbūves un tabulas atbilstošajā ailē ieraksti teikuma numuru!

1. Zeķainis ir mājas gariņš, kurš dzīvo bēniņos.
2. Viņam ir gara bārda, izspūrušas ūsas un nošļukusi cepure.
3. Zeķainis ir miermīlīgs, bet dažkārt viņu sadusmo mājas iemītnieku trokšņošana.
4. Kad Zeķainis ir pikts, viņš nočiepj saimniekiem vienu zeķi no pāra.
5. Vislabāk viņam patīk punktainās un rūtainās zeķes.
6. Zeķainis apgalvo, ka pelēkās un melnās zeķes ir garlaicīgas.
7. Zeķainis gaida vakaru, lai paņemtu saimnieces silto, pūkaino zeķi.

Vienkāršs nepaplašināts teikums	Vienkāršs paplašināts teikums	Salikts sakārtots teikums	Salikts pakārtots teikums

2. uzdevums. (5 punkti)

2.1. Novērtē situāciju! Atzīmē ar X skolēna pareizo atbildi! (1 p.)

		Pareizā atbilde
Skolotājas uzdevums	Reini un Zane! Uzrakstiet saliktu sakārtotu teikumu par Zeķaini!	
Skolnieka Reiņa atbilde	<i>Zeķainis ir biežs viesis mūsu mājās, bet mēs viņa paņemtās zeķes drīz atrodam.</i>	
Skolnieces Zanes atbilde	<i>Pazaudētās zeķes es atrodu zem gultas un veļas grozā, un veļasmašīnā.</i>	

2.2. Izskaidro saliktā teikumā, kāpēc viena skolēna atbilde neatbilst skolotājas dotajam uzdevumam! (2 p.)

2.3. Izdomā un uzraksti savu saliktu sakārtotu teikumu par Zeķaini! (2 p.)

3. uzdevums. (10 punkti)

Nosaki un pasvīturo teikumus gramatisko centru ar pieņemtajiem apzīmējumiem un liec teikumus nepieciešamās pieturzīmes!

1. Zeķaiņa draugs Netīrbļodis uzturas virtuvē vai pieliekamajā.
2. Datorlūris un Telefonlūris ir dvīņubrāļi viņi parasti sēž dīvēnā.
3. Pie apaviem priekšnamā satiku Mezgloni kurš ar veiklajiem un garajiem pirkstiem iesien mezglus apavu šņorēs.
4. Puteklītis dzīvo plauktos atvilktnēs kumodēs un viņš ļoti baidās no slotām un birstēm.
5. Kad iestāsies klusums mazie gariņi atkal priecāsies un dejos.

4. uzdevums. (6 punkti)

4.1. Atrodi katram apgalvojumam atbilstošu aili tabulā un ieraksti tur attiecīgā apgalvojuma numuru!

4.2. Uzraksti piekto apgalvojumu par teikumu veidiem pēc uzbūves, ar kuru papildināsi tabulu!

Apgalvojumi

1. Teikumam ir 1 gramatiskais centrs.
2. Teikumam ir 2 gramatiskie centri, teikuma daļas saista *taču, turpretī, bet*.
3. Teikumā ir palīgteikums.
4. Teikumā ir divas neatkarīgas teikuma daļas.
5. _____.

Salikts sakārtots teikums	Salikts pakārtots teikums	Vienkāršs teikums

5. uzdevums. (10 punkti)

Uzraksti 5 teikumus par tematu "Manas mājas gariņš", ievērojot nosacījumus! Ja nepieciešams, izmanto iedvesmai atgādnēs jautājumus, lai raksturotu savas mājas gariņu!

Nosacījumi tekstam	ATGĀDNE Jautājumi iedvesmai mājas gariņa raksturojumam
1. teikums. Vienkāršs paplašināts teikums.	Kā sauc mājas gariņu?
2. teikums. Salikts sakārtots teikums.	Kādas spējas un īpašības viņam piemīt?
3. teikums. Salikts pakārtots teikums.	Kur viņš dzīvo, ko dara?
4. teikums. Vienkāršs paplašināts teikums ar vienlīdzīgiem teikuma locekļiem.	Kas mājas gariņam sagādā prieku?
5. teikums. Salikts teikums, kura daļas saista saistītājs vārds.	Ko tu novēlētu savam mājas gariņam?

Kritēriju tabula

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	Nosaka teikuma veidu pēc uzbūves (VNT, VPT, SST, SPT) (1 p. par katru teikumu).	7
2.1. 2.2. 2.3.	<p>Pēta dotos teikumus un nosaka teikumu veidu pēc uzbūves (1 p.).</p> <p>Sniedz loģisku pamatojumu, kāpēc viena no dotajām atbildēm nav pareiza (1 p.). Skaidrojumu raksta saliktā teikumā, ievērojot apgūtās gramatikas normas (ortogrāfija, interpunkcija) (1 p.).</p> <p>Uzraksta saliktu sakārotu teikumu par doto tematu – (1 p.). Uzrakstītajā teikumā ievērotas gramatikas normas (ortogrāfija, interpunkcija) – (1 p.).</p>	5
3.	<p>Teikumā pareizi nosaka un pasvīturo gramatisko centru (gan teikuma priekšmets, gan izteicējs) (1 p.). (5 teikumi. Kritērijs: pareizi noteikts un pasvītrots gramatiskais centrs katrā teikumā - gan teikuma priekšmets, gan izteicējs.)</p> <p>Teikumā pareizi lieto pieturzīmes* (1 p.). (5 teikumi.) *Ja skolēns teikumā ielicis liekas pieturzīmes vai kādas trūkst, punktu par teikumu nesaņem.</p>	5 5
4.1. 4.2.	<p>Izvērtē apgalvojumus par teikumu uzbūvi un grupē tos pēc dotajiem nosacījumiem (1 p.). (4 apgalvojumi. Katra dotā apgalvojuma numurs par teikuma uzbūves veidu (SST, SPT, VT) ierakstīts atbilstošajā tabulas laukā.)</p> <p>Precīzi formulē savu apgalvojumu par kādu no teikumu veidiem pēc uzbūves, kurš nav minēts jau piedāvātajos apgalvojumos, kas doti uzdevumā (1 p.). Uzrakstītajā teikumā ievērotas gramatikas normas (ortogrāfija, interpunkcija) (1 p.).</p>	4 1 1
5.	<p>Izdomā un raksta loģiskus, tematam "Mājas gariņš" atbilstošus teikumus, ievērojot teikuma uzbūves nosacījumus (par katru atbilstošas uzbūves teikumu 1 p.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. teikums – vienkāršs paplašināts teikums. 2. teikums – salikts sakārtots teikums. 3. teikums – salikts pakārtots teikums. 4. teikums – vienkāršs paplašināts teikums ar vienlīdzīgiem teikuma locekļiem. 5. teikums – salikts teikums, kura daļas saista saistītālvārds. <p>Teikumos ievēro apgūtās gramatikas normas (ortogrāfija, interpunkcija) (par katru teikumu 1 p.).</p>	5 5

Vērtējuma izlikšana

Skaidrojumi par vērtējuma izlikšanu – skolēnu darbu piemēri.

Zemāk doti skolēnu atbilžu piemēri no darba aprobācijas ar skaidrojumu par iegūto punktu skaitu.

<p>2.2. Izskaidro saliktā teikumā, kāpēc viena skolēna atbilde neatbilst skolotājas dotajam uzdevumam! (2 p.)</p>	<p>1. skolēns Zanes atbildē nav divu gramatisko centru, tur ir tikai vienlīdzīgi teikuma locekļi. Skolēns saņem 2 punktus – atbilde ir saturiski pareiza un gramatiski pareizi uzrakstīta.</p> <p>2. skolēns Viena atbilde neatbilst, jo viens teikums ir salikts pakārtots. Skolēns saņem 1 punktu – atbilde nav saturiski pareiza, bet ir gramatiski pareizi uzrakstīta.</p>
<p>2.3. Izdomā un uzraksti savu saliktu sakārtotu teikumu par Zeķaini! (2 p.)</p>	<p>1. skolēns Zeķainis dienā ir neredzams, bet naktī viņš kļūst redzams. Skolēns saņem 2 punktus – teikums ir salikts sakārtots un gramatiski pareizi uzrakstīts.</p> <p>2. skolēns Es zinu, kur dzīvo Zeķainis. Skolēns saņem 1 punktu – teikums nav salikts sakārtots (salikts pakārtots), bet ir uzrakstīts gramatiski pareizi.</p> <p>3. skolēns Es no Zeķaiņa nebaidos, jo viņš ir draudzīgs. Skolēns saņem 0 punktu – teikums nav salikts sakārtots (salikts pakārtots), kā arī ir pieļautas pareizrakstības kļūdas.</p>
<p>4.2. Papildini apgalvojumu sarakstu un uzraksti vienu apgalvojumu par teikumu veidiem pēc uzbūves, ar kuru papildināsi tabulu!</p>	<p>1. skolēns Tas var būt paplašināts un nepaplašināts. Skolēns saņem 2 punktus – uzrakstītā apgalvojuma numurs ierakstīts atbilstošajā ailē pie vienkārša teikuma, apgalvojums saturiski ir loģisks, kā arī gramatiski pareizi uzrakstīts.</p> <p>2. skolēns Šādā teikumā ir daļa, kura paskaidro kādu citu daļu teikumā! Skolēns saņem 1 punktu – apgalvojums atbilst saliktam pakārtotam teikumam, kuru skolēns norādījis tabulā, apgalvojums saturiski ir loģiski, bet nav uzrakstīts gramatiski pareizi, kā arī apgalvojuma teikuma beigu pieturzīme neatbilst izteikuma mērķim.</p> <p>3. skolēns Šajā teikumā vienmēr obligāti jāliek komats. Skolēns saņem 1 punktu – apgalvojums pārāk vispārīgs, skolēns nav norādījis, par kuru teikumu veidu rakstījis apgalvojumu, bet apgalvojumu uzrakstījis gramatiski pareizi.</p>
<p>5. Uzraksti 5 teikumus par tematu "Manas mājas gariņš", ievērojot nosacījumus! Ja nepieciešams, izmanto iedvesmai atgādnis jautājumus, lai raksturotu savas mājas gariņu!</p> <p>1. teikums. Vienkāršs paplašināts teikums. 2. teikums. Salikts sakārtots teikums. 3. teikums. Salikts pakārtots teikums. 4. teikums. Vienkāršs paplašināts teikums ar vienlīdzīgiem teikuma locekļiem. 5. teikums. Salikts teikums, kura daļas saista saistītā vārds.</p>	<p>1. skolēns 1. Manu mājas gariņu sauc par Slinkumiņu. 2. Viņa spējas ir nevarēt laicīgi piecelties un netīrīt istabu, jo baidās no tā. 3. Slinkumiņš tur netīros traukus uz galda, jo negrib tos mazgāt. 4. Viņš dzīvo uz gultas skapī un plauktos. 5. – Skolēns saņem 5 punktus. Teikumos, kuros ir pareizrakstības kļūdas – 0 punktu. 5. teikums nav uzrakstīts vispār. 2. teikums neatbilst norādītajai uzbūvei. 4. teikums atbilst uzbūvei, bet nav uzrakstīts gramatiski pareizi.</p> <p>2. skolēns 1. Man mājas dzīvo Datorlūris. 2. Viņš bieži paslēpj austiņas, bet vislabāk viņam patīk datora pele. 3. Ja tev pazūd kāda datora lieta tad zini, ka vainīgs Datorlūris. 4. Viņš daudz laika pavada spēlētēs, internetā un aplikācijās. 5. Reizēm Datorlūris palīdz man mācībās, jo viņš ir draudzīgs un izpalīdzīgs! Skolēns saņem 8 punktus. Visi teikumi atbilst uzbūves nosacījumiem, pareizrakstības (interpunkcijas) kļūdas pieļautas 3. un 4. teikumā.</p>

Latviešu valoda 9. klasei

1. pārbaudes darbs 9.2. tematā "Valoda kino un kino valoda". Valodas struktūra – sintaktiskās konstrukcijas tekstā, interpunkcijas normas

Ieteicamais laiks temata apguvei: 22–24 mācību stundas visa temata apguvei. 1. pārbaudes darbu raksta pēc 12 temata apguves stundām, akcentējot valodas struktūras jautājumus (sintakse).

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators	SOLO	Uzd. nr.
Izpratne	Skaidro pieturzīmju (interpunkcijas zīmju) lietojumu literāros darbos un informatīvos tekstos.	Pamato pieturzīmju lietojumu teikumā ar vienlīdzīgiem palīgteikumiem.	II	6.
Prasmes	Prot noteikt teikuma veidu pēc uzbūves (vienkāršs un salikts), kā arī atpazīst teikumā dažādas sintaktiskās konstrukcijas.	Atrod tekstā saliktu sakārtotu teikumu.	II	4.
		Izraksta palīgteikumu no norādītā teikuma.	I	1.
		Atrod teikumā un izraksta vispārinošo vārdu un tam atbilstošus vienlīdzīgus teikuma locekļus.	I	2.
		Atrod teikumā un izraksta savrupinājumu, nosaka tā veidu.	II	3.
	Veido tekstu, izmantojot daudzveidīgas sintaktiskās konstrukcijas.	Papildina vienkāršu paplašinātu teikumu un uzraksta saliktu sakārtotu teikumu.	I	5.
Prasmes	Lieto tekstā nepieciešamās pieturzīmes dažādu sintaktisko konstrukciju atdalīšanai.	Lieto teikumos nepieciešamās pieturzīmes dažādu sintaktisko konstrukciju atdalīšanai (katrā teikumā jāatdala viena konstrukcija). 1. Ar komatu atdala palīgteikumu. 2. Ieliek kolu pēc vispārinošā vārda vienlīdzīgu teikuma locekļu atdalīšanai. 3. Ar komatiem no abām pusēm atdala iespraudumu. 4. Ar komatiem atdala paskaidrojošo vārdu grupu un ievadītārvārdu. 5. Ar komatu atdala salikta sakārtota teikuma daļas. 6. Ar komatiem no abām pusēm atdala divdabja teicienu. 7. Ar komatu atdala vienlīdzīgus teikuma locekļus, kurus saista pāru saiklis. 8. Ar komatiem atdala vienlīdzīgus divdabja teicienus.	II	8.

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators	SOLO	Uzd. nr.
Kompleksas situācijas	Formulē tekstam atbilstošu virsrakstu, pamato savu izvēli.	Formulē teksta saturam atbilstošu virsrakstu, kurš sastāv no vismaz 2 vārdiem, pamatojuma izvēli rakstot saliktā pakārtotā teikumā.	III	7.
	Skaidro neierastu interpunkcijas zīmju lietojumu literāros darbos un informatīvos tekstos.	Pamato pēdiņu lietojumu vārdam, kurš lietots pārnestā nozīmē.	III	9.
	Veidojot savu tekstu/teikumu, ievēro latviešu valodas interpunkcijas normas.	Teikumu uzraksta gramatiski pareizi (bez interpunkcijas, ortogrāfijas kļūdām).	III	Uzd., kuros norādīta piktogramma
	Savas atbildes pamatojumam izmanto precīzus valodniecības terminus un sintaktisko konstrukciju nosaukumus.	Novērtē doto situāciju aprakstus, pamatojumā izmanto precīzus valodniecības terminus un sintaktisko konstrukciju nosaukumus, raksta gramatiski pareizu pilnu teikumu.	IV	10.1.
	Veidojot tekstu, ievēro latviešu valodas interpunkcijas normas.	Raksta gramatiski pareizu jauktu saliktu teikumu par doto tēmu, teikumā iesaistot iespraudumu.	III	10.2.

I pārbaudes darbs 9.2. tematā "Valoda kino un kino valoda". Valodas struktūra – sintaktiskās konstrukcijas tekstā, interpunkcijas normas

Izlasi tekstu un veic 1.–7. uzdevumu!

1. Rīgas dibināšana ir piesaistījusi daudzu vēstures interesentu uzmanību.
2. Tā, izrādās, ir pārpilna ar dramatiskiem notikumiem un saglabāta gan neskaitāmos rakstu sējumos, gan pieminēkļos, teikās, dziesmās, atmiņās un nostāstos.
3. Mūsdienās veiktie arheoloģiskie izrakumi, kuri notikuši Rīgas teritorijā, un to atradumi liecina, ka apdzīvota vieta te pastāvējusi jau 12. gadsimtā.
4. Rīdzinas upei ietekot Daugavā, tagadējā Alberta laukuma rajonā bija izveidojies paplašinājums, tā sauktais Rīgas ezers.
5. Tā bija ērta vieta ostai, tāpēc tās apkārtnē izveidojās vietējo cilšu – kuršu un lībiešu – apmetnes.
6. 12. gs. beigās, vācu tirgotājiem cenšoties paplašināt savu darbības areālu un nostiprinoties Baltijas jūras austrumkrastā, te ieradās arī krustneši.
7. 1201. gads, kad bīskaps Alberts, kristīgās baznīcas galva, pārcēlās no Ikšķiles uz Rīgu un **kad** viņš pēc pārrunām ar vietējiem lībiešiem sāka celt nocietinātu apmetni pie Rīgas ezera, ir uzskatāms par pilsētas dibināšanas gadu.
8. 13. gadsimtā Rīgā uzplauka tirdzniecība un tā kļuva par vienu no galvenajiem starpniekiem starp rietumiem un austrumiem.

Materiāls apkopots no vietnes <https://www.riga.lv/lv/rigas-vesture>

– simbols pie uzdevuma numura norāda, ka atbildē tiek vērtēta pareizrakstība.

1. uzdevums (2 punkti)

Atrodi 3. teikumā divus palīgteikumus, izraksti tos!

2. uzdevums (2 punkti)

Atrodi 5. teikumā un izraksti vispārinošo vārdu un tam atbilstošus vienlīdzīgos teikuma locekļus!

2.1. Vispārinošais vārds – _____

2.2. Vienlīdzīgi teikuma locekļi – _____

3. uzdevums (2 punkti)

Atrodi 7. teikumā un izraksti savrupinājumu, nosaki tā veidu!

3.1. Savrupinājums – _____

3.2. Savrupinājuma veids – _____

4. uzdevums (1 punkts)

Atrodi tekstā vienu teikumu, kurš pēc uzbūves ir salikts sakārtots teikums! Uzraksti teikuma numuru!

Salikts sakārtots teikums – _____

5. uzdevums (2 punkti)

Papildini teksta 1. teikumu un uzraksti, lai tas pēc uzbūves ir salikts sakārtots teikums!

Rīgas dibināšana ir piesaistījusi daudzu vēstures interesentu uzmanību _____

6. uzdevums (2 punkti)

Pamato saliktā teikumā, kādēļ 7. teikumā pirms izceltā "kad" nav likts komats!

7. uzdevums (3 punkti)

Formulē tekstam atbilstošu virsrakstu vismaz no diviem vārdiem un virsraksta izvēles pamatojumu uzraksti saliktā pakārtotā teikumā!

8. uzdevums (8 punkti)

Rediģē tekstu, liekot teikumos trūkstošās pieturzīmes!

1. Kad noskatījies savas bērnības iecienītāko multiplikācijas filmu "Kukaiņu dzīve", nolēmu pārliecināties vai tur redzētais tiešām ir balstīts zinātniskos faktos.
2. Kukaiņus var sastapt visur dārzos, mežos, pļavās, tīrumos, dažādos ūdens baseinos, gaisā.
3. Salīdzinājumā ar citiem dzīvniekiem kukaiņi nav ne vislielākie, ne arī vissīkākie dzīvnieki, bet sugu dažādības, daudzuma un atsevišķu īpatņu skaita ziņā uz mūsu planētas tie starp citu pārspēj jebkuru citu dzīvnieku klasi.
4. Sena "draudzība" precīzāk simbioze skudrām ir izveidojusies ar laputīm un bruņutīm.
5. Šie kukaiņi ir viens otram noderīgi un savstarpējā sadarbība dod iespēju tiem labāk attīstīties.
6. Ir izpētīts, ka sēkļu un augļu ražas pieaugums bitēm apputeksnējot ziedus dod astoņas un pat desmit reizes lielāku ienākumu nekā tiešie ienākumi no biškopības.
7. Augu valsts tad būtu daudz nabadzīgāka un nevarētu attīstīties ne tikai augļu koki un krūmi bet arī daudzi jo daudzi citi derīgi augi.
8. Daži tauriņi pārlidojot okeānu mērojot vairāk nekā 3000 kilometru garu ceļu un pārvarot neskaitāmus šķēršļus pierāda savu vēlmi izdzīvot...

(Pēc A. Rupā grāmatas "Kukaiņu pasaule")

9. uzdevums (2 punkti)

Pamato, kāpēc 4. teikumā vārds "draudzība" likts pēdīnās!

10. uzdevums (7 punkti)

10.1. Novērtē doto situāciju aprakstus, uzraksti atbilstošu pamatojumu, ievērojot precīzus sintaktisko konstrukciju nosaukumus!

Situācija	Pamatojums
1. situācija. Bioloģijas skolotāja pārbaudes darbā lūdza atbildes rakstīt pilnos teikumus. Kārlis kā pamatojumu, kādēļ zīrneklis nav kukainis, uzrakstīja <i>“Jo tam ir 8 kājas.”</i>	Kārlis uzdevumu veicis neprecīzi, jo...
2. situācija. Katrīnai bija jāuzraksta jaukts salikts teikums. Meitene uzrakstīja teikumu <i>“Kukaiņi, kuri atrodas mums apkārt, bieži vien ir nemanāmi.”</i>	Katrīnas teikums pēc uzbūves nav jaukts salikts teikums, jo...

10.2. Pārveido 2. situācijā doto teikumu par jauktu saliktu teikumu un papildini to ar iespraudumu!

Paldies par darbu!

No 31 punkta esi ieguvis/ieguvusi _____

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	Izraksta palīgteikumu no norādītā teikuma (1 p.). 2 palīgteikumi. <ul style="list-style-type: none"> kuri veikti Rīgas teritorijā ka apdzīvota vieta te pastāvējusi jau 12. gadsimtā 	2
2.1.	Izraksta vispārinošo vārdu no norādītā teikuma (1 p.). <i>cilšu</i>	2
2.2.	Izraksta vienlīdzīgus teikuma locekļus, kurus saista vispārinošais vārds (1 p.). <i>kuršu un lībiešu</i>	
3.1.	Izraksta savrupinājumu no norādītā teikuma (1 p.). <i>kristīgās baznīcas galva</i>	2
3.2.	Nosaka izrakstītā savrupinājuma veidu (1 p.). <i>savrupināta pielikuma grupa</i>	
4.	Nosaka tekstā saliktu sakārtotu teikumu (1 p.). <i>8. teikums</i>	1
5.	Raksta saturiski loģisku teikumu, kurš pēc uzbūves ir salikts sakārtots (1 p.). Teikumu uzraksta gramatiski pareizi (bez interpunkcijas, ortogrāfijas kļūdām) (1 p.).	2
6.	Uzraksta pieturzīmju lietojuma pamatojumu (1 p.). <i>Teikumā ir vienlīdzīgi palīgteikumi, kurus saista "un", otrā ievadītā vārda priekšā komatu neliek.</i> Pamatojuma teikumu uzraksta gramatiski pareizi (bez interpunkcijas, ortogrāfijas kļūdām) (1 p.).	2
7.	Formulē teksta saturam atbilstošu, iederīgu virsrakstu (vismaz no diviem vārdiem, virsraksts ir ielikts pēdīnās) (1 p.). Raksta virsraksta izvēles pamatojumu teikumā, kurš pēc uzbūves ir salikts pakārtots (1 p.). Teikumu uzraksta gramatiski pareizi (bez interpunkcijas, ortogrāfijas kļūdām) (1 p.).	3
8.	Teikumā ar pieturzīmēm pareizi atdala sintaktisko konstrukciju, liekot trūkstošās pieturzīmes* (1 p.). 8 teikumi. <ol style="list-style-type: none"> Ar komatu atdala palīgteikumu, kuru ievada "vai". Ieliek kolu pēc vispārinošā vārda vienlīdzīgu teikuma locekļu atdalīšanai. Ar komatiem no abām pusēm atdala iespraudumu "starp citu". Ar komatiem atdala paskaidrojošo vārdu grupu un ievadītā vārdu. Ar komatu atdala salikta sakārtota teikuma daļas. Ar komatiem no abām pusēm atdala divdabja teicienu. Ar komatu atdala vienlīdzīgus teikuma locekļus, kurus saista pāru saiklis. Ar komatiem atdala vienlīdzīgus divdabja teicienus. <p>*Ja ielikta lieka pieturzīme teikumā, tad skolēns punktu nesaņem.</p>	8
9.	Uzraksta pieturzīmes (pēdīņu) lietojuma pamatojumu (1 p.). <i>Pēdīņas lietotas, lai norādītu, ka vārds ir jāuztver pārnestajā nozīmē.</i> Teikumu uzraksta gramatiski pareizi (bez interpunkcijas, ortogrāfijas kļūdām) (1 p.).	2
10.1.	Novērtē doto situāciju aprakstus un raksta atbilstošu pamatojumu (1 p.). 2 situācijas. <ol style="list-style-type: none"> situācija. Nav ievēroti teikuma veidošanas principi, jo Kārļa atbildē ir tikai palīgteikums, nepieciešams arī virsteikums. situācija. Teikums nav jaukts salikts, jo tajā ir 2 teikuma daļas, bet jauktā saliktā teikumā ir vismaz 2 neatkarīgas teikuma daļas un 1 atkarīga teikuma daļa. <p>Katrā no pamatojumiem izmanto precīzus valodniecības terminus un sintaktisko konstrukciju nosaukumus (1 p.). 2 situācijas.</p>	4
10.2.	Pārveido un raksta teikumu, kurš pēc uzbūves ir jaukts salikts teikums (1 p.). Teikumā iesaista iespraudumu un pareizi atdala to ar pieturzīmēm (1 p.). Teikumu uzraksta gramatiski pareizi (bez interpunkcijas, ortogrāfijas kļūdām) (1 p.).	3
KOPĀ		31

Vērtējuma izlikšana

Skaidrojumi par vērtējuma izlikšanu – skolēnu darbu piemēri.

Zemāk doti skolēnu atbilžu piemēri no darba aprobācijas ar skaidrojumu par iegūto punktu skaitu.

<p>5. uzdevums. (2 punkti) Papildini teksta 1. teikumu un uzraksti, lai tas pēc uzbūves ir salikts sakārtots teikums! Rīgas dibināšana ir piesaistījusi daudzu vēstures interesentu uzmanību</p>	<p>1. skolēns <i>Rīgas dibināšana ir piesaistījusi daudzu vēstures interesentu uzmanību, bet visa pilsētas vēsture vēl nav izpētīta.</i> Skolēns saņem 2 punktus – atbilde ir uzrakstīta saliktā sakārtotā teikumā, kā arī ir uzrakstīta gramatiski pareizi.</p> <p>2. skolēns <i>Rīgas dibināšana ir piesaistījusi daudzu vēstures interesentu uzmanību un rada interesi par to arī šodien.</i> Skolēns saņem 1 punktu – teikums pēc uzbūves nav salikts sakārtots (vienkāršs paplašināts), bet teikums ir uzrakstīts gramatiski pareizi.</p> <p>3. skolēns <i>Rīgas dibināšana ir piesaistījusi daudzu vēstures interesentu uzmanību, jo šet ir daudz un visādi apskates objekti.</i> Skolēns saņem 0 punktu – teikums pēc uzbūves nav salikts sakārtots (salikts pakārtots), tas nav uzrakstīts gramatiski pareizi.</p>
<p>6. uzdevums. (2 punkti) Pamato saliktā teikumā, kādēļ 7. teikumā pirms izceltā “kad” nav likts komats!</p>	<p>1. skolēns <i>Teikumā pirms “kad” nav likts komats, jo tas saista divus vienlīdzīgus palīgteikumus, tādēļ komatu nevajag likt.</i> Skolēns saņem 2 punktus – atbilde ir saturiski pareiza un uzrakstīta saliktā teikumā, kā arī ir uzrakstīta gramatiski pareizi.</p> <p>2. skolēns <i>“Kad” ir saistītātvārds, tāpēc komatu pirms tā neliek.</i> Skolēns saņem 1 punktu – atbilde saturiski nav pareiza, bet ir saliktā teikumā un uzrakstīta gramatiski pareizi.</p> <p>3. skolēns <i>Šādā situācijā, kad ir divi vienlīdzīgi palīgteikumi pirms otrā “kad” komatu neliek.</i> Skolēns saņem 1 punktu – atbilde saturiski ir pareiza, bet uzrakstīta gramatiski nepareizi.</p> <p>4. skolēns <i>Jo tur nevajag.</i> Skolēns saņem 0 punktu – atbildē netiek sniegts skaidrojums pēc būtības, atbilde nav sniegta saliktā teikumā.</p>
<p>7. uzdevums. (3 punkti) Formulē tekstam atbilstošu virsrakstu vismaz no diviem vārdiem un virsraksta izvēles pamatojumu uzraksti saliktā pakārtotā teikumā!</p>	<p>1. skolēns <i>Es izvēlējos virsrakstu “Rīgas dibināšana”, jo man tas šķiet īss, bet kodolīgs.</i> Skolēns saņem 3 punktus – atbildē ievēroti visi nosacījumi (virsraksts 2 vārdos un ielikts pēdīnās, pamatojums saliktā pakārtotā teikumā), teikums uzrakstīts gramatiski pareizi.</p> <p>2. skolēns <i>Man šķita, ka Senā Rīga būs labs virsraksts, jo tas piesaistīs vēstures interesentus.</i> Skolēns saņem 2 punktus – virsraksts ir 2 vārdos, bet nav ielikts pēdīnās, pamatojums saliktā pakārtotā teikumā, teikums uzrakstīts gramatiski pareizi (klūdu par pēdīņu lietojumu atkārtoti nevērtē).</p> <p>3. skolēns <i>“Rīga un tās pirmssākumi”, manuprāt, ir gana plašs virsraksts lai atspoguļotu teksta saturu.</i> Skolēns saņem 2 punktus – atbildē ievēroti visi nosacījumi (virsraksts vismaz 2 vārdos un ielikts pēdīnās, pamatojums saliktā pakārtotā teikumā), bet teikums nav uzrakstīts gramatiski pareizi.</p> <p>4. skolēns <i>Rīgas vēsture, bet tāds jau bija norādīts saitē zem teksta.</i> Skolēns saņem 0 punktu – virsraksts nav ielikts pēdīnās, pamatojums nav saliktā pakārtotā teikumā, kā arī teikums nav uzrakstīts gramatiski pareizi.</p>

<p>9. uzdevums. (2 punkti) Pamato, kāpēc 4. teikumā vārds "draudzība" likts pēdējās!</p>	<p>1. skolēns "Draudzība" ir likta pēdējās, jo tas ir domāts pārnestā nozīmē. Skolēns saņem 2 punktus – atbilde ir loģiska un saturiski pareiza, kā arī gramatiski pareizi uzrakstīta.</p> <p>2. skolēns "Draudzība" ir pēdējās, jo tā ir neoficiāla iesauka citam vārdam. Skolēns saņem 1 punktu – atbilde saturiski nav pareiza, bet ir uzrakstīta gramatiski pareizi.</p> <p>3. skolēns Šis ir pēdējās, jo draudzība ir domāts kā izteiciens. Skolēns saņem 0 punktu – atbilde saturiski nav pareiza, kā arī uzrakstīta ar pareizrakstības kļūdām.</p>
<p>10.1. Novērtē doto situāciju aprakstus, uzraksti atbilstošu pamatojumu, ievērojot precīzus sintaktisko konstrukciju nosaukumus!</p> <p>1. situācija. Bioloģijas skolotāja pārbaudes darbā lūdza atbildes rakstīt pilnos teikumus. Kārlis kā pamatojumu, kādēļ zirnekļis nav kukainis, uzrakstīja "Jo tam ir 8 kājas."</p>	<p>1. skolēns Kārlis uzdevumu veicis neprecīzi, jo tikai palīgteikums nevar veidot teikumu, nepieciešams arī vismaz viens virsteikums. Skolēns saņem 2 punktus – atbilde ir saturiski pareiza, kā arī lietoti precīzi valodniecības termini teikuma daļu apzīmēšanai (virsteikums, palīgteikums).</p> <p>2. skolēns. Kārlis uzdevumu veicis neprecīzi, jo viņa teikumā ir tikai viena daļa, pamatojums jāraksta pilnā teikumā ar vismaz divām teikuma daļām. Skolēns saņem 1 punktu – atbilde pēc būtības ir pareiza, taču skolēns nelieto valodniecības terminu virsteikumā (neatkarīgā teikuma daļa).</p> <p>3. skolēns Kārlis uzdevumu veicis neprecīzi, jo tā nav normāla teikuma konstrukcija. Skolēns saņem 0 punktu – atbilde saturiski nav precīza un nesniedz situācijas skaidrojumu, un nepierāda skolēna pilnīgu izpratni, kā arī nav lietoti valodniecības termini teikuma daļu apzīmēšanai.</p>
<p>10.2. Pārveido 2. situācijā doto teikumu par jauktu saliktu teikumu un papildini to ar iespraudumu!</p> <p>"Kukaiņi, kuri atrodas mums apkārt, bieži vien ir nemanāmi."</p>	<p>1. skolēns Kukaiņi, kuri atrodas mums apkārt, bieži vien ir nemanāmi, bet man, kā par brīnumu, no tiem nav bail. Skolēns saņem 3 punktus – teikums pēc uzbūves ir jaukts salikts, tajā ir iesaistīts iespraudums kā par brīnumu, kā arī teikums uzrakstīts gramatiski pareizi.</p> <p>2. skolēns Manuprāt, kukaiņi, kuri atrodas mums apkārt, bieži vien ir nemanāmi, jo tie ir ļoti sīki. Skolēns saņem 2 punktus – teikums pēc uzbūves nav jaukts salikts (salikts pakārtots), tajā ir iesaistīts iespraudums manuprāt, kā arī teikums ir uzrakstīts gramatiski pareizi.</p> <p>3. skolēns Kukaiņi, kuri atrodas mums apkārt, bieži vien ir nemanāmi, jo daži ir tikai pāris milimetrus īsi, viņus diemžēl var saskatīt tikai mikroskopā. Skolēns saņem 1 punktu – teikums pēc uzbūves ir jaukts salikts, tajā nav iesaistīts iespraudums (diemžēl nav iespraudums), kā arī ir pieļautas pareizrakstības kļūdas.</p> <p>4. skolēns Kukaiņi, kuri atrodas mums apkārt, bieži vien ir nemanāmi un izskatās mazliet biedējoši. Skolēns saņem 0 punktu – teikums pēc uzbūves nav jaukts salikts (salikts pakārtots), tajā nav iesaistīts iespraudums, kā arī ir pareizrakstības kļūdas.</p>

Angļu valoda (1. svešvaloda) 2. klasei

2.4. temats. Es ārpus mājas. Nature around me

Temata apguves laiks: 12–14 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Zināšanas	Pazīst lietvārdu (dzīvnieku) vienskaitļa un regulāras un neregulāras daudzskaitļa formas.	Izraksta no teksta dzīvnieku nosaukumus vienskaitlī un daudzskaitlī.	I	1.
	Pazīst un nosauc atsevišķus objektus dabā vai tuvākajā apkārtnē: krūms, akmens, puķe.	Nosauc attēlā redzamo dabas objektu: krūms, puķes, akmeņi.	I	2.
Prasmes	Nosaka dzīvnieku un priekšmetu savstarpējo atrašanās vietu.	Atbild uz dotajiem jautājumiem par objektu un dzīvnieku atrašanās vietu plāvē.	II	3.
	Lieto lietvārdu (objekti dabā) vienskaitļa un daudzskaitļa formas.	Saklausā runātā tekstā objekta novietojumu.	II	4.
Kompleksas situācijas	Raksta vienkāršus teikumus par dzīvniekiem un dotajiem objektiem dabā, iesaistot prievārdus: <i>on, in, under, next to</i> , lai norādītu objektu atrašanās vietu.	Atbilstoši stāstam iezīmē dzīvnieka atrašanās vietu attiecībā pret citiem dzīvniekiem vai priekšmetiem.	II	4.
	Raksta vienkāršus teikumus par dzīvniekiem un dažādiem objektiem dabā, iesaistot prievārdus: <i>on, in, under, next to</i> , lai norādītu objektu atrašanās vietu.	Papildina zīmējumu un veido savus teikumus par dzīvnieku un objektu novietojumu plāvē.	III	5.

Test

Nature around me

1. Find four animals and write them into the correct list. Decide if they are singular or plural nouns.

Atrodi četrus dzīvniekus un ieraksti tos pareizajā sarakstā. Parādi, kuri dzīvnieki ir vienskaitlī un kuri daudzskaitlī.

In the countryside there are a lot of animals. We can see dogs next to a house. There is a cat on the roof. There are butterflies in the meadow. There are fish in the lake and a big frog too. There are wolves next to a forest and there is a sheep in the barn.

singular/vienskaitlis	plural/daudzskaitlis
cat	dogs

Points ____/4

2. Answer the question. Look at the example.

Atbildi uz jautājumiem. Piemērs ir dots.

What is it?

It's a cat.

What is it?

What are they?

What are they?

Points ____/3

3. Look at the picture and answer the questions. Look at the example.
Aplūko attēlu un atbildi uz jautājumiem. Piemērs ir dots.

0. Where is the cat?

It is next to the tree.

1. Where is the chair?

2. Where are the birds?

3. Where is the butterfly?

Points ____/3

4. Listen and draw the animals in the places they are.
Klausies un uzzīmē dzīvniekus norādītajā vietā.

Points ____/4

5. Go to the drawing in exercise 4. Complete the drawing. Draw your dream meadow. Add two more animals or objects there. Write what is in your meadow using all these prepositions: *next to, on, in, under* to describe your dream meadow.

Ej uz 4. uzdevuma zīmējumu. Pabeidz šo savas sapņu pļavas zīmējumu. Uzzīmē vēl divus dzīvniekus vai priekšmetus, kas tur atrodas. Apraksti, kas atrodas pļavā, izmantojot visus dotos prievārdus: *next to, on, in, under*.

Points ____/4

Vērtēšanas kritēriji

Snieguma līmeņu apraksts

Kritērijs	Sācis apgūt	Turpina apgūt	Apguvis	Apguvis padziļināti
Pazīst un lieto lietvārdu vienskaitļa un daudzskaitļa formas (regulāras un neregulāras) par dzīvniekiem un objektiem dabā.	Pazīst lietvārdus, kas apzīmē dzīvniekus un objektus dabā.	Pazīst lietvārdu vienskaitļa un daudzskaitļa formas, kas apzīmē dzīvniekus un objektus dabā, bet kļūdās, tās lietojot.	Pazīst lietvārdu vienskaitļa un daudzskaitļa formas (regulāras un neregulāras), kas apzīmē dzīvniekus un objektus dabā, un lieto tās atbilstoši dotajai situācijai.	Pazīst lietvārdu vienskaitļa un daudzskaitļa formas (regulāras un neregulāras), kas apzīmē dzīvniekus un objektus dabā, un lieto tās atbilstoši dotajai situācijai, un uzraksta jaunus patstāvīgi veidotus teikumus.
Zina un lieto prievārdus: <i>on, in, under, next to</i> , lai norādītu atrašanās vietu.	Zina atsevišķus prievārdus: <i>on, in, under, next to</i> , lai norādītu dzīvnieku vai objektu atrašanās vietu.	Zina, bet atsevišķos gadījumos kļūdaini lieto prievārdus: <i>on, in, under, next to</i> , lai norādītu dzīvnieku vai objektu atrašanās vietu.	Zina un pareizi lieto prievārdus: <i>on, in, under, next to</i> , lai norādītu dzīvnieku vai objektu atrašanās vietu.	Zina un pareizi lieto prievārdus: <i>on, in, under, next to</i> jaunās situācijās.
Izveido aprakstu, iesaistot teikumus dzīvniekus un objektus dabā un norādot to atrašanās vietu attiecībā vienam pret otru.	Ir veikts mēģinājums rakstīt par uzdevumos dotajiem dzīvniekiem un objektiem dabā, iesaistot prievārdus: <i>on, in, under, next to</i> , lai norādītu objektu atrašanās vietu. Rakstītais teksts ir kļūdainis un neprecīzs.	Ar atsevišķām kļūdām raksta vienkāršus teikumus par uzdevumos dotajiem dzīvniekiem un objektiem dabā, iesaistot prievārdus: <i>on, in, under, next to</i> , lai norādītu objektu atrašanās vietu.	Pareizi uzraksta vienkāršus teikumus par uzdevumos dotajiem dzīvniekiem vai objektiem dabā, iesaistot prievārdus: <i>on, in, under, next to</i> , lai norādītu objektu atrašanās vietu.	Pareizi uzraksta jaunus patstāvīgi veidotus teikumus par dzīvniekiem vai objektiem dabā, iesaistot prievārdus: <i>on, in, under, next to</i> , lai norādītu objektu atrašanās vietu.

Atbildes

1. In the countryside there are a lot of animals. We can see dogs next to a house. There is a cat on the roof. There are butterflies in the meadow. There are fish in the lake and a big frog too. There are wolves next to a forest and there is a sheep in the barn.

singular/vienskaitlis	plural/daudzskaitlis
cat	dogs
frog	butterflies
sheep	fish/wolves

2. It's a bush.
They/These are flowers.
They/These are stones.
3. It is under the tree.
They are in the tree.
It is on the dog/head.
4. Audio ierakstu saturs:
There is a snake next to the house.
There is a butterfly in the sky.
There are three cats on the house.
There are two sheep next to a snake.
5. Skolēnu papildinātie zīmējumi.

Angļu valoda (1. svešvaloda) 7. klasei

Communicating about past events

Ieteicamais laiks temata apguve: 10–12 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Zināšanas	Atpazīst darbības vārdu vienkāršās pagātnes formas.	Atpazīst vienkāršās pagātnes darbības vārdus un izraksta tos.	I	1.
Prasmes	Prot komunicēt par pagātnes notikumiem, izmantojot darbības vārdu vienkāršās pagātnes formas.	Prot rakstīt teikumus par to, kas ir noticis pagātnē, izmantojot darbības vārdu vienkāršās pagātnes formas.	II	2.
	Prot komunicēt par sasniegumiem, izmantojot darbības vārdu saliktās tagadnes formas.	Prot rakstīt par citu cilvēku sasniegumiem, izmantojot darbības vārdu saliktās tagadnes formas.	II	3.
	Prot uzdot jautājumus, izmantojot darbības vārdu pagātnes formas.	Prot uzdot jautājumus pagātnes formā, lai uzzinātu trūkstošo informāciju.	II	4.
Kompleksas situācijas	Raksta stāstus par dažādām tēmām, izmantojot apgūtos teksta organizēšanas paņēmienus.	Prot aprakstīt pagātnes notikumu, izsakot savu viedokli par to un iemeslus.	III	5.
	Savieno vārdus, vārdu grupas un teikumus, izmantojot dažādus saistītātvārdus, piemēram, "jo", "kad", "kas", "kur".	Tekstā veido paplašinātus teikumus, izmantojot dažādus saistītātvārdus.	IV	5.

Test

Communicating about past events

Task 1. Identify and write out activities your long-distance friend has done since the last time you had contact.

We haven't talked in such a long time. I have done a few things in the last few months. First of all, I met my idol, Ed Sheeran. Then I went to the museum of modern art, I really loved it there, but I think next time I will go to a museum of classical art. Also, I saw a horror film, it was not good. It definitely wasn't as good as the comedy we saw the last time I was in the city. Me and my mom participated in a marathon, can you believe that because I can't. Although next year I should definitely train more before running, I was dead. And lastly, I got my new PC, I couldn't be happier. Now we will be able to play games together.

0. *Example:* Met his idol.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Points ____ /4

Task 2. Write what you and your friend did the last time you met (in the past). Use two regular and two irregular verbs (they may have completely different forms in the past).

0. *Example:* We had a sleep over.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Points ____ /4

Task 3. For a class project write about a person you look up to. Write what they have done in their life using two regular and two irregular verbs. Use the tense form that describes the events that happened in the past but are still important in the present.

0. *Example:* He/She has helped a lot of people.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Points ____ /4

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	Atpazīst un izraksta no dotā teksta darbību, kas notikusi pagātnē. <i>(Par katru 1 p.)</i>	4
2.	Veido 2 teikumus vienkāršajā pagātnē par savu pieredzi, izmantojot regulāros darbības vārdus, un 2 teikumus vienkāršajā pagātnē par savu pieredzi, izmantojot neregulāros darbības vārdus. <i>(Par katru pareizi uzrakstītu pagātnes notikumu vienkāršās pagātnes formā (2 regulārie un 2 neregulārie darbības vārdi) – 1 p.)</i>	4
3.	Veido teikumu par cita cilvēka sasniegumiem, izmantojot salikto tagadni. <i>(Par katru pareizi uzrakstītu sasniegumu saliktās tagadnes formā – 1 p.)</i>	4
4.	Uzdod jautājumus, lai uzzinātu trūkstošo informāciju. <i>(Par katru pareizi uzrakstītu jautājumu atbilstošā gramatiskajā formā – 1 p.)</i>	5

Vērtēšanas kritēriji 5. uzdevumam

	1	2	3
Uzdevuma izpilde: rakstīta ziņa	Prot aprakstīt 1–2 pagātnes notikumus, bet viedoklis un tā iemesli var nebūt skaidri vai daļēji iztrūkt.	Prot aprakstīt 2–3 pagātnes notikumus, izsakot viedokli par tiem un sniedzot iemeslus, bet tie var būt pārāk vispārīgi.	Prot aprakstīt 3 pagātnes notikumus, izsakot savu viedokli par tiem un sniedzot iemeslus.
Teksta organizācija	Tekstā daži savstarpēji saistīti teikumi vai atsevišķi punkti. Parādās atsevišķi vienkāršākie saistītāvjārdi.	Uzdevumam daļēji atbilstošs teksta noformējums. Daļēji saistīts teksts; izmantoti atsevišķi vai vienveidīgi saistītāvjārdi.	Uzdevumam atbilstošs teksta noformējums – ziņa. Saistīts teksts; izmantoti dažādi saistītāvjārdi.
Valodas bagātība	Tekstā veido nepaplašinātus teikumus, izmantojot vienkāršotu vārdu krājumu un atsevišķus darbības vārdus vienkāršās pagātnes laikā, bet to lietojums nav sistemātisks vai ir vienveidīgs.	Tekstā veido atsevišķus paplašinātus teikumus, izmantojot uzdevuma izpildei un komunikācijai piemērotu vārdu krājumu un vienkāršās pagātnes laiku.	Tekstā veido paplašinātus teikumus, izmantojot uzdevuma izpildei un komunikācijai piemērotu un daudzveidīgu vārdu krājumu un vienkāršās pagātnes laiku.
Valodas pareizība un precizitāte	Valodas lietojums ir kļūdainš, vietām ir grūti izsekot rakstītajam.	Valodas lietojums ir daļēji kļūdainš, kļūdas netraucē uztvert rakstīto.	Valodas lietojums ir pārsvarā pareizš, kļūdas ir retas un nesistēmiskas.

Atbildes

1. uzdevums

0. went to the museum
1. saw a horror film
2. participated in a marathon
3. got a new PC

2. uzdevums

Pareiza atbilde jebkura, kura sastāv no vienkāršās pagātnes (2 regulāriem un 2 neregulāriem darbības vārdiem), un apraksta darbību, kuru kopā veica.

3. uzdevums

Pareiza atbilde jebkura, kura sastāv no saliktās tagadnes (2 regulāriem un 2 neregulāriem darbības vārdiem) un apraksta, ko cilvēks ir līdz šim izdarījis/paveicis dzīvē. Jāapraksta viena cilvēka paveiktais.

4. uzdevums

0. Where did you go?
1. What did you have/need to do? What did you do?
2. What did you find out?
3. How was it to learn new information?
4. How long essay did you write?/How long was the essay?/How many pages did you write?

5. uzdevums – skolēnu atbildes

1. skolēns

Last summer i was goaing outside with my friends to play basketball. I was goaing to lake. I swimmied there. I was jumping from 6 m height, and it was very cool. I was goaing to ..., to drive a jet ski, and it was cool to. My favourite part was my birthday because i got presents. My leaste favourite part was school because i had private lessons.

	Punkti	Komentārs
Uzdevuma izpilde	3	Prot aprakstīt 3 pagātnes notikumus, izsakot savu viedokli par tiem un sniedzot iemeslus.
Teksta organizācija	2	Uzdevumam daļēji atbilstošs teksta noformējums – nav ziņa. Daļēji saistīts teksts; Izmantoti vienvēidīgi saistītātvārdi (<i>and, because</i>).
Valodas bagātība	1	Tekstā veido nepaplašinātus teikumus, izmantojot vienkāršotu vārdu krājumu un atsevišķus darbības vārdus vienkāršās pagātnes laikā, bet to lietojums ir vienvēidīgs.
Valodas pareizība	2	Valodas lietojums ir daļēji kļūdainis, kļūdas netraucē uztvert rakstīto.

2. skolēns

Dear Grandma!

Hi, i'm writing to you to tell you about my summer activities. I went to a zoo, a festival and also i tried surfing in the ocean.

My favourite part of the summer was the zoo, because there were a lot of different animals, and they were beautiful. I really liked the monkey because they were funny to watch. I didn't like surfing because it was my first time doing that, and I was really nervous about it, and some waves were pretty high, so most of the time i was afraid.

It was nice to write you about it, hopefully you had a great summer too!

With all love Eliza.

	Punkti	Komentārs
Uzdevuma izpilde	3	Prot aprakstīt 3 pagātnes notikumus, izsakot savu viedokli par tiem un sniedzot iemeslus.
Teksta organizācija	3	Uzdevumam atbilstošs teksta noformējums – noformēts kā ziņa. Saistīts teksts; izmantoti dažādi saistītātvārdi (<i>and, because, so, hopefully</i>).
Valodas bagātība	3	Tekstā veido paplašinātus teikumus, izmantojot uzdevuma izpildei un komunikācijai piemērotu un daudzveidīgu vārdu krājumu un vienkāršās pagātnes laiku.
Valodas pareizība	3	Valodas lietojums ir pārsvarā pareizs, kļūdas ir retas un nesistēmiskas.

3. skolēns

Hi Grandma. I want to tell you about my summer. It was really good. I had fun with my friends, I went to the beach. Also I had to study.

My favourite part was going out with friends because we had fun and did a lot of playing game. My last favourite part was learning because I don't like learning in summer. Summer was fun.

	Punkti	Komentārs
Uzdevuma izpilde	3	Prot aprakstīt 3 pagātnes notikumus, izsakot savu viedokli par tiem un sniedzot iemeslus.
Teksta organizācija	2	Uzdevumam daļēji atbilstošs teksta noformējums – nav ziņa. Daļēji saistīts teksts; izmantoti atsevišķi vai vienvēidīgi saistītātvārdi (<i>also, and</i>).
Valodas bagātība	3	Tekstā veido paplašinātus teikumus, izmantojot uzdevuma izpildei un komunikācijai piemērotu un daudzveidīgu vārdu krājumu un vienkāršās pagātnes laiku.
Valodas pareizība	2	Valodas lietojums ir daļēji kļūdainšs, kļūdas netraucē uztvert rakstīto.

Angļu valoda (1. svešvaloda) 7. klasei

Temats: Prasmes. Communicating about food and eating out

Ieteicamais laiks temata apguvei: 10–12 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Zināšanas	Zina atšķirību starp saskaitāmiem un nesaskaitāmiem lietvārdiem.	Atpazīst dotā tekstā nesaskaitāmos lietvārdus par pārtiku.	I	1.
	Papildina iepirkumu sarakstu ar pārtikas produktu nosaukumiem.	Zina pārtikas produktu nosaukumu atbilstoši pārtikas produktu iedalījumam.	I	2.
Prasmes	Prot uztvert galveno informāciju, no īsiem tekstiem lasot.	Saprot ēdienkartes tekstu.	II	3.
	Prot izvēlēties sev nepieciešamo informāciju no teksta.	Prot uzrakstīt ēdienkartei atbilstošus piedāvājumus (galvenā maltīte [veģetāra, gaļas], salāti, deserts, dzērieni), izmantojot ēdienu nosaukumus.	III	3.
	Prot uztvert galveno informāciju no īsiem tekstiem klausoties.	Saprot vārdus un frāzes, kuras izmanto ēdināšanas iestādēs, prot noteikt, vai izteiksme ir patiesa vai ne klausoties.	II	4.
Kompleksas situācijas	Raksta atsaukumi, izmantojot apgūtos teksta organizēšanas paņēmienus.	Prot rakstīt atsaukumi par restorānu, aprakstot savu pieredzi ēdināšanas iestādē un paskaidrojot savu viedokli, nodalot katru jaunu domu savā rindkopā.	IV	5.
	Savieno vārdus, vārdu grupas un teikumus, izmantojot dažādus saistītāvjārdus, piemēram, "jo", "kad", "kas", "kur".	Prot saistīt tekstu, izmantojot dažādus saistītāvjārdus.	III	5.

Test

Communicating about food and eating out

Task 1. Your parent sent you a grocery list and asked you to go shopping. You are not sure about some items, how much you need to buy. Write out the food items you are not sure about.

Hi, can you please go to the shop and get some milk and a peach for the smoothies. Also get coffee, a bit of chicken, salt, and peppers for the dinner. And for the evening could you grab a pack of rice, juice, a loaf of bread, cheese, and a carrot. If you want, you can grab something sweet like chocolate.

0. _____ milk _____

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

Points ____ /4

Task 2. Your parent asked you to finish the grocery list by adding 2 more options in each group.

Fruits	Vegetables	Meat and seafood
Peach	Carrots	Chicken

Points ____ /6

Task 3. Reading. You are practicing to work in your family's restaurant. Read what people want and recommend them food from the menu (look at the page with the menu).

Example: Good morning. It's still early and I really need to start this day good as such I want to drink something that would wake me up and give me energy for some hours.

You should try coffee.

1. Hello again, the starters were amazing! But for the main dish I would like something where isn't any meat or seafood. I'm trying to go animal free, my heart breaks for every animal that I have eaten.

Dinner Menu

Starters

- Tomato soup.....10.00
- Chicken soup.....10.00
- Crispy corn.....10.00

Salads

- Guacamole salad.....10.00
- Chicken salad.....10.00
- Beef salad.....10.00

Main courses

- Vegetable pasta.....8.00
- Grilled fish and potatoes ...10.00
- Chicken and rice.....10.00
- Turkey and ham pie.....12.00

Deserts

- Fruit and cream.....5.00
- Ice cream.....5.00
- Chocolate cake.....5.00
- Apple pie.....5.00

DRINKS

- Mineral water.....2.00
- Fresh fruit juice.....2.00
- Coffee.....2.00
- Soda.....2.00

2. Good afternoon, we are here for the first time, and we would like to experience the whole menu, but for the starter we would like something warm with some meat. And then we will see if we will try the rest.

3. Hi, I love your place. I come here quite often after school because you have a great choice in different foods. Today I'm in the mood for salad but it definitely should be a vegetarian salad.

4. Hello, I don't want anything to eat but I have been walking for ages and now I'm quite thirsty. Can you tell me please if you have anything fresh maybe that you can squeeze right now? Really don't want to drink any water.

5. Hello there, we just had a wonderful meal in the place next door but they didn't have any dessert, can you imagine that? Because the day is quite hot we would like something cold to bring the heat down. Any suggestions?

Points ____ /5

Task 4. Listening. You are practicing to work in your family's restaurant. Your parent asked you to check the conversation. Decide if the statements are true or false.

Statement	T/F
<i>Example: The people had a reservation.</i>	T
1. The table was reserved for two people.	
2. Eric ordered pizza.	
3. Everyone at the table drank the same drink.	
4. All together it cost 50 euros and 15 cents.	
5. They paid with a card.	

Points ____ /5

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	Tekstā atrod 4 nesaskaitāmos lietvārdus. (Par katru – 1 p.)	4
2.	Norāda 6 pārtikas produktu nosaukumus atbilstoši pārtikas produktu iedalījumam (3 grupas). (Par katru – 1 p.)	6
3.	<ol style="list-style-type: none"> Prot ieteikt atbilstošu veģetāru galveno ēdienu. Prot ieteikt atbilstošu gaļas ēdienu. Prot ieteikt atbilstošus veģetārus salātus. Prot ieteikt atbilstošu slāpes remdējošu dzērienu, kas nav ūdens. Prot ieteikt atbilstošu desertu. (Par katru pareizi uzrakstītu ieteikumu par tēmu – 1 p.)	5
4.	Saprot vārdus un frāzes, kuras izmanto ēdināšanas iestādēs, prot noteikt, vai izteiksme ir patiesa vai ne klausoties: <ol style="list-style-type: none"> Saprot informāciju par rezervāciju. Saprot pasūtītā ēdiena nosaukumus un orientējas, ko kurš pasūtījis. Saprot pasūtīto dzērienu nosaukumus un orientējas, ko kurš pasūtījis. Saprot, cik par ēdienu bija jāmaksā (skaitļi). Atpazīst izmantoto maksāšanas veidu. (Par katru pareizi norādītu atbildi – 1 p.)	5

Vērtēšanas kritēriji 5. uzdevumam

	1	2	3
Uzdevuma izpilde: recenzijas saturs	Uzrakstīts vispārīgs un neizvērstis apraksts par pieredzi. Vairāk nekā 2 satūra punkti var būt izlaisti.	Uzrakstīta diezgan vispārīga (neizvērsta, trūkst detaļu) vai neprecīza atsauksme (recenzija) par pieredzi restorānā. 1–2 satūra punkti var būt izlaisti.	Uzrakstīta skaidra un loģiska atsauksme (recenzija) par pieredzi restorānā: <ul style="list-style-type: none"> precīzi norādīts restorāna nosaukums, ēdiens un līdznācēji; detalizēti aprakstīts ēdiens – pica; sniegts skaidrs viedoklis par restorānu, kas pamatots ar 2 loģiskiem un izvērstiem argumentiem; sniegts pamatots ieteikums par restorānu.
Teksta organizācija	Tekstā daži savstarpēji saistīti teikumi vai uzskaitīts pa atsevišķiem punktiem. Izmantoti atsevišķi vienkāršākie saistītāvjārdi.	Uzdevumam daļēji atbilstošs teksta noformējums. Daļēji saistīts teksts; izmantoti pārsvarā vienkārši saistītāvjārdi, un katra jauna doma var nebūt attīstīta savā rindkopā.	Uzdevumam atbilstošs teksta noformējums. Saistīts teksts; izmantoti dažādi saistītāvjārdi, un katra jauna doma ir attīstīta savā rindkopā.
Valodas bagātība	Ierobežots savu vārdu krājums, izmanto iegaumētas frāzes un vienkāršas gramatikas struktūras, kas bieži atkārtojas.	Pietiekams vārdu krājums, lai izteiktos vienkāršā veidā, lietojot gramatiskās pamatstruktūras, kas var atkārtoties.	Uzdevuma izpildei un komunikācijai piemērots, pietiekami bagāts vārdu krājums (ēdiena apraksts, viedokļa apraksts, ieteikums) un gramatiskās struktūras (pagātnes un tagadnes laiki, iespējami arī modālie darbības vārdi).
Valodas pareizība un precizitāte	Valodas lietojums ir kļūdainš, vietām ir grūti izsekot rakstītajam.	Valodas lietojums ir daļēji kļūdainš, kļūdas netraucē uztvert rakstīto.	Valodas lietojums ir pārsvarā pareizš, kļūdas ir retas un nesistēmiskas.

Atbildes

1. uzdevums

1. ___ coffee _____
2. ___ chicken _____
3. ___ salt _____
4. ___ peppers _____
5. ___ juice _____
6. ___ cheese _____
7. ___ chocolate _____

2. uzdevums

Any word indicating food.

3. uzdevums

1. You should try/have vegetable pasta.
2. You should try/have chicken soup.
3. You should try/have guacamole salad.
4. You should try/have fresh fruit juice.
5. You should try/have ice cream.

4. uzdevums

Speaker 1 Hello. I have a reservation for three people.

Speaker 2 Hi! Of course. Under which names?

Speaker 1 The name will be Clarky.

Speaker 2 Oh, yes, I see it. Please, follow me. Here is the menu. I will be back in a bit to take your orders.
Oh, I'm back. Are you ready to order?

Speaker 1 Oh, yes, I will have the small American pizza. Eric is going to have fish and chips and Margaret, will have Caesar salad and baguette. And for drinks for the whole table a pitcher of orange juice.

Speaker 2 OK. So it's American pizza, fish and chips, Caesar salad with baguette and orange juice. Anything else?

Speaker 1 Umm, I think. No, it's going to be all. Can we have the check now?

Speaker 2 OK, no problem. Altogether it's going to be €35.50. Cash or card?

Speaker 1 We will pay in cash.

Speaker 2 Oh, OK. Thanks and have a great meal. If you want anything else, just call and I will be right there.

Statement	T/F
The people had a reservation.	T
The table was reserved for two people.	F
Eric ordered pizza.	F
Everyone at the table drank the same drink.	T
All together it cost 50 euros and 15 cents.	F
They paid with a card.	F

5. uzdevuma skolēnu atbildes

1. skolēns

Last week me and my friends went to the new Italian restaurant Mon Ami. It is right next to the cinema. We all had pizzas and some drinks. Also we got dessert and the evening was great.

The pizzas were amazing. We got 2 big pizzas, margarita and 4 cheese pizza. I liked the 4 cheese pizza better than margarita, but both pizzas were very tasty. The sauce was delicious and cheese really good. The drinks were okay. Ice tea tasted like water, but sodas was good. The desserts were also very tasty.

All together I liked the restaurant. The food was good and also very tasty, the people were nice. They helped us to choose from the menu. It was quiet at the restaurant and everything was clean.

I definitely recommend going to this restaurant because of the food. It is a great place to go and have Italian food. in our city. I will go back to eat some pizzas.

	Punkti	Komentārs
Uzdevuma izpilde: recenzijas saturs	3	Uzrakstīta skaidra un loģiska atsauksme (recenzija) par pieredzi restorānā: <ul style="list-style-type: none"> • precīzi norādīts restorāna nosaukums, ēdiens un līdznācēji; • detalizēti aprakstīts ēdiens – pīca; • sniegts skaidrs viedoklis par restorānu, kas pamatots ar 2 loģiskiem un izvērstiem argumentiem; • sniegts pamatots ieteikums par restorānu.
Teksta organizācija	3	Uzdevumam atbilstošs teksta noformējums. Saisītā teksts; izmantoti dažādi saistītātvārdi (<i>and, also, but, all together</i>), un katra jauna doma ir attīstīta savā rindkopā.
Valodas bagātība	3	Uzdevuma izpildei un komunikācijai piemērots, pietiekami bagāts vārdu krājums (ēdiena apraksts, viedokļa apraksts, ieteikums) un gramatiskās struktūras (pagātnes un tagadnes laiki).
Valodas pareizība	3	Valodas lietojums ir pārsvarā pareizs, kļūdas ir retas un nesistēmiskas.

2. skolēns

Last week i went to an Italian restaurant Mon Ami with my friends and we had pizza. We really liked the place, so we want to tell other people about it.

The menu there was big, there were a lot of different dishes and we decided to get pizza with meat, salad and barbecue souce on top of it. It was very sasteful it had a big size, the pizzas dough was quite thin, but there was a thicn layer of cheese and the toppings were rich.

I really liked the restaurant, because the food there seemed great, the place was big, with a lot of decorations, and it was very comfortable there. Workers there are very polite and the atmosphere there is just amazing.

I recommend it to other people, because there is a wide menu, the food there is delicious and it is very pleasant to dine there. Everyone there is polite, and by stepping into the restaurant you can immideatly feel like home.

	Punkti	Komentārs
Uzdevuma izpilde: recenzijas saturs	3	Uzrakstīta skaidra un loģiska atsauksme (recenzija) par pieredzi restorānā: <ul style="list-style-type: none"> • precīzi norādīts restorāna nosaukums, ēdiens un līdznācēji; • detalizēti aprakstīts ēdiens – pīca; • sniegts skaidrs viedoklis par restorānu, kas pamatots ar 2 loģiskiem un izvērstiem argumentiem; • sniegts pamatots ieteikums par restorānu.

	Punkti	Komentārs
Teksta organizācija	3	Uzdevumam atbilstošs teksta noformējums. Saistīts teksts; izmantoti dažādi saistītājspārvi (<i>and, so, but, because</i>) un arī teikumu struktūras (<i>and by stepping into the restaurant</i>), lai saistītu tekstu, un katra jauna doma ir attīstīta savā rindkopā.
Valodas bagātība	3	Uzdevuma izpildei un komunikācijai piemērots, pietiekami bagāts vārdu krājums (ēdiena apraksts, viedokļa apraksts, ieteikums) un gramatiskās struktūras (pagātnes un tagadnes laiki, modālie darbības vārdi).
Valodas pareizība	2	Valodas lietojums ir daļēji kļūdainais, kļūdas netraucē uztvert rakstīto.

3. skolēns

Last week me and my friends went to a Italian restaurant Mon ami. Me and my friends we got pizzas and some drinks. We were there for a long time. The menu was big and the serving people helped us to choose what to ate. We were happy with what we ate. The pizzas were good and the drinks were good to. I liked the place because the food was good there. I recomend going to this restaurant because me and my friends liked the food and we will go back.

	Punkti	Komentārs
Uzdevuma izpilde: recenzijas saturs	2	Uzrakstīta diezgan vispārīga atsauksme (recenzija) par pieredzi restorānā. Doma nav attīstīta vienā punktā, un vienam punktam nav pietiekama pamatojuma.
Teksta organizācija	2	Uzdevumam daļēji atbilstošs teksta noformējums. Daļēji saistīts teksts; izmantoti pārsvarā vienveidīgi saistītājspārvi, un katra jauna doma nav attīstīta savā rindkopā.
Valodas bagātība	2	Pietiekams vārdu krājums, lai izteiktos vienkāršā veidā, lietojot gramatiskās pamatstruktūras, kas var atkārtoties.
Valodas pareizība	3	Valodas lietojums ir pārsvarā pareizs, kļūdas ir retas un nesistēmiskas.

Angļu valoda (1. svešvaloda) 9. klasei

Temats: Nākotne un es/Monologrunas veidošana

Ieteicamais laiks temata apguvei: 4–6 mācību stundas.

Pārbaudes darba (prezentācijas) ilgums: 5 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Prasmes	Atspoguļo informāciju dažādos teksta veidos (prezentācijā).	Iekļauj prezentācijā precīzi izvēlētu informāciju un attēlus.	III/IV	3.
	Apzināti lieto dažāda garuma pauzes runā.	Runā lieto pamatotas pauzes.	III/IV	3.
Kompleksas situācijas	Paskaidro un pamato savas skolas ideju.	Veido stāstījumu par savas izdomātās skolas ideju un izmanto argumentāciju, lai pamatotu savas idejas.	III/IV	3.
	Veido dažādu veidu teikumus ar apgūto vārdu krājumu par tēmu "Skola".	Pareizi izmanto dažādu veidu teikumus un vārdu krājumu par tēmu "Skola": <ul style="list-style-type: none"> • skolas misija/mērķi; • skolas mācību priekšmeti; • skolas ēka, telpas un to aprīkojums; • ārpusstundu aktivitātes; • skolotāji un skolas vadības komanda. 	III/IV	3.

Mini projekta darbs tēmā "Communicating about past events"

INVENT YOUR OWN SCHOOL

PREPARATION PART – not assessed!

Task 1. UNDERSTANDING THE CONTEXT

In this assignment you will be able to test your skill to create and give a presentation. This implies that you should plan your presentation and the supporting arguments to persuade your listeners about your idea.

Before you begin, answer the following questions about your presentation skills:

A Explain why you need the skill to create a good presentation in order to persuade others about your ideas.

B Give three key points a good presentation should have, give you reasons why.

1) _____

2) _____

3) _____

Task 2. GATHERING IDEAS

Read the situation and gather your ideas about your invented school.

You can learn anywhere and at any time. You might learn a new skill or idea, or you might find out about a part of the world you didn't know before. It could mean talking to a professional, reading a book, or watching a movie. So, think about what you learn outside of school and bring that learning into a real school.

You're right. You will start from scratch and make a school. Then, make a short presentation to persuade parents to send their kids to this new school.

Use the following questions to come up with ideas about how your school will look. Look up the necessary information on the Internet.

2.1. SCHOOL'S GOAL

What would be the main goal or purpose of your school? What would the school prepare students to do?

2.2. LEARNING CONTENT

Name three main subjects that students would learn in your school? Why would you choose these subjects and what topics and activities would they include? What would students learn after the lessons (extra-curricular activities)?

2.3. STUDENTS' LEARNING PROGRESS

How would you measure your progress or define success? Would you still have grades or other measurements? Why?

2.4. LEARNING PROCESS

When and where would the learning happen? Outside or inside? One big room? Multiple rooms? What would your furniture look like?

2.5. TEACHERS

Who would be the teachers? What skills and knowledge would the teachers need to know? Why?

PRESENTATION PART – to be assessed

Task 3. YOUR PRESENTATION

You are planning the first local parents meeting and you should get parents to sign their children up for your school, so use your ideas from the previous task and make a promotional presentation about your school. All of the below categories should be in the presentation, but you can also be creative and add your own categories.

Your presentation should be up to 5 minutes long and show what makes the school so great (20 points).

To make your presentation slides more successful, use the checklist below while creating them.

Slides give additional visual experience to your words

Slides give a consistent look and feel

Slides show transition from one topic to the next (for example, symbols, elements, background etc.)

Slides have essential textual information (keywords, key data, quotes etc.)

Slides show photos to enhance meaning

INTRODUCTION OR HOOK

SCHOOL'S MISSION

SUBJECTS AND GRADES

THE FACILITY

EXTRA-CURRICULAR ACTIVITIES

THE TEAM/TEACHERS

Vērtēšanas kritēriji 3. uzdevumam

	1 punkts	2 punkti	3 punkti	4 punkti	5 punkti
Saturs: stāstījums par savu izdomāto skolu	Izpildīti tikai atsevišķi uzdevuma nosacījumi. Prezentācija ir pārāk īsa, tai trūkst loģikas un sasaistes starp daļām. Atsevišķie satura punkti formulēti pārāk vispārīgi vai neskaidri. Pamatojuma nav.	Uzdevuma nosacījumi ir izpildīti tikai daļēji, pietrūkst loģikas un sasaistes starp daļām. Nav iekļauti vairāk kā divi satura punkti, tāpēc prezentācija var būt pārāk īsa. Esošie satura punkti var būt pārāk vispārīgi vai neskaidri formulēti. Pamatojuma lielākoties iztrūkst.	Uzdevuma nosacījumi ir pārsvarā izpildīti, bet var pietrūkt loģikas un sasaistes starp daļām. Satura punkti var būt aprakstīti vispārīgi, pārāk sašaurināti vai var būt tikai daļēji pamatoti.	Uzdevuma nosacījumi ir izpildīti, bet atsevišķās vietās var pietrūkt loģikas. Aprakstīti visi satura punkti, pamatoti pārsvarā visi punkti.	Uzdevuma nosacījumi ir izpildīti. Skaidri un loģiski aprakstīti un pamatoti visi satura punkti: <ul style="list-style-type: none"> • skolas misija/mērķi; • skolas mācību priekšmeti; • skolas ēka, telpas un to aprīkojums; • ārpusstundu aktivitātes; • skolotāji un skolas vadības komanda; • skolēna pievienotais saturs (ne obligāts).
Stāstījuma loģiskums un slaidu noformējums	Prezentācijas uzbūve neatbilst reklāmas žanram un saziņas situācijai, tajā nav iekļauta vairākas teksta daļas vai tās ir pārāk izvērstas vai sašaurinātas. Slaidos pārsvarā nav loģiskas saistības starp iekļauto informāciju un attēliem.	Prezentācijas uzbūve tikai daļēji atbilst reklāmas žanram un saziņas situācijai, tajā nav iekļauta kāda teksta daļa. Slaidi ir haotiski – lielākā daļa ir pārāk plaši vai sašaurināti. Slaidos iekļauts par daudz informācijas vai arī informācijas izvēle nav skaidra, arī attēli pārsvarā nepapildina informāciju.	Prezentācijas uzbūve pārsvarā atbilst reklāmas žanram un saziņas situācijai, taču tā nav pilnībā pārdomāta. Starp teksta daļām dažreiz nav ievērota loģiska sasaiste un/vai vairākas teksta daļas nav proporcionālas – tās ir pārāk izvērstas vai sašaurinātas. Slaidos iekļauts par daudz informācijas vai arī informācijas izvēle nav vienmēr skaidra, arī attēli ne vienmēr papildina informāciju.	Prezentācijas uzbūve atbilst reklāmas žanram un saziņas situācijai. Slaidu saturs ir plānveidīgs un secīgi izklāstīts, tomēr atsevišķas teksta daļas nav proporcionālas – tās ir pārāk izvērstas vai sašaurinātas. Slaidos iekļauta pārsvarā precīzi izvēlēta informācija, un attēli to pārsvarā papildina.	Prezentācijas uzbūve atbilst reklāmas žanram un saziņas situācijai. Slaidi ir labi strukturēti, teksta daļas ir skaidri nošķirtas un līdzsvarotas. Slaidos iekļauta precīzi izvēlēta informācija un to papildinoši attēli.
Vārdu krājuma bagātība un precizitāte	Runas situācijai un komunikācijas nolūkam nepietiekams vārdu un valodas struktūru lietojums. Kļūdas rada pārpratumus.	Runas situācijai un komunikācijas nolūkam neatbilstošs vārdu un valodas struktūru lietojums. Izsaucās vienkāršā veidā. Runā pieļauj biežas un sistemātiskas kļūdas, arī pamatstruktūrās un vienkāršākos izteicienos.	Runas situācijai un komunikācijas nolūkam atbilstošs vārdu un valodas struktūru lietojums, lai pārsvarā vienkāršā veidā izklāstītu runas saturu un atbildētu uz jautājumiem. Runā var pieļaut arī sistemātiskas kļūdas, bet pamatstruktūras un vienkārši izteicieni tiek lietoti pareizi.	Runas situācijai un komunikācijas nolūkam atbilstošs vārdu un valodas struktūru lietojums, lai izklāstītu runas saturu un atbildētu uz jautājumiem. Runā var pieļaut kļūdas, bet tās ir nesistemātiskas.	Runas situācijai un komunikācijas nolūkam atbilstošs vārdu un valodas struktūru lietojums, kas ļauj brīvi un skaidri izteikties par tematu "Skola" un šādiem satura punktiem: <ul style="list-style-type: none"> • skolas misija/mērķi; • skolas mācību priekšmeti; • skolas ēka, telpas un to aprīkojums; • ārpusstundu aktivitātes; • skolotāji un skolas vadības komanda. Valoda atļauj sniegt izvērstas atbildes uz jautājumiem. Runā var pieļaut kļūdas, bet tās ir retas un nesistemātiskas un tikai sarežģītākās valodas struktūrās.
Valodas plūdums	Runā izmanto ļoti īsus, izolētus izteikumus.	Runa ir saraustīta, atsevišķos gadījumos grūti uztverama. Intonācija un paužu lietojums neatbilst saziņas situācijai.	Runā saprotami, pauzes nav pamatotas. Ir grūtības lietot saziņas situācijai atbilstošu intonāciju un pauzes.	Runā pārsvarā tekoši un saprotami, izvēloties piemērotus izteikumus, iespējamās pauzes. Pārsvarā lieto saziņas situācijai atbilstošu intonāciju un pauzes.	Runā tekoši un saprotami, izvēloties piemērotus izteikumus, iespējamās pauzes. Lieto saziņas situācijai atbilstošu intonāciju un pauzes.

Angļu valoda I

11. klase. Temats: Talking about news and retelling conversations

Ieteicamais temata apguves laiks: 8–10 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Prasmes	Atpazīst un analizē saziņas situācijas dalībnieku nolūkus, atstāstot saziņas situācijas.	Lieto situācijai atbilstošus netiešās runas ievadvārdus, atpazīstot dalībnieku nolūkus saziņas situācijā – dialogā un tā atstāstā.	II	1.
	Saziņā izmanto darbības vārdus par informācijas ticamību.	Aizstāj darbības vārdus par informācijas ticamību, lietojot tos atbilstošā darbības vārda formā.	II	2.
	Atpazīst saziņas situācijas dalībnieku nolūkus jautājumos un to atbildēs.	Atpazīst saziņas situācijas dalībnieku nolūkus, savienojot jautājumus ar atbilstošākajām atbildēm.	II	3.
	Pārveido tekstu no tiešās runas uz netiešo runu.	Sava teksta radīšanā izmanto daudzveidīgas netiešās runas teikuma struktūras un frazālos darbības vārdus par informācijas ticamību.	III	4.
	Izmanto daudzveidīgas teikuma struktūras un vārdu krājumu.	Sava teksta radīšanā izmanto daudzveidīgas teikuma struktūras un vārdu krājumu.	III/IV	4.
Kompleksas situācijas	Atstāsta saziņas situācijas atbilstoši auditorijas vajadzībām.	Atstāsta interviju atbilstoši auditorijas vajadzībām.	III	4.
	Izmanto iegūto informāciju savu tekstu veidošanā svešvalodā.	Izvēlas atbilstošu informāciju no intervijas, lai veidotu intervijas atstāstījumu.	III	4.

Test

Talking about news and retelling conversations

Task 1. You and your classmate John have received a task to prepare interview questions for an interview with a journalist. However, in a conversation with John you discovered that not everything goes as planned and decided to tell about the situation to your best friend to seek advice. Finish the given account using the correct reporting verbs.

You: 'Hey, have you prepared the interview questions for the next week's interview?'

John: 'No, not yet. I've been so busy with classes and homework.'

You: 'You really need to start getting ready or we won't manage to do the job on time.'

John: 'I know, I know. I'm sorry. I'll start preparing today.'

You: 'I can help you if you need.'

John: 'No, it's OK, I don't need any help.'

You: 'Remember, you need to take this more seriously!'

John: 'Okay, I know! Well, I am sorry for not doing the task.'

You: 'No problem. We all make mistakes. Let's just focus on doing our best now.'

You: 'John and I had an argument today. I asked him if he had prepared the questions for the interview. He _____ not having started them yet, but on the bright side, he _____ to start today. I even _____ to help him, but he _____ to accept my help. Then I _____ him to take this more seriously and he _____ not doing the task. What do I need to do? '

Your friend: 'I guess it is better for you to write questions too. Just in case something goes wrong again.'

Points ____/6

Task 2. You have written interview questions for an interview with a journalist on fake news in media. However, your teacher has advised you to improve the vocabulary. Change the underlined words or phrases to the ones from the suggested list. Write the word on the line in the correct form: **to deceive, to distort, to exaggerate, to fabricate, to fib, to own up**

The questions:

1) How does the spread of false information on social media cheat the public? _____

2) If fake news is found to make the facts seem worse or more important than they really are in a story, what steps should be taken to address it? _____

3) Can you tell me about an event when evidence was invented in news reporting?

4) Is it ethically justifiable to lie in order to protect a source's anonymity? _____

5) Are news organizations taking appropriate measures to confess to and correct misinformation they have published?

6) How will the manipulation of data or statistics that change the truth be dealt with in future?

Points ____/6

Kompleksa snieguma līmeņu apraksts

	1	2	3	4	5
Uzdevuma izpilde: raksta satura izveide	Izpildīts ne vairāk kā viens uzdevuma nosacījums. Uzrakstītais teksts neatbilst uzdevuma mērķim – raksts par notikušu interviju.	Izpildīti tikai atsevišķi uzdevuma nosacījumi. Uzrakstītais teksts lielākoties neatbilst uzdevuma mērķim – raksts par notikušu interviju.	Pārsvarā izpildīti uzdevuma nosacījumi, tomēr atsevišķi uzdevuma nosacījumi var būt veikti pavirši (piemēram, vispārīgas frāzes vai nepabeigtas domas). Rakstam pietrūkst loģikas vai/ un tas nav viegli uztverams.	Izpildīti visi uzdevuma nosacījumi, bet rakstam trūkst loģikas vai tas nav viegli uztverams.	Izpildīti visi uzdevuma nosacījumi, veidojot loģisku un viegli uztveramu rakstu par interviju.
Valodas bagātība	Vienveidīgs vārdu krājums, kas ierobežo izteiksmes iespējas un bieži atkārtojas. Tiek lietotas vienkāršas valodas struktūras un netiek izmantoti dotie frazālie darbības vārdi. Ir atsevišķi mēģinājumi lietot netiešās runas teikuma struktūras. Pārsvarā aizstāj netiešo runu ar tiešo. Jautājumi, ja tādi ir, var būt rakstīti tiešajā runā.	Vienveidīgs vārdu krājums, kas ierobežo izteiksmes iespējas un bieži atkārtojas. Tiek lietotas vienkāršas valodas struktūras un izmantoti atsevišķi dotie frazālie darbības vārdi. Tiek lietoti vienveidīgi netiešās runas ievadvārdi un vienveidīgas teikuma struktūras. Ir mēģinājumi aizstāt netiešo runu ar tiešo. Jautājumi var būt rakstīti tiešajā runā.	Pietiekams vārdu krājums, kas neļauj brīvi izteikties. Tiek izmantoti ikdienā biežāk lietotie vārdi vai frāzes, kas mēdz arī atkārtoties. Vārdu krājums pietiekams tikai vienkāršotai uzdevuma veikšanai un izmantoti atsevišķi dotie frazālie darbības vārdi. Lietotas pārsvarā vienkāršas valodas struktūras (pārsvarā izmantojot vienveidīgus netiešās runas ievadvārdus un vienveidīgas teikuma struktūras; izveidots vismaz viens jautājums netiešajā runā).	Samērā bagāts vārdu krājums, kas ļauj brīvi izteikties, bet ir novērojama atsevišķu vārdu vai frāžu atkārtošana. Tomēr vārdu krājums ir piemērots dotajai saziņas situācijai un izmantoti gandrīz visi dotie frazālie darbības vārdi. Lietotas pārsvarā daudzveidīgas valodas un netiešās runas struktūras (pārsvarā izmantojot dažādus netiešās runas ievadvārdus, bet teikuma struktūras var nebūt dažādas, veidojot jautājumus).	Bagāts vārdu krājums, kas ļauj brīvi izteikties un ir piemērots dotajai saziņas situācijai, un izmantoti visi dotie frazālie darbības vārdi. Lietotas daudzveidīgas valodas un netiešās runas struktūras (izmantojot dažādus netiešās runas ievadvārdus un teikuma struktūras, veidojot jautājumus).
Valodas pareizība un precizitāte	Valodas lietojums traucē uztvert teksta domu.	Valodas lietojums raksturojams kā bieži kļūdaini. Vērojamas sistemātiskas kļūdas netiešajā runā.	Valodas lietojums raksturojams kā kļūdaini. Vērojamas vairākas kļūdas netiešajā runā gan sarežģītākās, gan vienkāršākās struktūrās, bet kļūdas pārsvarā nav sistemātiskas.	Valodas lietojums ir pārsvarā precīzs. Nav kļūdu vienkāršākos vārdos vai pamatstruktūrās. Var būt atsevišķas neprecizitātes netiešajā runā sarežģītākajās struktūrās.	Valodas pareizība un precizitāte ir augsta.

Vērtējuma izlikšana

Pareizās atbildes (1.–3. uzdevums)

Task 1. You and your classmate John have received a task to prepare interview questions for an interview with a journalist. However, in a conversation with John you discovered that not everything goes as planned and decided to tell about the situation to your best friend to seek advice. Finish the given account using the correct reporting verbs.

You: 'John and I had an argument today. I asked him if he had prepared the questions for the interview. He admitted/confessed to not having started them yet, but on the bright side, he promised/agreed to start today. I even offered to help him, but he refused to accept my help. Then I reminded/warned/urged/told/instructed him to take this more seriously and he apologized for not doing the task. What do I need to do? '

Your friend: 'I guess it is better for you to write questions. Just in case something goes wrong again.'

Points ____/6

Task 2. You have written interview questions for an interview with a journalist on fake news in media. However, your teacher has advised you to improve the vocabulary. Change the underlined words or phrases to the ones from the suggested list. Write the word on the line in the correct form: **to deceive, to distort, to exaggerate, to fabricate, to fib, to own up**

The questions:

- 1) How does the spread of false information on social media cheat the public? deceive
- 2) If fake news is found to make the facts seem worse or more important than they really are in a story, what steps should be taken to address it? to exaggerate (the facts)
- 3) Can you tell me about an event when evidence was invented in news reporting? fabricated
- 4) Is it ethically justifiable to lie in order to protect a source's anonymity? fib
- 5) Are news organizations taking appropriate measures to confess to and correct misinformation they have published? to own up
- 6) How will the manipulation of data or statistics that change the truth be dealt with in future? distort

Points ____/6

Task 3. You used the questions from exercise 2 to interview a journalist Mr Wilson yesterday on fake news for your school's website. He gave the answers, but they got mixed up. Find the right answer to each question from exercise 2 to make a draft of your article. Write the letter on the line.

Points ____/6

The questions:

1. E 2. A 3. D 4. C 5. F 6. B

Skolēnu atbildes 4. uzdevumam

Task 4. Write an article (at least 200 words) for your school's website on fake news in which you talk about the experience interviewing Mr Wilson. Write:

- what you wanted to find out;
- summarize what Mr Wilson said;
- give your opinion on what you have learned.

Use the draft (questions and answers) from exercises 2 and 3 and the given expressions:

To pass sth/sb off as, to zoom in on, to take in, to play on

1. skolēns

False information is sometimes **passed off as** truth and fake news is born. In fact there is a lot of fake news on social media to entertain, **to play on** people's feelings or what is worse – **to take people in**. To find out more about fake news I interviewed a well-known journalist Mr Wilson.

There were a lot of questions asked, but I would like **to zoom in on** three of them. First I asked what steps should be taken when fake news exaggerated the facts in a story. Mr Wilson instructed us to check the information using credible sources. Then I wanted to know if news organizations were taking appropriate measures to own up to and correct misinformation they had published. He admitted that only some were doing it, but still there was a lot to be done. Finally I asked how the manipulation of data or statistics that distort the truth will be dealt with in future. Mr Wilson assured me that the emergence of new technologies such as AI will make it easier to trace the origins of data.

All in all, we can conclude that fake news is here to stay but we hope that new technologies will help us deal with false information. However, I would like to remind everyone that nowadays it is possible to check the information you read on social media. All you have to do is to be smart!

(238 words)

	Punkti	Komentārs
Uzdevuma izpilde	5	Izpildīti visi uzdevuma nosacījumi, veidojot loģisku un viegli uztveramu rakstu par interviju.
Valodas bagātība	5	Darbā lietots bagāts vārdu krājums, kas ļauj brīvi izteikties un ir piemērots dotajai saziņas situācijai, un izmantoti visi dotie frazālie darbības vārdi (tekstā iekrāsoti). Lietotas daudzveidīgas valodas un netiešās runas struktūras (izmantojot dažādus netiešās runas ievadvārdus (<i>admit, instruct, ask, assure</i>) un teikuma struktūras, veidojot jautājumus),
Valodas pareizība un precizitāte	5	Valodas pareizība un precizitāte ir augsta.
KOPĀ	15/15	100 %

2. skolēns

When I was given the task to prepare questions about fake news in media I instantly wanted to get to the bottom of it. I wanted to know how fake news affect people and whether the news sites could be punished for spreading fake news. I was offered the chance to interview a journalist by the name of Mr Wilson.

Firstly I **zoomed in on** the effects of fake news and deception by asking him how does the spread of false info on social media deceive the public. He answered that it tries **to pass** misleading or inaccurate information **off as** the truth. Then I asked if news organisations were taking the appropriate measures to own up to and correct the misinformation that they had spread. He answered that some were owning up, but there still was a lot to do.

From a few more questions I asked I realised that misinformation is everywhere and that we have to double-check many news sites articles to know whether the info is true or not.

(170 words)

	Punkti	Komentārs
Uzdevuma izpilde	3	Pārsvarā izpildīti uzdevuma nosacījumi. Raksts ir diezgan viegli uztverams, bet nav līdz galam loģisks – pārāk pavirši izpildīts intervijas kopsavilkums. Par to liecina: ievada daļā norādītie intervijas mērķi nav iztirzāti, atstāstot interviju, nav iesaistīti visas norādītās frāzes, un arī vārdu skaits nesasniedz minimāli noteikto.
Valodas bagātība	4	Darbā lietots samērā bagāts vārdu krājums, kas ļauj brīvi izteikties, bet ir novērojama atsevišķu vārdu vai frāžu atkārtotāšanās (<i>wanted to ..., he answered ...</i>). Tomēr vārdu krājums ir piemērots dotajai saziņas situācijai un izmantoti 2 no 4 dotajiem frazālajiem darbības vārdiem. Lietotas pārsvarā daudzveidīgas valodas un netiešās runas struktūras (pārsvarā izmantojot dažādus netiešās runas ievadvārdus, bet teikuma struktūras var nebūt dažādas, veidojot jautājumus).
Valodas pareizība un precizitāte	4	Valodas lietojums ir pārsvarā precīzs. Nav kļūdu vienkāršākos vārdos vai pamatstruktūrās. Ir atsevišķas neprecizitātes netiešajā runā sarežģītākajās struktūrās. (Piemēram: <i>by asking him how does the spread of false info on social media deceive the public</i>).
KOPĀ	11/15	73 %

Skolēns 3

A lot of people nowadays are **played on** by fake news in internet and that is a really big issue in the world right now. I decided to interview Mr Wilson **to zoom in on** this issue and ask him couple of questions. The first question that I asked was the most important one, I asked him how fake information fib the public and answer was simple, but informational: "It presents inaccurate or misleading information as truth", so it just **passes fakes off as** thruth. Another question was about things to do if fake news distort facts. Mr Wilson suggested me to check information in truthfull sources. One more interesting question was about future of fakes – will people still **take in** fakes? Mr Wilson told that such technologies as AI will help people to not let on fakes. In conclusion of this article I will summarize what Mr Wilson said – Mr Wilson help people to get rid of this issue, also he passed us a lot of information about fakes and how to get rid of reading fake news and finaly he told about evidences that comes from fake news and even gave examples. Personally I agree on all Mr Wilson said and think that he gave that technologies will get rid of fakes and hope all world will have future without fakes.

(223 words)

	Punkti	Komentārs
Uzdevuma izpilde	4	Izpildīti visi uzdevuma nosacījumi, bet rakstu ir grūtāk uztvert, jo tas pārsvarā sastāv no atsevišķu jautājumu un atbilžu atstāsta.
Valodas bagātība	3	Darbā lietots pietiekams vārdu krājums, kas neļauj brīvi izteikties. Tiek izmantoti ikdienā biežāk lietotie vārdi vai frāzes, kas mēdz atkārtoties (<i>ask, question, fakes</i> u. tml.). Vārdu krājums pietiekams tikai vienkāršotai uzdevuma veikšanai, bet izmantoti visi dotie frazālie darbības vārdi. Lietotas pārsvarā vienkāršas valodas struktūras (galvenokārt izmantojot vienvēidīgus netiešās runas ievadvārdus un vienvēidīgas teikuma struktūras. Izveidots vismaz viens jautājums netiešajā runā). Netiešās runas struktūra vienā gadījumā pat ir aizstāta ar tiešo runu. Tikai vienā piemērā parādās netiešās runas struktūru lietojums (<i>Mr Wilson suggested me to check information...</i>).
Valodas pareizība un precizitāte	2	Valodas lietojums raksturojams kā bieži kļūdainis. Vērojamas sistemātiskas kļūdas netiešajā runā.
KOPĀ	9/15	60 %

Angļu valoda I

10. klase. Temats: Cilvēks un sabiedrība

Ieteicamais laiks temata apguvei: 4–6 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Izpratne	Izvēlas lasīšanas stratēģijas, balstoties uz teksta specifiku.	Nosauc iemeslus, kāpēc jāizmanto lasīšanas stratēģija – teksta galvenās domas uztvere.	II	1.1.
		Izvēlas un nosauc atbilstošu lasīšanas stratēģiju, balstoties uz uzdevuma veidu. Skaidro stratēģijas izvēli.	II	1.2.
Prasmes	Definē teksta galveno domu.	Uzraksta teksta galveno domu īsākam un vispārīgākam teksta fragmentam (ievada daļa), izmantojot vienkāršus paplašinātus vai saliktus teikumus un ievērojot angļu valodas likumsakarības un precīzu lietojumu.	II/III	2.1.
		Uzraksta teksta galveno domu garākam un detalizētākam teksta fragmentam (konkrēts situācijas apraksts), izmantojot vienkāršus paplašinātus vai saliktus teikumus un ievērojot angļu valodas likumsakarības un precīzu lietojumu.	II/III	2.2.
Kompleksas situācijas	Mērķtiecīgi meklē nepieciešamo informāciju svešvalodā, lai izskaidrotu notikumu cēloņsakarības.	Izmantojot lasīšanas stratēģiju, izvēlas pareizo teksta galvenās domas aprakstu no piedāvātajiem formulējumiem.	III	3.1.
		Izmantojot lasīšanas stratēģiju, atrod tekstā konkrētu informāciju, lai izskaidrotu, kā autors atklāj notikumu cēloņsakarības un veido ideju sasaisti, un to uzraksta.		3.2.
		Izmantojot lasīšanas stratēģiju, nosaka konkrēta vārda nozīmi un izvēlas piemērotāko vārda skaidrojumu no piedāvātajiem formulējumiem.		3.3.
		Izmantojot lasīšanas stratēģiju, izvēlas pareizo skaidrojumu, kā teksta autors analizē un pamato ideju.		3.5.
	Izmanto atbilstošus svešvalodas līdzekļus, lai formulētu secinājumus, spriestu no konkrētā uz vispārīgo un no vispārīgā uz konkrēto dažādās saziņas situācijās.	Atrod tekstuālus pierādījumus, lai pamatotu savu analīzi par to, kas tekstā ir precīzi pateikts, kā arī formulētu secinājumus, kas izriet no teksta. Izmanto secinājumu veidošanas konstrukcijas, veido vienkāršu paplašinātu vai saliktu teikumu, ievēro angļu valodas likumsakarības un valodas precīzu lietojumu.	III	3.4.
	Analizē tekstu saturu un autoru argumentus, izvērtē to kvalitāti un ticamību, izmanto iegūto informāciju savu tekstu veidošanā svešvalodā.	Veido savus komentārus, izmantojot citātus no dotā teksta un savu pieredzi.	IV	4.

Test

People and Society

In this assignment you will be able to test your skill to recognize a writer's central idea and the supporting details. This implies that you should pay close attention to the supporting evidence and reasoning the author provides.

Task 1. Before you begin the test, consider the following questions regarding the context of your reading habits:

1.1 Explain why you need the ability to recognize the author's key concept on a daily basis. Give an example of a situation (3 points).

1.2 Explain which reading method (scanning, skimming, or detailed reading) you intend to emphasize on this assignment and why (3 points).

Task 2. To be able to defend your stance against the crowds, you must be able to identify the main argument and the supporting facts. Read the article about crowd influence experiments. A professor of behavioural science, Dr. Gregory Berns, undertook many tests to answer an age-old question: why do people follow the crowd? Two of these tests were repeated on ABC's Primetime using several unknowing participants.

As you read, take note of the details that support the author's main point, then describe the central idea of two sections (2.1 and 2.2) in 1–2 sentences.

INTRODUCTION

It was a classic episode on the old "Candid Camera" show – people getting on an elevator and turning backward just because everyone else did, and we all laughed.

We laughed again during the movie "Mean Girls," when an act of teenage revenge, cutting nasty Queen Bee Regina's T-shirt during gym class – an act meant to insult her – became a school fashion trend instead.

It turns out the joke is on us. These two examples illustrate something that we humans don't like to admit about ourselves: We follow the pack. Like birds in a flock or sheep in a pasture, we follow – sometimes at our own peril.

But why are people so conformist? That is the question that Dr. Gregory Berns, an associate professor of psychiatry and behavioural sciences at Atlanta's Emory University, tried to answer in a recent ground-breaking experiment and paper.

"Primetime" set up its own demonstration recreating Berns' work.

2.1 What is the central idea of this section? (3 points)

“VISUAL PERCEPTION” TEST

We gathered a group of people together for a test of “visual perception.” The actual test was simple – to mentally rotate some 3-D shapes and compare them to see whether they were the same or different.

First, the volunteers wrote down their answers to 10 questions privately. But then they had to give the next series of answers out loud for everyone to hear.

But this test came with a twist. One of the participants, Jocelyn, was in on the experiment, with the answers in her hand. Everyone else had been told to follow her lead, except for one participant, Tony. He’s the only person in the room not in the know. He was being set up to see whether he would follow the pack.

When the group gave the right answer, Tony agreed. And when everyone gave the wrong answer – Tony still agreed.

Unwittingly, Tony had demonstrated Berns’ point precisely. The group’s influence on Tony profoundly altered the results: He went from 90 percent on his written test to 10 percent when he heard the others’ answers.

“You know, five people are seeing it and I’m not. ... I just went along with the answers,” Tony said.

Tony wasn’t alone. “Primetime” put seven other unsuspecting test subjects on the hot seat. Barbara, for example, got 70 percent on the written test, but her score fell to 30 percent when she listened to others’ answers.

“I think I tend to do that, doubt myself when everyone else has their own opinion,” Barbara said.

David and Graham, unlike the others, gave the right answers, even when the group didn’t.

“I wanted to go with what I felt was the correct answer, and trust myself, and that’s what I did,” Graham said.

THE DINNER EXPERIMENT

“Primetime” tried out another scenario, this time in a more social, relaxed setting. We invited a group of strangers to Jean George’s Asian restaurant in lower Manhattan for a fabulous dinner – and a surprise.

Party planner Colin Cowie and his friend, Donna D’Cruz, were in on the experiment. Their role was to exhibit outlandish behaviour most people wouldn’t dream of while out at dinner with a group of strangers.

Cowie and D’Cruz licked their fingers, a dinner table no-no. Cowie picked his teeth. The guests initially seemed not to take the bait – until dessert rolled around.

D’Cruz told everyone they should pick up pieces of mango face first, using their mouth. Eventually, people who were total strangers at the beginning of the evening were passing fruit back and forth, mouth to mouth.

Only Harold and Maria, a Canadian couple, passed on the gustatory familiarity. Finally, Harold was the only one who dared to ask, what is the point of the dinner?

Cowie explained the experiment to the group. “I think because we broke the rules, and we made things possible at the table, several of you followed suit with it.”

One woman at the table said: “I think the majority of people will look to see what others are doing and follow their example.”

2.2 What is the central idea of this section? (3 points)**CONFORMING**

Both of these tests are examples of our human need to conform. In fact, Berns' experiment is a variation of one done many years ago by another scientist trying to decipher an extremely vicious instance of conformity – why so many Germans followed Adolf Hitler down the path to death and destruction. Berns says there are two ways to explain conformist behaviour.

“One is that they know what their eyes are telling them, and yet they choose to ignore it, and go along with the group to belong to the group,” he said.

The second explanation is that hearing other opinions – even if they are wrong – can actually change what we see, distorting our own perceptions.

Berns wanted to see what was happening in the brain during his experiment. Using an fMRI, Berns found that, during the moment of decision, his subjects' brains lit up not in the area where thinking takes place, but in the back of the brain, where vision is interpreted.

Essentially, their brains were scrambling messages – people actually believed what others told them they were seeing, not what they saw with their own eyes.

“What that suggests is that, what people tell you – if enough people are telling you – can actually get mixed in with what your own eyes are telling you,” Berns said.

And for those who went against the group, there was another intriguing result: Their brains lit up in a place called the amygdala, which Berns calls “the fear centre of the brain.”

“And what we are seeing here, we think, is the fear of standing alone,” Berns said.

So why do people follow the pack no matter how ridiculous it seems? Perhaps it's not so much about good and evil, right and wrong, smart or stupid. It might be, as Berns' experiment suggests, that our brains get confused between what it sees and what others tell us.

Just knowing that might help us guard against it.

“Why Do People Follow the Crowd?” from www.abcnews.com, © ABC News.

Task 3. Any argument requires supporting evidence, thus in this exercise you will demonstrate your ability to delve deeper into the text analysis and apply a variety of methods to find evidence to support your major claims (9 points).

Choose the best response or respond in coherent sentences to the following questions (8 points).

3.1 What is the article’s main goal? (1 point)

- A. to illustrate why uniformity is essential for success
- B. to explain why Candid Camera makes us laugh
- C. to justify the existence of school fashion trends
- D. to explain why people attempt to conform

3.2 What do the results of the “visual perception” experiment indicate? Support your answer with evidence from the text. (3 points)

3.3 What is meant by the word “gustatory” as it is used in the underlined sentence? (1 point)

- A. acting oddly
- B. relating to food
- C. being restrained and courteous
- D. imitating others

3.4 Find textual evidence to support the idea that certain individuals may fight “the fear of standing alone”, explain and give reasons for your choice. (3 points)

3.5 What brain processes cause individuals to follow the crowd? (1 point)

- A. A section of the brain responsible for seeing becomes confused.
- B. People develop trust in the majority as a result of fear-reducing signals.
- C. People’s reliance on others for information is caused by signals that control thinking.
- D. A part of the brain that regulates anxiety compels individuals to follow those in command.

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.1	Nosaukta ikdienas situācija lasīšanas stratēģijas izmantošanai (1 p.). Nosauktā situācija ir izskaidrota, pamatota (1 p.). Atbilde uzrakstīta bez vārdu krājuma, gramatikas un pareizrakstības kļūdām (1 p., ja izpildās arī kāds no pirmajiem diviem nosacījumiem).	3
1.2	Nosaukta izvēlētā lasīšanas stratēģija (1 p., ja ir arī atbilstošs pamatojums). Stratēģijas izvēle ir pareizi izskaidrota, pamatota (1 p.). Atbilde uzrakstīta bez vārdu krājuma, gramatikas un pareizrakstības kļūdām (1 p., ja izpildās arī pirmie divi nosacījumi).	3
2.1	Formulē teksta daļas galveno domu, uzsverot būtiskāko (2 p.). Formulē teksta daļas galveno domu, ietverot kādu no teksta idejām (1 p.). Izmanto vienkāršus paplašinātus vai saliktus teikumus un ievēro angļu valodas likumsakarības un precīzu valodas lietojumu (1 p.).	3
2.2	Formulē teksta daļas galveno domu, uzsverot būtiskāko (2 p.). Formulē teksta daļas galveno domu, ietverot kādu no teksta idejām (1 p.). Izmanto vienkāršus paplašinātus vai saliktus teikumus un ievēro angļu valodas likumsakarības un precīzu valodas lietojumu (1 p.).	3
3.1., 3.3., 3.5.	3.1. Izvēlas pareizo teksta galvenās domas aprakstu no piedāvātajiem formulējumiem (1 p.). 3.3. Izvēlas piemērotāko vārda skaidrojumu no piedāvātajiem formulējumiem (1 p.). 3.5. Izvēlas pareizo skaidrojumu, kā teksta autors analizē un pamato ideju (1 p.).	3
3.2.	Nosaukta tekstā aprakstītā notikumu cēloņsakarība (1 p.). Cēloņsakarības pamatošanā izmantoti fakti no teksta (1 p.). Izmanto vienkāršus paplašinātus vai saliktus teikumus un ievēro angļu valodas likumsakarības un precīzu valodas lietojumu (1 p.).	3
3.4.	Norādīts jautājuma nosacījumiem atbilstošs teksta izteikums (1 p.). Definētais viedoklis ir izskaidrots, pamatots (1 p.). Izmanto vienkāršus paplašinātus vai saliktus teikumus un ievēro angļu valodas likumsakarības un precīzu valodas lietojumu (1 p.).	3
4.	Uzdevuma izpildes novērtēšanai lieto kompleksa snieguma līmeņu aprakstu (skatīt tabulu zemāk). Uzdevumam atbilstošs saturs, izpildīti visi uzdevuma nosacījumi. (Saturš 4 p., valodas bagātība 4 p., valodas pareizība un precizitāte 4 p.)	12

Kompleksa snieguma līmeņu apraksts 4. uzdevumam

	4	3	2	1
Saturs un uzdevuma izpilde: veido komentāru atbilstoši nosacījumiem	Teksts pilnībā atbilst saziņas situācijai un uzdevuma nosacījumiem. Komentārs ietver vismaz divus konkrētus piemērus no citām jomām (literatūra, māksla, mediji u. c.).	Teksts atbilst saziņas situācijai, iespējama atkārtšanās vai novirze no uzdevuma nosacījumiem. Komentārs ietver vismaz vienu konkrētu piemēru no citām jomām (literatūra, māksla, mediji u. c.).	Teksts lielākoties atbilst uzdevuma nosacījumiem. Komentārs ietver vispārīgu piemēru no citām jomām (literatūra, māksla, mediji u. c.).	Teksts daļēji atbilst uzdevuma nosacījumiem. Komentārs neietver piemēru no citām jomām (literatūra, māksla, mediji u. c.).
Valodas līdzekļu (vārdu krājuma un gramatisko struktūru) daudzveidība	Efektīvai uzdevuma izpildei un skaidrai komunikācijai atbilstošs vārdu krājums un gramatiskās struktūras.	Uzdevuma izpildei un skaidrai komunikācijai atbilstošs vārdu krājums un gramatiskās struktūras.	Uzdevuma izpildei un komunikācijai pietiekams vārdu krājums un gramatiskās struktūras.	Uzdevuma izpildei ierobežots vārdu krājums un gramatiskās struktūras, un/ vai pārsvarā lietots teksts no uzdevuma nosacījumiem.
Valodas lietojuma pareizība un precizitāte (leksika, gramatika un pareizrakstība)	Teicama valodas lietojuma precizitāte, var būt dažas kļūdas sarežģītākās konstrukcijās, bet tās netraucē/neietekmē komunikāciju.	Pietiekama valodas lietojuma precizitāte, nedaudzās kļūdas netraucē/neietekmē komunikāciju.	Valodas lietojums daļēji precīzs, tomēr kļūdas valodas lietojumā var radīt pārpratumus.	Valodas lietojums daļēji saprotams, atsevišķas gramatiskās struktūras, vārdu savienojumi un vārdi ir pareizi uzrakstīti.

Atbildes

Uzd. nr.	Pareizā atbilde, piemēri, komentāri	Punkti
1.1.	<p>Skolēnu rakstītas atbildes.</p> <p>Student 1 It is needed to fully understand the idea an author is writing about, for example when reading an online article, and be able to fully indulge yourself in the text. (3 p.)</p> <p>Student 2 To understand the author's main point and to understand the content of the given information. (2 p. – nav nosaukta ikdienas situācija.)</p> <p>Student 3 You need the ability to recognize the author's key so you can understand the author's key behind everything. (0 p. – atbilde neliecina, ka jautājums ir saprasts. Trūkst ikdienas situācijas piemēra un īsta pamatojuma. Tā kā neizpildās satura punkti, valoda netiek vērtēta.)</p>	3
1.2.	<p>Skolēnu rakstītas atbildes.</p> <p>Student 1 I shall use a mix of scanning and detailed reading. 1) Scanning shall be used to find the main points. 2) Detailed reading shall be used to fully understand the text and its deeper meaning. (3 p.)</p> <p>Student 2 I plan to emphasize detailed reading so I don't miss any small details for the questions, especially if the questions will ask for specific information. (2 p. – pieļautas valodas kļūdas.)</p> <p>Student 3 I intend to emphasize scanning because I am lazy when it comes to reading since I don't like reading. (0 p. – stratēģija ir nosaukta, bet pamatojums neliecina, ka skolēns tiešām izprot stratēģijas būtību vai tās priekšrocības. Tā kā neizpildās satura punkti, valoda netiek vērtēta.)</p>	3
2.1.	<p>Skolēnu rakstītas atbildes, ietverot šādu informāciju: We don't like to acknowledge it, but humans frequently follow the crowd, even when it is to their detriment.</p> <p>Student 1 Humans follow anything that becomes trendy to be in the crowd. (2 p. Atbilde nav precīza.)</p> <p>Student 2 Exploring the commonality of societal conformity and looking at the cause of it. (0 p. Lasāmā teksta ievada daļā netika atklāti konformisma cēloņi. Vārds "commonality" nav lietots atbilstoši vārda nozīmei, kas padara domu nepareizu. Tā kā neizpildās satura punkti, valoda netiek vērtēta.)</p> <p>Student 3 Why do people follow the pack? (0 p. Lasāmā teksta ievada daļā netika atbildēts uz jautājumu, kas norādīts skolēna atbildē. Tā kā neizpildās satura punkti, valoda netiek vērtēta.)</p>	3

Uzd. nr.	Pareizā atbilde, piemēri, komentāri	Punkti
2.2.	<p>Skolēnu rakstītas atbildes, ietverot šādu informāciju: In “dinner experiment”, two people demonstrated outlandish behaviour in a group of strangers. Eventually others engaged in the same behaviour, again showing that people often look to see what others are doing and follow their example.</p> <p>Student 1 Would people embarrass themselves, just to fit in? (2 p. Atbilde nav precīza, jo sevis apkaunošana “embarrass themselves” netika tieši pieminēta teksta fragmentā un ir skolēna interpretācija par lasīto. Eksperiments netiek pieminēts.)</p> <p>Student 2 That even outlandish behaviour can cause a group to conform to that sort of behaviour since it gives a sense of freedom. (2 p. Atbilde nav precīza, jo teksta fragmentā netiek runāts par “sense of freedom”. Eksperiments netiek pieminēts.)</p> <p>Student 3 The group leader will be copied by other people in the group. (0 p. Lasāmā teksta fragmentā netika pieminēts, ka cilvēki atdarina kādu, jo viņš ir grupas līderis. Eksperiments arī netiek pieminēts. Tā kā neizpildās satura punkti, valoda netiek vērtēta.)</p>	3
3.1.	D	1
3.2.	<p>Skolēnu rakstītas atbildes, ietverot atbilstošu informāciju: The results of this experiment indicate that following the majority leads to people ignoring the truth.</p> <p>Student 1 The results show that the sense of being the odd one out causes a feeling of doubt and makes you want to conform as Tony and Barbara suggest exactly that. (3 p.)</p> <p>Student 2 The results of the experiment show that people don't want to be alone and scared so they join others no matter what the correct answer is. As proof in the text “the fear of standing alone”. (3 p.)</p> <p>Student 3 Even though while answering alone people like Tony scored 90 %, they chose to fit in while not agreeing, perhaps to avoid being confronted. (2 p. Atbilde nav precīza, jo skolēns atbildi papildinājis ar savu interpretāciju.)</p>	3
3.3.	B	1
3.4.	<p>Skolēnu rakstītas atbildes, ietverot atbilstošo citātu: ‘I wanted to go with what I felt was the correct answer, and trust myself, and that’s what I did,’ Graham said. (Paragraph 14)</p> <p>Student 1 Graham, after being asked why he stood alone, responded with: “I wanted to go with what I felt was the correct answer, and trust myself, and that’s what I did,” seemingly not caring about what others thought of him. (3 p.)</p> <p>Student 2 One paragraph explained that a couple did not conform to the rest of the group which shows that even having one other person not conforming next to you stops the fear of being alone. (2 p. Lai gan atbilde parāda skolēna spēju interpretēt un pamatot informāciju, tomēr tekstā neparādījās tieši izteikta doma, ka vīrietis nepakļāvās pārējo cilvēku rīcībai restorānā, jo sieva bija tas vēl viens cilvēks, kas deva drosmi.)</p> <p>Student 3 David and Graham, unlike others, gave the right answers, even when the group didn't. (0 p. Atbilde ir norakstīta no teksta, aizmirstot lietot pēdiņas. Turklāt tā arī neko nepierāda. Trūkst skolēna pamatojuma. Tā kā neizpildās satura punkti, valoda netiek vērtēta.)</p>	3
3.5.	A	1
4.	<p>Uzdevuma izpildes novērtēšanai lieto kompleksa snieguma līmeņu aprakstu (skatīt tabulu). Uzdevumam atbilstošs saturs, izpildīti visi uzdevuma nosacījumi. (Sators 4 p., valodas bagātība 4 p., valodas pareizība un precizitāte 4 p.)</p>	12

4. uzdevuma skolēnu atbilžu piemēri

Task 4. In the part below the article titled “Comments,” the author invites readers to share their thoughts on the issue “Why do humans follow the crowd?”

Write your comment and in your response, cite evidence from this text, your own experience and include at least two examples of other works of art, media, literature, or history. Write about 90–140 words.

Task achievement (4 points)

Range of language (4 points)

Accuracy (4 points)

Student 1

I believe people should follow the crowd because it is natural and they feel less afraid. The human brain even helps us as it was said in the text about an experiment using a “visual perception” test to demonstrate that people’s perception of reality can be distorted when influenced by a group who think differently. We can find examples of this everywhere. Some conformist behaviour is harmful, like bullying at school or risking one’s life for videos on TikTok. However, conformity can also be harmless when people just follow fashion trends or want to learn something new because other people are doing it, like getting a driver’s licence at school or learning robotics after lessons. Anyway, I think people need to think about the consequences of their actions first and only then follow the crowd.

(135 words)

	Punkti	Komentārs
Saturs un uzdevuma izpilde: veido komentāru atbilstoši nosacījumiem	4	Teksts pilnībā atbilst saziņas situācijai un uzdevuma nosacījumiem (komentārs ar viedokli: <i>“I believe people should follow the crowd because...”</i>). Komentārs ietver vismaz divus konkrētus piemērus no citām mācību jomām (literatūra, māksla, mediji u. c.) (<i>“bullying at school or risking one’s life for videos on TikTok”</i>).
Valodas līdzekļu (vārdu krājuma un gramatisko struktūru) daudzveidība	4	Efektīvai uzdevuma izpildei un skaidrai komunikācijai atbilstošs vārdu krājums un gramatiskās struktūras – var pilnībā saprast, ko skolēns vēlas pateikt, valodas līdzekļi lielākoties neatkārtojas, bieži tiek veidoti paplašināti un strukturāli sarežģīti teikumi (<i>“The human brain even helps us as it was said in the text about an experiment using a “visual perception” test to demonstrate that people’s perception of reality can be distorted when influenced by a group who think differently.”</i>), parādās valodas līdzekļi teksta saistījumam.
Valodas lietojuma pareizība un precizitāte (leksika, gramatika un pareizrakstība)	4	Teicama valodas lietojuma precizitāte.
KOPĀ	12/12	100 %

Student 2

Dr. Berns has provided evidence why people follow the crowd. It is mainly the desire to fit in and be accepted by others as humans are social animals. Many people are afraid of not fitting in a group. It was surprising that some people refused to go with the flow but the brain scans revealed they were afraid anyways. If people wouldn't follow the crowd, maybe it would be even worse for example it would be impossible to agree on anything – which film to see, which food to choose and which color Tshirt to buy.

(96 words)

	Punkti	Komentārs
Saturs un uzdevuma izpilde: veido komentāru atbilstoši nosacījumiem	2	Teksts pamatā atbilst uzdevuma nosacījumiem. Komentārs ietver vispārīgu piemēru no citām jomām (literatūra, māksla, mediji u. c.) (<i>“which film to see, which food to choose and which color Tshirt to buy”</i>). Tomēr skolēna atbilde ir vairāk kā teksta atstāstījums nevis komentārs, savu viedokli paužot tikai beigās.
Valodas līdzekļu (vārdu krājuma un gramatisko struktūru) daudzveidība	3	Uzdevuma izpildei un skaidrai komunikācijai atbilstošs vārdu krājums un gramatiskās struktūras. Tā kā uzdevums nav veikts efektīvi (nav īsti komentārs, bet vairāk atstāstījums), tad 4 punktus nevar piešķirt.
Valodas lietojuma pareizība un precizitāte (leksika, gramatika un pareizrakstība)	4	Teicama valodas lietojuma precizitāte.
KOPĀ	9/12	75 %

Student 3

People follow the crowd because of there brains. Because eyes and ears don't see and here information the same. I think it makes people as people. I have followed the crowd when my friend wanted to go to the movie but I wanted to go to the school so we went to the movie and didn't went to the school. Now I think it wasn't good but I followed the crowd. I read that young people nowadays don't go to school because of there friends. And young people spend lot of money because they want to buy things there friends have. It is bad sometimes but it makes people people.

(110 words)

	Punkti	Komentārs
Saturs un uzdevuma izpilde: veido komentāru atbilstoši nosacījumiem	2	Teksts lielākoties atbilst uzdevuma nosacījumiem. Komentārs ietver vispārīgu piemēru no citām jomām (literatūra, māksla, mediji u. c.) (<i>“go to the movie”</i>).
Valodas līdzekļu (vārdu krājuma un gramatisko struktūru) daudzveidība	1	Uzdevuma izpildei ierobežots vārdu krājums un gramatiskās struktūras. Leksika un struktūras ir ļoti vienkāršas, un tās atkārtojas.
Valodas lietojuma pareizība un precizitāte (leksika, gramatika un pareizrakstība)	2	Valodas lietojums daļēji precīzs, tomēr kļūdas valodas lietojumā var radīt pārpratumus.
KOPĀ	5/12	42 %

Angļu valoda I

10. klase. Temats: Mini projekta darbs – medijpratība. Informācijas analīze un prezentācijas veidošana

Ieteicamais laiks temata apguvei: vismaz 4 mācību stundas gatavošanās un 5 minūšu prezentācija.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 160 + 5 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Prasmes	Ar izpratni lasa tekstus dažādos avotos/dažādās valodās.	Izvēlēti divi interneta ziņu raksti par vienu tēmu no uzticama un mazāk uzticama avota.	I	1.
	Salīdzina informāciju no dažādiem avotiem, atrod līdzīgu un atšķirīgu, izmantojot Venna diagrammu, formulē secinājumus.	Salīdzina un analizē informāciju, izmantojot Venna diagrammu.	II	1.
	Pārbauda apgalvojuma ticamību, izmantojot dažādas stratēģijas un avotus.	Notikusi atšķirīgo faktu uzticamības pārbaude.	III	1.
	Papildina tekstu ar argumentiem/faktiem no dažādiem avotiem (enciklopēdijām/tīmekļa vietnēm).	Izrakstīta informācija no dažādiem avotiem, kas papildina informāciju, kas iegūta abos rakstos.	II	1.
	Veido digitālu prezentāciju, ievērojot tradicionālos prezentācijas veidošanas kritērijus.	Izveidota digitāla prezentācija, ievērojot prezentācijas veidošanas kritērijus.	II	2.
	Prezentē savu tekstu, atbild un uzdod jautājumus.	Informācija ir prezentēta. Uzdoti jautājumi klasesbiedriem un atbildēts uz klasesbiedru jautājumiem.	III/IV	2.
	Izmanto daudzveidīgas teikuma struktūras un vārdu krājumu par savu prezentācijas tēmu.	Izmantotas daudzveidīgas teikuma struktūras un vārdu krājums par savu prezentācijas tēmu.	III/IV	2.
Kompleksas situācijas	Izmanto atbilstošus svešvalodas līdzekļus, lai formulētu secinājumus, spriestu no konkrētā uz vispārīgo un no vispārīgā uz konkrēto dažādās saziņas situācijās.	Secina par informācijas ticamību un kvalitāti abos izvēlētajos rakstos.	III/IV	2.

A Mini Project and Presentation

Media Literacy: in Search of Truth

Media literacy is defined as the way people analyze and interpret messages from mass media.

Can we trust information in mass media? Should we always question everything we read or hear? These are the questions you will try to answer.

What do you need to do?

Task 1. Comparison and analysis:

1) Choose a topic you would like to explore;

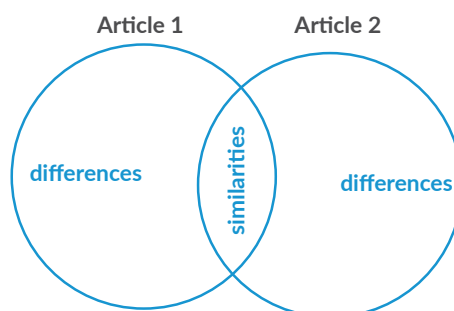
- Find 1 article that discusses your chosen topic on one of these tabloid websites in Latvia: tvnet/la.lv/jauns.lv/etc.;
- Find a 2nd article on the same topic in English on a trustworthy website (a broad-sheet newspaper/a university (research centre, hospital, etc.) website/etc.). If you are not sure which broadsheet newspapers online are considered trustworthy, visit: <https://www.makeuseof.com/tag/trust-news-sites/>

2) Compare the information found in the articles. Use Venn diagram to list similarities and differences regarding the facts.

Examples of Venn diagrams:

<https://www.crayola.com/lesson-plans/venn-diagrams-contrasts-in-color-lesson-plan/>

<https://www.sjsu.edu/writingcenter/docs/handouts/Comparing-Contrasting%20Essay%20Planning.pdf>

3) Check the information that is different using other trustworthy sources.

4) Analyze and make notes for your presentation by answering the following questions:

- Were the facts in both articles mostly/partly the same or different? What could be the reason for that?
- What did you find out when you checked the information that was different?
- Which source provided better information? Why do you think so?

Task 2. Presentation:

1) Introduce the audience with the background information:

- How did you choose the topic?
- Which sources and articles did you choose? Why?

2) Present your Venn diagram – highlight the main findings.

3) Present your analysis:

- Were the facts in both articles mostly/partly the same or different? What could be the reason for that?
- What did you find out when you checked the information that was different?
- Which source provided better information? Why do you think so?

4) Come to a conclusion and express your opinion:

- Can you trust the information in mass media? Why?/Why not?
- Should we always question everything we read or hear? Why?/Why not?

Technical details:

- A digital presentation (Power Point, Canva, Prezi, etc.)
- Time for the presentation: 5 minutes.

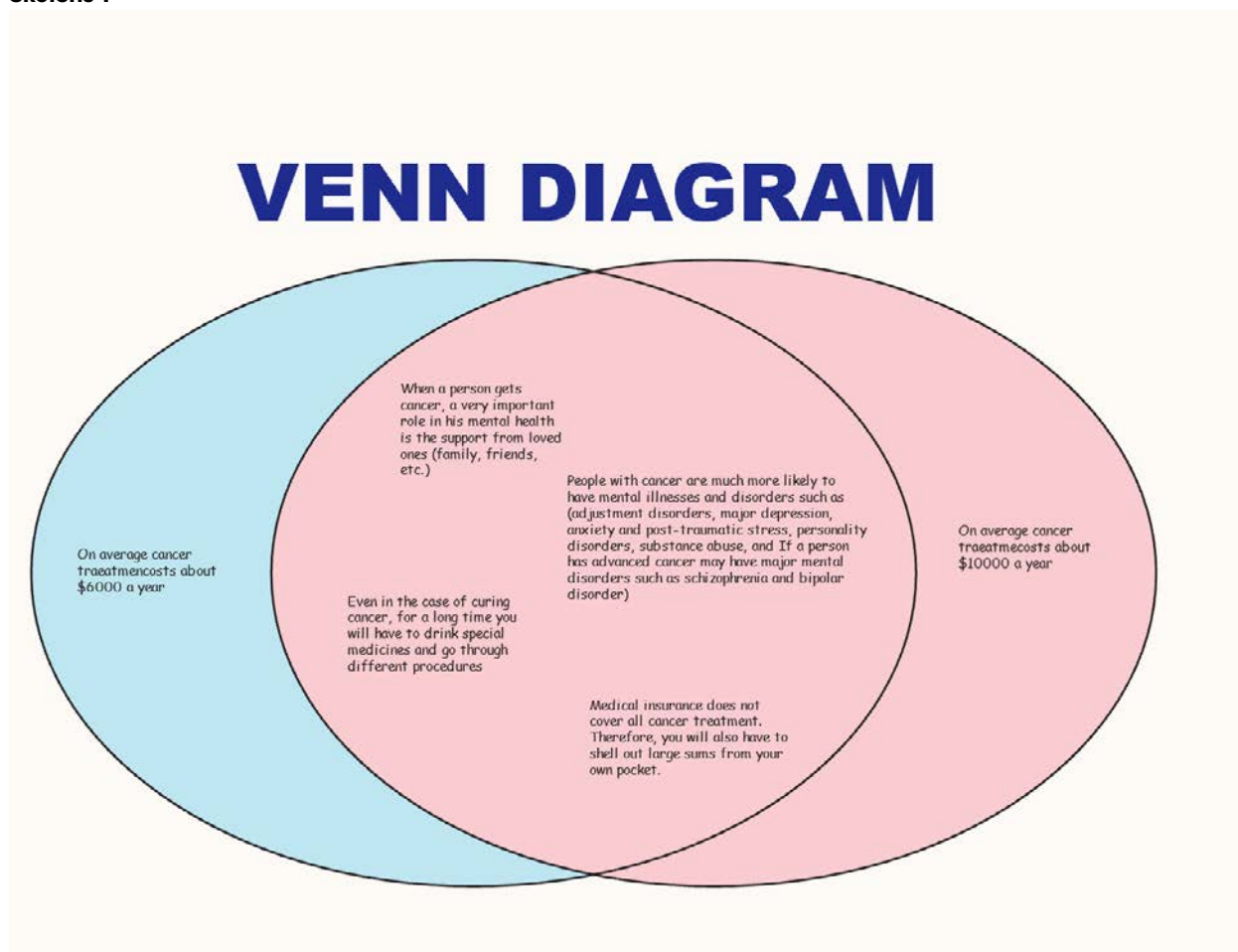
Vērtēšanas kritēriji

Vērtēšanas kritēriji	1 punkts	2 punkti	3 punkti	4 punkti
Informācijas salīdzinājums un analīze	Izpildīti atsevišķi uzdevuma nosacījumi sadaļā <i>Comparison and analysis</i> . 1) Ir uzskaitīti atsevišķi fakti vai rakstu fragmenti, kas lielākoties nav sakārtoti līdzībās un atšķirībās. Venna diagramma var nebūt izmantota vai arī ir izmantota nepareizi/ neprecīzi. 2) Var nebūt norādīti avoti un ievietotas saites uz šiem avotiem. 3) Var nebūt veikta faktu pārbaude.	Daļēji izpildīti uzdevuma nosacījumi sadaļā <i>Comparison and analysis</i> . 1) Ir uzskaitītas līdzības un atšķirības starp 2 avotiem (rakstiem), izmantojot Venna diagrammu. Informācija nav apstrādāta (piemēram, ir pārāk daudz faktu un nav skaidrības starp būtisko un nebūtisko). 2) Norādīti avoti un ievietotas saites uz šiem avotiem, bet var būt neprecizitātes. 3) Veikta (vai daļēji veikta) atsevišķu faktu pārbaude.	Pārsvārā izpildīti visi uzdevuma nosacījumi sadaļā <i>Comparison and analysis</i> . 1) Ir salīdzināti 2 avoti (raksti), izmantojot Venna diagrammu: parādītas atšķirības un līdzības informācijas saturā. 2) Norādīti avoti un ievietotas saites uz šiem avotiem, bet var būt neprecizitātes. 3) Veikta atsevišķu faktu pārbaude.	Kvalitatīvi izpildīti visi uzdevuma nosacījumi sadaļā <i>Comparison and analysis</i> . 1) Ir salīdzināti 2 avoti (raksti), efektīvi izmantojot Venna diagrammu: parādītas būtiskākās atšķirības un līdzības informācijas saturā uztveri atvieglojošā veidā, nepieciešamības gadījumā grupējot līdzīgo informāciju. 2) Norādīti avoti un ievietotas saites uz šiem avotiem. 3) Veikta atšķirīgu faktu pārbaude.
Prezentācijas saturs	Izpildīti atsevišķi uzdevuma nosacījumi sadaļā <i>Presentation</i> .	Daļēji izpildīti uzdevuma nosacījumi sadaļā <i>Presentation</i> . 1) Norādīti vispārīgi vai neskaidri temata un avotu izvēles iemesli. 2) Veikta nepilnīga vai pavirša informācijas analīze. 3) Veikti vispārīgi vai neskaidri secinājumi, atbildot uz dotajiem jautājumiem.	Pārsvārā izpildīti visi uzdevuma nosacījumi sadaļā <i>Presentation</i> . 1) Norādīti temata un avotu izvēles iemesli. 2) Izmantota pamatota argumentācija informācijas analīzes daļā. 3) Veikti skaidri un pamatoti secinājumi, atbildot uz dotajiem jautājumiem.	Kvalitatīvi izpildīti visi uzdevuma nosacījumi sadaļā <i>Presentation</i> . 1) Skaidri un pamatoti norādīti temata un avotu izvēles iemesli. 2) Izmantota izvēsta un pamatota argumentācija informācijas analīzes daļā. 3) Veikti skaidri un pamatoti secinājumi, izvērsti atbildot uz dotajiem jautājumiem.
Uzstāšanās kvalitāte	Auditorija ar grūtībām spēj uztvert runas saturu. Runā ar izteiktu vilcināšanos, meklējot vārdus; izrunas kļūdas traucē uztvert domu.	Auditorija spēj uztvert runas saturu. Iespējamās pauzes nevietā, izrunā pieļauj kļūdas.	Uzstāšanās palīdz auditorijai uztvert runas saturu. Izruna un intonācija pārsvārā atbilstoša, atsevišķas pauzes var nebūt pamatotas.	Uzstāšanās palīdz auditorijai uztvert runas saturu. Izruna un intonācija atbilstoša; izsakās raiti, pauzes ir pamatotas.
Mijiedarbība informācijas nodošanā	Atbild uz dažiem jautājumiem. Sniedz īsas konkrētas atbildes, dažreiz pamato ar piemēriem un argumentiem.	Atbild uz vairumu jautājumu. Pamato un skaidro savu pozīciju ar atbilstošiem argumentiem, tomēr atbildēs trūkst pietiekamas precizitātes vai izvēsuma.	Atbild uz visiem jautājumiem. Pamato un skaidro savu pozīciju ar atbilstošiem un izvērstiem argumentiem.	Brīvi un precīzi atbild uz visiem jautājumiem. Pamato un skaidro savu pozīciju ar pārliecinošiem un izvērstiem argumentiem.
Valodas bagātība	Vārdu krājums un valodas līdzekļi ir pietiekami, lai spētu izteikt tikai vispārīgu viedokli. Runa sastāv no atsevišķām frāzēm vai īsiem vienkāršiem teikumiem.	Pietiekams vārdu krājums un valodas līdzekļi, lai spētu izteikt savu viedokli aprakstoši. Runā dominē vienkāršas struktūras. Vārdu krājums un struktūras ir ierobežotas, par ko liecina to atkārtošāšanās.	Pārsvārā izmantoti runas saturam atbilstoši un daudzveidīgi valodas līdzekļi. Ir diezgan bagāts vārdu krājums, lai izteiktu argumentētu viedokli, pārsvārā nemeklējot vārdus.	Izmantoti runas saturam atbilstoši un daudzveidīgi valodas līdzekļi. Ir bagāts vārdu krājums, kas ļauj izteikties skaidri un precīzi, nemeklējot vārdus.
Valodas pareizība un precizitāte	Runā ar kļūdām, kas rada pārpratumus.	Runā ar kļūdām. Ir kļūdas arī vienkāršajās valodas struktūrās.	Runā pārsvārā pareizi. Ir kļūdas sarežģītākajās valodas struktūrās.	Runā pārsvārā pareizi. Kļūdas ir retas un parasti tiek tūlīt izlabotas.

Vērtējuma izlikšana

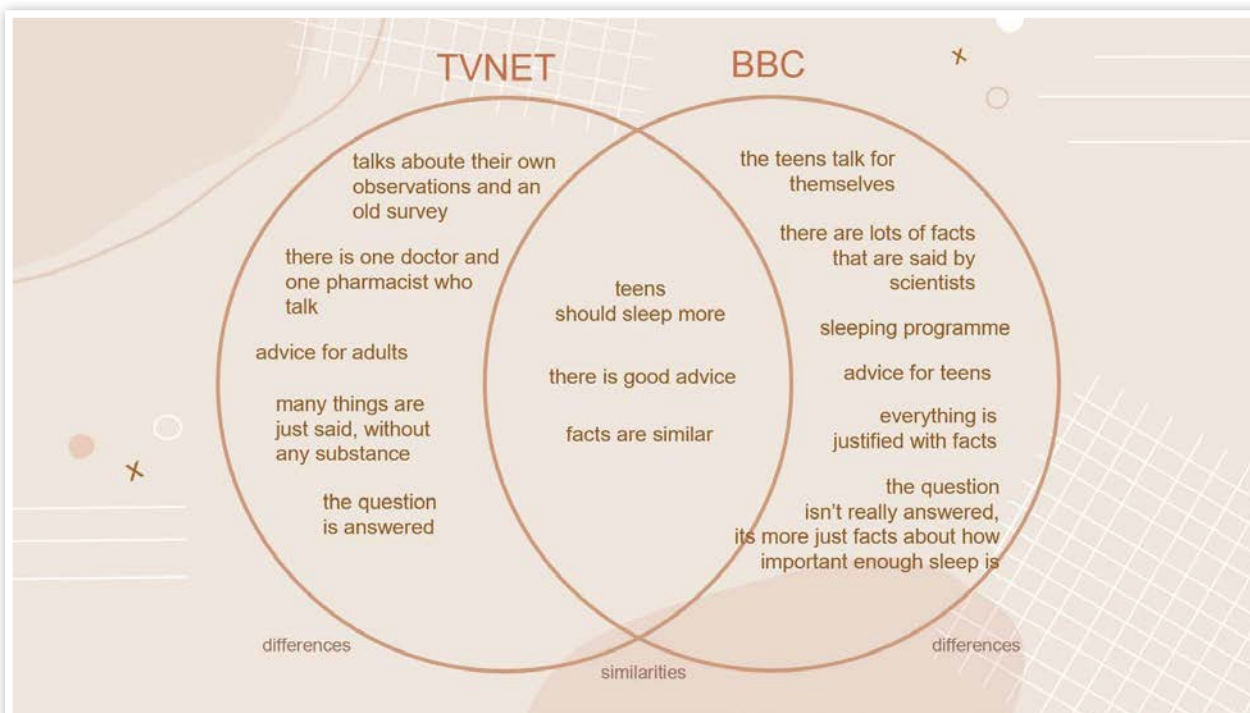
Informācijas salīdzinājums un analīze (Venna diagramma)

Skolēns 1

	Punkti	Komentārs
Informācijas salīdzinājums un analīze	1	<p>Izpildīti atsevišķi uzdevuma nosacījumi sadaļā <i>Comparison and analysis</i>.</p> <p>1) Prezentācijā ir 2 slaidi. Ir uzskaitīti atsevišķi fakti vai rakstu fragmenti, kas lielākoties nav sakārtoti līdzībās un atšķirībās. Venna diagramma ir izmantota neprecīzi. Pēc dotās diagrammas izriet, ka vienīgā faktu atšķirība starp rakstiem ir pakalpojuma cena.</p> <p>2) Nav norādīti avoti un ievietotas saites uz šiem avotiem.</p> <p>3) Nav pārbaudīti fakti.</p>

Skolēns 2

	Punkti	Komentārs
Informācijas salīdzinājums un analīze	3	<p>Pārsvarā izpildīti visi uzdevuma nosacījumi sadaļā <i>Comparison and analysis</i>.</p> <p>1) Ir salīdzināti 2 avoti (raksti), efektīvi izmantojot Venna diagrammu: parādītas būtiskākās atšķirības un līdzības informācijas saturā uztveri atvieglojošā veidā, nepieciešamības gadījumā grupējot līdzīgo informāciju. Šis kritērijs izpildīts uz 4 p.</p> <p>Tomēr</p> <p>2) norādīti avoti, bet nav norādītas saites uz šiem avotiem,</p> <p>3) pārbaudīti atsevišķi fakti. Rezultāti prezentēti tikai mutiski.</p>

Skolēns 3

TVNET article

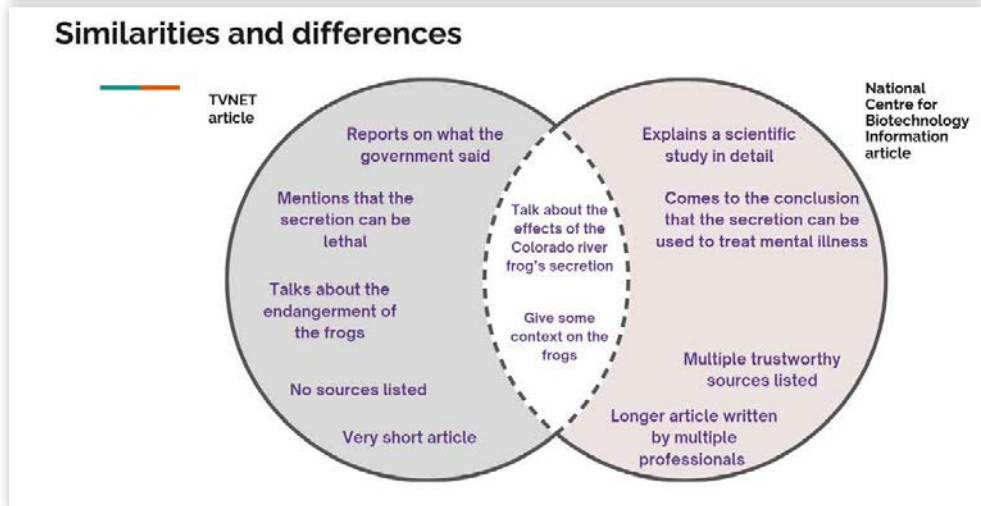
<https://www.tvnet.lv/7644233/asv-nacionalo-parku-dienests-aicina-cilvekus-beigt-laizit-krupjus>

- Reports on what the government said
- Gave context on the frogs
- Explained the problem

National Centre for Biotechnology Information article

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6695371/>

- Study on effects of toad secretion
- Explains the process of the study
- Formulates a conclusion

Fact check

- Toad secretion – deadly to animals, allergic to humans. (1)
- Cane toad secretion – can be deadly to all. (2)
- Toad venom – hallucinogen. (3)

	Punkti	Komentārs
Informācijas salīdzinājums un analīze	4	Kvalitatīvi izpildīti visi uzdevuma nosacījumi sadaļā <i>Comparison and analysis</i> . 1) Ir salīdzināti 2 avoti (raksti), efektīvi izmantojot Venna diagrammu: parādītas būtiskākās atšķirības un līdzības informācijas saturā uztveri atvieglojošā veidā, grupējot līdzīgo informāciju. 2) Norādīti avoti un ievietotas saites uz šiem avotiem. 3) Pārbaudīti atšķirīgie fakti.

Vācu valoda (2. svešvaloda) 6. klasei

Satura vienības: Saziņa kontekstā. Teksts un tekstveide. Valodas struktūra.

Līmenis: A 1.2. Temats: Es un pilsēta

Ieteicamais laiks temata apguvei: 7–8 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Zināšanas	Pieraksta vārdus un frāzes, ko saprot, izsaka minējumus par to, ko nesaprot.	Zina satiksmes līdzekļu nosaukumus, uzraksta tos precīzi.	I	1.
Zināšanas	Atpazīst vārdšķiras (lietvārds, vietniekvārds, darbības vārds, prievārds). Pieraksta vārdus un frāzes, ko saprot, izsaka minējumus par to, ko nesaprot.	Izvēlas atbilstošus valodas līdzekļus, aizpildot brīvās vietas sarunā par pārvietošanos pilsētā, ņemot vērā zināšanas par teikuma uzbūvi, prievārdu "zu", "mit" lietojumu, un vārdu kārtību.	I	2.
Izpratne	Atpazīst vārdšķiras (lietvārds, vietniekvārds, darbības vārds, prievārds).	Izskaidro prievārda "zu" lietojumu.	II	4.
Prasmes	Raksta vienkāršus teikumus, izmantojot apgūtos teikumu struktūras paraugus un atbilstošu vārdu kārtību.	Uzraksta vienkāršos paplašinātos teikumos adreses un kādus transportlīdzekļus izmanto bez parauga.	II	3.
Prasmes	Raksta vienkāršus teikumus, izmantojot apgūtos teikumu struktūras paraugus un atbilstošu vārdu kārtību.	Atbild uz jautājumiem par zināmu tematu jaunā situācijā: kādus transportlīdzekļus izmanto, kā uz kurieni nokļūt, lieto prievārdus ar datīva locījumu.	III	5.
Kompleksas situācijas	Saskata notikumu secību īsos stāstos un vienkāršos aprakstos. Uztver galveno domu, parāda savu izpratni (piemēram, atbildot uz iepriekš paredzamiem jautājumiem). Īsi apraksta izdomātus vai reālus notikumus.	Atlasa un lieto apgūtos valodas līdzekļus jaunā komunikatīvā situācijā, rakstot e-pasta vēstuli.	IV	6.

Aufgabe 1 (7 Punkte)

Schreibe die Verkehrsmittel mit dem Artikel auf. Uzraksti attēlos redzamo satiksmes līdzekļu nosaukumus ar artikulu.

1. 	2. 	3.
4. 	5. 	6.
7. 	8. 	

Aufgabe 2 (4 Punkte)

Ergänze die Lücken im Gespräch. Papildini sarunu, ierakstot brīvajā vietā trūkstošo vārdus: *manchmal, fährt, fahre, mit dem, zum, zur, Bushaltestelle, Nummer.*

Anton: Manchmal fahren wir (1.) _____ Auto zur Schule. Und ihr?
Betina: Ich (2.) _____ mit dem Bus, deshalb gehe ich 10 Minuten zur (3.) _____
Anton: Ach so! Fährst du mit dem Bus (4.) _____ 18?
Betina: Ja, aber mein Bruder (5.) _____ immer mit dem Fahrrad.
Anton: Das mache ich auch (6.) _____, aber nur (7.) _____ Park.
Betina: Ich fahre mit dem Fahrrad (8.) _____ Bibliothek.

Aufgabe 3

A Wo wohnen Christian und David? Ergänze den Satz! Atbildi uz jautājumu, papildinot iesāktos teikumus. (2 Punkte)

Vorname	Adresse
Christian	Bonner Platz 6
David	Friedrichstraße 207

Christian _____

David _____

B Wie fährt/geht Christiane heute? Schreibe die Sätze. Uzaksti teikumus, atbildot uz jautājumu. (5 Punkte)

- 1. Cristiane _____
- 2. _____
- 3. _____
- 4. _____
- 5. _____

Aufgabe 4 (5 Punkte)

A Ergänze die Sätze. Papildini iesāktos teikumus ar dotajiem lietvārdiem.

Julia fährt zum _____ und zum _____	die Musikschule das Schwimmbad der Bahnhof die Apotheke
Julia fährt zur _____ und zur _____	

B Uzaksti skaidrojumu latviski, kāpēc papildināji teikumus ar tādiem lietvārdiem.

Aufgabe 5 (8 Punkte)

Antworte mit wenigstens 2 Sätzen auf jede Frage. Atbildi ar vismaz 2 teikumiem uz katru jautājumu.

A Wie kommst du zur Schule? (Du kannst "immer, meistens, oft, manchmal, nie" gebrauchen.)

B Wie fährt deine Familie in eine andere Stadt? (Du kannst "immer, meistens, oft, manchmal, nie" gebrauchen.)

Aufgabe 6 (7 Punkte)

Schreibe eine E-Mail an Nico. Antworte auf seine Fragen. Uzraksti e-pasta vēstuli, atbildot uz jautājumiem. Ja vari, pamato savu izvēli.

Hallo,

ich bin 2 Tage in deiner Stadt. Kannst du mir Tipps geben: Wohin kann ich gehen? Wie komme ich dorthin?

Vielen Dank schon im Voraus.

Lieben Gruß

Nico

Wörterzahl: 30-40

Vērtēšanas kritēriji

Uzd.	Kritēriji	Punkti
1.	<p>Uzraksta precīzi visus 8 lietvārdus (4 p.).</p> <p>Uzraksta precīzi 6–7 lietvārdus (3 p.).</p> <p>Uzraksta precīzi 3–5 lietvārdus (2 p.).</p> <p>Uzraksta precīzi 1–2 lietvārdu (1 p.).</p>	7 (4+3)
	<p>Uzraksta precīzi 8 lietvārdiem atbilstošu artikulu (3 p.).</p> <p>Uzraksta precīzi 4–7 lietvārdiem atbilstošu artikulu (2 p.).</p> <p>Uzraksta precīzi 1–3 lietvārdam atbilstošu artikulu (1 p.).</p>	
2.	<p>Saprot tekstu (sarunu par pārvietošanos pilsētā), izvēlas atbilstošos valodas līdzekļus visos teikumos (4 p.).</p> <p>Izvēlas atbilstošus valodas līdzekļus lielākajā daļā (5–7) teikumu (3 p.).</p> <p>Izvēlas atbilstošus valodas līdzekļus dažos (3–4) teikumos (2 p.).</p> <p>Izvēlas atbilstošus valodas līdzekļus atsevišķos (1–2) teikumos (1 p.).</p>	4
3.	<p>A Uzraksta precīzi, kur persona dzīvo, lieto atbilstošu prievārdu un artikulu laukumam (1 p.).</p> <p>Uzraksta precīzi, kur persona dzīvo, lieto atbilstošu prievārdu un artikulu ielai (1 p.).</p> <p>B Uzraksta, ka brauc ar vilcienu, lieto precīzi prievārdu un artikulu (1 p.).</p> <p>Uzraksta precīzi, ka iet kājām (1 p.).</p> <p>Uzraksta, ka brauc ar tramvaju, lieto precīzi prievārdu un artikulu (1 p.).</p> <p>Uzraksta, ka brauc ar metro, lieto precīzi prievārdu un artikulu (1 p.).</p> <p>Uzraksta, ka brauc ar kuģi, lieto precīzi prievārdu un artikulu (1 p.).</p>	7
4.	<p>Papildina 1. teikumu ar "(zum) Schwimmbad, (zum) Bahnhof" (1 p.).</p> <p>Papildina 2. teikumu ar "(zur) Musikschule, (zur) Apotheke" (1 p.).</p> <p>Uzraksta, ka prievārdu "zu" lieto ar datīva locījumu (1 p.).</p> <p>Izskaidro, ka vīriešu dzimtes (ar artikulu "der") un nekatras dzimtes (ar artikulu "das") lietvārdiem datīva locījumā ir artikuls "dem", tāpēc prievārds kopā ar artikulu veido "zum" (1 p.).</p> <p>Izskaidro, ka sieviešu dzimtes (ar artikulu "die") lietvārdiem datīva locījumā ir artikuls "der", tāpēc prievārds kopā ar artikulu veido "zur" (1 p.).</p>	5
5.	<p>A Uzraksta pareizi un precīzi divus veidus, kā nokļūst skolā (4 p.).</p> <p>Ir precīzi uzrakstīti 2 veidi, kā nokļūst skolā, atsevišķas neprecizitātes citu valodas līdzekļu lietojumā netraucē uztvert domu. (3 p.).</p> <p>Ir uzrakstīti 2 veidi, kā nokļūst skolā, vairākas neprecizitātes citu valodas līdzekļu lietojumā netraucē uztvert domu./Ir precīzi minēts viens veids, kā nokļūst skolā, otrs veids nav minēts vai rakstītais par to nav pabeigts/nav uztverams (2 p.).</p> <p>Ir mēģināts atbildēt uz jautājumu, vairākas neprecizitātes traucē uztvert domu. (1 p.).</p> <p>B Uzraksta pareizi un precīzi 2 veidus, kā ģimene dodas uz citu pilsētu (4 p.).</p> <p>Ir precīzi uzrakstīti 2 veidi, kā ģimene dodas uz citu pilsētu, atsevišķas neprecizitātes citu valodas līdzekļu lietojumā netraucē uztvert domu (3 p.).</p> <p>Ir uzrakstīti 2 veidi, kā ģimene dodas uz citu pilsētu, vairākas neprecizitātes citu valodas līdzekļu lietojumā netraucē uztvert domu./Ir precīzi minēts viens veids, kā ģimene dodas uz citu pilsētu, otrs veids nav minēts vai rakstītais par to nav pabeigts/nav uztverams (2 p.).</p> <p>Ir mēģināts atbildēt uz jautājumu, vairākas neprecizitātes traucē uztvert domu (1 p.).</p>	8

Uzd.	Kritēriji	Punkti
6.	<p>Ir uzruna, atsveicināšanās, vēstulei atbilstoša uzbūve (1 p.).</p> <p>Saturs</p> <p>Lieto uzdevumam atbilstošus valodas līdzekļus, lai nosauktu vismaz 2 vietas un iespēju, kā uz katru nokļūt, pamato/ mēģina pamatot, kāpēc uz katru no vietām jādodas (3 p.).</p> <p>Lieto uzdevumam atbilstošus valodas līdzekļus, lai nosauktu vismaz 2 vietas un iespēju, kā uz katru nokļūt./Uzraksta vienu vietu un kā turp nokļūt. Pamato/ mēģina pamatot savu izvēli (2 p.).</p> <p>Uzraksta vienu vietu un kā turp nokļūt./Uzraksta 2 vietas, neraksta, kā turp nokļūt (1 p.).</p> <p>Valodas līdzekļu precizitāte</p> <p>Valodas līdzekļi tiek lietoti precīzi, atsevišķas nebūtiskas kļūdas (3 p.).</p> <p>Valodas līdzekļu lietojums pārsvarā precīzs, vairākas kļūdas, kas netraucē uztvert saturu (2 p.).</p> <p>Valodas lietojams pārsvarā ir kļūdaini un tikai daļēji saprotams./Valodas līdzekļu lietojums ir nepietiekams (1 p.).</p> <p><i>Ja vārdu skaits nesasniedz aptuveni 50 % no norādītā vai rakstītais neatbilst uzdevuma noteikumiem, tad tiek piešķirti 0 p.</i></p>	7
KOPĀ		38

Skolēnu atbildes

5. uzdevums

A 1. skolēns

Manchmal gehe ich zur Schule zu Fuß. Ich fahre oft mit dem Bus zur Schule. (4 p.)

2. skolēns

Ich komme zur Schule mit dem Bus. Manchmal ich fährt mit dem Auto. (3 p.)

3. skolēns

Meistens nach Schule komme ich zu fuß. Manchmal fahre ich mit dem Bus. (2 p.)

4. skolēns

Ich kann immer mit den Straßenbahn gebrauchen. (1 p.)

B 1. skolēns

Meine Familie fährt meistens mit dem Auto nach Riga. Manchmal fährt meine Familie nach Riga mit dem Bus. (4 p.)

2. skolēns

Meine Familie feht nach Riga manchmal mit dem Bus. Meine Familie nach Kuldiga immer fahren mit dem Auto. (3 p.)

3. skolēns

Meine Familie fährt immer mit dem Auto nach Riga. (2 p.)

4. skolēns

Meine Familie fährt immer Auto. (1 p.)

6. uzdevums

1. skolēns

Hallo Nico,

in meiner Stadt kannst du zum Zentrum gehen oder das Theater besuchen. Dorthin kannst du mit der Straßenbahn, mit dem Auto, mit dem Bus fahren oder kannst du zu Fuß gehen und mit ein Fahrrad fahren.

Liebe Grüße

Paula

Ir vēstulei atbilstoša teksta uzbūve. (1 p.)

Saturs. (2 p.) (Lieto uzdevumam atbilstošus valodas līdzekļus, lai nosauktu vismaz 2 vietas un iespēju, kā uz katru nokļūt.)

Valodas līdzekļu precizitāte. (3 p.) (Valodas līdzekļi tiek lietoti precīzi, atsevišķas nebūtiskas kļūdas.)

Kopā: 6 p.

2. skolēns

Hallo Nico.

Du kannst zu das Kino gehen. Du kannst auch zum Park gehen.

Nav vēstulei atbilstoša teksta uzbūve. (0 p.)

Saturs. (1 p.) (Uzraksta 2 vietas.)

Valodas līdzekļu precizitāte. (1 p.) (Valodas līdzekļu lietojums ir nepietiekams.)

Kopā: 2 p.

3. skolēns

Hallo Nico,

Du kannst zum Museum gehen oder zum Park gehen. Du kannst Geschichte lernen. Zum Museum kannst du mit Fuß gehen. Du kannst spazieren gehen dort. In Liepaja kannst du mit dem Straßenbahn fahren.

Lieben Gruß

Eva

Ir vēstulei atbilstoša teksta uzbūve. (1 p.)

Saturs. (3 p.) (Lieto uzdevumam atbilstošus valodas līdzekļus, lai nosauktu vismaz 2 vietas un iespēju, kā uz katru nokļūt, pamato/mēģina pamatot, kāpēc uz katru no vietām jādodas.)

Valodas līdzekļu precizitāte. (2 p.) (Valodas līdzekļu lietojums pārsvarā precīzs, vairākas kļūdas, kas netraucē uztvert saturu.)

Kopā: 6 p.

4. skolēns

Hallo Nico,

in meiner Stadt Madona kannst du das Museum, das Stadion, viele Supermärkte, der Saieta-Platz besuchen. Das ist interessant. Madona ist klein. Du kannst zu Fuß gehen.

Tschüss

Petra

Ir vēstulei atbilstoša teksta uzbūve. (1 p.)

Saturs. (3 p.) (Lieto uzdevumam atbilstošus valodas līdzekļus, lai nosauktu vismaz 2 vietas un iespēju, kā uz katru nokļūt, pamato/mēģina pamatot, kāpēc uz katru no vietām jādodas.)

Valodas līdzekļu precizitāte. (3 p.) (Valodas līdzekļi tiek lietoti precīzi, atsevišķas nebūtiskas kļūdas.)

Kopā: 7 p.

5. skolēns

Hallo Nico

Du kannst ins Theater gehen. Du kannst mit dem Auto gefahren.

Lieben Gruß

Tomass

Ir vēstulei atbilstoša teksta uzbūve. (1 p.)

Saturs. (1 p.) (Uzraksta vienu vietu un kā turp nokļūt.)

Valodas līdzekļu precizitāte. (1 p.) (Valodas līdzekļu lietojums ir nepietiekams.)

Kopā: 3 p.

6. skolēns

Hallo Nico!

Du kannst zum Park gehen. Du kannst spielen und telefonieren dort. Zum Park kannst du mit Fuß gehen. Vielen Bitte.

Lieben Gruß

Ieva

Ir vēstulei atbilstoša teksta uzbūve. (1 p.)

Saturs. (2 p.) (Uzraksta vienu vietu un kā turp nokļūt. Pamato/ mēģina pamatot savu izvēli.)

Valodas līdzekļu precizitāte. (2 p.) (Valodas līdzekļu lietojums pārsvarā precīzs, vairākas kļūdas, kas netraucē uztvert saturu.)

Kopā: 5 p.

Vācu valoda (2. svešvaloda) 6. klasei

Satura vienības: Saziņa kontekstā. Teksts un tekstveide.

Līmenis: A 1.2. Temats: Es un ikdiens

Projekta darbs: *Meine Woche.*

Projekta darba izpildes laiks: 4–5 mācību stundas.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO
Zināšanas	Veido sarakstu, balstvārdus, īsi apraksta personiski pieredzēto.	Uzraksta balstvārdus savai mutiskai prezentācijai par nedēļas nodarbēm.	I
Prasmes	Veido savu tekstu par ikdienas darbībām.	Stāsta par savu nedēļu: cik daudz laika nedēļas griezumā pavada skolā, ar draugiem, ar ģimeni, skatoties televīziju, spēlējot datorspēles, izpildot mājas darbus skolai, veltot hobijiem, vienkārši nedarot neko, kā arī min vismaz vienu citu sev atbilstošu nodarbi.	III
Kompleksas situācijas	Uzdod dažādus jautājumus, lai noskaidrotu informāciju par citiem cilvēkiem un viņu darbībām un motivāciju. Uztver galveno domu, parāda savu izpratni (piemēram, atbildot uz iepriekš paredzamiem jautājumiem).	Uzdod jautājumus klasesbiedriem par viņu nedēļas nodarbēm. Atbild uz klasesbiedru jautājumiem, paužot savu attieksmi vienkāršos teikumos.	IV

Pārbaudes darbs: projekta darbs

Meine Woche

1. Mach deine Wochenstatistik:

A Uzskaiti, cik daudz laika nedēļā velti minētajām nodarbēm:

Schule, Freunde, Familie, Hobbys/Sport, Fernsehen, Computer, Hausaufgaben, Nichtstun.

B Papildini uzskaitījumu ar citām nodarbēm (vismaz 1), kuras tu veic. Ja nepieciešams, izmanto vārdnīcas vai mācību grāmatas.

2. Sagatavo stāstījumu par savas nedēļas aktivitātēm un tām veltīto laiku.

Jautājumi, uz kuriem atbildot, vari veidot stāstījumu:

Wie lange bist du in der Schule? Wie lange siehst du fern? Wie viel Zeit bist du mit deiner Familie zusammen? Wie viel Zeit hast du für Hobbys? Wie lange siehst du fern? Wie lange machst du Sport? Wie lange spielst du am Computer? Wie lange machst du Hausaufgaben? Wie viel Zeit hast du für Nichtstun? Ist das genug/(zu) viel/(zu) wenig?

Stāstot vari izmantot tādas valodas līdzekļus:

... Stunden pro Woche ...

Das ist genug.

Ich habe pro Woche... Stunden Zeit für...

3. Izveido plakātu uz papīra vai digitālā formātā, kas tev būs atbalsts stāstot. Plakātā drīkst būt ne vairāk kā 20–25 % teksta, tikai balstvārdi.

4. Izmēģini savu stāstījumu, ja neesi pārliecināts par vārdu izrunu, pārliecinies, klausoties digitālajā vārdnīcā, vai jautā klasesbiedriem, skolotājam.

5. Prezentē stāstījumu klasē.

6. Atbildi uz klasesbiedru jautājumiem par nedēļas aktivitātēm.

7. Klausies citu klasesbiedru prezentācijas, vari veikt piezīmes, lai sagatavotu jautājumus viņiem.

8. Uzdod jautājumus, kas tevi interesē, salīdzinot savām nedēļas nodarbēm veltīto laiku ar citu klasesbiedru. Uzdod jautājumus par nodarbēm, ko klasesbiedrs neminēja. Pajautā, vai dažādām nodarbēm veltītais laiks ir pietiekams.

Vērtēšanas kritēriji

	1 punkts	2 punkti	3 punkti	4 punkti
Stāstījuma saturs	Stāstījumā min atsevišķas (1–2) nodarbes vai stāstījums ir tikai daļēji saprotams.	Stāstījumā min, cik daudz laika nedēļas griezumā velta daļai nodarbju (kopskaitā 3–5 nodarbes).	Stāstījumā min, cik daudz laika nedēļas griezumā velta lielākajai daļai nodarbju, min vismaz vienu papildu nodarbi./Stāstījumā min visas nodarbes, nemin papildu nodarbes (kopskaitā 6–8 nodarbes).	Stāstījumā min, cik daudz laika nedēļas griezumā pavada skolā, ar draugiem, ar ģimeni, skatoties televīziju, spēlējot datorspēles, izpildot mājas darbus skolai, veltot hobijiem vai vienkārši nedarot neko. Min vismaz vienu papildu nodarbi (vismaz 9 nodarbes).
Jautājumi	Uzdod vienu atbilstošu jautājumu par neminētajām nedēļas aktivitātēm, par aktivitātēm veltīto laiku, vai tas ir pietiekami.	Uzdod vismaz divus atbilstošus jautājumus par neminētajām nedēļas aktivitātēm, par aktivitātēm veltīto laiku, vai tas ir pietiekami.	X	X
Atbildes	Sniedz īsu atbildi uz vienu jautājumu, nepārskaitā, ja nesaprot.	Sniedz īsas atbildes uz jautājumiem, kurus saprot, nepārskaitā, ja nesaprot.	Uztver jautājumu domu un sniedz atbilstošas atbildes uz visiem jautājumiem, gan ar vienu vārdu, gan vienkāršos paplašinātos teikumos. Pārskaitā, ja nesaprot dzirdēto.	Uztver jautājumu domu un sniedz atbilstošas atbildes uz visiem jautājumiem vienkāršos paplašinātos teikumos. Pārskaitā, ja nesaprot dzirdēto.
Valodas līdzekļu precizitāte runājot	Valodas lietojums pārsvarā ir kļūdainis un tikai daļēji saprotams.	Izmanto valodas līdzekļus ar kļūdām, kuras dažreiz traucē uztvert teikto.	Valodas lietojums pārsvarā precīzs, dažas būtiskas kļūdas, kas netraucē uztvert teikto.	Valodas līdzekļus lieto precīzi, atsevišķas, grūti pamanāmas, nebūtiskas kļūdas.
Izruna, valodas plūdums	Runā ar pauzēm. Izrunas kļūdas var traucēt uztvert domu.	Runā iespējamās pauzes. Izrunas kļūdas pārsvarā netraucē izpratni.	Runā diezgan tekoši un saprotami. Izrunā iespējamās kļūdas, kas nekavē izpratni.	Runā pietiekami tekoši un saprotami. Izrunā iespējamās nelielas kļūdas.
Valodas līdzekļu plakātā	Kļūdas balstvērdi pierakstā.	Precīzi uzrakstīti balstvērdi.	X	X

Projekta darba norise

1. Iepazīstas ar uzdevumu, izveido tabulu ar nedēļas dienām, stundu sadalījumu. Noskaidro nezināmo vārdu nozīmi (1–2 stundas).
2. Nedēļas laikā veic nodarbēm veltītā laika uzskaiti (nedēļa).
3. Sagatavo stāstījumu, veido plakātu (1–2 stundas).
Plakātu var veidot vizuālās mākslas priekšmetā, nodrošinot starppriekšmetu saikni.
Darbs ir aprobēts, gan sadarbojoties ar vizuālās mākslas skolotāju, kad skolēni saņēma vērtējumu arī vizuālajā mākslā, gan tikai vācu valodas stundās, kad tika vērtēta tikai valodas līdzekļu precizitāte.
4. Prezentē sagatavoto stāstījumu, katrs uzdod vismaz 2 jautājumus, sniedz atbildes uz jautājumiem (katram skolēnam tiek uzdoti vismaz 2 jautājumi) (1 stunda).

Vācu valoda I (2. svešvaloda B1) 11. klasei

Satura vienības: Teksts un tekstveide. Valodas struktūra.

Ieteicamais laiks temata apguvei: 8–10 mācību stundas.

Darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Prasmes	Izvēlas vārdus un teikumu konstrukcijas atbilstoši saziņas situācijai.	Atpazīst lietvārdus, darbības un īpašības vārdus, zina to nozīmi, atpazīst lietvārdu un īpašības vārdu dzimti, skaitli un locījumu.	II	1.
	Skaidro dažādu vārdu lomā, vārdu saskaņošanas un saistījuma veidus svešvalodā.	No darbības vārdu nenoteiksmes veido prasītās pagātnes laiku formas, papildina teikumus, ievērojot darbības vārda atrašanās vietu patstāvīgā vai palīgteikumā.	II	2.
	Izmanto zināšanas par gramatiskām konstrukcijām, lai veidotu rakstus savā interešu jomā.	Atbilstoši darbību secībai izvēlas darbības vārda vienkāršo vai kādu no saliktajām pagātnes laiku formām un pārveido tekstā izceltos darbības vārdus.	II	3.
Kompleksas situācijas	Izmanto iegūto informāciju savu tekstu veidošanā svešvalodā, plāno rakstisku tekstu svešvalodā (virsraksts, ievads, iztirzājums, nobeigums); veido tekstu, izmantojot saistītātvārdus (piemēram, "pirmkārt", "otrkārt", "visbeidzot").	Analizē dotus tekstus un veido atbilstošus argumentus, lietojot saistītātvārdus, dažādas gramatiskās konstrukcijas, darbības vārdus ar prievārdiem un pagātnes formu.	III/IV	4.

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1	Atpazīst divus dažādus sieviešu dzimtes lietvārdus un ievieto pēc nozīmes (2 p.). Atpazīst īpašības vārdu, saskaņotu ar lietvārdu datīva locījumā, un ievieto pēc nozīmes (1 p.). Atpazīst divu darbības vārda divdabja formas un ievieto pēc nozīmes (2 p.).	5
2	Lieto darbības vārda ar atdalāmo priedēkli pagātnes formu <i>Plusquamperfekt</i> , ievērojot vārdu secību patstāvīgā teikumā (1 p.). Lieto stiprā darbības vārda pagātnes formu <i>Präteritum</i> patstāvīgā teikumā (1 p.). Lieto modālā darbības vārda pagātnes formu <i>Präteritum</i> (1 p.). Lieto darbības vārda ar neatdalāmo priedēkli pagātnes formu <i>Plusquamperfekt</i> , ievērojot pareizu vārdu secību palīgteikumā (1 p.). Lieto darbības vārda "sein" pagātnes formu <i>Präteritum</i> palīgteikumā (1 p.). Lieto stiprā darbības vārda pagātnes formu <i>Perfekt</i> patstāvīgā teikumā (1 p.).	6
3	Atpazīst izcelto darbības vārdu nepieciešamās pagātnes formas atbilstoši piedāvātajai situācijai (3 p.). Lieto izcelto darbības vārdus pagātnes formas (3 p.). Lieto izveidotās darbības vārdu formas jaunajā tekstā atbilstoši darbību secībai (3 p.). Ievēro pareizrakstību (1 p.).	10
4	Uzdevuma izpildes novērtēšanai lieto kompleksa snieguma līmeņu aprakstu (skatīt tabulu zemāk).	12

Kompleksa snieguma līmeņu apraksts 4. uzdevumam

	4	3	2	1
Teksta saturs	Tekstam ir ievads, galvenā daļa, kurā aprakstīta personīgā pieredze, un nobeigums, minētas stratēģijas no iedevuma, izvēle pamatota ar diviem argumentiem, tie ilustrēti ar piemēriem no personīgās pieredzes.	Tekstam ir ievads, galvenā daļa, kurā aprakstīta personīgā pieredze, un nobeigums, minētas stratēģijas no iedevuma, izvēle pamatota ar vienu argumentu, kurš ilustrēts ar piemēru, vai divi argumenti, bet nav minēti piemēri.	Tekstam ir ievads, galvenā daļa, kurā aprakstīta personīgā pieredze, un nobeigums, nav minētas stratēģijas no iedevuma, nav minēti argumenti.	Savā starpā saturiski saistīti teikumi par tēmu "Sprachenlernen", kuri neatspoguļo personīgo pieredzi un nav saistīti ar iedevuma tekstiem.
Vārdu krājums un struktūras	Tekstā lieto tēmai "Sprachenlernen" B1 līmenim atbilstošu vārdu krājumu un saistītātvārdus (piemēram, <i>erstens, zweitens, zusammenfassend</i>). Lieto sarežģītas gramatiskās struktūras (piemēram, salikti sakārtoti un pakārtoti teikumi, <i>zu + Infinitiv</i>), darbības vārdus ar prievārdiem (piemēram, <i>im Gegensatz zu, in Bezug auf</i>), darbības vārdu pagātnes formas <i>Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt</i> .	Tekstā lieto tēmai "Sprachenlernen" B1 līmenim atbilstošu vārdu krājumu un saistītātvārdus (piemēram, <i>erstens, zweitens, zusammenfassend</i>). Lieto sarežģītas gramatiskās struktūras (piemēram, salikti sakārtoti un pakārtoti teikumi, <i>zu + Infinitiv</i>), izvēlētas darbības vārdu pagātnes formas ne vienmēr atbilstoši situācijai (piemēram, <i>Plusquamperfekt</i> aizstājot ar <i>Perfekt</i>).	Tekstā lieto pietiekamu vārdu krājumu, lai izteiktos par tēmu "Sprachenlernen" (piemēram, izmanto vārdus no dotajiem tekstiem). Lieto pārsvarā vienkāršas valodas struktūras (piemēram, salikti sakārtoti teikumi un tikai viens no palīgteikuma veidiem "weil" vai "dass"), biežāk sastopamās darbības vārda pagātnes formas kā <i>Perfekt</i> un/vai <i>Präteritum</i> .	Tekstā lietotais vārdu krājums un gramatiskās struktūras ļauj vispārīgi izteikties par tēmu "Sprachenlernen". Lieto tikai vienu no jau iepriekš apgūtajām darbības vārda pagātnes formām (<i>Perfekt</i> vai <i>Präteritum</i>) vai teksts rakstīts tagadnē (<i>Präsens</i>).
Valodas pareizība un precizitāte	Vārdi un to savienojumi lietoti precīzi, gramatiskās konstrukcijas bez kļūdām.	Vārdi un to savienojumi lietoti precīzi, iespējamās kļūdas sarežģītās gramatiskajās struktūrās.	Vārdu un to savienojumu izvēle reizēm neatbilst pēc nozīmes, vairākas kļūdas arī vienkāršās struktūrās un darbības vārdu pagātnes formu veidošanā, kļūdas nav sistemātiskas.	Vārdi un to savienojumi bieži neatbilst pēc nozīmes, sistemātiskas kļūdas vienkāršās struktūrās, darbības vārdu formu veidošanā un lietošanā.

Vērtējuma izlikšana

Pareizās atbildes (1.–3. uzdevums)

Aufgabe 1 (5 Punkte)

Ergänze den Text *durch passende Wörter* aus dem Kasten. Fünf Wörter bleiben übrig.

besteht	erfand	Mühe	passt	erfunden	geeignet
	schwierige	Aussprache	alltäglichen	Aufgabe	

Toki Pona ist eine ganz einfache Sprache, die man in kurzer Zeit ohne große Mühe (1) lernen kann. Die Sprache besteht aus nur 14 Buchstaben und die Aussprache (2) macht auch keine Probleme. Im alltäglichen (3) Umgang ist diese Sprache gut zu verwenden, trotzdem beherrschen die Sprache nicht viele Menschen, weil sie nicht für schwierige Themen geeignet (4) ist. Diese neue Sprache hat Frau Lang erfunden (5) und hat sie Toki Pona genannt.

Aufgabe 2 (6 Punkte)

Ergänze die Sätze.

Heute hatten wir ein neues Thema angefangen (1) (anfangen; Plusquamperfekt).

Zur Einführung sahen (2) (sehen; Präteritum) wir uns ein Video an. Dann mussten (3) (müssen; Präteritum) wir Fragen zum Gesehenen formulieren und aneinander stellen.

Obwohl wir vor dem Ansehen den Wortschatz besprochen hatten (4) (besprechen; Plusquamperfekt), konnten wir nicht alles verstehen, weil die Sprache sehr kompliziert war (5) (sein; Präteritum).

Zum Schluss haben (6) wir eine Zusammenfassung geschrieben (schreiben; Perfekt) (6).

Aufgabe 3 (10 Punkte)

Lies den Kurztext, wie Hannes in den letzten Sommerferien Deutsch gelernt hat. Gib wieder, was du gelesen hast, achte auf die Zeitformen, verwende sinngemäß Präteritum, Perfekt und Plusquamperfekt.

Hannes *hat* aus Deutschland *geschrieben*, aus einem Sprachcamp. Ein Jahr lang *hat* er in der Schule Deutsch als dritte Fremdsprache *gelernt* und es *war* nicht so leicht, weil Deutsch keine einfache Sprache ist. Er *wollte* seine Deutschkenntnisse *verbessern* und *hat* nach Möglichkeiten *gesucht*.

Er *hatte* schon vieles *ausprobiert* – Vokabeln pauken, kleine Texte lesen, Videos anschauen. Das alles war nicht für ihn, zu kompliziert und langweilig. Ganz zufällig *war* er im Internet auf eine Anzeige *gestoßen*, die das Sprachenlernen in Deutschland zusammen mit Schülerinnen und Schülern aus aller Welt *anbietet*.

So *hat* er in Berlin einen Mix aus Lernen, Methodentraining und coolen Freizeitaktivitäten *erlebt* und *fand/findet* diese Methode für das Sprachenlernen am besten.

Aufgabe 4 (12 Punkte)**1. skolēns**

Lernen ein Fremdsprache hat einen sehr guten Einfluss auf die Intelligenz. Aber es ist ziemlich schwierig, um Sprache zu lernen, und deshalb benutzen die Leute verschiedene Tipps, um diese Aufgabe zu erleichtern.

Als ich erst Deutsch lernen angefangen bin, hatte ich keine Methoden für bessere Sprachenlernen. Aber heute kann ich mit Sicherheit sagen, dass Sprechen die beste Strategie für mich ist. Zum Beispiel, wenn man nur Wörter lernt, kann er keine gute Sprache haben, weil er nicht gut Sprachen Struktur hat. Wenn ich viele gesprochen habe, konnte ich viele neue Wörter und Grammatik lernen. Sprechen ist ein Praktikum, wo man kann alle Kenntnisse benutzen.

Zusätzlich oft spricht man nicht mit sich selbst, und deshalb es ist immer Möglichkeit mit seine Gesprächspartner mit Kenntnisse zu austauschen. Wenn ich etwas in Lettisch nicht verstehen konnte, fragte ich immer meinen Freunden und also konnte ich sehr erfolgreich eine Sprache lernen.

Das Erlernen einer Fremdsprache ist heutzutage von großer Bedeutung und deshalb müssen wir diese Aktivität gleicher machen und neue Möglichkeiten dafür finden.

	Punkti	Komentārs
Teksta saturs	4	Tekstam ir ievads, galvenā daļa, kurā aprakstīta personīgā pieredze, un nobeigums. Izvēle pamatota ar vienu argumentu, kurš ilustrēts ar piemēriem no savas pieredzes.
Vārdu krājums un struktūras	3	Lieto B1 līmenim atbilstošu vārdu krājumu, piemēram, <i>von großer Bedeutung, mit Sicherheit sagen, guten Einfluss auf ... haben</i> , un sarežģītas struktūras, piemēram, saliktus sakārtotus un pakārtotus teikumus, <i>zu + Infinitiv, um ... zu</i> , darbības vārdu pagātnes formas <i>Präteritum, Perfekt</i> . Nelieto saistvārdus un <i>Plusquamperfekt</i> .
Valodas pareizība un precizitāte	3	Kļūdas parādās dažādās struktūrās, piemēram, <i>ein Fremdsprache (artikuls), angefangen bin (habe), wo man kann alle Kenntnisse benutzen (vārdu kārtība), es ist (gibt) immer Möglichkeit</i> . Kļūdas nav sistemātiskas.
KOPĀ	10	

2. skolēns

Verschiedene Leute brauchen verschiedene Techniken, um eine Sprache zu lernen. Für mich sind die beste Methoden sprechen und einen App für Lernen verwenden.

Ich habe eine gute Fotogedächtnis, also lernen mit der App ist einfach für mich. Wann musste ich meine Vokabeln in Englisch verbessern, verwendete ich eine App und halfte es mir sehr. Mit Sprechen konnte ich auch eine Sprache lernen, weil sprechen kann viele Helfen bieten. Die richtige Aussprache ist immer wichtig, und kann man bei sprechen und wiederholen erreicht.

Also sprechen und App verwenden hat mir am besten geholfen.

	Punkti	Komentārs
Teksta saturs	4	Tekstam ir ievads, galvenā daļa, kurā aprakstīta personīgā pieredze, un nobeigums. Izvēlētas divas stratēģijas, pamatotas ar diviem argumentiem, kuri ilustrēti ar piemēriem no savas pieredzes.
Vārdu krājums un struktūras	2	Lieto pietiekamu vārdu krājumu, lai izteiktos par tēmu, piemēram, <i>verbessern, verwenden, bieten</i> , un struktūras, piemēram, saliktus sakārtotus un pakārtotus teikumus, <i>um ... zu</i> , darbības vārdu pagātnes formas <i>Präteritum, Perfekt</i> . Teksts pārāk īss, lai varētu parādīt struktūru dažādību. Nelieto saistvārdus un <i>Plusquamperfekt</i> .
Valodas pareizība un precizitāte	2	Kļūdas vārdu lietojumā, piemēram, <i>viele Helfen (große Hilfe)</i> , un dažādās struktūrās, piemēram, <i>halfte (half), kann man bei sprechen und wiederholen erreicht (beim Sprechen und Wiederholen erreichen)</i> . Kļūdas nav sistemātiskas, bet attiecībā pret teksta apjomu – daudz.
KOPĀ	8	

3. skolēns

Das Erlernen einer Sprache kann eine unglaublich lohnende Erfahrung sein, aber es fällt mir nicht leicht. Deshalb wende ich viele Techniken an, die es mir erleichtern, eine neue Sprache zu lernen.

Die erste und die wichtigste Technik ist das Sprechen. Um eine neue Sprache zu lernen, muss man so viel wie möglich mit den Menschen um sich herum sprechen. Als ich Englisch lernte, gab uns der Lehrer zusätzlich viele Sprachübungen, was mir wirklich geholfen hat, die Sprache zu verstehen und meinen Wortschatz zu erweitern.

Eine andere Technik, die ich anwende, ist das Lernen neuer Wörter, denn, um überhaupt ein Gespräch führen zu können, muss man einen ziemlich reichen Wortschatz haben.

Es spielt keine Rolle, welche Technik wir dafür verwenden. Die Hauptsache ist, dass wir uns eine neue Sprache aneignen.

	Punkti	Komentārs
Teksta saturs	4	Tekstam ir ievads, galvenā daļa, kurā aprakstīta personīgā pieredze, un nobeigums. Izvēlētas divas stratēģijas, pamatotas ar diviem argumentiem, kuri ilustrēti ar piemēriem no savas pieredzes.
Vārdu krājums un struktūras	3	Lieto B1 līmenim atbilstošu vārdu krājumu, piemēram, <i>eine unglaublich lohnende Erfahrung, es fällt mir nicht leicht, so viel wie möglich, um sich herum, zusätzlich, Wortschatz erweitern, Gespräch führen</i> , un sarežģītas struktūras, piemēram, saliktus sakārtotus (<i>aber, denn, deshalb</i>) un pakārtotus teikumus (<i>die, als, welche, dass</i>), <i>um ... zu + Infinitiv</i> , darbības vārdu pagātnes formas <i>Präteritum, Perfekt</i> . Nelieto <i>Plusquamperfekt</i> .
Valodas pareizība un precizitāte	4	Vārdi un to savienojumi lietoti precīzi, gramatiskās konstrukcijas bez kļūdām.
KOPĀ	11	

Vācu valoda I (2. svešvaloda B1+) 12. klasei

Mini projekta darbs: Ceļojums uz Vāciju (*Reise nach Deutschland*).

Ceļojuma plānošana un prezentācijas veidošana

Ieteicamais laiks temata apguvei: 10 mācību stundas gatavošanās, 5 minūšu prezentācija + 5 min. atbildes uz jautājumiem un AS.

Izpildes laiks: 400 + 5 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Prasmes	Meklē nepieciešamo informāciju svešvalodā.	Meklē uzdevuma nosacījumos nosaukto nepieciešamo informāciju.	III/IV	1.
	Meklē nepieciešamos resursus savu mērķu sasniegšanai.	Prezentācijā uzrāda avotus, no kuriem iegūta informācija.		1.
Kompleksas situācijas	Prezentē savu tekstu saziņas situācijai piemērotā valodā.	Prezentē ceļojumu, ievērojot iepriekš izstrādātos nosacījumus.		3., 4.
	Uzdod jautājumus citiem prezentētājiem.	Atbild uz klasesbiedru jautājumiem, uzdod jautājumus klasesbiedriem par viņu prezentācijām.		4.
	Savā runā izmanto svešvalodas ritmu un intonāciju, lieto pauzes atbilstoši valodas normām.	Prezentēšanas laikā ievēro vācu valodas ritmu, uzsvarus un intonāciju, lieto loģiskas pauzes.		4.
	Ievēro verbālās un neverbālās saziņas normas (piemēram, attālums, acu kontakts, poza).	Prezentēšanas laikā uzrunā auditoriju, uztur acu kontaktu, runā skaidri un saprotami, lieto atbilstošu ķermeņa valodu.		4.
	Izmanto zināšanas par gramatiskām konstrukcijām, lai veidotu runu savā interešu jomā.	Runā lieto B1 līmenim atbilstošu vārdu krājumu par tēmu "Reisen" (piemēram, <i>Unterkunft, Verpflegung, Stadtführung, Zeit frei zur Verfügung, im Angebot, besichtigen, buchen, Sehenswürdigkeiten, zur Verfügung stehen u.ā.</i>), un sarežģītas gramatiskās struktūras (piemēram, saliktus sakārtotus un pakārtotus teikumus, konstrukciju <i>um ... zu + Infinitiv, zu + Infinitiv, Passiv</i>).		4.

Reise nach Deutschland

Stell dir vor, du hast die Möglichkeit, deinen Mitschülern eine Reise nach Deutschland anzubieten. Plane Folgendes ein:

- Reiseziel (Stadt);
- Aufenthaltsdauer (3 Tage);
- Verkehrsmittel, Ort, Tag und Zeit der Abreise und Rückreise;
- Lage und Einstufung der Unterbringung;
- Mahlzeiten;
- Besichtigungen, Ausflüge oder sonstige Leistungen;
- Kulturprogramm;
- Gesamtkosten pro Person;
- zusätzliche Kosten (z.B., Eintritte, sonstige Leistungen).

Stelle dein Angebot mithilfe einer Präsentation (5 Min.) vor.

Aufgabe 1:

Recherchiere im Internet nach den nötigen Informationen, denk an möglichst günstiges und derzeit qualitativ hochwertiges und nachhaltiges Angebot. Berechne die Gesamtkosten pro Person, denke dabei an die Aktivitäten oder Leistungen, für die die Reisenden selbst bezahlen müssen.

Aufgabe 2:

Erstelle schriftlich einen Text für deine Präsentation. Erstelle eine detaillierte Reisebeschreibung, die in Aufgabe 1 aufgezählte Informationen enthält. Leg den Text deiner Lehrerin/deinem Lehrer vor. Verbessere deinen Text, folge den Empfehlungen der Lehrerin/des Lehrers.

Aufgabe 3:

Erstelle nun deine Präsentation. Beachte die Grundregeln für die Visualisierung einer Präsentation:

- dunkle Buchstaben auf hellem Hintergrund;
- Schrift genug groß 24–36, Überschrift 40–48;
- große und kleine Buchstaben;
- nur Stichwörter (keine ausformulierten Sätze), max. 7 pro Folie;
- Fotos, Bilder groß genug, müssen den Text ergänzen.

Aufgabe 4:

Präsentiere dein Reiseangebot, denke dabei an die Sprache und Auftreten:

- frei, langsam, deutlich, genug laut sprechen (nicht ablesen);
- logische Pausen machen;
- sicher auftreten;
- Blickkontakt halten;
- entspannt sein;
- Hände seitlich am Körper oder offen vor dem Bauch;
- nicht zu viel gestikulieren;
- beim Zeigen nichts verdecken.

Beantworte nach der Präsentation die Fragen deiner Mitschüler.

Vērtēšanas kritēriji

Vērtēšanas kritēriji	4 punkti	3 punkti	2 punkti	1 punkts
Prezentācija	levēroti un kvalitatīvi izpildīti visi prezentācijas veidošanas nosacījumi: 1) gaišs fons, tumši burti; 2) noteiktais burtu lielums; 3) uz slaidiem tikai balstvārdi (max. 7); 4) ievērota pareizrakstība; 5) uzrādīti avoti, no kuriens iegūta informācija.	levēroti trīs prezentācijas veidošanas nosacījumi./levēroti visi prezentācijas veidošanas nosacījumi, bet ne visi izpildīti kvalitatīvi.	levēroti divi prezentācijas veidošanas nosacījumi./levēroti trīs prezentācijas veidošanas nosacījumi, bet izpildīti nekvalitatīvi.	levērots viens prezentācijas veidošanas nosacījums./levēroti divi prezentācijas veidošanas nosacījumi, bet izpildīti nekvalitatīvi.
Prezentācijas saturs	Kvalitatīvi izpildīti visi uzdevuma nosacījumi. Prezentācijā iekļauta informācija par 1) ceļojuma mērķi, kas atrodas Vācijā; 2) transporta līdzekli un reālu laiku galamērķa sasniegšanai; 3) ēdināšanas pakalpojumu; 4) programmu: apskates objektu piedāvājumu; 5) iespējamām aktivitātēm ārpus programmas; 6) izmaksām vienai personai (iekļautās + papildu izmaksas).	Uzdevuma nosacījumi izpildīti daļēji, prezentācijā iekļautā informācija vismaz par trim nosacījumiem. Izpildīti visi uzdevuma nosacījumi. Prezentācijā iekļautā informācija var būt neprecīza./Prezentācijā iekļautā informācija precīza, bet izpildīti četri vai pieci nosacījumi.	Uzdevuma nosacījumi izpildīti daļēji, prezentācijā iekļauta informācija vismaz par trim nosacījumiem.	Izpildīti divi uzdevuma nosacījumi.
Uztāšanās kvalitāte	Uztāšanās un prezentācija palīdz auditorijai uztvert runas saturu. Izruna un intonācija atbilstoša; izsakās raiti, pauzes ir pamatotas.	Uztāšanās palīdz auditorijai uztvert runas saturu, prezentācija ne vienmēr papildina runāto tekstu. Izruna un intonācija atbilstoša; pauzes reizēm nepamatotas.	Auditorija spēj uztvert runas saturu. Runas laikā reizēm atsaucas uz prezentāciju. Iespējamās pauzes nevietā, izrunā pieļauj kļūdas.	Auditorija ar grūtībām spēj uztvert runas saturu. Prezentācija nepapildina runāto tekstu. Runā ar izteiktu vilcināšanos, meklējot vārdus; izrunas kļūdas traucē uztvert domu.
Mijiedarbība informācijas nodošanā	Brīvi un precīzi atbild uz visiem jautājumiem. Atbildes sniedz padziļinātu informāciju par prezentēto materiālu un papildina to.	Atbild uz visiem jautājumiem. Atbildes nesniedz padziļinātu informāciju.	Atbild uz vairumu jautājumu. Atbildes saistītas ar prezentāciju, bet nepapildina to.	Atbild uz dažiem jautājumiem. Sniedz īsas, virspusējas atbildes.
Valodas bagātība	Vārdu krājums atbilst B1 līmenim par tēmu "Reisen" (piemēram, <i>Unterkunft, Verpflegung, Stadtführung, Zeit frei zur Verfügung, im Angebot, besichtigen, buchen, Sehenswürdigkeiten, zur Verfügung stehen u.ā.</i>), un sarežģītas gramatiskās struktūras (piemēram, daudzveidīgus saliktus sakārtotus un pakārtotus teikumus, konstrukciju <i>um ... zu + Infinitiv, zu + Infinitiv, Passiv</i>) ļauj izteikties skaidri un precīzi, nemeklējot vārdus.	Pārsvārā vārdu krājums atbilst B1 līmenim par tēmu "Reisen" (piemēram, <i>Unterkunft, Verpflegung, Stadtführung, besichtigen, buchen, Sehenswürdigkeiten u.ā.</i>), reti lieto tēmai tipiskus vārdu savienojumus (piemēram, <i>Zeit frei zur Verfügung, im Angebot, zur Verfügung stehen</i>) un sarežģītas gramatiskās struktūras (piemēram, saliktus sakārtotus un pakārtotus teikumus, konstrukciju <i>um ... zu + Infinitiv, zu + Infinitiv, Passiv</i>), pārsvārā nemeklējot vārdus.	Pietiekams vārdu krājums, lai vienkāršā veidā izteiktos par tēmu (piemēram, <i>besuchen, besichtigen, ansehen, übernachten, Hotel, Frühstück</i>), lieto vienkāršas struktūras (piemēram, saliktus sakārtotus teikumus tikai ar "und/aber", saliktus pakārtotus teikumus ar "dass/weil", kurus atkārto).	Vārdu krājums ir pietiekams, lai vispārīgi informētu par ceļojumu. Nelieto tēmai raksturīgus vārdus un vārdu savienojumus. Runa sastāv no atsevišķām frāzēm vai īsiem vienkāršiem teikumiem.
Valodas pareizība un precizitāte	Runā pārsvārā pareizi. Kļūdas ir retas un parasti tiek tūlīt izlabotas.	Runā pārsvārā pareizi. Ir kļūdas sarežģītākajās valodas struktūrās.	Runā ar kļūdām. Ir kļūdas arī vienkāršajās valodas struktūrās.	Runā ar kļūdām, kas rada pārpratumus.

Franču valoda (2. svešvaloda) 6. klasei

Satura vienības: Saziņa kontekstā. Teksts un tekstveide. Valodas struktūra.

Līmenis: A 1.2. Temats: Es un pilsēta

Temata apguves laiks: 7–8 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Zināšanas	Pieraksta vārdus un frāzes, ko saprot, izsaka minējumus par to, ko nesaprot.	Zina vietu nosaukumus pilsētā, uzraksta tos precīzi.	I	1.
Zināšanas	Pieraksta vārdus un frāzes, ko saprot, izsaka minējumus par to, ko nesaprot.	Zina darbības vārdus (<i>aller, venir, prendre</i>) pareizā formā (<i>présent de l'indicatif</i>), uzraksta tos precīzi.	I	2.
Prasmes	Raksta vienkāršus teikumus, izmantojot apgūtos teikumu struktūras paraugus un atbilstošu vārdu kārtību.	Uzraksta vienkāršos paplašinātos teikumos adreses un kādus transportlīdzekļus izmanto bez parauga, ņemot vērā zināšanas par teikuma uzbūvi, prievārdu “à la, à l'” lietojumu un vārdu kārtību.	II	3.
Prasmes	Lasa vienkāršus tekstus, meklē un izvēlas sev nepieciešamo informāciju.	Saprot informāciju par objektiem un pārvietošanos pilsētā.	II	5.
Prasmes	Raksta vienkāršus teikumus, izmantojot apgūtos teikumu struktūras paraugus un atbilstošu vārdu kārtību.	Atbild uz jautājumiem par sevi.	III	4.
Kompleksas situācijas	Īsi apraksta izdomātus vai reālus notikumus.	Atlasa un lieto apgūtos valodas līdzekļus jaunā komunikatīvā situācijā, rakstot e-pasta vēstuli.	IV	6.

Test

Moi et la ville

Activié 1. Regardez les images et écrivez les noms des lieux. N'oubliez pas les articles (par exemple, *la gare*) !
(8 points)

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

1.	5.
2.	6.
3.	7.
4.	8.

Activité 2. Complétez les phrases avec les verbes donnés. (4 points)

- Je _____ à l'université en bus. (aller)
- Vous _____ le bus ou le métro pour aller au travail ? (prendre)
- Tu _____ chez toi après le français ? (aller)
- On _____ au ciné. Tu _____ avec nous ? (aller, venir)
- Continuez tout droit et _____ la deuxième rue à gauche. (prendre)
- Pour aller chez ma grand-mère, je _____ le tram. (prendre)

Activité 3

A. Où habitent Christian et Anna. (2 points)

Christian	rue Victor Hugo 28
Anna	avenue Foch 49

Christian _____

Anna _____

B. Comment Christian voyage? Regardez les images et écrivez trois phrases. (3 points)

1.

2.

3.

1. Christian _____

2. _____

3. _____

Activité 4. Répondez à chaque question. Écrivez une ou deux phrases. (4 points)

A. Où est-ce que tu habites ?

B. Comment tu viens à l'école ?

Activité 5. Regardez le plan, lisez les affirmations et dites si elles sont vraies ou fausses. Cochez la bonne case.
(3 points)

	Vrai	Faux
1. Pour aller de l'école à la gare, il faut traverser la rivière.		
2. La mairie se trouve juste à côté de la place.		
3. Pour aller de la gare à l'école, vous longez la rivière.		
4. Quand vous allez de l'église à la place, vous passez devant la mairie.		
5. La mairie est loin de l'église.		

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Kritēriji	Punkti
1.	<p>Uzraksta 8 lietvārdus ar artikuliem (4 p.), uzraksta 6–7 lietvārdus (3 p.), uzraksta 3–5 lietvārdus (2 p.), uzraksta 1–2 lietvārdus (1 p.).</p> <p>Uzraksta 8 lietvārdiem atbilstošu artikulu (3 p.).</p> <p>Uzraksta 4–7 lietvārdiem atbilstošu artikulu (2 p.).</p> <p>Uzraksta 1–3 lietvārdiem atbilstošu artikulu (1 p.).</p>	7 (4+3)
2.	<p>Uzraksta 3 dažādu veidu locījumu dabības vārdu formas tagadnē (4 p.).</p> <p>Uzraksta 5–6 darbības vārdu formu (3 p.).</p> <p>Uzraksta 3–4 darbības vārdu formas (2 p.).</p> <p>Uzraksta 1–2 darbības vārdu formas (1 p.).</p>	4
3.	<p>A. Uzraksta, kur dzīvo persona, lietojot atbilstošo prievārdu un artikulu laukumam (1 p.).</p> <p>Uzraksta, kur dzīvo persona, lietojot atbilstošo prievārdu un artikulu ielai (1 p.).</p> <p>B. Uzraksta, ka brauc ar tramvaju, lieto precīzi prievārdu un artikulu (1 p.).</p> <p>Uzraksta, ka brauc ar vilcienu, lieto precīzi prievārdu un artikulu (1 p.).</p> <p>Uzraksta, ka iet kājām (1 p.).</p>	5 (2+3)
4.	<p>A. Uzraksta atbildi, kur dzīvo. (1 p.).</p> <p>B. Uzraksta, kā nokļūst skolā (1 p.).</p>	2
5.	<p>Saprot visus apgalvojumus, kuros ir virziens vai atrašanās vietas norāde, un atzīmē pareizi (4 p.).</p> <p>Saprot lielāko daļu apgalvojumu, kuros ir virziens vai atrašanās vietas norāde, un atzīmē pareizi 4–5 (3 p.).</p> <p>Saprot dažus apgalvojumus, kuros ir virziens vai atrašanās vietas norāde, un atzīmē pareizi 2–3 (2 p.).</p> <p>Saprot atsevišķus apgalvojumus, kuros ir virziens vai atrašanās vietas norāde, un atzīmē pareizi 1 (1 p.).</p> <p>Pareizās atbildes: 1. Faux 2. Vrai 3. Vrai 4. Vrai 5. Faux</p>	4
6.	<p>Ir uzruna, atsveicināšanās, vēstulei atbilstoša uzbūve (1 p.).</p> <p>Saturs</p> <p>Lieto uzdevumam atbilstošus valodas līdzekļus, lai nosauktu vismaz 2 vietas un iespēju, kā uz katru nokļūt, pamato/mēģina pamatot, kāpēc uz katru no vietām jādodas (3 p.).</p> <p>Lieto uzdevumam atbilstošus valodas līdzekļus, lai nosauktu vismaz 2 vietas un iespēju, kā uz katru nokļūt./Uzraksta vienu vietu un kā turp nokļūt. Pamato/mēģina pamatot savu izvēli (2 p.).</p> <p>Uzraksta vienu vietu un kā turp nokļūt./Uzraksta 2 vietas, neraksta, kā turp nokļūt (1 p.).</p> <p>Valodas līdzekļu precizitāte</p> <p>Valodas līdzekļi tiek lietoti precīzi, atsevišķas nebūtiskas kļūdas (3 p.).</p> <p>Valodas līdzekļu lietojums pārsvarā precīzs, vairākas kļūdas, kas netraucē uztvert saturu (2 p.).</p> <p>Valodas lietojums pārsvarā ir kļūdainš un tikai daļēji saprotams./Valodas līdzekļu lietojums ir nepietiekams (1 p.).</p> <p><i>Ja vārdu skaits nesasniedz aptuveni 50 % no norādītā vai rakstītais neatbilst uzdevuma noteikumiem, tad tiek piešķirti 0 p.</i></p>	7

Sociālās zinības un vēsture 10. klasei

Temats: 10.2. Vēsturiskā atmiņa un apziņa

Ieteicamais laiks temata apguvei: 30 mācību stundas.

Pārbaudes darba (argumentētas esejas formātā) izpildes laiks: 80 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO
Zināšanas un izpratne	Lieto jēdzienus "individuālā vēstures atmiņa", "kolektīvā vēstures atmiņa" atbilstoši to nozīmei.	Zina jēdzienus "individuālā vēstures atmiņa", "kolektīvā vēstures atmiņa".	I
Kompleksa situācija	Saskata un atklāj problēmu dotā jautājuma ietvaros.	Formulē problēmu atbilstoši zināšanām un izpratnei par individuālo un kolektīvo vēstures atmiņu.	II
	Atlasa informāciju, uz kuras pamata veidot argumentus, atbildot uz pētāmo jautājumu.	Atlasa informāciju atbilstoši pētāmā jautājuma kontekstam.	II
	Veido argumentu, lai atbildētu uz pētāmo jautājumu.	Ir formulēts apgalvojums.	I
		Ir pierādīts formulētais apgalvojums.	III
Veic secinājumus, kas loģiski izriet no sniegtajiem argumentiem.	Veido secinājumus, kas izriet no sniegtajiem argumentiem, ietver autora viedokli, skaidrojot individuālās vēstures atmiņas un kolektīvās vēstures atmiņas atšķirības.	IV	

Temats argumentētās esejas rakstīšanai: Vai individuālā vēstures atmiņa atšķiras no kolektīvās vēstures atmiņas?

Uzraksti argumentēto eseju par tematu, ievērojot dotās norādes.

Eseja ietver trīs daļas, tām jābūt loģiski saistītām:

1. daļa – ievads, kurā tiek aprakstīta pētāmā jautājuma aktualitāte un atlasīta informācija, kas būs nepieciešama argumenta izvirzīšanai:

- aktualitātei jāatbilst pētāmā jautājuma kontekstam un precīzi jānorāda, kāda problēma tiks risināta pētāmā jautājuma ietvaros;
- atlasītajai informācijai jāatbilst pētāmā jautājuma un aktualitātes kontekstam, jāizmanto vismaz 2 informācijas avoti;
- jādod ieskats atlasītās informācijas saturā, lai būtu skaidrs, uz ko tā attiecināma;
- jānorāda atsauces, izmantotie avoti un literatūra atbilstoši prasībām.

2. daļa – jautājuma/problēmas iztirzājums, kurā izmantots viens arguments, ar kura palīdzību pierādīt izvirzīto apgalvojumu. Argumentējot ir svarīgi:

- izmantot tematam atbilstošus jēdzienus;
- formulēt skaidru un precīzu apgalvojumu, kas pilnībā atbilst pētāmajam jautājumam;
- pierādīt apgalvojumu ar iederīgiem faktiem un piemēriem;
- sasaistīt apgalvojumu ar tā pamatojumu, izvirzot loģiskus secinājumus.

3. daļa – nobeigums, kurā izdarīti loģiski secinājumi, balstoties iepriekš sniegtajā argumentā, un piedāvāts autora viedoklis.

Vērtēšanas kritēriji (izmantojot SLA)

1. daļa – ievads, kurā tiek aprakstīta pētāmā jautājuma aktualitāte un atlasīta informācija, kas būs nepieciešama argumenta izvirzīšanai.

Indikators	Vērtēšanas kritērijs	Punkti
Problēma formulēta atbilstoši zināšanām un izpratnei par individuālo un kolektīvo vēstures atmiņu.	Saskata un atklāj problēmu, bet tā neatbilst pētāmā jautājuma kontekstam.	1
	Saskata un atklāj problēmu, bet balstās tikai savā pieredzē.	2
	Aprakstītā problēma atbilst pētāmā jautājuma kontekstam, bet trūkst atbilstoša pamatojuma.	3
	Aprakstītā problēma atbilst pētāmā jautājuma kontekstam un ir precīzi formulēta jautājuma ietvaros.	4
Informācija atlasīta atbilstoši pētāmā jautājuma kontekstam.	Atlasa informāciju, kas neatbilst pētāmajam jautājumam/problēmai.	1
	Atlasa informāciju, kas daļēji atbilst pētāmajam jautājumam/problēmai.	2
	Atlasa informāciju, kas atbilst pētāmajam jautājumam/problēmai.	3
	Atlasa daudzveidīgu, uz pētāmo jautājumu/problēmu attiecināmu informāciju.	4

2. daļa – jautājuma/problēmas iztirzājums, kurā izmantoti divi argumenti, ar kuru palīdzību pierādīt izvirzīto apgalvojumu.

Indikators	Vērtēšanas kritērijs	Punkti
Ir formulēts viens apgalvojums.	Formulē apgalvojumu, kas neatbilst pētāmajam jautājumam/problēmai.	1
	Formulē vispārīgu apgalvojumu, kas nav pietiekams, lai analizētu pētāmo jautājumu/problēmu.	2
	Formulē apgalvojumu, kas pilnībā atbilst pētāmajam jautājumam/problēmai.	3
	Formulē apgalvojumu, kas pilnībā atbilst pētāmajam jautājumam/problēmai, formulējumā izmanto salīdzinājumu ar citiem apgalvojumiem un izvēlas situācijai atbilstošāko.	4
Ir pierādīts apgalvojums (izveidots arguments).	Pierāda apgalvojumu, izmantojot savu pieredzi, nevis faktus, pierādījumi nav saistāmi ar apgalvojumu.	1
	Apgalvojuma pierādījums ir vispārīgs, nav pietiekams, lai pierādītu apgalvojumu.	2
	Pierāda apgalvojumu ar iederīgiem faktiem, kas noder cēloņsakarību atklāšanai.	3
	Pierāda apgalvojumu ar precīziem, iederīgiem faktiem, kas noder cēloņsakarību atklāšanai, vispārina un meklē likumsakarības, kuras iespējams attiecināt uz jaunu kontekstu.	4

3. daļa – **nobeigums**, kurā izdarīti loģiski secinājumi, balstoties iepriekš sniegtajos argumentos, formulēta autora nostāja/viedoklis, piedāvāti risinājumi.

Indikators	Vērtēšanas kritērijs	Punkti	SOLO
Secinājumi loģiski izriet no sniegtajiem argumentiem, ietver autora viedokli.	Nav skaidra izvirzīto argumentu un secinājuma sasaiste, nav izpratnes par jēdzieniem "individuālā" un "kolektīvā vēstures atmiņa".	1	I
	Skaidro, kā individuālā vēstures atmiņa atšķiras no kolektīvās vēstures atmiņas, bet secinājums ir daļēji saistīts ar iepriekš izvirzītajiem argumentiem.	2	II
	Skaidro, kā individuālā vēstures atmiņa atšķiras no kolektīvās vēstures atmiņas, izvirzītie secinājumi loģiski izriet no izvirzītajiem argumentiem, trūkst autora viedokļa.	3	III
	Skaidro, kā individuālā vēstures atmiņa atšķiras no kolektīvās vēstures atmiņas, izvirzītie secinājumi loģiski izriet no izvirzītajiem argumentiem, formulēts autora viedoklis.	4	IV

Indikators	Vērtēšanas kritērijs	Punkti
Norādītas atsauces uz izmantotajiem informācijas avotiem un literatūru atbilstoši to noformēšanas prasībām.	Atsauču nav.	0
	Atsauces ir, bet nav ievērotas to noformēšanas prasības.	1
	Atsauces ir norādītas atbilstoši to noformēšanas prasībām.	2

Skolēnu darbu atbilžu vērtēšanas piemēri

1. daļa – ievads, kurā tiek aprakstīta pētāmā jautājuma aktualitāte un atlasīta informācija, kas būs nepieciešama argumenta izvirzīšanai.

Indikators	Vērtēšanas kritērijs	Punkti
<p>Problēma formulēta atbilstoši zināšanām un izpratnei par individuālo un kolektīvo vēstures atmiņu.</p>	<p>Saskata un atklāj problēmu, bet tā neatbilst pētāmā jautājuma kontekstam.</p> <p><i>Skolēna atbildes piemērs: Kolektīvajā atmiņā ir ļoti daudz lietu, kas atšķiras no individuālās. Individuālais un kolektīvais ir pavisam savādāki vārdi ar to nozīmi, pat neskatoties uz atmiņu fona. Individuāls nozīmē kaut kas, ko dari bez citu palīdzības, taču kolektīvs ir tur, kur iegūsti atbildi, iespaidojoties no citu cilvēku loka.</i></p> <p><i>Skolēns skaidro savu izpratni par jēdzieniem "individuāls" un "kolektīvs", bet nenorāda, kāda tam būtu saistība ar doto jautājumu un kāda problēma tiek aktualizēta.</i></p>	<p>1</p>
	<p>Saskata un atklāj problēmu, bet balstās tikai savā pieredzē.</p> <p><i>Skolēna atbildes piemērs: Es domāju, ka pagātnei nav būtiskas ietekmes uz mūsu rīcībām un domām, bet mūsu atmiņas ietekmē mūsu uzskatus. Dažādi notikumi var likt mums atminēties pagātnei, tās var būt paša atmiņas, kāda skolā mācīta viela vai pat atmiņas no tuviniekiem, kas personiski piedzīvojuši kādu notikumu.</i></p> <p><i>Skolēns izmanto aktualizācijai savas domas un norāda, ka runa būs par atmiņu, bet neskaidro, kāda tam saistība ar doto jautājumu un kāda problēma tiek aktualizēta.</i></p>	<p>2</p>
	<p>Aprakstītā problēma atbilst pētāmā jautājuma kontekstam, bet trūkst atbilstoša pamatojuma.</p> <p><i>Skolēna atbildes piemērs: Kolektīvā vēstures atmiņa var sniegt vispārīgu pārskatu cilvēces vēsturē, taču katra cilvēka individuālā atmiņa ir kā ķieģelis kopējā sienā. Kolektīvā atmiņa dod kontekstu un struktūru, bet pilnvērtīgai aptverei ir jāizmanto abas.</i></p> <p><i>Skolēns ieskicē izpratni par individuālo un kolektīvo vēstures atmiņu un to saistību, bet nesniedz skaidrojumu, kāda problēma tiek aktualizēta.</i></p>	<p>3</p>
	<p>Aprakstītā problēma atbilst pētāmā jautājuma kontekstam un ir precīzi formulēta jautājuma ietvaros.</p> <p><i>Skolēna atbildes piemērs: Bieži sabiedrībā tiek aktualizēta tēma "atmiņas", tomēr katram cilvēkam tās asociējas ar kaut ko savu. Citiem rodas priekšstats par kolektīvajām atmiņām, kuras izceļ nozīmīgus notikumus visai sabiedrībai un ir kopīgas ar daudziem laikabiedriem, savukārt citiem tēma vairāk saistās ar individuālo atmiņu, kurā izpausti konkrētā indivīda uzskati un pieredze kādā laika posmā. Taču svarīgi ir saprast un atklāt, kā un kāpēc šīs atmiņas mēdz atšķirties un spēj ietekmēt viedokli vai redzējumu par kādu svarīgu vēstures periodu vai situāciju tajā.</i></p> <p><i>Skolēns demonstrē izpratni par jautājumu un aktualizē problēmu tā ietvaros – kā individuālā un vēsturiskā atmiņa ietekmē viedokli par dažādiem notikumiem un kāpēc to ir svarīgi saprast.</i></p>	<p>4</p>

Indikators	Vērtēšanas kritērijs	Punkti
<p>Informācija atlasīta atbilstoši pētāmā jautājuma kontekstam.</p>	<p>Atlasi informāciju, kas neatbilst pētāmajam jautājumam/problēmai.</p> <p><i>Skolēna atbildes piemērs:</i> "Covid-19" dēļ Latvijā izsludina ārkārtas situāciju, slēgs skolas un aizlieds lielos pasākumus (lsm.lv, 2020. gada 12. marts). Skolēns ir izvēlējies balstīt savus argumentus ar jautājumu nesaistītā informācijā.</p>	1
	<p>Atlasi informāciju, kas daļēji atbilst pētāmajam jautājumam/problēmai.</p> <p><i>Skolēna atbildes piemērs:</i> "Covid-19" dēļ Latvijā izsludina ārkārtas situāciju, slēgs skolas un aizlieds lielos pasākumus (lsm.lv, 2020. gada 12. marts); Mārtiņš Ķībils. "Padomju Dziesmu svētki. Lauzti, bet nesalauzti." (lsm.lv 28.06.2018.) Tikai viens no skolēna izvēlētajiem informācijas avotiem ir attiecināms uz pētāmo jautājumu.</p>	2
	<p>Atlasi informāciju, kas atbilst pētāmajam jautājumam/problēmai.</p> <p><i>Skolēna atbildes piemērs:</i> Vita Zelče "Izaicinājumi atmiņas pētniecībā un interpretācijās" (prezentācija konferencei «Dokumenti un atmiņas institūcijas» LNB, 2017. gada 30. janvāris); Judīte Gērlinga "Atmiņa un izglītība – kāda ir izglītības loma vēsturiskās atmiņas saglabāšanā?" (euroclio.eu, 2018. gada 11. oktobris). Abi skolēna atlasītie informācijas avoti ir attiecināmi uz pētāmo jautājumu.</p>	3
	<p>Atlasi daudzveidīgu, uz pētāmo jautājumu/problēmu attiecināmu informāciju.</p> <p><i>Skolēna atbildes piemērs:</i> Savā darbā izmantoju divu autoru atziņas: 1) rakstnieces Sūzanas Sontāgas grāmatā "Vērot citu ciešanas" pausto par individuālās atmiņas nozīmību un kolektīvo atmiņu kā sabiedrības norunu par to, kas ir svarīgi un kā viss norisinājās, un 2) amerikāņu antropologa Džeimsa Verča viedokli, ka kolektīvo atmiņu var uzskatīt par centību radīt politiskajām prasībām atbilstošus uzskatus par pagātņi. Balstījos arī savas ģimenes atmiņās par padomju laiku, salīdzinot to ar vispārējo raksturojumu. Skolēns ir gan atlasījis informācijas avotus, gan aprakstījis to izmantošanas nolūkus.</p>	4

2. daļa – jautājuma/problēmas iztirzājums, kurā izmantoti divi argumenti, ar kuru palīdzību pierādīt izvirzīto apgalvojumu.

Indikators	Vērtēšanas kritērijs	Punkti	SOLO
Ir formulēts viens apgalvojums.	Formulē apgalvojumu, kas neatbilst pētāmajam jautājumam/problēmai. <i>Skolēna atbildes piemērs: Kopš 16. gadsimta visu pasauli saista tradīcija – Ziemassvētku egļu iegāde, tāpēc pieprasījums pēc tām decembrī pieaug, jo kolektīvās atmiņas ietekmē cilvēki pērk egles.</i> Skolēns formulē apgalvojumu, kas ir aplams, jo visu pasauli nesaista tradīcija Ziemassvētkos iegādāties egli.	1	I
	Formulē vispārīgu apgalvojumu, kas nav pietiekams, lai analizētu pētāmo jautājumu/problēmu. <i>Skolēna atbildes piemērs: Katra atmiņa ir individuāla, tā nav reproducējama.</i> Nav skaidrs, ko skolēns vēlas apgalvot un kā tas saistāms ar pētāmo jautājumu.	2	II
	Formulē apgalvojumu, kas pilnībā atbilst pētāmajam jautājumam/problēmai. <i>Skolēna atbildes piemērs: Individuālā vēstures atmiņa atšķiras no kolektīvās vēstures atmiņas.</i> Skolēns ir izdarījis izvēli, lai atbildētu uz jautājumu – skolēns argumentēs, kāpēc individuālā vēstures atmiņa atšķiras no kolektīvās vēstures atmiņas.	3	III
	Formulē apgalvojumu, kas pilnībā atbilst pētāmajam jautājumam/problēmai, formulējumā izmanto salīdzinājumu ar citiem apgalvojumiem un izvēlas situācijai atbilstošāko. <i>Skolēna atbildes piemērs: Individuālo vēsturisko atmiņu veido indivīds pats, balstoties savās emocijās par notikušo, bet kolektīvo vēsturisko atmiņu veido kolektīvs vai sociāla grupa ar līdzīgiem uzskatiem. Individuālā un kolektīvā vēsturiskā atmiņa var būt līdzīga un kopīga, ja cilvēka personīgie pārdzīvojumi sakrīt ar citu viedokli par notikušo.</i> Skolēns ir skaidrojais, kā izprot, kas ir individuālā un kolektīvā vēsturiskā atmiņa, kā tās atšķiras, bet izvēlas argumentēt, kādā gadījumā tās abas var būt līdzīgas un kopīgas.	4	IV
Ir pierādīts apgalvojums (izveidots arguments).	Pierāda apgalvojumu, izmantojot savu pieredzi, nevis faktus, pierādījumi nav saistāmi ar apgalvojumu. <i>Skolēna atbildes piemērs: Individuālās atmiņas ir daudz uzticamākas, jo paša pieredzētajam ir lielāka nozīme.</i> Skolēns vēlas pierādīt, ka katram savas personiskās atmiņas ir svarīgākas par kolektīvu to reprezentāciju, bet šajā gadījumā "lielāka nozīme" nav izmērāma, jo nav sniegts skaidrojums, kas ar to tiek saprasts.	1	I
	Apgalvojuma pierādījums ir vispārīgs, nav pietiekams, lai pierādītu apgalvojumu. <i>Skolēna atbildes piemērs: Kolektīvā atmiņa ir ilgstoša un nemainīga, jo tās "nesējs" ir grupa vai kopiena.</i> Var nojaust, ka skolēns vēlas pierādīt kolektīvās vēsturiskās atmiņas ilgspējību, bet nav skaidrojais, kā to garantē grupa vai kopienas kā "nesēja".	2	II

Indikators	Vērtēšanas kritērijs	Punkti	SOLO
Ir pierādīts apgalvojums (izveidots arguments).	<p>Pierāda apgalvojumu ar iederīgiem faktiem, kas noder cēloņsakarību atklāšanai.</p> <p><i>Skolēna atbildes piemērs: Kolektīvā atmiņa nav tikai atcerēšanās, bet ir arī vienošanās par to, kas sabiedrībai ir svarīgs. 1873. gadā notika pirmie Dziesmu svētki, kuri vēlāk, kā teikts Dziesmu un deju svētku organizācijas mājas lapā, tika atzīti par "tautas izcilāko meistardarbu, kas izturējis laika pārbaudi". Šie svētki kļuva par tradīciju, kura īpaši uzplauka laikā, kad Latvija bija kļuvusi par neatkarīgu valsti. Mūsdienās šie svētki tiek rīkoti varenāki kā jebkad. Bet kāpēc šo pasākumu turpina rīkot? Jo tas ir būtisks notikums, kas kolektīvajā vēsturiskajā atmiņā tiek uzverts kā kopīgas nacionālas identitātes veidotājs un akcentētājs, kā arī unikāls Latvijas kultūras fenomēns, kas iekļauts kultūras kanonā.</i></p> <p><i>Skolēns atsaucas uz noteiktiem faktiem, lai pierādītu, ka kolektīvā vēsturiskā atmiņa balstās tajā, kas sabiedrībai ir svarīgs.</i></p>	3	III
	<p>Pierāda apgalvojumu ar iederīgiem faktiem, kas noder cēloņsakarību atklāšanai, vispārina un meklē likumsakarības, kuras iespējams attiecināt uz jaunu kontekstu.</p> <p><i>Individuālā vēstures atmiņa ir balstīta indivīda personiskajā pieredzē un atmiņās par notikumiem viņa dzīvē, tā ir subjektīva un atkarīga no indivīda uztveres un interpretācijām par piedzīvoto. Kolektīvā atmiņa attiecās uz kopēju pieredzi, ir pamatota ar vēstures avotiem un dokumentiem, kā arī veido nācijas identitāti un izpratni par savas valsts vēstures nozīmīgiem notikumiem. Piemēram, individuālā atmiņa par Latvijas dziesmu un deju svētkiem var balstīties indivīda emocijās, var būt atkarīga no tā, vai indivīds ir bijis koris, dejotājs, diriģents vai skatītājs, savukārt kolektīvā atmiņa ietver vēstures zināšanas par svētkiem kā svarīgu nacionālās kultūras notikumu. Apmeklējot izstādi par Latvijas dziesmu un deju svētkiem, var uzzināt par to vēsturi, un tajā pašā laikā kavēties savās atmiņās, kas varbūt daļa no kopējiem notikumiem. Savas dzīves pieredzē katrs piedzīvotais notikums, kas vēlāk kļūst par vēsturē aktuālu notikumu ietver gan indivīdu atmiņas, gan arī kopīgu sabiedrības redzējumu par to, kas īsti notika.</i></p>	4	IV
Ir formulēts otrs apgalvojums.	Formulē apgalvojumu, kas neatbilst pētāmajam jautājumam/problēmai.	1	I
	Formulē apgalvojumu, kas ir vispārīgs un nav pietiekams, lai analizētu pētāmo jautājumu/problēmu.	2	II
	Formulē skaidru un precīzu apgalvojumu, kas pilnībā atbilst pētāmajam jautājumam/problēmai.	3	III
	Formulē skaidru un precīzu apgalvojumu, kas pilnībā atbilst pētāmajam jautājumam/problēmai, formulējumā izmanto salīdzinājumu ar citiem apgalvojumiem un izvēlas situācijai atbilstošāko.	4	IV
Ir pierādīts otrs apgalvojums (izveidots arguments.)	Pierāda apgalvojumu, izmantojot savu pieredzi, nevis faktus, pierādījumi nav saistāmi ar apgalvojumu.	1	I
	Apgalvojuma pierādījums ir vispārīgs, nav pietiekams, lai pierādītu apgalvojumu.	2	II
	Pierāda apgalvojumu ar precīziem, iederīgiem faktiem, kas noder cēloņsakarību atklāšanai.	3	III
	Pierāda apgalvojumu ar precīziem, iederīgiem faktiem, kas noder cēloņsakarību atklāšanai, vispārina un meklē likumsakarības, kuras iespējams attiecināt uz jaunu kontekstu.	4	IV

3. daļa – nobeigums, kurā izdarīti loģiski secinājumi, balstoties iepriekš sniegtajos argumentos, formulēta autora nostāja/viedoklis, piedāvāti risinājumi.

Indikators	Vērtēšanas kritērijs	Punkti	SOLO
Secinājumi loģiski izriet no sniegtajiem argumentiem, ietver autora viedokli.	Nav skaidra izvirzīto argumentu un secinājuma sasaiste, nav izpratnes par jēdzieniem "individuālā" un "kolektīvā vēstures atmiņa". <i>Latvijas dziesmu un deju svētki ir svarīga un sena tradīcija, kad daudzi cilvēki sabrauc kopā, lai dziedātu un dejotu. Tas ir laiks, kad sabiedrība jūtas vienota un pacilāta un apzinās savu piederību Latvijai.</i> <i>Skolēns atbildē ir norādījis uz savu izpratni par svētku nozīmi sabiedrībā, neprecizējot, kā tas saistāms ar secinājumiem par individuālās un kolektīvās vēstures atmiņas aspektiem.</i>	1	I
	Skaidro, kā individuālā vēstures atmiņa atšķiras no kolektīvās vēstures atmiņas, bet secinājums ir daļēji saistīts ar iepriekš izvirzītajiem argumentiem. <i>Kolektīvā vēstures atmiņa ietver individuālās vēstures atmiņas, bet tai ir plašāka perspektīva, jo tā ietver daudzu cilvēku pieredzi. Par kolektīvo atmiņu var uzzināt tikai tad, kad vēsturnieki to apkopo, tāpēc individuālās pieredzes par Latvijas dziesmu un deju svētkiem ir aktuālākas un vairāk zināmas.</i> <i>Skolēns atbildē demonstrē, ka izprot atšķirību starp kolektīvo un individuālo vēstures atmiņu, bet izvēlētais piemērs tikai daļēji liek nojaust, ko skolēns ir vēlējis secināt.</i>	2	II
	Skaidro, kā individuālā vēstures atmiņa atšķiras no kolektīvās vēstures atmiņas, izvirzītie secinājumi loģiski izriet no izvirzītajiem argumentiem, trūkst autora viedokļa. <i>Skolēna atbildes piemērs: Nobeigumā var secināt, ka pat ja atmiņas vienā gadījumā veido individuāla un otrā gadījumā kopienas dzīves pieredze, tad tās tik un tā ir saistītas un nosaka attieksmi pret vēstures notikumiem.</i> <i>Skolēns ir izvirzījis secinājumu, bet nav formulējis savu pozīciju.</i>	3	III
	Ir skaidrojais, kā individuālā vēstures atmiņa atšķiras no kolektīvās vēstures atmiņas, izvirzītie secinājumi loģiski izriet no izvirzītajiem argumentiem, formulēts autora viedoklis. <i>Skolēna atbildes piemērs: Es atbalstu amerikāņu antropologa Džeimsa Verča viedokli, kurš uzskata, ka nevar novilkt precīzas robežas starp individuālo un kolektīvo atmiņu. Starp abām atmiņām var pastāvēt atšķirības, tomēr tās var būt arī saistītas savā starpā. Ja konkrētam individam viņa īpašās un specifiskās atmiņas kaut kādā veidā atspoguļojas arī kolektīvajā atmiņā, tad var atklāt kopīgu skaidrojumu par pagātnes notikumiem.</i> <i>Skolēns ir veicis secinājumus, balstoties savos argumentos, un arī formulējis savu pozīciju.</i>	4	IV

Indikators	Vērtēšanas kritērijs	Punkti
Norādītas atsauces uz izmantotajiem informācijas avotiem un literatūru atbilstoši to noformēšanas prasībām.	Atsauču nav.	0
	Atsauces ir, bet nav ievērotas to noformēšanas prasības.	1
	Atsauces ir norādītas atbilstoši to noformēšanas prasībām.	2

Mūzika 3. klasei

Temats: 3.2. Latvijas dabas ainava mūzikā.

Ko es varu saklausīt un izjust dziesmās un skaņdarbos, kas veltīti Latvijai?

Temata apguves laiks: 14 mācību stundas.

Pārbaudes darba veids: kombinēts – rakstisks un audiāls.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Zināšanas	Zina tempa apzīmējumus itāļu valodā: ātrs (<i>allegro</i>), vidējs (<i>moderato</i>), lēns (<i>lento</i>).	Atzīmē norādītajam tempam atbilstošos apzīmējumus itāļu valodā: ātrs (<i>allegro</i>), vidējs (<i>moderato</i>), lēns (<i>lento</i>).	I	1.
	Zina dziesmas nošu pierakstā (partitūrā) itāļu valodā doto tempa apzīmējumu <i>moderato</i> , uzraksta to latviešu valodā.	Atpazīst dziesmas nošu pierakstā (partitūrā) tempa apzīmējumu itāļu valodā <i>moderato</i> , pieraksta to latviešu valodā – mēreni.	I	2.
Prasmes	Prot izvēlēties un pamatot tempam, saturam un noskaņai atbilstošu mūzikas raksturojumu.	Izvēlas atbilstošu dziesmas tempu un raksturu, skaidro to saistību.	II	3.
	Prot izvēlēties un pamatot tēlam atbilstošu tempu.	Paskaidro tempa izvēli saistībā ar tautasdziesmu saturu un noskaņu.	IV	5.
Kompleksas situācijas	Prot saklausīt audio skaņdarba tempu un tempa izmaiņas, atpazīst pēc skaņējuma mežragu.	Nosaka audio materiālā skaņdarba tempu: 1. posmā <i>moderato</i> , 2. posmā <i>allegro</i> . Nosaka, ka mežrags atskaņo skaņdarbā solo.	III	4.

Pārbaudes darbs

1. uzdevums. Ieraksti lodziņos atbilstošos tempa apzīmējumus!

Moderato, Lento, Allegro

ātrs

vidējs

lēns

--	--	--

2. uzdevums. Aplūko nošu pierakstu latviešu tautasdziesmai un uzraksti, kāds ir dziesmas temps!

Ik vakaru dziedāt gāju

Moderato

Latviešu tautasdziesma

1. Ik va - ka - ru dzie - dāt gā - ju, rū - to, rū - to,
 a - vo - ti - ņa le - ji - ņā - i, rū - to, rū - to.

Dziesmas temps - _____

3. uzdevums. Klausies latviešu tautasdziesmu un uzraksti, kādā tempā tiek atskaņota dziesma. Kāds ir dziesmas raksturs?

Kāds ir dziesmas temps? _____

Kāds ir dziesmas raksturs (priecīgs, jautrs, rotaļīgs, aktīvs, mierīgs, bēdīgs, skumīgs, domīgs, svinīgs, pacilāts u. c.)?

4. uzdevums. Noklausies skaņdarbu. Nosaki skaņdarba tempu!

Temps – _____

Izpildītājsastāvs: _____

5. uzdevums. Ja tu veidotu melodiju šīm divām tautasdziesmām, izvēlies to raksturam atbilstošu tempu!**1. tautasdziesma**

Kalnā kāpu es dziedāt,
Uz akmeņa gavilēt,
Lai trīc visa tautu zeme,
Lai dzird mani bāleliņi.

Skaņdarba temps 1. posmā – _____

Skaņdarba temps 2. posmā – _____

2. tautasdziesma

Man pazuda kumeliņis
Sīku celmu līdumā.
Trīs dieniņas, trīs naksniņas
Sameklēju kumeliņu.

Temps – _____

Paskaidro savu izvēli! _____

*** Informācija skolotājam**

3. uzdevumā atskaņo latviešu tautasdziesmu Jēkaba Mediņa apdarē "Dziedat, meitas, vakarā". Ieteikums dziesmu izpildīt skolotājam, dziesmas partitūra – pielikumā.

4. uzdevumā atskaņo <https://www.youtube.com/watch?v=17NJARsl8TM> Andrejs Jurjāns. Barkarola. Mežraga solo – Arvīds Klišāns.

Vērtēšana**Snieguma līmeņu apraksts**

Vērtēšanas kritēriji	Snieguma līmenis			
	Sācis apgūt	Turpina apgūt	Apguvis	Apguvis padziļināti
Atpazīst un lieto tempa apzīmējumus.	Atpazīst itāļu tempa apzīmējumus ar skolotāja palīdzību.	Atpazīst itāļu tempa apzīmējumus, bet, raksturojot klausīto skaņdarba tempu, lieto ātrs, vidējs, lēns.	Atpazīst un lieto itāļu tempa apzīmējumus patstāvīgi.	Skaidrojumā lieto tempa apzīmējumus itāļu valodā, tos saista ar mūzikas raksturu.
Saklausā un izvēlas atbilstošu tempu.	Saklausā tempu atskaņotajos skaņdarbos ar skolotāja palīdzību.	Saklausā daļēji tempu atskaņotajos skaņdarbos, kur tas ir nemanīgs.	Saklausā dažādus tempus atskaņotajos skaņdarbos, sasaista ar skaņdarba raksturu.	Izvēlas savu, dziesmas raksturam atbilstošu tempu, skaidro savu izvēli.

Pielikums (3. uzdevumam)

Dziedat, meitas, vakarā

Mēreni

Latviešu tautasdziesma Jēkaba Mediņa apdarē

mf

1. Dze - dat, mei - tas, va - ka - rā - i, lī - go, lī - go,

mf

5

va - ka - rā - i tā - lu ska - na, lī - go, lī - go.

The musical score is written in 2/4 time. The vocal line is in the treble clef, and the piano accompaniment is in the grand staff (treble and bass clefs). The first system shows the vocal line starting with a melody of quarter notes, and the piano accompaniment with a bass line of quarter notes and chords. The second system continues the melody and accompaniment, ending with a double bar line.

2. Vakarāi tālu skana,
Tālu tautas klausījāsi.
3. Teic man dziesmas, meža māte,
Tu dziesmiņas daudz zināji.
4. Tev pateica lakstīgala,
Krūmiņāi sēdēdama.

Mūzika 7. klasei

Temats: 7.1. Ritms, mūzika, kustības

Temata apguves laiks: 5 mācību stundas.

Pārbaudes darba veids: rakstisks.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Zināšanas	Atpazīst un nosaka ritma zīmējuma veidus. Atpazīst ritma piemēru atbilstību konkrētam 2/4, 3/4, 4/4 taktsmēram. Zina piecdaļīga ritma rondo formulu, uzraksta to ar burtu simboliem.	Nosaka un atzīmē četrus ritma zīmējuma veidus. Savieno četrus ritma piemērus ar katram piemēram atbilstošo taktsmēru. Zina, kā pierakstīt piecdaļīga ritma rondo formulu ar burtu simboliem.	I	1., 2., 6.
Prasmes	Atpazīst, kādas ritma vienības pietrūkst, kas atbilstu ritma grupējumam 2/4 taktsmērā.	Ievieto katrā taktī vienu trūkstošo ritma vērtību, kura atbilst konkrētajam (2/4) taktsmēram.	III	5.
	Nosaka taktsmēru un sadala piemēru taktīs atbilstoši noteiktajam taktsmēram.	Nosaka ritma piemēram taktsmēru, sadalot to taktīs atbilstoši izvēlētajam taktsmēram.	III	4.
	Atpazīst nošu ilgumus un to ietilpību vienā taktī 3/4 taktsmērā.	Sadala ritma piemēru taktīs 3/4 taktsmērā.	II	3.
	Sacer ritma rondo piemēru ar divām atšķirīgām ritma epizodēm, ietverot dažādas ritma vērtības.	Sacer divas ritma rondo epizodes ar atšķirīgām ritma vērtībām.	IV	7.
Kompleksas situācijas	Nosaka videomateriālā redzētā skaņdarba ritumu un izpildīšanas veidu, mūzikas instrumentus.	Nosaka videomateriālā redzētā skaņdarba ritumu un izpildīšanas veidu, mūzikas instrumentus.	II	8.
	Salīdzina vairākus skaņdarbus.	Salīdzina vairākus skaņdarbus.	III	

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	Uzraksta katram ritma motīvam atbilstošo ritma zīmējuma veidu: 1) nevienmērīgs (1 p.), 2) punktēts (1 p.), 3) sinkopēts (1 p.), 4) vienmērīgs (1 p.).	4
2.	Atpazīst un savieno četrus ritma piemērus ar tiem atbilstošo taktismēru: 1. piemērs – 3/4 (1 p.), 2. piemērs – 4/4 (1 p.), 3. piemērs – 2/4 (1 p.), 4. piemērs – 3/4 (1 p.).	4
3.	Sadala ritma piemēru taktīs atbilstoši 3/4 taktismēram – kopā 4 taktis.	2
4.	1. Nosaka ritma piemēram taktismēru 3/4 (1 p.). 2. Sadala ritma piemēru taktīs atbilstoši noteiktajam taktismēram – kopā 8 taktis (2 p.).	3
5.	Papildina ritma piemērā taktīs ar iztrūkstošām ritma vienībām: 1. taktī – viena sešpadsmitdaļnota, var būt arī viena sešpadsmitdaļpauze (1 p.), 2. taktī – viena astotdaļnota, var būt arī viena astotdaļpauze (1 p.), 3. taktī – viena ceturtdaļnota, var būt arī viena ceturtdaļpauze (1 p.), 4. taktī – viena astotdaļnota, var būt arī viena astotdaļpauze (1 p.).	4
6.	Uzraksta piecdaļīga ritma rondo formulu ar burtu simboliem – ABACA.	1
7.	Sacer ritma rondo piemēru ar divām atšķirīgām ritma epizodēm, ietverot dažādas ritma vērtības atbilstoši 2/4 taktismēram. Par katru ar atšķirīgām ritma vērtībām sacerētu epizodi (2 p.).	4
8.	1. Nosaka abos video piemēros skaņdarba tempu, metru (kopā 4 p.): 1. piemērā – mērens temps (1 p.), divdaļmetrs (1 p.), 2. piemērā – mērens temps (1 p.), brīvais dalījums (1 p.). 2. Atpazīst katrā videomateriālā pēc skanējuma apgūtos mūzikas instrumentus (kopā 2 p.): 1. piemērā – dūdas, vijole, ģitāras, sitaminstrumenti (1 p.), 2. piemērā – nav instrumentu (1 p.). 3. Apraksta katrā video piemērā ritma izpildījuma veidus (kopā 4 p.): 1. piemērā – dzied solo un spēlē visi kopā (2 p.), 2. piemērā – skandē ritmu un pulsē metru ar plaukstām (2 p.). 4. Nosaka atšķirīgos elementus (kopā 4 p.): 1. piemērā – divdaļmetrs, dzied solo un visi kopā spēlē – vijole, dūdas, sitaminstrumenti, ģitāras (2 p.), 2. piemērā – brīvais dalījums, tikai skandē ritmu, metra pulsācija ar plaukstām (2 p.).	14
		36

Teātra māksla 6. klasei

Temats: Etīde. Kā skatuviskā darbībā, izspēlējot cilvēku attiecības, gūt jaunu pieredzi?

Temata apguves laiks: 10 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 20 minūtes (10 minūtes demonstrējumam, 10 minūtes mutvārdu daļai).

Pārbaudes darba veids: kombinēts – demonstrējums un mutiskā daļa.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Izpratne	Izprot, kas ir tēla griba, gribas darbība, tēlu gribu sadursme (dramaturģiskais konflikts).	Skaidro reālpsiholoģiskajā etīdē demonstrēto – tēla gribu, gribas darbību, tēlu gribu sadursmi (dramaturģisko konfliktu).	III	2.
Prasmes	Lieto ķermeņa plastiku atbilstoši atveidojamajam tēlam etīdē.	Veido ķermeņa plastiku (gaita, poza, žesti, mīmika) atbilstoši tēla raksturam.	II	1.
Veic praktisku procedūru	Grupas ietvaros sadarbojas etīdes sagatavošanā un demonstrējumā.	Sadarbojas un uzņemas atbildību par procesu, kopā veidojot etīdi atbilstoši tematikai.		1.
Kompleksas situācijas	Demonstrē grupas dalībnieku sadarbībā sacerētu un sagatavotu reālpsiholoģisku etīdi.	Specifisko teātra prasmju (ķermeņa plastika, sadarbība, partnerība) lietojums grupā sacerētas un sagatavotas reālpsiholoģiskas etīdes "Pārpratums skolā" demonstrējumā.	III	1.

Pārbaudes darbs

Reālpsiholoģiska etīde

1. uzdevums

Demonstrēt grupas dalībnieku sadarbībā sacerētu un sagatavotu reālpsiholoģisku etīdi "Pārpratums skolā", veidojot savam tēlam atbilstošu plastiku (gaita, poza, žesti, mīmika), darbībā demonstrējot sava tēla gribu un sadursmi ar cita tēlu gribu (dramaturģisko konfliktu). **Dalībnieku skaits grupā: 5–7 skolēni.**

2. uzdevums

Pēc etīdes demonstrējuma katram atbildēt uz skolotāja jautājumiem, skaidrojot:

- kā izdevās īstenot iecerēto un to, par ko grupā bijāt vienojušies;
- kāda bija tava tēla griba, vai tā mainījās notikuma gaitā;
- starp kuriem tēliem bija gribu sadursme (dramaturģiskais konflikts) un kā tā atrisinājās;
- kā strādājāt grupā, kā vienojāties, ko darīsiet;
- vai tēla atveidošanai izmantoji kādus novērojumus dzīvē;
- kā etīdē atveidoto situāciju (konfliktu) būtu iespējams atrisināt dzīvē?

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	Atbilstoši tēla raksturam veido ķermeņa plastiku (gaita, poza, žesti, mīmika): 1) savā darbībā lieto vienu ķermeņa plastikas elementu (1 p.), 2) lieto dažus ķermeņa plastikas elementus, lai raksturotu savu tēlu (2 p.), 3) mērķtiecīgi lieto dažādus (gaita, poza, žesti, mīmika) ķermeņa plastikas elementus, lai raksturotu savu tēlu (3 p.), 4) mērķtiecīgi lieto dažādus ķermeņa plastikas elementus, lai raksturotu savu tēlu, darbojas partnerībā, saspēlē, lai atbalstītu citu dalībnieku veiksmīgāku ķermeņa plastikas lietošanu (4 p.).	4
1.	Sadarbojas grupā un uzņemas atbildību par procesu, kopā veidojot etīdi atbilstoši tematikai: 1) piedalās grupas darbā (1 p.), 2) iesaistās grupas darbā, pieņem citu dalībnieku piedāvājumus kopīgai darbībai etīdes sagatavošanā un demonstrējumā (2 p.), 3) aktīvi iesaistās grupas darbā, pieņem citu dalībnieku piedāvājumus kopīgai un sava tēla darbībai etīdē tās sagatavošanas procesā un demonstrējumā (3 p.), 4) aktīvi iesaistās grupas darbā, pieņem citu dalībnieku piedāvājumus kopīgai un sava tēla darbībai etīdē tās sagatavošanas procesā un demonstrējumā, izsaka piedāvājumus citu tēlu darbībai un etīdes dramaturģiskā konflikta (gribu sadursmes) risinājumiem (4 p.).	4
1., 2.	Skaidro sava tēla gribu, gribas darbību un tēlu gribu sadursmi (dramaturģisko konfliktu) etīdes demonstrējumā: 1) nosauc sava tēla gribu etīdē (1 p.), 2) nosauc sava tēla gribu etīdē un tajā atainoto tēlu gribu sadursmi (dramaturģisko konfliktu) (2 p.), 3) nosauc sava tēla gribu etīdē, tajā atainoto tēlu gribu sadursmi (dramaturģisko konfliktu) un skaidro, kā tas atrisinās, kā mainās tēlu gribas pēc to sadursmes (3 p.), 4) nosauc sava tēla gribu etīdē, tajā atainoto tēlu gribu sadursmi (dramaturģisko konfliktu) un skaidro, kā tas atrisinās, kā mainās tēlu gribas pēc to sadursmes. Salīdzina etīdē atainoto ar līdzīgu reālu savstarpēju attiecību un situāciju iespējamību, konflikta risinājuma ceļiem (4 p.).	4

Kultūra un māksla I (teātra māksla) vidusskolai

1. temats. Kultūras izpratne un izpausmes sabiedrībā. Kultūras noteiktais dzīvesveids. Kultūras izpausmju, vērtību mainība laikā

Ieteicamais laiks temata apguvei: 42 mācību stundas.

Pārbaudes darba veids: pārbaudes darbs temata noslēgumā.

Pārbaudes darba izpildes laiks: teorētiskajai daļai – 80 minūtes (2 stundas), priekšnesumam, ieskaitot refleksiju – 80 minūtes (2 stundas).

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Zināšanas	Zina kultūrlaikmetu un tam atbilstošu jēdzienu/terminu.	Atpazīst kultūrlaikmetu un saista to ar atbilstošu jēdzienu/terminu.	I	1.
	Zina simbolu, zīmju, logo nozīmi.	Zina vai atrod simbolam, zīmei, logo atbilstošu informāciju.	I	2.1.
	Zina kultūras notikuma veidu un žanru.	Nosauc piedzīvotā kultūras notikuma veidu/žanru, nosaukumu u. c. prasītos datus.	I	3.1.
Izpratne	Skaidro jēdzienu/terminu atbilstoši tā nozīmei.	Skaidro izvēlēto jēdzienu/terminu atbilstoši tā nozīmei un pamato savu izvēlēto savietojumu.	II	1.
	Savieno simbolu, zīmi vai logo ar savu personīgo pieredzi.	Norāda savas personīgās kultūras pieredzes saistību ar izvēlēto simbolu, zīmi vai logo.	III	2.3.
	Izvērtē piedzīvotā kultūras notikuma iespaidu.	Izvērtē piedzīvotā kultūras notikuma iespaidu, atbildot uz dotajiem jautājumiem.	II	3.2.
Prasmes	Veido kontekstu simbolam, zīmei, logo.	Veido kontekstu simbolam, zīmei, logo atbilstoši tā idejai, saturam.	II	2.2.
	Pamato savu kultūras pieredzi.	Pamato savas kultūras pieredzes nozīmību.	III	2.4.
	Veido skatuvisku priekšnesumu savā izvēlētajā stilistikā.	Pielāgo izvēlētajai priekšnesuma stilistikai atbilstošu balsis tehniku un runas melodiju.	III	4.1.
		Pielāgo mutvārdu runai atbilstošu ķermeņa plastiku.	III	4.2.
		Izvēlas un izmanto priekšnesuma stilistikai atbilstošus izteiksmes līdzekļus – scenogrāfijas elementus, rekvizītus, tērpa detaļas vai skaņas efektus.	III	4.3.
Pamato izteiksmes līdzekļu lietojumu atbilstoši mērķim.	Pamato visu savu (ieskaitot mutvārdu runu un ķermeņa plastiku) izmantoto izteiksmes līdzekļu izvēli radošajā uzdevumā.	IV	4.4.	

Pārbaudes darbs

TEĀTRA MĀKSLAS ATTĪSTĪBA UN IZPAUSMES DAŽĀDOS KULTŪRLAIKMETOS

1. KULTŪRLAIKMETU RAKSTUROJUMS (12 p.)

Izmantojot piedāvātos jēdzienus, terminus (*piedāvājumā ir vairāk jēdzienu nekā nepieciešams ierakstīt tabulā*), aizpildi tabulu (*jēdzienus un terminus neizmanto atkārtoti, bet tikai vienu reizi!*)

Antīkais/mūsdienu/improvizācija/amfiteātris/katarse/komēdija/delartiskā komēdija/traģēdija/eksperimentālais teātris/pantomīma/koturnas/renesanse/Dionīsa svētki/mistērija/liturgiskā drāma/ceļojošie aktieri/baznīca/kultūrvaronis/absurds/viduslaiki.

Kultūr laikmets	Ar kultūr laikmetu saistīts jēdziens/termins	Jēdziena, termina skaidrojums	Savietojuma pamatojums

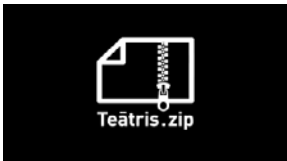

2. DAŽĀDU KULTŪRLAIKMETU SIMBOLI UN ZĪMES (10 p.)

Papildini vai skaidro doto simbolu/zīmju/logo/attēlu informāciju:

2.1. Papildini teikumu ar atbilstošu informāciju (2 p.).

Zīme/simbols/logo/attēls	Papildini iesākto vai skaidro attēlā redzamo
	Zīme, kas redzama kāda Latvijas teātra logotipā. Teātri ir dibinājis režisors un aktieris Eduards Smilģis. Teātra nosaukums ir ...
	... - nevalstisks profesionāls teātris, kurā satiekas gan pieredzējušie, gan arī jaunie režisori, dramaturgi, aktieri, horeogrāfi un citi skatuves mākslinieki, lai skatītājiem piedāvātu jaunu, laikmetīgu teātra pieredzi.
	... - gadskārtēja teātra balvu pasniegšanas ceremonija, ko rīko Latvijas Teātru darbinieku savienība (LTDS). Tā tika iedibināta 1993. gadā, pirmā apbalvošanas ceremonija tika rīkota 1994. gadā, godinot labākos sasniegumus 1993. gadā. Balvas tiek pasniegtas vairākās kategorijās.
	Sabiedrisko mediju balva ...

2.2. Nosauc attēlā redzamo un vienā teikumā to paskaidro kontekstā ar tam atbilstošu kultūrvēsturisko laikmetu (4 p.).

 <p>Attēls no uzdevumi.lv</p>	<p>Attēlā redzamas ...</p>
 <p>Attēls no litalii.lv</p>	<p>Attēlā redzami ...</p>
	<p>... ir ...</p>
	<p>... ir ...</p>

2.3. Izvēlies un ieraksti divus no iepriekšējo uzdevumu simboliem, zīmēm vai logo, kas saistās ar tavu personīgo kultūras pieredzi, mācību stundās uzdoto un apgūto vai citā veidā pieriedzēto, minot kultūras pieredzes veidu/žanru, nosaukumu, autoru un kad, kur, kādā veidā tas bijis (2 p.).

<p>Simbols/zīme/logo (vārdiski)</p>	<p>Kultūras pieredzes veids/žanrs, nosaukums/autors; kad, kur, kādā veidā tas bijis</p>

2.4. Izvēlies vienu no iepriekšējā uzdevumā ierakstītajiem tavas personīgās kultūras pieredzes veidiem un pamato iemeslu, kāpēc tas ir/nav svarīgi tavas kultūras pieredzes paplašināšanā un bagātināšanā (2 p.).

ATBILDE

3. MĀKSLAS DARBA VĒRTĒŠANA (16 p.)

Reflektē par savu pēdējo kultūras pieredzes dienasgrāmatā fiksēto faktu!

3.1. Ieraksti kultūras notikuma veidu/žanru, nosaukumu un citus prasītos datus (2 p.).

Kultūras pieredzes fakts: veids, nosaukums	
Notikuma dati: kas veidojis/kur noticis/kad noticis	

3.2. Izvērtē piedzīvotā kultūras notikuma iespaidu, atbildot uz jautājumiem (14 p.).

MĀKSLAS DARBA IESPAIDA IZVĒRTĒJUMS	
1. Kāda problēma darbā tiek aktualizēta? Formulē to!	
2. Nosauc divas vērtības, par kurām šis darbs liek domāt? Kāpēc?	
3. Mini vienu iemeslu, kāpēc baudītais mākslas darbs bija/ nebija pārsteigums!	
4. Kādas emocijas izjuti? Ar kādiem izteiksmes līdzekļiem šīs emocijas tika panāktas? Mini divus!	
5. Kas tevi mulšināja? Kāds jautājums radās, šo darbu uztverot (skatoties, klausoties, iesaistoties)?	
6. Kādas sakarības vari izveidot starp šī darba iespaidu uz sevi un citu mākslas darbu iespaidiem iepriekš? Pamato vienu sakarību!	
7. Kā mainījās domas par mākslas darba iespaidu pēc pārrunām un/vai iepazīšanās ar pieejamajiem informatīvajiem materiāliem interneta vai citos resursos? Pamato!	

4. RADOŠS DARBS. SKATUVISKS PRIEKŠNESUMS (14 p.)

Ar teātra mākslas izteiksmes līdzekļiem skatuviskā priekšnesumā demonstrē izvēlēto V. Šekspīra sonetu paša izvēlētajā stilistikā, lietojot mācību priekšmetā "Teātra māksla" apgūtās prasmes:

- 4.1. atbilstošu balsu tehniku un runas melodiju (3 p.);
- 4.2. mutvārdu runai atbilstošu neverbālo izteiksmi – ķermeņa valodu (stāja, žesti, poza mīmika) (3 p.);
- 4.3. priekšnesuma stilistikai atbilstošus teātra mākslas izteiksmes līdzekļus, piem., scenogrāfijas elementus, rekvizītus, tērpa detaļas vai skaņas efektus un mūziku (3 p.);
- 4.4. pamato savu interpretāciju izvēlētajā stilistikā saistībā ar personīgo māksliniecisko redzējumu, aktualizējot kultūras mantojumu šodien (3 p.).

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1. KULTŪRLAIKMETU RAKSTUROJUMS (12 punkti)		
1.	<p>1.1. Izvēlas kultūrļaiķmetu un tam atbilstošu jēdzienu/terminu (<i>par katru 1 p.</i>).</p> <p>1.2. Skaidro jēdzienu atbilstoši tā nozīmei (<i>par katru 1 p.</i>).</p> <p>1.3. Saturiski un jēdzieniski pamato savietojumu (<i>par katru 1 p.</i>).</p>	4 4 4
2. SIMBOLI UN ZĪMES (10 punkti)		
2.	<p>2.1. Zina Dailes teātra, Dirty Deal Teatro, "Spēlmaņu nakts" balvas, sabiedrisko mediju balvas "Kilograms kultūras" logo (1.–4. att.) (2 p.), – zina 3 no dotajiem (1 p.), – zina 2 no dotajiem (0 p.).</p> <p>2.2. Zina simbolu, zīmi, logo un veido tam atbilstošu kontekstu vienā teikumā (5.–8. attēlam) (<i>par katru 1 p.</i>), – tikai par nosaukšanu bez konteksta (0 p.).</p> <p>2.3. Norāda izvēlēto simbolu, zīmi vai logo savā personīgajā pieredzē (<i>par katru 1 p.</i>).</p> <p>2.4. Min un pamato iemeslu, kāpēc konkrētā pieredze ir/nav bijusi svarīga (2 p.), – minēts iemesls, bet nav pamatots (1 p.), – iemesls nav minēts (0 p.).</p>	2 4 2 2
3. MĀKSLAS DARBA IZVĒRTĒJUMS (16 punkti)		
3.	<p>3.1. Precīzi ieraksta kultūras notikuma veidu/žanru, nosaukumu u. c. prasītos datus (2 p.), – par vienu neprecizitāti (1 p.), – par divām un vairākām neprecizitātēm (0 p.).</p> <p>3.2. Atbildē ir</p> <p>3.2.1. precīzi formulēta un nolasāma problēma (2 p.),</p> <p>3.2.2. nosauktas un pamatotas divas vērtības (2 p.),</p> <p>3.2.3. minēts un pamatots iemesls (2 p.),</p> <p>3.2.4. minēti un pamatoti divi izteiksmes līdzekļi (2 p.),</p> <p>3.2.5. precīzi formulēts jautājums (2 p.),</p> <p>3.2.6. minēta un pamatota viena sakarība (2 p.),</p> <p>3.2.7. iekļauts pamatojums (2 p.), – par jebkuru daļēji pamatotu/nepilnīgu atbildi (1 p.), – ja nav atbildēts (0 p.).</p>	2 14
4. RADOŠS DARBS (14 punkti)		
4.	<p>4.1. Pielāgo izvēlētajai priekšnesuma stilistikai atbilstošu balsu tehniku un runas melodiju (3 p.), – ar balsi un runas melodiju tiek veidots priekšstats par izvēlēto stilistiku, bet tas nav pārliecinošs (2 p.), – runā daļēji nolasāma iecerētā stilistika (1 p.), – runa ir grūti uztverama, neuztverama vai bezpersoniska (0 p.).</p> <p>4.2. Papildina mutvārdu runu ar atbilstošu ķermeņa plastiku (3 p.), – atsevišķos momentos pazūd mutvārdu runas salāgotība ar ķermeņa valodu (2 p.), – mutvārdu runa un ķermeņa valoda nav saskaņota (1 p.), – ķermeņa plastika netiek lietota (0 p.).</p> <p>4.3. Ar stilistiski atbilstošiem un papildinošiem izteiksmes līdzekļiem – scenogrāfijas elementiem, rekvizītiem, tērpa detaļām vai mūzikas/skaņas efektiem – veido priekšnesuma kopveselumu (3 p.), – kāds no izvēlētajiem izteiksmes līdzekļiem neattaisno savu esamību, neiekļaujas kopveselumā (2 p.), – izteiksmes līdzekļi ir vairāk ilustratīvi/mākslinieciski pasīvi (1 p.), – netiek izmantots neviens papildu izteiksmes līdzeklis (0 p.).</p> <p>4.4. Pamato atbilstoši izvēlētajai priekšnesuma stilistikai izmantotos izteiksmes līdzekļus mutvārdu vai rakstiskā formā (3 p.), – par pilnīgu un argumentētu pamatojumu (3 p.), – par daļēji argumentētu pamatojumu (2 p.), – par nepilnīgu un nepārliecinošu pamatojumu (1 p.), – izteiksmes līdzekļi netiek pamatoti (0 p.).</p>	3 3 3 3
KOPĀ 50 punkti		

Vizuālā māksla 8. klasei

Temats: 8.4. Dažādu mākslas veidu sintēze. Kā attēlo vispārcilvēciskās vērtības mākslā?

Temata apguves laiks: 6 mācību stundas.

Pārbaudes darba saturs: kombinēts pārbaudes darbs.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	Uzd. nr.
Zināšanas	Zina, ka mākslas darbos tiek attēlotas vispārcilvēciskās vērtības (mūžība, dzīvība, nāve, mīlestība, miers, laime).	Atrod trīs mākslas darbu piemērus izvēlētajām vispārcilvēciskajām vērtībām (mūžība, dzīvība, nāve, mīlestība, miers, laime).	1.
Izpratne	Izprot, kā mākslas darbos var saskatīt vispārcilvēcisko vērtību (mūžība, dzīvība, nāve, mīlestība, miers, laime) attēlojumu.	Skaidro, kāpēc var saprast, ka katrā no trim darbu piemēriem tiek attēlota konkrēta vispārcilvēciska vērtība (mūžība, dzīvība, nāve, mīlestība, miers, laime).	1.
	Izprot, kā vizuālo mākslas darbu saturu var papildināt ar kādu citu mākslas veidu – mūziku, tekstu (dzeju, stāstu, aprakstu) un simbolu.	Skaidro savu papildinājumu no citiem mākslas veidiem vienam no saviem izvēlētajiem mākslas darbiem.	2.
	Lieto simbolus un vizuālos izteiksmes līdzekļus, skicējot par vienu izvēlēto vispārcilvēcisko vērtību (mūžība, dzīvība, nāve, mīlestība, miers, laime), skaidro savu izvēli.	Īsteno atšķirīgas idejas, vizuālās formas, simbolus izvēlētajās vispārcilvēciskās vērtības (mūžība, dzīvība, nāve, mīlestība, miers, laime) vizuālam atveidojumam.	3.
Prasme	Ģenerē idejas, skicējot par vienu izvēlēto vispārcilvēcisko vērtību (mūžība, dzīvība, nāve, mīlestība, miers, laime).	Uzzīmē 6 skices ar atšķirīgu ideju par vienu izvēlēto vispārcilvēcisko vērtību (mūžība, dzīvība, nāve, mīlestība, miers, laime).	3.
Kompleksas situācijas	Vispārcilvēciskas vērtības (mūžība, dzīvība, nāve, mīlestība, miers, laime) vizuālas identifikācijas ideju var īstenot, lietojot atbilstošus vizuālos izteiksmes līdzekļus, simbolus un papildinot ar kāda cita mākslas veida izpausmi (literatūra, mūzika).	Katrai skicei par izvēlēto vispārcilvēcisko vērtību (mūžība, dzīvība, nāve, mīlestība, miers, laime) piešķir atšķirīgu vizuālo formu (atšķirība var būt tehnikā, sižetā, formātā), iekļauj atbilstošu simbolu (-us) un piedāvā kāda cita mākslas veida papildinājumu, kas palīdz labākai vērtības identifikācijai.	3.
	Mākslinieciskas idejas ir jāpilnveido un jāizvērtē, tam nepieciešama kritiska domāšana.	Pilnveido izvēlēto skici, pievieno papildinājumus un pamato pievienoto papildinājumu nozīmi.	4.

Dažādu mākslas veidu sintēze

Kā attēlo vispārcilvēciskās vērtības mākslā?

1. Izpēti mākslas darbus, ko iesaka skolotājs, un izvēlies piemērus trijām no sešām dotajām, sev svarīgākajām vispārcilvēciskajām vērtībām (mūžība, dzīvība, nāve, mīlestība, miers, laime), kas tiek attēlotas (3 p.), un ieraksti savus sameklētos piemērus. Paskaidro izvēli (6 p.). Kopā 9 punkti.

Vispārcilvēciskā vērtība un tās piemērs mākslā	Paskaidro, kāpēc šis darbs atspoguļo minēto vērtību, argumentē, pieminot simboliskas norādes.

2. **Izvēlies vienu piemēru** no 1. uzdevuma, kas tev patīk vislabāk, rosina tavu iztēli un kuru tu gribētu papildināt ar kādu citu mākslas veidu – mūziku, tekstu (dzeju, stāstu, aprakstu) – tā, lai spilgtāk izceltu vispārcilvēcisko vērtību.

Ierosini vismaz trīs papildinājumus un mini konkrētus fragmentus (ar atsaucēm), kas būtu jāiekļauj darbā (3 p.).

Paskaidro, ko papildinājums dotu mākslas darbam (3 p.). *Kopā 6 punkti.*

3. Izdomā, kuru vispārcilvēcisko vērtību tu gribētu attēlot savā radošajā darbā. Zīmē par to sešas atšķirīgu ideju skices savam radošajam darbam (atšķirība var būt tehnikā, sižetā, formātā utt.) (12 p.) un iekļauj vai pieraksti/paskaidro izmantotos simbolus un vizuālos izteiksmes līdzekļus (6 p.), un ieteicamo kāda cita mākslas veida papildinājumu (6 p.), kas palīdzēs labākai vispārcilvēciskās vērtības identifikācijai. Kopā 30 punkti.

1.	2.
3.	4.
5.	6.

4. Izvēlies vienu skici. Pilnveido savu ideju, piemeklē literāru teksta fragmentu (no skolotāja piedāvātā) un piemeklē nelielu skaņdarba fragmentu.

Pārbaudi, vai viss kopā būs atbilstošs tavai idejai un vai varēs saprast, kāda vispārcilvēciskā vērtība tiks attēlota (par izvēlētajās idejas kvalitāti 3 p.; par katru papildinājumu 2 p.; par katru pamatojumu 2 p.). *Kopā 15 punkti.*

<p>Izvēlēta ideja (nr.). Pamatojums tehnikas, materiāla vai izteiksmes līdzekļu izvēlei. Var zīmēt krāsainu skici, pierakstot nelielu komentāru. Kā papildinājumu pievieno atbilstošu simbolu (-s) un paskaidro tā nozīmi.</p>	<p>Literārais fragments, atsauce. Pamatojums nepieciešamībai, ko tas dos saturam, kā tas tiks pievienots.</p>	<p>Mūzika, nosaukums, IT adrese. Pamatojums nepieciešamībai. Var piedāvāt citu mākslas veidu un pamatot izvēli.</p>

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	<p>Izvēlas mākslas darbu atbilstoši trim dažādām vispārcilvēciskām vērtībām – mūžība, dzīvība, nāve, mīlestība, miers, laime (1 p. par katru).</p> <p>Izveidots skaidrojums:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ar argumentētu pamatojumu (2 p.), • bez argumentēta pamatojuma (1 p.). 	9
2.	<p>Izveidots papildinājums:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nosaukti vismaz trīs papildinājumi un minēti konkrēti fragmenti ar atsaucēm (3 p.), • nosaukti divi vai viens papildinājums, bet nav minēti vai minēti neprecīzi fragmenti (2 p.), • ierosināts papildinājums bez konkretizācijas (1 p.). <p>Paskaidro, ko papildinājums dotu mākslas darbam:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ir paskaidrots, atsaucoties uz kādu faktu, piemēru (3 p.), • ir paskaidrots saprotami bez fakta atsaucēm (2 p.), • ir paskaidrots, bet grūti saprast, nav atsaucēm (1 p.). 	6
3.	<p>Uzzīmē skices (par katru skici (jābūt sešām), ja tajā saskatāma atšķirīga ideja – 1 p.).</p> <p>Demonstrē atšķirīgu vizuālo formu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • atšķirība piedāvāta tehnikā, sižetā, formātā (2 p. par katru skici), • atšķirība tikai tehnikā vai tikai sižetā (1 p.). <p>Iekļauts vērtībai atbilstošs simbols (1 p. katrā skicē).</p> <p>Piedāvā kāda cita mākslas veida papildinājumu, kas palīdz labākai vērtības identifikācijai, atbilst idejai un vērtībai (1 p. par katru piedāvājumu).</p>	30
4.	<p>Idejas kvalitāte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izvēlēta ideja ir skaidra, saprotama, realizējama (3 p.), • izvēlēta ideja daļēji saprotama vai daļēji atbilstoša vērtībai (2 p.), • izvēlēta ideja grūti saprotama, nerealizējama, pārāk sarežģīta (1 p.). <p>Piemeklēts atbilstošs papildinājums katrā sadaļā (ideja, literatūra, mūzika):</p> <ul style="list-style-type: none"> • papildinājumi ir atbilstoši idejai un vērtībai, minētas atsaucēm vai simbola skaidrojums (2 p.), • papildinājumi ir atbilstoši idejai, vērtībai, bet nav atsaucēm vai simbola skaidrojuma (1 p.). <p>Izveidots pamatojums katrai sadaļai (ideja, literatūra, mūzika):</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamatojums ir oriģināls, pārliecinošs un ir saprotams iemesls papildinājumam (2 p.), • pamatojums ir interesants, bet noskatīts no kāda parauga (1 p.). 	15
KOPĀ		60

Kultūras kursi vidusskolai

Temats: Kultūras pieredzes dienasgrāmata

Pārbaudes darba izpildes laiks: dienasgrāmatu raksta paralēli pārējam mācību procesam. Ieteicams to vērtēt vienu reizi semestrī.*

Pārbaudes darba veids: komplekss pārbaudes darbs.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Izpratne	Skaidro piedzīvotā kultūras notikuma un atbilstošā kultūrlaikmeta kontekstu.	Apraksta un skaidro piedzīvoto kultūras notikumu un atbilstošā kultūrlaikmeta kontekstu.	III	2., 3., 4.
Veic praktisku procedūru	Noformē darbu vienotā stilā, izmantojot vizuālos materiālus un atsauces.	Darbu veido vienotā noformējumā ar mērķtiecīgi ievietotiem vizuāliem materiāliem un korekti veidotām atsaucēm.		1., 2., 3., 4.
Prasmes	Atrod un fiksē pamatinformāciju par kultūras notikumu.	Fiksē kultūras notikuma pamatfaktus: autoru, veidu, žanru, nosaukumu u. c. prasītos datus.	I	1.
	Veido anotāciju kultūras notikumam.	Īsi izklāsta piedzīvotā kultūras notikuma sižetu/ideju/koncepciju.	II	2.
	Raksturo piedzīvoto kultūras notikumu.	Pauž un pamato personīgo viedokli, analizējot kultūras notikumā ieraudzītās idejas.	III	3.
	Lieto labu literāro valodu, izmantojot kultūras jomas un mākslas veida terminoloģiju.	Tekstveidē izmanto kultūras jomas/mākslas veida terminoloģiju bez pareizrakstības kļūdām.	II	1., 2., 3., 4.
Kompleksas situācijas	Reflektē par piedzīvotās kultūras pieredzes vērtību un nozīmi.	Veido patstāvīgu atzinumu, saistot to ar personisko izaugsmi un jaunradi.	IV	3., 4.

* Vērtējumu un ierakstu skaitu semestrī skolotājs var mainīt atbilstoši mācību procesa situācijai, piemēram, minimums: 1 ieraksts mēnesī, vērtējums: vienreiz semestrī.

Pārbaudes darbs

Veido kultūras pieredzes dienasgrāmatu, kurā fiksēsi pieredzētos kultūras notikumus, pētīsi sabiedrības, vienaudžu, ekspertu viedokli par tiem un reflektēsi par piedzīvotās kultūras pieredzes vērtību un nozīmi. Vari izmantot piedāvāto tabulu un veidot elektroniskus pierakstus vai iekārtot savu dienasgrāmatu un aizpildīt to rokrakstā!

1. DATI par kultūras notikumu (2 punkti)		
Datums	Vieta (noticis klātienē piedzīvots/ attālināti/tiešsaistē u. tml.)	Skolas/klases privāti organizēts
Kultūras/literatūras notikums, pasākuma (grāmata, teātra izrāde, literārs pasākums, filma, kultūras raidījums, izstāde, koncerts, festivāls utt.) – nosaukums		
Kultūras/literatūras notikuma dati: kas veidojis (autors, režisors, radošā grupa utt.)		
2. Kultūras/literatūras notikuma ANOTĀCIJA (īss apraksts) (2 punkti)		
3. Kultūras/literatūras notikuma RAKSTUROJUMS (4 punkti)		
Atsauksme/komentārs/vērtējums (pamatojums, kādu iespaidu atstāja, kādēļ patika/nepatika/atstāja vienaldzīgu)/ sabiedrības un kritiķu vērtējums.		
4. KOPSAVILKUMS: REFLEKSIJA par piedzīvoto (4 punkti)		

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	Fiksē kultūras notikuma pamatdatus: autors, veids, žanrs, nosaukums u. c. (2 p.). Fiksē dažus no kultūras notikuma pamatfaktiem (1 p.).	2
2.	Veido anotāciju piedzīvotajam kultūras notikumam Īsi izklāsta piedzīvotā kultūras notikuma sižetu/ideju/koncepciju u. tml. (2 p.). Anotācija sniedz daļēju priekšstatu par kultūras notikumu (1 p.).	2
3.	Raksturo piedzīvoto kultūras notikumu Raksturo un skaidro kultūras notikumā atpazītās vērtības, idejas, simbolus, zīmes, pauž un pamato personisko viedokli, kas salīdzināts ar sabiedrības vai kritiķu viedokli (4 p.). Apraksta vērtības un simbolus, kurus reprezentē kultūras notikums, pauž personisko viedokli; izmanto sabiedrības vai kritiķu viedokli (3 p.). Atpazīst un apraksta vismaz vienu kultūras vērtību, ideju, simbolu vai zīmi, kas ietverta kultūras notikumā; pauž personisko viedokli bez pamatojuma (2 p.). Pauž personisko viedokli bez būtiskas iedziļināšanās par kultūras notikumā ietvertajām vērtībām, idejām, simboliem un zīmēm (1 p.).	4
4.	Kopsavilkums: refleksija par piedzīvoto Reflektē par piedzīvotās kultūras pieredzes vērtību un nozīmi, paužot patstāvīgas/originālas domas, saistot to ar individuālo prasmju un personisko pilnveidi vai izmantojot to kā iedvesmas avotu savai jaunradei (4 p.). Reflektē par piedzīvotās kultūras pieredzes vērtību un nozīmi, paužot patstāvīgas domas, saistot to ar individuālo prasmju un personisko pilnveidi vai izmantojot to kā iedvesmas avotu savai jaunradei (3 p.). Reflektē par piedzīvotās kultūras pieredzi, paužot patstāvīgas domas, saistot to ar individuālo prasmju un personisko pilnveidi (2 p.). Reflektē par piedzīvotās kultūras pieredzi, nesaistot to ar individuālo prasmju un personisko pilnveidi (1 p.).	4
1., 2., 3., 4.	Valodas un kultūras jomas un mākslas veida terminoloģijas lietojums Lieto labu literāro valodu bez pareizrakstības kļūdām. Pārdomāti izmanto kultūras jomas un mākslas veida terminoloģiju (2 p.). Pareizrakstības un stila kļūdas traucē uztvert domu. Valoda vienkāršota. Nav izmantota jomas terminoloģija (1 p.).	2
1., 2., 3., 4.	Darba noformējums Noformējums ir labi uztverams (burtu dizains un izmērs, fona krāsas u. c.). Mērķtiecīgi un pārdomāti tiek izmantoti vizuālie materiāli (piemēram, foto, selfijs, skice, reklāmas materiāls, ieejas biļete u. tml.). Korekti lietotas atsauces (2 p.). Noformējums nav vienotā stilā, nekorektas atsauces (1 p.).	2
KOPĀ		16

Dabaszinības 4. klasei

Temats: 4.2. Kā darbojas spēki?

Ieteicamais laiks temata apguvei: 18 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 80 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

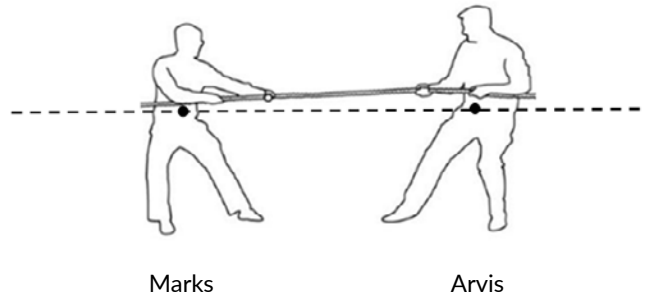
SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Zināšanas	Zina, ka, jo lielāks spēks darbojas uz ķermeni, jo vairāk ķermenis maina savu ātrumu.	Attēlo spēku darbības virzienu un lielumu ar bultiņām.	I	1.
	Zina, ka ir spēki, kas veicina vai kavē ķermeņa kustību, ka ir spēki, kas darbojas tiešā kontaktā vai no attāluma.	Nosauc spēkus, kas ietekmē kustību.	I	2.2.
	Zina, ka vienkāršie mehānismi ir svira, trīsis, slīpā plakne.	Nosauc piemērus, kur var izmantot trīsi.	I	4.2.
	Zina, kā eksperimentā iegūt ticamus rezultātus.	Iesaka veikt vairākus atkātojumus.	I	5.2.
Izpratne	Zina, ka ir spēki, kas veicina vai kavē ķermeņa kustību, ka ir spēki, kas darbojas tiešā kontaktā vai no attāluma.	Skaidro ķermeņa līdzsvara nosacījumus.	II	2.1.
Veic praktisku procedūru	Izvēlas piederumus, lai izveidotu kritērijiem atbilstošu konstrukciju.	Izveido stabilu un izturīgu objektu – slīpo plakni.	nav	6.
Prasmes	Atpazīst un nosauc vienkāršo mehānismu modeļus ikdienā izmantojamās ierīcēs.	Pareizi atpazīst un nosauc dažādus vienkāršos mehānismus konkrētās sadzīves ierīcēs.	II	3.
	Ar piemēriem skaidro vienkāršos mehānismus (slīpā plakne, svira un trīsis), to izmantošanas iespējas un priekšrocības.	Uzzīmē trīsi, ar bultiņām norādot virzienu, kādā velk auklu, lai ķermeni celtu augšup.	II	4.1.
Kompleksas situācijas	Nosaka pētījuma lielumus eksperimentā ar dažāda slīpuma plaknēm.	Norāda, kādus lielumus var salīdzināt eksperimentā atkarībā no plaknes slīpuma.	III	5.1.
	Nosauc nepieciešamas mērierīces, lai veiktu konkrētu eksperimentu.	Nosauc visas eksperimentā nepieciešamās mērierīces – hronometru, lineālu.	III	5.3.
	Veic eksperimentu pēc dotas darba gaitas, reģistrē datus un izdara secinājumu.	Praktiski pārbaudot norāda uz sakarību starp gumijas garumu un smaguma spēku, kas iedarbojas uz atsvaru, un skaidro, kā ar slīpo plakni var samazināt smaguma spēka ietekmi, ceļot smagumu.	nav	6.

Pārbaudes darbs

Kā darbojas spēki?

1. uzdevums (3 punkti)

Attēlā redzami divi zēni – Marks un Arvis, kuri velk virvi.

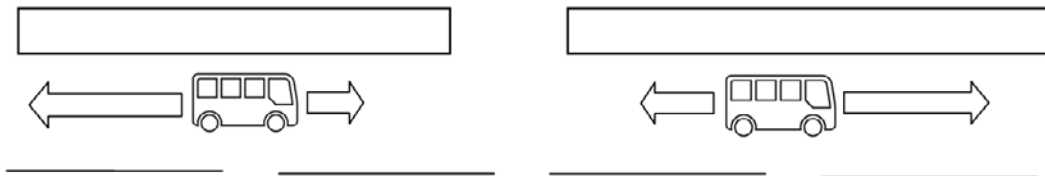

Attēlā no iezīmētā punkta norādi ar bultiņām katra zēna **spēka virzienu!**
Katrā virzienā attēlo **spēka lielumu**, ja zināms, ka Marks uzvarēs virves vilkšanā!

2. uzdevums (6 punkti)

2.1. Aplūko attēlus! Apdomā, kurš no šiem autobusiem **sāk braukt ātrāk**, bet kurš **piebremzē**?
Pieraksti virs katra autobusa attēla – “sāk braukt ātrāk” vai “piebremzē”!

2.2. Pieraksti zem bultām, kādi spēki iedarbojas uz autobusu un ir attēloti ar dažāda izmēra bultām!

3. uzdevums (3 punkti)

Atpazīsti attēlos un nosauc vienkāršo mehānismu modeļus ikdienā izmantojamās ierīcēs!

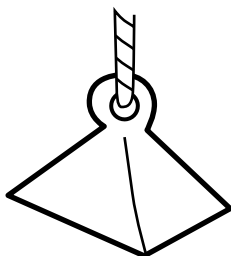

4. uzdevums (4 punkti)

4.1. Papildini attēlu, uzzīmējot trīsi! Ar bultiņu norādi virzienu, kādā velk auklu, lai ķermeni celtu augšup!

4.2. Uzraksti divus piemērus, kur var izmantot trīsi!

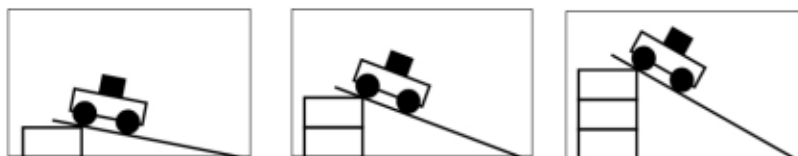
1. piemērs:

2. piemērs:

5. uzdevums (5 punkti)

Ralfs veica eksperimentu, laižot ratiņus pa slīpu virsmu. Attēlos redzama eksperimenta norise.

Izpēti attēlus un izpildi uzdevumus!

5.1. Uzraksti, ko un kāpēc Ralfs varēja salīdzināt, laižot vienādus ratiņus pa lēzenu, vidēji stāvu un stāvu virsmu!

5.2. Uzraksti, kas Ralfam ir jādara, lai eksperimenta rezultāti būtu ticami!

5.3. Uzraksti, kādas mērierīces nepieciešamas, lai veiktu šo eksperimentu!

Praktiskais uzdevums

6. uzdevums (6 punkti)

Veic eksperimentu pēc dotas darba gaitas, reģistrē datus un izdari secinājumu!

Noskaidro, vai slīpā plakne ļauj samazināt spēku, kas nepieciešams smaguma pacelšanai!

Darba piederumi: atsvars, gumija, lineāls, slīpā plakne.

Darba gaita

1. Izveido slīpo plakni no grāmatām, penāļa un citiem objektiem, kurus vari atrast klasē!
Parādi to skolotājam!
2. Piesien gumiju pie atsvara!
3. Turot aiz gumijas gala, pacel atsvaru!
4. Izmēri izstieptās gumijas garumu! Reģistrē gumijas garumu tabulā!
5. Turot aiz gumijas gala, vienmērīgi velc atsvaru augšup pa slīpo plakni! Apstādini vilkšanu, nostiprini nostieptu gumiju, bet atstāj gumiju uz slīpās plaknes.
6. Izmēri uz slīpās plaknes izstieptās gumijas garumu! Reģistrē gumijas garumu tabulā!
7. Atkārto eksperimenta 3.–6. soli vēl divas reizes!
8. Secini, kurā gadījumā uz gumiju iedarbojas lielāks spēks!

Mērījumu rezultāti

	Gumijas garums (neizmantojot slīpo plakni), cm	Gumijas garums (izmantojot slīpo plakni), cm
1. eksperiments		
2. eksperiments		
3. eksperiments		

Secinājums (Pamato to ar iegūtajiem datiem!)

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	Norāda pareizo spēka virzienu katram zēnam.	2
	Attēlo spēku lielumu ar bultiņu lielumu.	1
2.	Nosaka kustības ātruma izmaiņu, izmantojot zīmējumā doto spēku attēlojumu.	2
	Atpazīst un nosauc vilcējspēku spēku shematiskā zīmējumā.	2
	Atpazīst un nosauc berzes spēku shematiskā zīmējumā.	2
3.	Atpazīst un nosauc sviru vienkāršajā mehānismā.	1
	Atpazīst un nosauc slīpo plakni vienkāršajā mehānismā.	1
	Atpazīst un nosauc trīsi vienkāršajā mehānismā.	1
4.	Attēlo mehānismu.	1
	Norāda ar bultu auklas vilkšanas virzienu.	1
	Nosauc divus vienkāršā mehānisma izmantošanas piemērus.	2
5.	Norāda, ka var salīdzināt ātrumu atkarībā no plaknes slīpuma (2 p.). Tikai norāda, ka var salīdzināt ātrumu (1 p.).	2
	Iesaka veikt vairākus atkārtojumus.	1
	Nosauc visas eksperimenta veikšanai nepieciešamas ierīces – hronometru, lineālu (2 p.). Nosauc tikai hronometru vai tikai lineālu (1 p.).	2
6.	Slīpā plakne ir kvalitatīvi pagatavota un stabila (2 p.). Slīpā plakne pagatavota, bet nav stabila eksperimenta veikšanai (1 p.).	2
	Mēra un pieraksta gumijas garumu, paceļot atsvaru un velkot atsvaru pa slīpo plakni.	2
	Veic secinājumu, kas pamatots ar eksperimentā iegūtiem datiem, norāda uz sakarību starp gumijas garumu un smaguma spēku, kas iedarbojas uz atsvaru, un skaidro, kā ar slīpo plakni var samazināt smaguma spēka ietekmi, ceļot smagumu (2 p.). Veic secinājumu, kas ir daļēji pamatots vai nav norādīta sakarība starp gumijas garumu un smaguma spēku (1 p.).	2
KOPĀ		26

Ģeogrāfija 7. klasei

Temats: 7.3. Kā Zemes iekšējie un ārējie procesi maina Zemes reljefu?

Ieteicamais laiks temata apguvei: 16 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Zināšanas	Zina, ka pasaulē ir liela reljefa formu dažādība (līdzenumi, kalni, dziļvagas, vidusokeāniskās grēdas), kuru veidošanās un mainība saistīta ar Zemes iekšējo un ārējo procesu nepārtraukto mijiedarbību.	Zina, kādi ģeoloģiskie procesi norisinās atšķirīgās litosfēras plātņu robežvietās.	I	1.3.
	Zina, ka Zemes dziļēs un uz tās virsmas notiek nepārtrauktas minerālu un iežu pārmaiņas, ko rada Zemes iekšējo un ārējo procesu darbība.	Zina Zemes ģeosfēru uzbūvi.	I	1.4., 1.1.
	Zina galvenās Zemes uzbūves sfēras.	Pēc apraksta nosauc pareizo ģeosfēru.	I	1.2.
	Zina, ka, litosfēras plātnēm pārvietojoties, rodas trīs robežu veidi: kur plātnes atbīdās, uzbīdās vai slīd viena gar otru.	Nosaka atbilstošo litosfēras plātņu robežveidu, izmantojot shematisku attēlu.	I	3.1.
Izpratne	Izprot, ka procesi Zemes dziļēs ietekmē litosfēras plātņu pārvietošanos un izraisa seismiskos procesus – zemestrīces un vulkānu izvirdumus.	Nosauc ģeoloģiskas parādības, kas rodas litosfēras plātnēm attālinoties.	II	3.2.
	Nosaka zemestrīču un vulkānisma riskus dažādās teritorijās, izmantojot kartes.	Skaidro noteiktas teritorijas seismiskā riska iespējamību.	III	4.2.
Prasmes	Izmanto daudzveidīgus informācijas avotus, lai iegūtu informāciju par ģeoloģiskām parādībām litosfēras plātņu robežvietās.	Nosauc ģeoloģiskās parādības litosfēras plātņu robežvietā, izmantojot shematisku attēlu.	II	3.3.
	Nosaka zemestrīču un vulkānisma riskus dažādās teritorijās, izmantojot kartes.	Raksturo noteiktas teritorijas seismiskā riska ģeogrāfisko izvietojumu.	III	4.1.
	Iegūst informāciju par litosfēras plātņu kustību, izmantojot tematiskās kartes.	Iegūst informāciju par litosfēras plātnēm un to kustību.	II	2.
	Spriež par zemestrīču un vulkānu darbības sekām cilvēka dzīvē un darbībā, izmantojot piemērus.	Apraksta ieguvumus un trūkumus, dzīvojot litosfēras plātņu robežzonā.	III	3.5.
Kompleksas situācijas	Spriež par Zemes iekšējo un ārējo spēku ietekmi uz Zemes virsmas izmaiņām sauszemē un okeānā, aprakstot konkrētus piemērus.	Raksturo Āfrikas ģeoloģisko uzbūvi pēc vairākiem kritērijiem, izmantojot ģeogrāfijas atlanta kartes.	III	5.
		Skaidro litosfēras plātņu pārvietošanās cēloņus.	III	3.4.

Nobeiguma pārbaudes darbs

Kā zemes iekšējie un ārējie procesi maina zemes reljefu?

1. uzdevums (4 punkti)

Izvēlies patiesos apgalvojumus!

- 1.1. Kuram Zemes garozas tipam nav granīta slāņa?
 - A litosfērai;
 - B kontinentālajam;
 - C mantijai;
 - D okeāniskajam.

- 1.2. Ko veido augšējā mantija kopā ar Zemes garozu līdz ~100 km dziļumam?
 - A ģeosfēru;
 - B litosfēru;
 - C astenosfēru;
 - D biosfēru.

- 1.3. Kā sauc senākās un stabilākās kontinentālās Zemes garozas daļas?
 - A kontinenti;
 - B reljefs;
 - C platformas;
 - D mantija.

- 1.4. Kā sauc karstu un cietu zemeslodes slāni, kas sastāv no dzelzs un niķeļa?
 - A augšējā mantija;
 - B apakšējā mantija;
 - C ārējais kodols;
 - D iekšējais kodols.

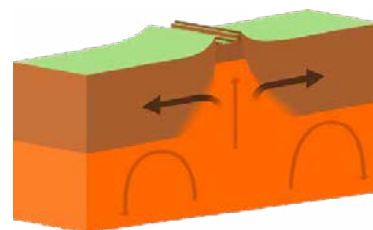
2. uzdevums (3 punkti)

Nosaki, kuras divas plātnes attālinās, satuvinās, slīd viena gar otru, un ieraksti tabulā! Izmanto ģeogrāfijas atlantu!

Plātņu kustība	1. plātne	2. plātne
Litosfēras plātnes attālinās.		
Litosfēras plātnes satuvinās.		
Litosfēras plātnes slīd viena gar otru.		

3. uzdevums (8 punkti)

Aplūko attēlu un atbildi un jautājumiem!

3.1. Kurš litosfēras plātņu robežu veids parādīts attēlā? (1 punkts)

3.2. Nosauc 2 ģeoloģiskas parādības, kas rodas attēlā redzamajā plātņu robežā! (2 punkti)

3.3. Nosauc vienu reljefa formu, kas veidojas attēlā redzamo plātņu kustības rezultātā! (1 punkts)

3.4. Skaidro, kur un kāpēc notiek litosfēras plātņu pārvietošanās attēlā norādītajos virzienos! (2 punkti)

3.5. Apraksti vienu ieguvumu un vienu trūkumu, kas rodas cilvēkiem, kuri dzīvo attēlā redzamajā litosfēras plātņu robežzonā! (2 punkti)

Ieguvums _____

Trūkums _____

4. uzdevums (6 punkti)

Izpildi uzdevumus par seismiski aktīvo zonu ģeogrāfisko izvietojumu!

4.1. Raksturo Eiropas seismiski aktīvo zonu izvietojumu, minot vismaz vienu valsti vai teritoriju, kura atrodas seismiski aktīvā zonā, un vienu valsti vai teritoriju, kura neatrodas seismiski aktīvā zonā! (4 punkti)

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	1.1. Izvēlas patieso apgalvojumu par Zemes garozas tipu (1 p.). 1.2. Izvēlas patieso apgalvojumu par ģeosfēru (1 p.). 1.3. Izvēlas patieso apgalvojumu par litosfēras plātņu robežvietai raksturīgajiem procesiem (1 p.). 1.4. Izvēlas patieso apgalvojumu par Zemes ģeosfēras uzbūves sastāvu (1 p.).	4
2.	Atrod tektoniskajā kartē litosfēras plātņu robežvietas un nosauc piemērus atbilstošajām litosfēras plātņu robežām. Par piemēru, kad litosfēras plātnes attālinās (1 p.), par piemēru, kad litosfēras plātnes satuvinās (1 p.), par piemēru, kad litosfēras plātnes slīd viena gar otru (1 p.).	3
3.	3.1. Nosauc attēlā parādīto litosfēras plātņu robežveidu (1 p.). 3.2. Nosauc divas ģeoloģiskas parādības, kuras norisinās dotajā litosfēras plātņu robežvietā, par katru parādību (1 p.), kopā (2 p.). 3.3. Nosauc vienu reljefa formu, kas veidojas dotajā litosfēras plātņu robežvietā (1 p.). 3.4. Izmantojot savas zināšanas, skaidro litosfēras plātņu pārvietošanās cēloņus (1 p.) un atbīdīšanās robežas veidošanos (1 p.), kopā (2 p.). <i>Atbildes piemērs: litosfēras plātnes pārvietošanas konvekcijas procesa rezultātā (1 p.). Atbīdīšanās robeža veidojas okeānā, kur izplūst karsta iežu masa un notiek jaunas zemes garozas veidošanās (1 p.).</i> 3.5. Uzraksta vienu ieguvumu un vienu trūkumu, kas rodas, cilvēkiem dzīvojot litosfēras plātņu robežvietā. Par ieguvumu (1 p.) un par trūkumu (1 p.), kopā (2 p.).	8
4.	4.1. Izveidots raksturojums par Eiropas seismiski aktīvajām zonām (4 p.): – minēta teritorija vai valsts (piemēram, Eiropas ziemeļu daļa), kas nav seismiski aktīva (1 p.), jo atrodas uz platformas (pamatojums) (1 p.); – minēta teritorija vai valsts (piemēram, Itālija), kas atrodas seismiski aktīvajā zonā (1 p.), jo atrodas tuvu litosfēras plātņu robežvietai (pamatojums) (1 p.). 4.2. Izveidots skaidrojums ar apgalvojumu un pamatojumu/piemēru, kāpēc Latvijā tiek veikti zemestrīču novērojumi (2 p.). – Izveidots nepilnīgs skaidrojums, kuram nav atbilstoša piemēra vai pamatojuma (1 p.). – Izveidots nepilnīgs skaidrojums, kuram trūkst skaidrojumam nepieciešamās daļas (apgalvojums, pamatojums, piemērs) vai arī tās nonāk pretrunā (0 p.).	6
5.	Izveidots raksturojums par Āfrikas ģeoloģisko uzbūvi: – minētas litosfēras plātnes vai tas, ka Āfrika atrodas uz to robežām (1 p.); – minēts, ka lielākā daļa Āfrikas atrodas uz platformas (1 p.); – minētas konkrētas seismiskās zonas Āfrikā (1 p.); – minētas augstākās reljefa formas (1 p.) un to veidošanās cēloņi (1 p.).	5
KOPĀ		26

Bioloģija 7. klasei

Temats: 7.1. Kas ir organisma pamatvienība, un kā to pēta?

Ieteicamais laiks temata apguvei: 18 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 80 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Zināšanas	Zina, kas ir šūna.	Uzraksta šūnas definīciju, izmantojot dotos jēdzienus.	I	1.1.
	Zina šūnas sastāvdaļu nosaukumus.	Nosauc dzīvnieku šūnas sastāvdaļas.	I	1.2.
	Zina šūnas sastāvdaļu funkcijas.	Uzraksta šūnas kodola funkciju.	I	1.3.
Izpratne	Klasificē organismu pēc šūnu uzbūves.	Saskata attēlā un uzraksta divas pazīmes dzīvnieku šūnas raksturošanai un organisma klasificēšanai.	II	1.4.
	Sistematizē organismus valstīs pēc līdzīgām pazīmēm.	Salīdzina attēloto organismu ar augu valsts šūnu pēc divām kopīgām pazīmēm.	II	2.2.
	Saskata apstākļus, kuriem pielāgojas dzīvais organisms.	Norāda apstākļus, kuros dzīvo konkrēts organisms.	III	4.1.
	Pamato organismu uzbūves pielāgojumu saistību ar veicamajām funkcijām.	Pamato vienšūnas organisma sastāvdaļu uzbūvi, lai nodrošinātu pielāgojumu konkrētiem apstākļiem.	IV	4.2.
Veic praktisku procedūru	Pagatavo mikropreparātu, lai mikroskopā ar atbilstošu palielinājumu novērotu pētāmā objekta uzbūvi.	Pagatavoto mikropreparātu novēro mikroskopā un izveido bioloģisko zīmējumu.	nav	5.1.
Prasmes	Veido modeļus, lai skaidrotu organismu uzbūvi.	Modelē organisma uzbūves attēlu atbilstoši veicamajām funkcijām pēc dotās teksta informācijas.	II	2.1.
	Izvērtē modeļus, lai skaidrotu šūnas uzbūvi.	Nosauc augu šūnas sastāvdaļas, kas attēlotas augu šūnas modelī.	II	3.1.
	Pilnveido modeļus, lai skaidrotu šūnas uzbūvi.	Saskata augu šūnas modeļa nepilnības un piedāvā augu šūnas modeļa uzlabojumu.	II	3.2.
Kompleksas situācijas	Skaidro novēroto šūnu uzbūves saistību ar veicamajām funkcijām, izmantojot mikropreparāta attēlu.	Skaidro šūnas piederību augu vai dzīvnieku valstij, izmantojot dotus mikropreparāta attēlus.	III	5.3.

Pārbaudes darbs

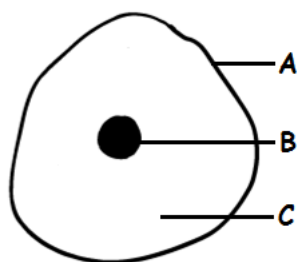
Kas ir organisma pamatvienība, un kā to pēta?

1. uzdevums (7 punkti)

1.1. Uzraksti, kas ir šūna, izmantojot jēdzienus:

dzīvais organisms, uzbūve, vismazākais, patstāvīgs, pamatvienība, dzīvības pazīmes.

1.2. Attēlā redzama dzīvnieku šūna. Pieraksti, kā sauc ar burtiem atzīmētās šūnas sastāvdaļas!

A - _____

B - _____

C - _____

1.3. Uzraksti sastāvdaļas **B** galvenās funkcijas!

1.4. Uzraksti divas pazīmes, pēc kurām var apgalvot, ka tā ir dzīvnieku šūna!

2. uzdevums (5 punkti)

2.1. Izlasi aprakstu par zaļās eīglēnas uzbūves pielāgojumiem veicamajām funkcijām un **uzzīmē** šī vienšūnas organisma shematisku modeli!

Zaļā eīglēna ir vienšūnas organisms, kura darbību kontrolē kodols. Tai ir vārpstveida ķermenis, kurš pakaļgalā ir smails un priekšgalā noapaļots. Eīglēnu klāj plāns, blīvs un elastīgs apvalks. Eīglēnas priekšgalā atrodas vica, kuru veido divi saplūstoši zari. Blakus vicai šūnā atrodas sarkans, gaismasjutīgs acs laukums, kas palīdz meklēt gaismas avotus. Zaļajai eīglēnai ir šūnas sastāvdaļas, kurās veidojas hlorofils un notiek fotosintēze.

2.2. **Nosauc** šūnas divas sastāvdaļas, kuras veic līdzīgas funkcijas **augu valsts** organismos!

3. uzdevums (3 punkti)

Apskati auga šūnas modeli, ko veidoja skolēni bioloģijas stundā!

3.1. Uzraksti, par kurām auga šūnas sastāvdaļām modelis satur informāciju!

3.2. Izvērtē, vai šūnas modelis precīzi attēlo auga šūnas uzbūvi!
Piedāvā modeļa uzlabojumus!

4. uzdevums (2 punkti)

Viens no zilaļģu pārstāvjiem gleokapsa ir viensūnas organisms, kas parasti dzīvo uz slapjiem krastu akmeņiem. Zinātnieki atklāja, ka gleokapsa spēj izdzīvot kosmosā pusotru gadu. Iežu paraugi ar šo organismu bija novietoti ārpus Starptautiskās kosmosa stacijas, un šie organismi spēja izturēt kosmosa īpašos apstākļus.

4.1. Uzraksti, kādiem **apstākļiem** kosmosā ir pielāgojumi šim viensūnas organismam!

4.2. Pamato šī viensūnas organisma pielāgojumu kādam no kosmosa apstākļiem!

Eksperimentālā daļa

5. uzdevums (8 punkti)

Izpētī sarkanā sīpola šūnas un izveido šūnas bioloģisko zīmējumu!

5.1. Ievērojot drošības noteikumus, pagatavo sarkanā sīpola virsmiziņas mikropreparātu!

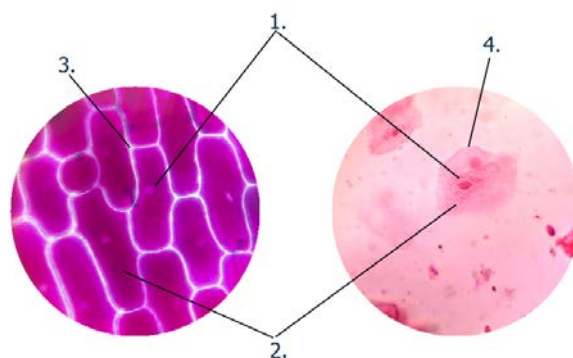
Atrādi skolotājam savu pagatavoto mikropreparātu!

5.2. Pagatavoto mikropreparātu apskati mikroskopā un izveido bioloģisko zīmējumu, norādot pētāmā objekta nosaukumu, mikroskopa palielinājumu un šūnas sastāvdaļu nosaukumus!

5.3. Skolēns mikroskopā 400 reizu palielinājumā aplūkoja un nofotografēja cilvēka mutes gļotādas krāsotas šūnas un sarkanā sīpola epidermas šūnas. Fotoattēlos sanumurēja šūnu sastāvdaļas, bet tās nepierakstīja.

Pieraksti un pamato, kurš ir cilvēka mutes gļotādas šūnu, kurš sīpola epidermas šūnu fotoattēls, veicot to salīdzinājumu. Skaidrojumā izmanto šūnu sastāvdaļu nosaukumus (lieto arī zīmējumā doto numerāciju).

Dažādu valstu organismu šūnu salīdzinājums

A _____

B _____

_____ valsts

_____ valsts

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.1.	Uzraksta šūnas definīciju, izmantojot dotos jēdzienus.	1
1.2.	Nosauc dzīvnieku šūnas sastāvdaļas.	3
1.3.	Uzraksta šūnas kodola funkciju.	1
1.4.	Saskata un uzraksta divas pazīmes šūnas raksturošanai.	2
2.1.	Ja shematiskajā modelī pareizi attēlo un pareizi izvieto visas tekstā pieminētās sastāvdaļas (3 p.). Ja shematiskajā modelī pareizi attēlo, bet kļūdaini izvieto visas tekstā pieminētās sastāvdaļas (2 p.). Ja shematiskajā modelī neattēlo kādu no tekstā pieminētām sastāvdaļām (1 p.).	3
2.2.	Nosauc divas sastāvdaļas, kas veic līdzīgas funkcijas augu šūnās.	2
3.1.	Nosauc augu šūnas sastāvdaļas, kas attēlotas augu šūnas modelī.	1
3.2.	Saskata un uzraksta augu šūnas modeļa nepilnības un piedāvā augu šūnas modeļa uzlabojumu.	2
4.1.	Uzraksta vismaz vienu apstākli, kuram ir nepieciešami pielāgojumi kosmosā.	1
4.2.	Pamato vienšūnas organisma uzbūves īpatnības, lai nodrošinātu pielāgošanos konkrētam apstāklim.	1
5.1.	Zīmējumam ir nosaukums, zīmējums veikts ar zīmuli, pareizi skaidrojošie pieraksti visām sastāvdaļām. Zīmējums saprotams, ievērotas šūnas sastāvdaļu proporcijas un forma, šūnas garums zīmējumā ir vismaz 3 cm (3 p.). Zīmējumam ir nosaukums, zīmējums veikts ar zīmuli, skaidrojošie pieraksti ir visām sastāvdaļām, bet ir kāda neprecizitāte vai skaidrojums daļējs. Zīmējums saprotams, ievērotas šūnas sastāvdaļu proporcijas un forma, šūnas garums zīmējumā ir vismaz 3 cm (2 p.). Zīmējumam ir nosaukums, zīmējums veikts ar zīmuli, skaidrojošie pieraksti daļēji, trūks norāde kādai no šūnas sastāvdaļām, ir kāda neprecizitāte vai skaidrojums daļējs. Zīmējums saprotams, bet nav ievērotas šūnas sastāvdaļu proporcijas, neprecīzi attēlotas šūnas sastāvdaļas, nav ievērots zīmējuma izmērs – šūnas zīmējums ļoti mazs vai liels (1 p.).	3
5.2.	Mikropreparāts pagatavots precīzi un rūpīgi (3 p.): <ul style="list-style-type: none"> • auga lapas daļa izlīdzināta, vienā kārtā; • auga lapas daļa aizņem aptuveni ¼ daļu no segstikla, novietota centrā zem segstikla; • ūdens pliens neizplūst ārpus segstikla un nav mazāks par segstiklu; • priekšmetstikls sauss; • mikropreparātā pieļaujami atsevišķi gaisa burbuļi, kas netraucē redzamību. Mikropreparāts pagatavots un izmantojams šūnu aplūkošanai. Pieļautas 1–2 neprecizitātes (2 p.). Mikropreparāts pagatavots un izmantojams šūnu aplūkošanai. Pieļautas 3 neprecizitātes (1 p.).	3
5.3.	Pamatojumā salīdzina šūnu uzbūvi, izmantojot precīzus šūnu un to sastāvdaļu nosaukumus, skaidro organisma piederību valstij, pamatojoties uz šūnu uzbūvi (3 p.); pamatojumā salīdzina šūnu uzbūvi, izmantojot šūnu sastāvdaļu nosaukumus, bet tie lietoti neprecīzi vai nepilnīgi, skaidro organisma piederību valstij, pamatojoties uz šūnu uzbūvi (2 p.); pamatojumā salīdzina šūnu uzbūvi, izmanto šūnu sastāvdaļu nosaukumus, bet neprecīzi, neizskaidro organisma piederību valstij, pamatojoties uz šūnu uzbūvi. Nosauc valsti, bet skaidrojumā nenosauc organismu (1 p.).	3
KOPĀ		26

Fizika 8. klasei

Temats: 8.4. Kāpēc ķermeņi kustas?

Ieteicamais laiks temata apguvei: 12 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Zināšanas	Zina, ka spēku mēra ar dinamometru, spēka SI mērvienība ir ņūtons (N).	Nolasa dinamometra rādījumu – skaitlisko vērtību un mērvienību.	II	1.2.
	Zina, ka, ja kopspēks ir nulle, ķermenis saglabā miera stāvokli vai vienmērīgu taisnvirziena kustību, inerce ir ķermeņa spēja saglabāt savu iepriekšējo kustību. Jo lielāka masa, jo lielāka inerce.	Zina, kā izpaužas inerce.	II	1.1.
	Zina, kas ir ķermeņa svars, zina, ka svars nav masa.	Zina, kas ir ķermeņa svars, atšķir svaru no masas.	I	1.3.
	Zina, ka, uz ķermeni darbojoties vairākiem spēkiem, tā ķermeņa kustības izmaiņu nosaka kopspēks (rezultējošais spēks).	Nosaka, kāda ir ķermeņa kustība, ja pretestības spēks lielāks par vilcējspēku.	II	1.4.
Izpratne	Izprot, ka ķermeņa kustību kavē berzes spēks un ka tas atkarīgs no ķermeņa svara un saskarvirsmu īpašībām.	Izmantojot datus, spriež, kā mainās berzes spēks.	III	1.5.
Prasmes	Zemes pievilksanas spēku Zemes tuvumā aprēķina pēc formulas $F = mg$.	Aprēķina smaguma spēku (Zemes pievilksanas spēku).	I	5.1.
	Apraksta ķermeņu mijiedarbību, attēlojot spēkus.	Nosauc darbojošos spēkus, izmantojot situācijas – ķermeņu mijiedarbība – aprakstu.	I	2.
	Aprēķina kopspēka virzienu un lielumu, ja spēki darbojas pa vienu taisni.	Aprēķina un attēlo divu spēku kopspēku, kas darbojas pa vienu taisni pretējos virzienos.	II	3.

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Prasmes	Modelī attēlo spēkus. Secina par ķermeņu kustības maiņu, izmantojot jēdzienus "rezultējošais spēks" un "inerce".	Attēlo divu neparalēlu spēku kopspēku un secina par nevienmērīgu kustību.	III	4.
		Analizē kustības maiņu divu spēku darbības rezultātā, izmantojot datus no grafika un informāciju no zīmējuma.	IV	5.2.
	Nolasa kustības raksturlielumus (ceļš, ātrums, laiks) no grafika.	Aprēķina veikto ceļu, izmantojot datus no grafika.	II	5.3.
	Mēra (nolasa) berzes spēku, smaguma spēku un svaru, izmantojot dinamometru.	Izvērtē dinamometra mērapjoma atbilstību klucīša smaguma spēka mērīšanai.	III	6.2. (d)
Kompleksas situācijas	Skaidro ķermeņu mijiedarbību, zīmējumā attēlojot spēkus (norādot darbības virzienu, lielumu, pielikšanas punktu) un kustības maiņu, izmantojot jēdzienus "rezultējošais spēks un inerce"; nosaka berzes spēku, ķermeņa smaguma spēku un svaru.	Zīmējumā attēlo vilcējspēku, slīdes berzes spēku, smaguma spēku un balsta reakcijas spēkus (norādot darbības virzienu, lielumu, pielikšanas punktu).	II	6.1.
	Skaidro ķermeņu mijiedarbību, zīmējumā attēlojot spēkus (norādot darbības virzienu, lielumu, pielikšanas punktu) un kustības maiņu, izmantojot jēdzienus "rezultējošais spēks" un "inerce"; nosaka berzes spēku, ķermeņa smaguma spēku un svaru. Izsaka lielumu no formulas, izvēloties atbilstošu stratēģiju.	Atrīsina situācijas uzdevumu – berzes koeficienta noteikšana –, izmantojot situācijas aprakstu un attēlā dotus datus.	III	6.2. (a, b, c) 6.3.

Nobeiguma pārbaudes darbs. MIJIEDARBĪBA UN SPĒKI.

1. uzdevums (5 punkti). Izvēlies vienu teikuma turpinājumu, lai apgalvojums būtu patiess:

1) Inerce ir parādība, kad...

- ķermeņa mijiedarbībā ar Zemi tas saglabā miera stāvokli;
- ārējie spēki, kas darbojas uz ķermeni, nav līdzsvaroti;
- ārējie spēki, kas darbojas uz ķermeni, nespēj to izvirzīt no miera stāvokļa;
- ķermenis saglabā miera stāvokli vai vienmērīgu taisnvirziena kustību, ja spēki, kas uz to darbojas, ir līdzsvaroti.

2) Spēks, ar kādu deformēta dinamometra atspere, ir

- 102 ņūtoni;
- 102 grammi;
- 1 ņūtons;
- 1 grams.

3) Par ķermeņa svaru sauc ...

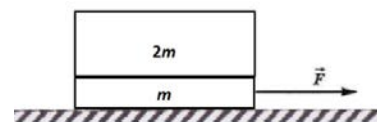
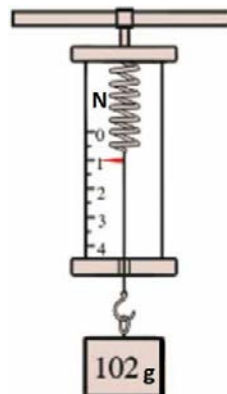
- spēku, ar kuru ķermeni pievelk Zeme;
- spēku, ar kuru ķermenis spiež uz atbalstu;
- ķermeņa masu;
- atbalsta virsmas iedarbību uz ķermeni.

4) Ja motorlaivas dzinēja attīstītais vilcējspēks ir mazāks par ūdens pretestības spēku kustībai, tad...

- laivas kustība ir vienmērīga;
- laivas ātrums samazināsies;
- laivas ātrums palielināsies;
- laivas kustēsies pa aplveida trajektoriju.

5) Klucīti, kura masa ir m , var vienmērīgi vilkt pa koka virsmu, pieliekot spēku F . Ja uz klucīša uzliek otru klucīti, kura masa ir $2m$, spēks, kurš jāpieliek klucītim, lai to vienmērīgi vilktu, ir...

- $2m$ reizi lielāks, jo palielinās berzes koeficients;
- 2 reizes lielāks;
- 3 reizes lielāks;
- tīkpat liels kā vienam klucītim ar masu m , jo klucītis ar masu $2m$ nepieskaras dēļu virsmai.

2. uzdevums (3 punkti). Atrodi atbilstību!

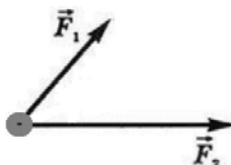
A	Ķermenis krīt uz Zemi tādēļ, ka uz to darbojas...	1	Ķermeņa svars
B	Uz grāmatu, kas guļ uz galda, no galda puses darbojas...	2	Elastības spēks
C	Uz galdu no grāmatas puses, kas uz tā atrodas, darbojas...	3	Zemes pievilkšanas spēks

3. **uzdevums** (2 punkti). Uz ķermeni darbojas divi spēki: $F_1 = 4\text{ N}$ un $F_2 = 8\text{ N}$. Aprēķini šo spēku kospēku un parādi to attēlā!

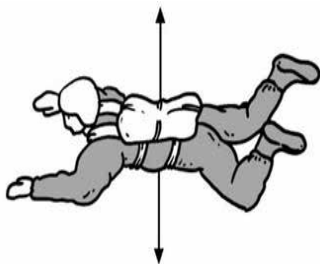

4. **uzdevums** (3 punkti). Attēlā parādi uz ķermeni darbojošos spēku kospēku!

Ar vienu vārdu raksturo ķermeņa kustību šajā situācijā: kustība ir _____

5. **uzdevums** (5 punkti). Risini uzdevumu par lēkšanu ar izpletni!

1. attēls

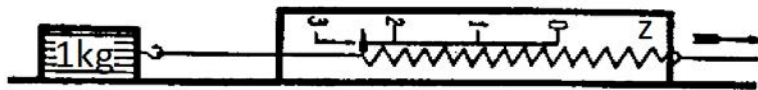
2. attēls

Uz izpletņlēcēju (1. attēlā) vertikālā virzienā darbojas divi spēki – Zemes pievilkšanas spēks un gaisa pretestības spēks.

- Izpletņlēcēja masa kopā ar izpletni ir 65 kg. Brīvās krišanas paātrinājumu var pieņemt 10 m/s^2 . Cik liels Zemes pievilkšanas spēks darbojas uz izpletņlēcēju?
 - 0 N
 - 65 N
 - 650 N
 - Zemes pievilkšanas spēku šajā situācijā nav iespējams noteikt
- Grafika 2. attēlā parādīts izpletņlēcēja ātrums (vertikālā virzienā) atkarībā no laika, sākot no izlēkšanas brīža līdz piezemēšanās brīdim. Kurš grafika posms atbilst 1. attēlā redzamajai situācijai (spēki ir līdzsvarā)?
 - 1–2
 - 2–3
 - 3–4
 - 4–5
- Pirms piezemēšanās izpletņlēcējs 25 sekundes krita ar nemainīgu ātrumu. Šajā laika posmā viņš veica attālumu
 - 3 m
 - 200 m
 - 250 m
 - 600 m

6. uzdevums (14 punkti). Klucīti, izmantojot dinamometru, vienmērīgi velk pa galdu.

1) Attēlā iezīmē spēkus, kas darbojas uz klucīti, un pieraksti to nosaukumus!

2) Atbildi uz jautājumiem, izmantojot attēlā doto informāciju.

- Ar cik lielu spēku klucīti vienmērīgi velk pa galdu? _____
- Cik liels slīdes berzes spēks darbojas uz klucīti? _____
- Ar cik lielu spēku klucīti var vienmērīgi celt augšup? _____
- Vai c) jautājumā noteikto spēku var izmērīt ar attēlā redzamo dinamometru? Pamato savu atbildi!

3) Slīdes berzes F_B spēks starp klucīti un galdu ir atkarīgs no abu virsmu īpašībām, ko raksturo slīdes berzes koeficients μ un klucīša svara P :

$$F_B = \mu \cdot P.$$

Aprēķini slīdes berzes koeficientu starp klucīti un galdu. Parādi risinājuma gaitu!

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	1) Izvēlas patieso apgalvojumu par inerci (1 p.), 2) Izvēlas patieso spēka vērtību (1 p.), 3) Izvēlas patieso apgalvojumu par ķermeņa svaru (1 p.), 4) Izvēlas patieso apgalvojumu par laivas kustību (1 p.), 5) Izvēlas patieso apgalvojumu par berzes spēku (1 p.).	5
2.	Parāda atbilstības, izmantojot zināšanas par spēkiem. (Par katru pareizu atbildes varianta izvēli 1 p.)	3
3.	Aprēķina divu pa vienu taisni vērstu spēku kopspēku (1 p.). Attēlo divu spēku, kas vērsti pa vienu taisni, kopspēku (1 p.).	2
4.	Attēlo divu spēku, kas nav vērsti pa vienu taisni, kopspēku (2 p.). Ja pieļauta nebūtiska, bet viegli pamanāma neprecizitāte kopspēka attēlojumā, tad 1 p. Uzraksta, ka kustība ir nevienmērīga (paātrināta) (1 p.).	3
5.	1) Izvēlas patieso spēka vērtību (1 p.), 2) Izvēlas situācijai atbilstošo grafika posmu (1 p.), 3) Izvēlas patieso attāluma vērtību (1 p.).	3
6.	1) Iezīmē četrus spēkus (vilcējspēks vienāds ar berzes spēku, balsta reakcijas spēks vienāds ar smaguma spēku, spēku attiecība var nebūt ievērota) un pieraksta to nosaukumus (4 p.). Nav pierakstīts viens spēka nosaukums vai nebūtiskas, bet pamanāmas atšķirības skaitliski vienādo spēku attēlojumā (3 p.). Attēloti tikai horizontāli vērstie spēki (2 p.). Vairākas būtiskas nepilnības, bet viens spēks iezīmēts un nosaukts pareizi (1 p.). 2) Nolasa dinamometra rādījumu (1 p.). Uzraksta berzes spēka vērtību vienādu ar iepriekšējā jautājuma atbildi (1 p.). Nosaka smaguma spēku, kas darbojas uz klucīti (1 p.). Izvērtē dinamometra mērapjoma atbilstību (1 p.). Pamato atbildi, izmantojot informāciju par dinamometra mērapjomu (1 p.). 3) Novērtē, ka svars vienāds ar smaguma spēku (1 p.), izsaka no formulas berzes koeficientu (1 p.), parāda risinājumu skaitliski (1 p.), iegūst berzes koeficienta skaitlisko vērtību (1 p.).	13
KOPĀ		29

Kīmija I

Temats: 3. Elektrolītiskā disociācija.

Ieteicamais laiks temata apguvei: 24 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 80 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Zināšanas	Zina, kas ir elektrolīti un neelektrolīti.	Zina, ka strāvu vada vielas, kas disociē jonus.	I	1.1.
	Attēlo ar elektrolītiskās disociācijas vienādojumiem ūdenī šķīstošu sāļu, bāzu un skābju sadalīšanos to veidojošajos jonus.	Atpazīst pareizi uzrakstītu vielas disociācijas vienādojumu.	I	1.2.
	Attēlo disociēto jonu savstarpējās reakcijas.	Atpazīst pareizi uzrakstītu saīsināto jonu vienādojumu.	I	1.3.
	Zina, ka elektrolītu šķīdumu savstarpējās reakcijas iespējams izmantot nešķīstošu vielu iegūšanai.	Nosaka nešķīstošu vielu, izmantojot informāciju no vielu šķīdības tabulas.	I	1.4.
	Klasificē vielas pēc to elektrovadītspējas – elektrolīti un neelektrolīti.	Nosauc elektrolītu un neelektrolītu piemērus.	I	1.5.
Izpratne	Raksturo elektrolītus pēc vielu uzbūves.	Atšķir stipros un vājos elektrolītus, izmantojot attēlā doto informāciju par vielu uzbūvi.	II	2.
	Pamato jonu reakcijas iespējamību, izmantojot informāciju no šķīdības tabulas.	Izvēlas vielu, lai risinātu sadzīves problēmu.	II	3.
	Skaidro jonu savstarpējās savienošanās iespēju jonu reakcijās.	Skaidro nešķīstošas vielas veidošanos jonu reakcijā.	III	4.1.
Veic praktisku procedūru	Veic eksperimentu par jonu reakcijām.	Veic eksperimentu ar doto vielu šķīdumiem, lai novērotu jonu reakciju rezultātus, un pieraksta novērojumus.		6.2.
Prasmes	Attēlo ar pilnajiem un saīsinātajiem jonu vienādojumiem disociēto jonu savstarpējās reakcijas.	Attēlo jonu reakcijas ar molekulārajiem, pilnajiem un saīsinātajiem jonu vienādojumiem.	II	4.2.
	Prognozē jonu savstarpējās savienošanās iespēju jonu reakcijās.	Izsaka prognozi par jonu reakcijas iespēju.	III	4.3.
	Skaidro ar vides un veselības drošību saistītas problēmsituācijas.	Skaidro vielas ietekmi uz veselību, raksturojot šķīduma sastāvu.	III	5.
Kompleksas situācijas	Risina problēmsituāciju, kurā jāveic šķīduma kvalitatīvā analīze dažādu jonu noteikšanai šķīdumā, pamatojot risinājumu ar jonu vienādojumiem.	Formulē hipotēzi par vielas eksperimentālo noteikšanu pēc reakcijas produkta.	II	6.1.
		Izdara secinājumu par jonu reakciju norisi un atrisina situācijas uzdevumu, attēlojot reakcijas ar saīsināto jonu vienādojumu.	II	6.3.

Nobeiguma pārbaudes darbs

Elektrolītiskā disociācija

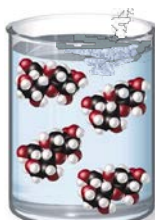
1. uzdevums (5 punkti)

Izvēlies pareizās atbildes variantu!

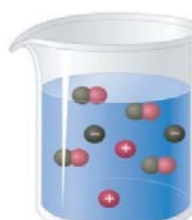
1.1. Kurā vārglāzē esošais šķīdums **nevada** elektrisko strāvu?

A

B

C

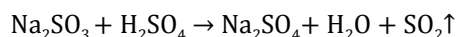

D

1.2. Kurā gadījumā pareizi attēlota alumīnija nitrāta $\text{Al}(\text{NO}_3)_3$ disociācija?

- A $\text{Al}(\text{NO}_3)_3 \rightarrow \text{Al}^{3+} + 3\text{NO}_3^-$
- B $\text{Al}(\text{NO}_3)_3 \rightarrow \text{Al}^+ + 3\text{NO}_3^-$
- C $\text{Al}(\text{NO}_3)_3 \rightarrow \text{Al}^{3+} + \text{NO}_3^-$
- D $\text{Al}(\text{NO}_3)_3 \rightarrow 3\text{Al}^{3+} + 3\text{NO}_3^-$

1.3. Kurš saīsinātais jonu vienādojums atbilst ķīmiskās reakcijas molekulārajam vienādojumam:

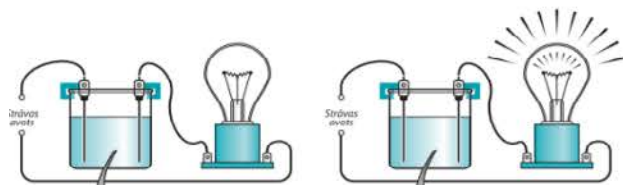

- A $\text{SO}_3^{2-} + 2\text{H}^+ \rightarrow \text{H}_2\text{O} + \text{SO}_2\uparrow$
- B $\text{SO}_3^{2-} + \text{H}^+ \rightarrow \text{H}_2\text{O} + \text{SO}_2\uparrow$
- C $\text{SO}_3 + 2\text{H}^+ \rightarrow \text{H}_2\text{O} + \text{SO}_2\uparrow$
- D $\text{SO}_3^{2-} + 2\text{H} \rightarrow \text{H}_2\text{O} + \text{SO}_2\uparrow$

1.4. Kurā gadījumā veidosies nogulsnes? Izmanto vielu šķīdības tabulu!

- A Ba^{2+} un SO_4^{2-}
- B Na^+ un OH^-
- C Ba^{2+} un Cl^-
- D Cu^{2+} un Cl^-

1.5. Zīmējumā attēloti divi eksperimenti šķīdumu elektrovadītspējas novērošanai.

1. eksperiments

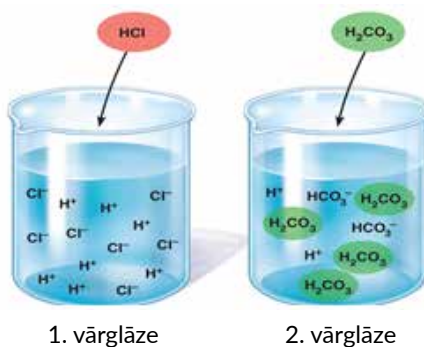
2. eksperiments

Kuru vielu ūdens šķīdumi atrodas vārglāzēs?

	1. eksperiments	2. eksperiments
A	sērskābe	nātrija hlorīds
B	nātrija hlorīds	glikoze
C	sērskābe	etanols
D	glikoze	nātrija hlorīds

2. uzdevums (2 punkti)

Izmantojot attēlā doto informāciju, izvēlies, kurā vārglāzē atrodas stiprs elektrolīts, bet kurā – vājš elektrolīts! Pamato savu izvēli!

Stiprs elektrolīts: _____

Vājš elektrolīts: _____

Pamatojums: _____

3. uzdevums (2 punkti)

Izvēlies kādu no skābēm – HCl, H₂SO₄ vai H₃PO₄ – katlākmens nogulšņu izšķīdināšanai! Pamato savu izvēli, izmantojot informāciju no šķīdības tabulas!

Katlākmens sastāvā ir MgCO₃ un CaCO₃

Skābe: _____

Pamatojums: _____

4. uzdevums (7 punkti)

Skolēns veica eksperimentu:

vārglāzē ielēja bārija hidroksīda $Ba(OH)_2$ šķīdumu, ievietoja elektrovadītspējas ierīci un tad ar pipeti pa pilienam pievienoja sērskābes H_2SO_4 šķīdumu. Spuldzīte pamazām sāka kvēlot arvien tumšāk un pēc tam nodzisa pavisam.

4.1. Skaidro, kāpēc spuldzīte nodzisa! Skaidrojumā izmanto jēdzienus, vielu nosaukumus un vielu ķīmiskās formulas!

4.2. Aprakstīto eksperimentu attēlo ar molekulāro vienādojumu, pilno un saīsināto jonu vienādojumu!

Molekulārais vienādojums: _____

Pilnais jonu vienādojums: _____

Saīsinātais jonu vienādojums: _____

4.3. Prognozē, ko skolēns novērotu eksperimentā, ja sērskābes vietā izmantotu sālsskābi HCl ! Savā prognozē izmanto jēdzienus, vielu nosaukumus un vielu ķīmiskās formulas!

5. uzdevums (2 punkti)

Bārija hlorīda šķīdumu lieto cīņā pret lauka un dārza kaitēkļiem. Dārzkopim jāievēro drošības pasākumi, jo bārija joni ir indīgi. Savukārt bārija sulfāta $BaSO_4$ suspensiju izmanto barības trakta rentgenoskopijā — pacients pirms izmeklēšanas iedzer pusglāzi šīs suspensijas.

Skaidro, kāpēc bārija sulfāta suspensija nav kaitīga cilvēka organismam!

Eksperimentālā daļa

6. uzdevums (8 punkti)

Tev ir dotas trīs vārglāzes ar šādiem vielu šķīdumiem: H_2SO_4 , $Pb(NO_3)_2$ un Na_2CO_3 .

6.1. Izmantojot vielu šķīdības tabulu, formulē hipotēzi, kā var noteikt, kura viela atrodas katrā vārglāzē!

6.2. Ievērojot drošības noteikumus, eksperimentāli pārbaudi savu hipotēzi! Tabulā ieraksti savus novērojumus!

	1. vārglāze	2. vārglāze	3. vārglāze
1. vārglāze			
2. vārglāze			
3. vārglāze			

6.3. Izdari secinājumus par jonu reakciju norisi un norādi, kurā viela atrodas katrā vārglāzē! Pamato ar saīsināto jonu vienādojumu, kur tas ir nepieciešams!

1. vārglāzē atrodas _____, jo _____

2. vārglāzē atrodas _____, jo _____

3. vārglāzē atrodas _____, jo _____

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	1.1. Izvēlas neelektrolīta attēlu (1 p.). 1.2. Izvēlas pareizu uzrakstītu sāls disociācijas vienādojumu (1 p.). 1.3. Izvēlas pareizu uzrakstītu saīsināto jonu vienādojumu (1 p.). 1.4. Izvēlas jonus, kuri veido nešķīstošu vielu (1 p.). 1.5. Izvēlas pareizu elektrolīta un neelektrolīta piemēru (1 p.).	5
2.	Norāda stipru un vāju elektrolītu (1 p.). Pamato ar stipro un vājo skābju piemēriem (1 p.).	2
3.	Izvēlas skābi nogulšņu izšķīdināšanai (1 p.). Pamato, ka reakcijas rezultātā veidojas šķīstošas vielas (1 p.).	2
4.1.	Skaidro, lietojot atbilstošu terminoloģiju un pamatojot savu spriedumu ar dabaszinātniskām zināšanām vai faktiem, izmantojot vielu nosaukumus un formulas (2 p.). Skaidrojums ir nepilnīgs, tajā atsaucas uz savu pieredzi. Neizmanto vai nekorekti izmanto jēdzienus, vielu nosaukumus un formulas (1 p.).	2
4.2.	Attēlo jonu reakciju ar molekulāro vienādojumu (1 p.). Attēlo jonu reakciju ar pilno jonu vienādojumu (1 p.). Attēlo jonu reakciju ar saīsināto jonu vienādojumu (1 p.).	3
4.3.	Prognozē, lietojot atbilstošu terminoloģiju un pamatojot savu spriedumu ar dabaszinātniskām zināšanām vai faktiem, izmantojot vielu nosaukumus un formulas (2 p.). Prognoze ir nepilnīga, tajā atsaucas uz savu pieredzi. Neizmanto vai nekorekti izmanto jēdzienus, vielu nosaukumus un formulas (1 p.).	2
5.	Skaidro vielas ietekmi uz veselību, lietojot atbilstošu terminoloģiju un pamatojot savu spriedumu ar dabaszinātniskām zināšanām vai faktiem par vielas uzbūvi un tās šķīdību (2 p.). Skaidrojums ir nepilnīgs, tajā atsaucas uz savu pieredzi. Neizmanto vai nekorekti izmanto jēdzienus (1 p.).	2
6.1.	Formulē hipotēzi, lietojot atbilstošu terminoloģiju un pamatojot savu spriedumu ar dabaszinātniskām zināšanām vai faktiem par elektrolītu šķīdumu savstarpējās reakcijas iespējamiem produktiem – nešķīstošu vielu vai gāzi (2 p.). Hipotēzes formulējums ir nepilnīgs, tajā atsaucas uz savu pieredzi un minēšanu. Neizmanto vai nekorekti izmanto jēdzienus (1 p.).	2
6.2.	Precīzi apraksta novērojumus visām reakcijām 1. vārglāzē (1 p.). Precīzi apraksta novērojumus visām reakcijām 2. vārglāzē (1 p.). Precīzi apraksta novērojumus visām reakcijām 3. vārglāzē (1 p.).	3
6.3.	Norāda vielu 1. vārglāzē un uzraksta saīsināto jonu vienādojumu tās pierādīšanai, ja tas ir nepieciešams (1 p.). Norāda vielu 2. vārglāzē un uzraksta saīsināto jonu vienādojumu tās pierādīšanai, ja tas ir nepieciešams (1 p.). Norāda vielu 3. vārglāzē un uzraksta saīsināto jonu vienādojumu tās pierādīšanai, ja tas ir nepieciešams (1 p.).	3
KOPĀ		26

Matemātika 3. klasei

Temats: 3.2. Kā izmanto visas darbības?

Ieteicamais laiks temata apguvei: 16–20 mācību stundas.

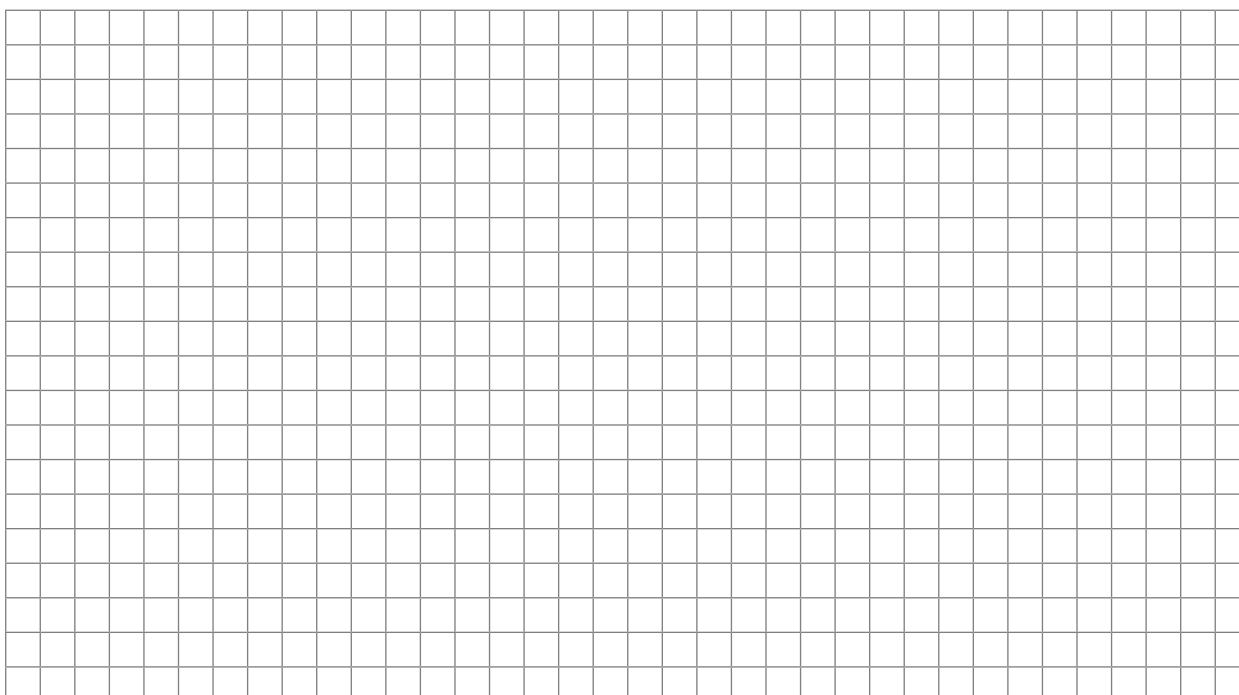
Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Izpratne	Paskaidro, pamato savu domu, risinājumu.	Skaidro rezultātu atšķirību, zinot, ka darbības iekavās ir jāveic vispirms.	II	1.2.
		Veidojot savu uzdevumu, skaidro, ko nozīmē dotā izteiksme.	IV	5.
Prasmes	Aprēķina taisnstūra perimetru, izmantojot vairākas stratēģijas.	Ar dažādiem paņēmieniem aprēķina taisnstūra perimetru, ja doti skaitliski malu garumi.	II	2.
	Aprēķina izteiksmju vērtības, ievērojot darbību secību (līdz divām darbībām).	Aprēķina izteiksmju vērtības, ievērojot darbību secību.	I	1.1.
Kompleksas situācijas	Zīmē visus taisnstūrus (rūtiņu tīklā) ar dotu perimetru, skaidro, ka uzzīmēti visi iespējamie.	Zīmē visus taisnstūrus (rūtiņu tīklā) ar dotu perimetru, skaidrojot, ka uzzīmēti visi iespējamie.	II	3.
	Risina 2–3 darbību situāciju uzdevumus, veidojot situācijas shematisku zīmējumu, pierakstot risinājumu pa darbībām vai kā izteiksmi, pārliecinoties par atbildes pareizību.	Izmanto nepieciešamo informāciju, kas dota zīmējumā, aprēķinot kopējo garumu.	II	4.1.
		Izmanto nepieciešamo informāciju, kas dota zīmējumā, veido izteiksmi, kas satur iekavas, aprēķinot kopējo garumu.	III	4.2.

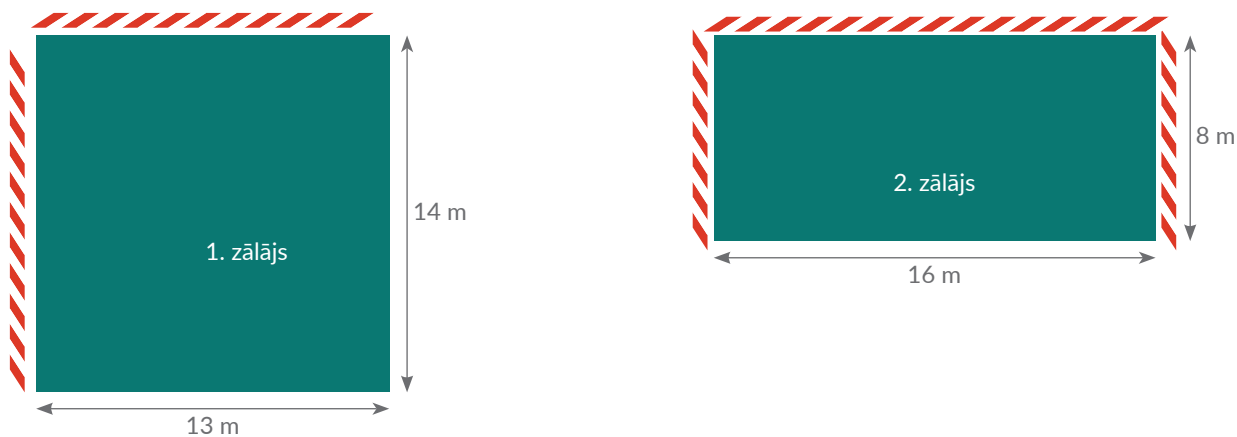
3. uzdevums

Uzzīmē rūtiņu lapā visus iespējamus taisnstūrus ar malu garumiem veselos centimetros, kuru perimetrs ir 16 cm. Pieraksti malu garumus! Paskaidro, kā zini, ka esi uzzīmējis visus variantus!

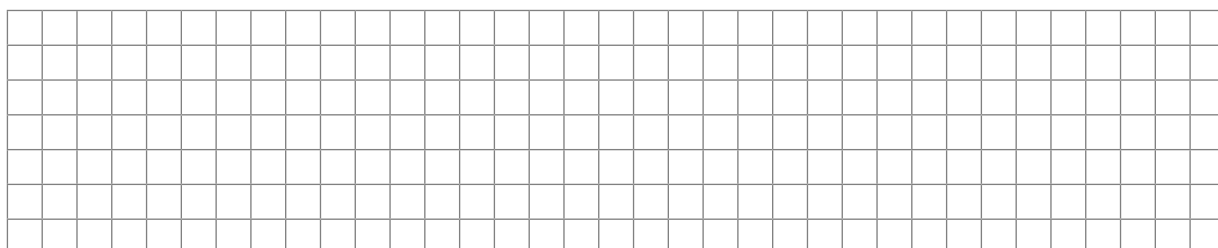

4. uzdevums

Remonta laikā divi taisnstūrveida zāliena lauki tika norobežoti ar brīdinājuma lenti gar gājēju celiņu. Izmanto zīmējumos doto informāciju, lai veiktu uzdevumu!

4.1. Aprēķini, cik garu norobežojošo lenti vajadzēs gar celiņiem abiem zālājiem!

Vērtēšanas kritēriji un vērtējuma izlikšana

Kritērijs	Sācis apgūt	Turpina apgūt	Apguvis	Apguvis padziļināti
Aprēķina izteiksmes vērtību, ievērojot pareizu saistīto pierakstu un darbību secību (līdz 2 darbībām).	Veic atsevišķas aritmētiskās darbības (saskaitīšana, atņemšana, reizināšana, dalīšana).	Pārsvārā veic darbības pareizā secībā (saskaitīšana, atņemšana, reizināšana, dalīšana), aprēķinot rezultātu, mēdz būt kāda kļūda.	Veic darbības pareizā secībā, arī tad, ja izmantotas iekavas, un aprēķina to rezultātu, ievēro saistīto pierakstu.	Veic darbības pareizā secībā un aprēķina to rezultātu, ievēro saistīto pierakstu, skaidro, kā iegūst rezultātu. Veido izteiksmi, izmantojot dažādas darbības un iekavas, aprēķina tās vērtību.
Aprēķina taisnstūra perimetru, izmantojot vairākas stratēģijas.	Aprēķina taisnstūra apkārtmēru, saskaitot visus malu garumus, ja dots taisnstūris un tā malu garumi.	Aprēķina taisnstūra apkārtmēru, ja dots taisnstūris un tā malu garumi. Veido atsevišķus taisnstūru piemērus, ja dots apkārtmērs.	Aprēķina taisnstūra perimetru, izmantojot vismaz divas dažādas stratēģijas (izteiksmes) to aprēķināšanai, veic apkārtmēra aprēķinus reālu kontekstu gadījumā. Veido taisnstūru piemērus, ja dots apkārtmērs, sāk skaidrot, ka aplūkoti visi gadījumi.	Aprēķina nepieciešamo apkārtmēru, izmantojot doto informāciju, ja ir reāls konteksts. Veido taisnstūru piemērus, ja dots apkārtmērs, skaidrojums ir pilnīgs, aplūkoti visi gadījumi. Veido vai skaidro, ko nozīmē dotā izteiksme, ja burtu lielumi ir malu garumi.

Matemātika 5. klasei

Temats: 5.5. Kā saskaita un atņem jauktus skaitļus?

Ieteicamais laiks temata apguvei: 14–18 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Izpratne	Skaidro neīstas daļas pārveidošanu par jauktu skaitli un otrādi.	Apraksta vārdiem vai parāda ar modeli savu izvēlēto pārveidojumu	II	1.
	Izmanto spriešanu, meklējot dažādus risinājumus.	Izmanto spriešanu, skaidrojot, kā dažādi risinājumi dod iespēju pārliecināties par tā pareizumu.	III	4.3.
Prasmes	Neīstu daļu pārveido par jauktu skaitli un otrādi – jauktu skaitli pārveido par neīstu daļu.	Neīstu daļu pārveido par jauktu skaitli un otrādi – jauktu skaitli pārveido par neīstu daļu.	I	1.
	Saskaita un atņem jauktus skaitļus ar vienādiem un dažādiem saucējiem (līdz 3 darbībām).	Saskaita un atņem jauktus skaitļus ar vienādiem un dažādiem saucējiem.	I	2.
	Veido skaitļu taisni un atliek uz tās jauktu skaitli.	Izveido skaitļu taisni un uz tās atliek jauktos skaitļus atbilstoši dotajam aprakstam.	III	4.1.
	Atrīsina situāciju uzdevumu (līdz 3 darbībām), lietojot darbības ar jauktiem skaitļiem.	Atrīsina situāciju uzdevumu, lietojot saskaitīšanu vai atņemšanu ar jauktiem skaitļiem.	III	5.
Kompleksas situācijas	Saskata un formulē likumsakarību figūru virknē (lielumus skaitliski raksturo daļas), daļu virknē, jauktu skaitļu virknē. Veido jauktu skaitļu virkni atbilstoši dotajam nosacījumam.	Veido jauktu skaitļu virkni, ja dots tās vārdisks apraksts. Attēlo virkni, izmantojot ģeometriskas figūras.	II IV	3.
	Matemātiski apraksta situācijas, lietojot jauktu skaitļu saskaitīšanu un atņemšanu, aprēķinos izpilda darbības ar nosauktiem skaitļiem.	Matemātiski apraksta situāciju, izveidojot jauktu skaitļu summu, un aprēķina to.	II	4.2.
	Salīdzina jauktu skaitļu izteiksmju vērtības spriežot, neaprēķinot precīzas vērtības.	Salīdzina jauktu skaitļu izteiksmju vērtības spriežot vai veicot aprēķinus.	III	5.

Pārbaudes darbs

Kā saskaita un atņem jauktus skaitļus?

1. uzdevums (3 punkti). Neīstu daļu pārveido par jauktu skaitli! Jauktu skaitli pārveido par neīstu daļu!

1) $\frac{11}{3} =$

2) $2\frac{3}{4} =$

Izvēlies vienu no piemēriem un paskaidro vai parādi ar modeli, kā domāji, lai veiktu prasīto pārveidojumu!

2. uzdevums (4 punkti). Saskaiti un atņem!

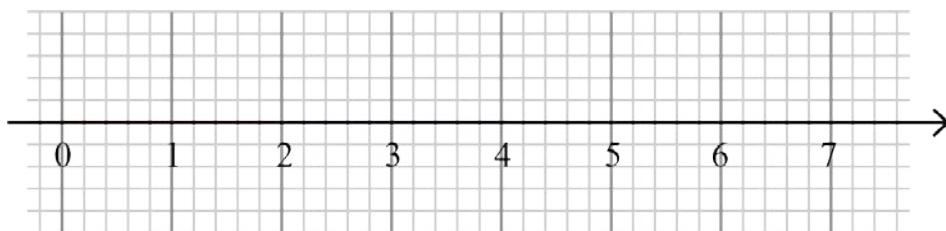
1) $6\frac{4}{5} + 3\frac{3}{5} =$

2) $2\frac{1}{5} + 1\frac{3}{4} =$

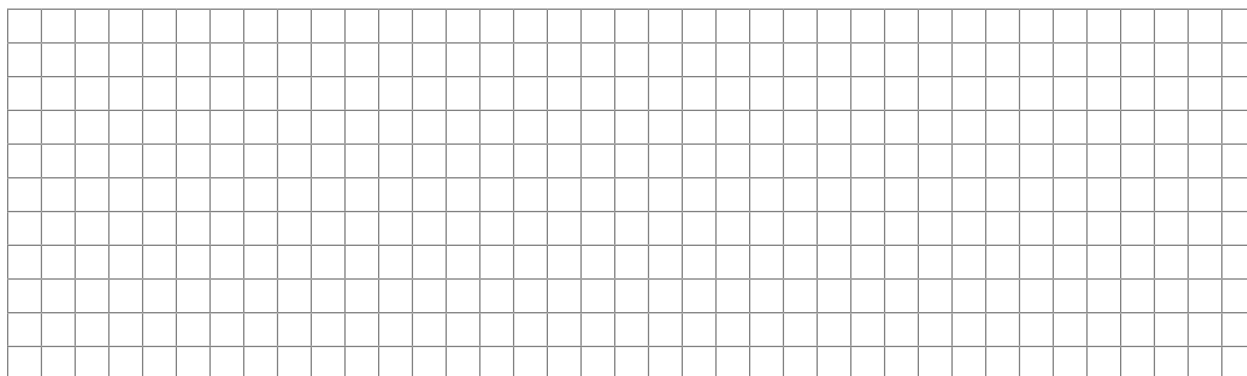
3) $3 - 1\frac{1}{3} =$

4) $2\frac{3}{5} - 1\frac{1}{2} =$

3. uzdevums (4 punkti). Uzraksti virkni ar 5 skaitļiem, kurā pirmais skaitlis ir 1 un katrs nākamais ir par $\frac{1}{2}$ lielāks nekā iepriekšējais. Ja nepieciešams, veidojot vari izmantot skaitļu taisni.

Attēlo skaitļu virkni, izmantojot ģeometriskas figūras!

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	<p>Neīstu daļu pārveido par jauktu skaitli (1 p.).</p> <p>Jauktu skaitli pārveido par neīstu daļu (1 p.).</p> <p>Skaidro, kā veicis pārveidojumus (1 p.).</p>	3
2.	<p>Saskaita jauktus skaitļus, ja saucēji ir vienādi (1 p.).</p> <p>Saskaita jauktus skaitļus, ja saucēji ir dažādi (1 p.).</p> <p>Atņem jauktu skaitli no naturāla skaitļa (1 p.).</p> <p>Atņem jauktus skaitļus, ja saucēji ir dažādi (1 p.).</p>	4
3.	<p>Uzraksta jauktu skaitļu virkni, kas pilnībā atbilst dotajam aprakstam (2 p.).</p> <p>Uzraksta jauktu skaitļu virkni, tajā vērojama kāda neprecizitāte (1 p.).</p> <p>Attēlo doto sakarību figūru virknē atbilstoši dotajiem nosacījumiem (2 p.).</p> <p>Var saskaņāt ideju virknes attēlošanai, attēlojot virkni, ir atsevišķas neprecizitātes figūrās (1 p.).</p>	4
4.	<p>1) Uzzīmē skaitļu taisni un izvēlas atbilstošu vienību (1 p.).</p> <p>Atliek visus lielumus uz skaitļu taisnes, ievērojot doto kontekstu (2 p.).</p> <p>Ir saskatāma ideja, kā atliek lielumus uz skaitļu taisnes, ir neprecizitātes (1 p.).</p> <p>2) Uzraksta izteiksmi distances aprēķināšanai (1 p.).</p> <p>Aprēķina jaukto skaitļu summu (1 p.).</p> <p>3) Skaidrojums par uzdevuma atrisinājuma pareizību ietver izmantotos risināšanas paņēmienus (2 p.).</p> <p>Skaidrojums par uzdevuma atrisinājuma pareizību ietver kādu no risināšanas paņēmieniem, ir daļēji saprotams (1 p.).</p>	7
5.	<p>Parāda saistību starp dotajiem lielumiem kilogramos un glāzēs – nosaka doto miltu daudzumu glāzēs (1 p.).</p> <p>Uzraksta izteiksmi, lai noteiktu nepieciešamo kopējo miltu daudzumu (1 p.).</p> <p>Izvēlas paņēmieni, lai varētu veikt salīdzināšanu – veic aprēķinus vai izdara spriedumus (1 p.).</p> <p>Salīdzina jauktu skaitļu izteiksmju vērtības (1 p.).</p> <p>Uzraksta atbildi (1 p.).</p>	5
KOPĀ		23

Kombinētā ieskaite kursā "Matemātika I"

Algebra I. Temats: 10. Eksponentfunkcija

Ieteicamais laiks temata apguvei: 32 mācību stundas.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Zināšanas	Eksponentfunkcija formā $y = c \cdot a^{kx+b}$ matemātiski apraksta/modelē noteiktus procesus dabā, tehnoloģijās un sabiedrībā, kuros kāds raksturīgais lielums "arvien straujāk" palielinās vai samazinās.	Skaidro, ka eksponentfunkcija apraksta procesu, kurā kāds raksturīgais lielums "arvien straujāk" palielinās vai samazinās.	II	2. daļa 1.3. uzd.
Izpratne	Atrīsina analītiski eksponentvienādojumu $a^{f(x)} = a^{g(x)}$, skaidro risinājuma gaitu un pamato veiktos pārveidojumus, izmantojot eksponentfunkcijas īpašības.	Skaidro dotā vienādojuma risinājumu.	II	1. daļa 1. A
	Atrīsina analītiski eksponentnevienādību $a^{f(x)} < a^{g(x)}$, skaidro risinājuma gaitu un pamato veiktos pārveidojumus, izmantojot eksponentfunkcijas īpašības.	Skaidro dotās nevienādības risinājumu.	II	1. daļa 1. B
Veic praktisku procedūru	Veido, t. sk., izmantojot digitālos rīkus, kopsavilkumu/pārskatu par funkciju (lineāra, kvadrātfunkcija, daļveida, sinusa, kosinusa, eksponentfunkcija) īpašībām, to grafiku novietojumu koordinātu plaknē un izmantošanu situāciju/ procesu matemātiskai modelēšanai.	Lieto digitālos rīkus funkciju grafiku un pārskata veidošanai.	II	2. daļa 1.2. uzd. 1.4. uzd.
Prasmes	Nosaka un pārbauda, vai analītiski, grafiski uzdots funkcija ir eksponentfunkcija.	Nosaka, vai analītiski un/ vai grafiski uzdots funkcija ir atbilstošā veida funkcija, t. sk., eksponentfunkcija.	III	2. daļa 2. uzd.
	Zīmē eksponentfunkcijas grafiku, izmantojot funkcijas un grafika īpašības un nosakot atsevišķus grafika punktus.	Zīmē izvēlētās situācijas grafisko modeli, nosakot atsevišķas vērtības vai izmantojot digitālos rīkus.	II	2. daļa 1.2. uzd.
	Lieto algoritmus darbību izpildei ar logaritmiem (reizinājums, dalījums, pakāpe, bāzes maiņa) skaitlisku izteiksmju vērtības aprēķināšanai.	Aprēķina logaritma skaitlisko vērtību.	I	1. daļa 2. uzd.
		Izteiksmes vienkāršošanai izmanto logaritma īpašības.	II	1. daļa 2. uzd.
	Skaidro matemātisku izteiksmju identiskos pārveidojumus.	Skaidro veiktos pārveidojumus.	II	1. daļa 2. uzd.

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Kompleksas situācijas	Veido, t. sk., izmantojot digitālos rīkus, kopsavilkumu/pārskatu par funkciju (lineāra, kvadrātfunkcija, daļveida, sinusa, kosinusa, eksponentfunkcija) īpašībām, to grafiku novietojumu koordinātu plaknē un izmantošanu situāciju/procesu matemātiskai modelēšanai.	Izvēlas situācijas aprakstam atbilstošu funkcijas modeli. Atrod eksponentfunkcijas modelim atbilstošu kontekstu dotajā tematā. Uzzīmē situācijas grafiku. Uzraksta funkcijas analītisko izteiksmi, izmantojot digitālos rīkus vai vērtību tabulu.	III	2. daļa 1. uzd.
	Strukturēti skaidro un pieraksta eksponentvienādojuma, nevienādības atrisinājumu, attīstot ieradumu vārdisko un rakstīto tekstu veidot saistītu un citiem saprotamu, pamatot savus spriedumus.	Skaidrojumā par funkcijas modeļa izveidi lieto pareizus terminus, saprotamu un skaidru tekstu. Pamato savu modeļa izvēli. Stāstījumā ietver interpretāciju, savu skaidrojumu par procesu attīstības tendencēm.	III	2. daļa 2. uzd.

1. daļa. Individuāla saruna ar skolotāju**1. uzdevums**

Paskaidro un pieraksti katru dotā vienādojuma un nevienādības pārveidojumu, pamatojot to ar eksponentfunkcijas īpašībām!

Skolēns izlozē 1 no piedāvātajiem variantiem. Katrs variants satur vienu vienādojuma un vienu nevienādības risinājumu.

Tālāk piedāvātie uzdevumi izmantojami skolotājam, veidojot nepieciešamo skaitu variantu.

1. variants.

A uzdevums. Vienādojuma atrisinājums	Skaidrojums
$5^x + 3 \cdot 5^{x-2} = 140$	
$5^{x-2} (5^2 + 3) = 140$	
$5^{x-2} \cdot 28 = 140$	
$5^{x-2} = 5$	
$x - 2 = 1$	
$x = 3$	
B uzdevums. Nevienādības atrisinājums	
$\left(\frac{1}{2}\right)^{x-1} > 2^{\frac{x}{2}}$	
$2^{1-x} > 2^{\frac{x}{2}}$	
$1 - x > \frac{x}{2}$	
$2 - 2x > x$	
$-3x > -2$	
$x < \frac{2}{3}$	

2. variants

A uzdevums. Vienādojuma atrisinājums	Skaidrojums
$2^x + 2^{x+1} + 2^{x+2} = 28$	
$2^x (1 + 2^1 + 2^2) = 28$	
$2^x \cdot 7 = 28$	
$2^x = 4$	
$2^x = 2^2$	
$x = 2$	
B uzdevums. Nevienādības atrisinājums	
$\left(\frac{1}{2}\right)^{x-1} > 2^{\frac{x}{2}}$	
$\left(\frac{1}{2}\right)^{x-1} > \left(\frac{1}{2}\right)^{\frac{x}{2}}$	
$x - 1 < \frac{-x}{2}$	
$2x - 2 < -x$	
$3x < 2$	
$x < \frac{2}{3}$	

1. A uzdevuma piemēri skolotāja izvēlei:

1) $3^{-2x-9} = 81$

$3^{-2x-9} = 3^4$

$-2x - 9 = 4$

$-2x = 13$

$x = -6,5$

2) $13^{x^2-7x+12} = 1$

$x^2 - 7x + 12 = 0$

$x_1 = 4; x_2 = 3$

3) $0,5^{2x-1} = 8^{1-x}$

$2^{-2x+1} = 2^{3(1-x)}$

$-2x + 1 = 3 - 3x$

$x = 2$

4) $5 \cdot 2^{3x} - 2^{3x} = 64$

$2^{3x}(5 - 1) = 64$

$2^{3x} = 16$

$3x = 4$

$x = 1\frac{1}{3}$

5) $3^{3x+1} - 5 \cdot 3^{3x-1} = 36$

$3^{3x-1}(9 - 5) = 36$

$3^{3x-1} = 9$

$3x - 1 = 2$

$x = 1$

6) $4^x - 3 \cdot 2^x + 2 = 0$

$2^{2x} - 3 \cdot 2^x + 2 = 0$

$2^x = t$

$t^2 - 3t + 2 = 0$

$t_1 = 2; t_2 = 1$

$2^x = 2; 2^x = 1$

$x = 1; x = 0$

7) $\frac{3}{2^x+2} + \frac{6}{4^x-4} = 1$

$2^x = t$

$\frac{3}{t+2} + \frac{6}{t^2-4} = 1$

$3(t-2) + 6 = t^2 - 4, t \neq 2 \text{ un } t \neq -2$

$3t - 6 + 6 = t^2 - 4$

$t^2 - 3t - 4 = 0$

$t_1 = 4; t_2 = -1$

$2^x = 4; 2^x = -1$

$x = 2; x \in \emptyset$

8) $0,5^{5x+4} + 0,5^{5x+3} = 48$

$0,5^{5x+3}(0,5 + 1) = 48$

$0,5^{5x+3} = 32$

$2^{-5x-3} = 2^5$

$-5x = 8$

$x = -1,6$

9) $(3x^3 - 192) \cdot (5^x + 125) = 0$

$3x^3 - 192 = 0 \text{ vai } 5^x + 125 = 0$

$x^3 = 64; 5^x = -125$

$x = 4; x \in \emptyset$

10) $\frac{3^{7x}-243}{6x^2+24} = 0$

$\begin{cases} 3^{7x} - 243 = 0 \\ 6x^2 + 24 \neq 0 \end{cases}$

$6x^2 + 24 \neq 0$

$7x = 5$

$x = \frac{5}{7}$

1. B uzdevuma piemēri skolotāja izvēlei:

1) $5^{2-x} \geq 125$

$$5^{2-x} \geq 5^3$$

$$2 - x \geq 3$$

$$-x \geq 1$$

$$x \leq -1$$

$$x \in (-\infty; -1]$$

2) $0,25^{x-2} < 8$

$$\left(\frac{1}{4}\right)^{x-2} < 8$$

$$\left(\frac{1}{2}\right)^{2x-4} < \left(\frac{1}{2}\right)^{-3}$$

$$2x - 4 > -3$$

$$2x > 1$$

$$x > 0,5$$

$$x \in (0,5; +\infty)$$

3) $\left(\frac{2}{3}\right)^{4x+1} \leq \frac{8}{27}$

$$\left(\frac{2}{3}\right)^{4x+1} \leq \left(\frac{2}{3}\right)^3$$

$$4x + 1 \geq 3$$

$$x \geq \frac{1}{2}$$

$$x \in \left[\frac{1}{2}; +\infty\right)$$

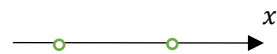
4) $7^{3x^2-6x} > 1$

$$3x^2 - 6x > 0$$

$$3x^2 - 6x = 0$$

$$3x(x - 2) = 0$$

$$x = 0 \text{ vai } x = 2$$

$$x \in (-\infty; 0) \cup (2; +\infty)$$

5) $1 < 3^{3x+3} < 3^2$

$$3^0 < 3^{3x+3} < 3^2$$

$$0 < 3x + 3 < 2$$

$$-3 < 3x < -1$$

$$-1 < x < -\frac{1}{3}$$

$$x \in (-1; -\frac{1}{3})$$

6) $3^{x+1} + 3^x < 108$

$$3^x(3+1) < 108$$

$$3^x < 27$$

$$x < 3$$

$$x \in (-\infty; 3)$$

7) $3^{x+1} + 2 \cdot 3^{x-1} \geq 99$

$$3^{x-1}(3^2 + 2) \geq 99$$

$$3^{x-1} \geq 9$$

$$x - 1 \geq 2$$

$$x \geq 3$$

$$x \in [3; +\infty)$$

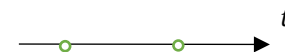
8) $5^{2x} + 20 \cdot 5^x - 125 < 0$

$$5^x = t$$

$$t^2 + 20t - 125 < 0$$

$$t^2 + 20t - 125 = 0$$

$$t_1 = -25; t_2 = 5$$

$$-25 < t < 5$$

$$5^x < 5$$

$$x < 1$$

$$x \in (-\infty; 1)$$

$$9) 25 \cdot 0,4^{2x} + 21 \cdot 0,4^x - 4 \geq 0$$

$$0,4^x = t$$

$$25t^2 + 21t - 4 \geq 0$$

$$25t^2 + 21t - 4 = 0$$

$$t_1 = -1; \quad t_2 = \frac{4}{25}$$

$$t \leq -1; \quad t \geq \frac{4}{25}$$

$$0,4^x \leq -1; \quad 0,4^x \geq \frac{4}{25}$$

$$x \in \emptyset; \quad \frac{1}{4} \geq \left(\frac{2}{5}\right)^2$$

$$x \leq 2$$

$$x \in (-\infty; 2]$$

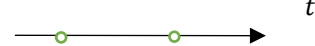
$$10) 6 \cdot 36^x - 35 \cdot 6^x - 6 > 0$$

$$6^x = t$$

$$6t^2 - 35t - 6 > 0$$

$$6t^2 - 35t - 6 = 0$$

$$t_1 = 6; \quad t_2 = -\frac{1}{6}$$

$$t < -\frac{1}{6}; \quad t > 6$$

$$6^x < -\frac{1}{6}; \quad 6^x > 6$$

$$x \in \emptyset; \quad x > 1$$

$$x \in (1; +\infty)$$

2. uzdevums

Aprēķini un sarunā ar skolotāju skaidro pārveidojumus, izmantojot logaritma īpašības!

Skolēns izlozē 1 no piedāvātajiem variantiem. Katrs variants satur vienu vienādojuma un vienu nevienādības risinājumu.

Tālāk piedāvātie uzdevumu piemēri izmantojami skolotājam, veidojot nepieciešamo skaitu variantu.

Piemēri:

1. $3^{\log_3 5}$

2. $\log_6 4 + \log_6 9$

3. $2\lg 5 + 0,5\lg 16$

4. a) $\lg 100$ b) $\log_{0,5} 512$

5. a) $\log_{\frac{1}{3}} \frac{1}{81}$ b) $\log_{27} 3$

6. $\left(\frac{1}{4}\right)^{2+\log_{\frac{1}{4}} 3}$

7. $\log_6 \log_6 6$

8. $3^{2-\log_3 5}$

9. $\frac{4^{\log 2^3}}{2^{\frac{1}{2} \log_2 27}}$

10. $\lg 5 - \lg 500$

2. daļa – pārskats par funkcijām kā reālu situāciju matemātiskajiem modeļiem

1. uzdevums

Prezentācijas sagatavošana.

Skolēnu pāris sagatavo pārskata prezentāciju, kurā dotajā kontekstā izmanto vismaz 3 dažādas funkcijas.

Katrs pāris izvēlas vai izlozē kontekstu, kurā piedāvās ar dažādām funkcijām aprakstītas situācijas (tematisko kontekstu var sašaurināt, papildināt):

- Ekonomika;
- Dabaszinātnes;
- Sports;
- Sabiedrība;
- Izglītība, zinātne.

Izmantojamās funkcijas: lineāra funkcija, kvadrātfunkcija, daļveida funkcija, pakāpes funkcija, trigonometriskās funkcijas, eksponentfunkcija, kvadrātsaknes funkcija.

Ieteikums skolotājam: kontekstu izvēlē un tendenču skaidrojumos sadarboties ar citu jomu skolotājiem (sociālās zinātnes, dabaszinātnes u. c.).

Uzdevumi, gatavojot prezentāciju:

- 1.1. Piedāvāt vismaz trīs ar dažādām funkcijām modelējamas situācijas (vienas situācijas modelis – eksponentfunkcija).
- 1.2. Pamatot atbilstošās funkcijas kā modeļa izvēli un atbilstību kontekstam, izveidot grafisku situācijas attēlojumu (grafiku veidošanai izmantot digitālo rīku priekšrocības).
- 1.3. Interpretēt datus, skaidrojot situācijas attīstību un lietojot pareizus matemātikas terminus.
- 1.4. Sagatavot prezentāciju, izmantojot digitālos rīkus (formāts pēc pašu izvēles: PowerPoint, Prezi, infografika u. c.).

2. uzdevums

Prezentēšana un izvērtēšana

- Katrs skolēns prezentē sava pāra darbu citiem skolēniem. (*Var organizēt prezentāciju "galerijas" veidā.*)
- Klausītāji uzdod jautājumus, izvērtē klasesbiedru sniegumu pēc dotajiem kritērijiem.

Nosacījumi:

- katrs runā;
- klausītāji uzdod jautājumus;
- izvērtē klasesbiedru piedāvāto funkciju atbilstību kontekstam;
- pēc prezentācijas katrs var nosaukt un pamatot vismaz divas situācijas, kurās izmanto katru no funkciju veidiem.

Situāciju piemēri funkciju modeļu izmantošanai

Pierakstiem un informācijas apkopojumam prezentāciju laikā var izmantot doto darba lapu vai piedāvāt skolēniem pašiem izvēlēties sev vērtīgāko veidu pārskata veidošanai un ideju pierakstīšanai.

	Ekonomika	Dabaszinātnes	Sports	Sabiedrība	Izglītība, zinātne
Lineāra funkcija					
Kvadrātfunkcija					
Daļveida funkcija					
Pakāpes funkcija					
Trigonometriskās funkcijas					
Eksponentfunkcija					
Kvadrātsaknes funkcija					

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti	
1. daļa 1. A uzdevums	Skaidro dotā vienādojuma risinājumu un pamato pārveidojumus, izmantojot eksponentfunkcijas īpašības.	2	4
1. daļa 1. B uzdevums	Skaidro dotās nevienādības risinājumu un pamato pārveidojumus, izmantojot eksponentfunkcijas īpašības.	2	
1. daļa 2. uzdevums	Izteiksmes vienkāršošanai izmanto logaritma īpašības.	1	4
	Izteiksmes vienkāršošanai izmanto logaritma pamatidentitāti.	1	
	Aprēķina logaritma skaitlisko vērtību.	1	
	Skaidro pārveidojumus.	1	
2. daļa 1. uzdevums	Izvēlas trīs ar dažādām funkcijām modelējamas situācijas (vienas situācijas modelis – eksponentfunkcija) (3 p.). Ir 3 dažādas situācijas, bet nav eksponentfunkcijas (2 p.). Netiek piedāvāts uzdevuma konteksts atbilstoši tematam (2 p.). Ir atrasts tikai 1 atbilstošs konteksts (1 p.).	3	11
	Matemātiskie modeļi un grafiki izveidoti pareizi, atbilstoši situācijai (par katru situāciju 2 p.). Ir nelielas matemātiskas neprecizitātes (1 p.). Funkcija neatbilst situācijas aprakstam (0 p.).	6	
	Lieto digitālos rīkus grafiku konstruēšanai (2 p.). Kāds no grafikiem, lietojot digitālos rīkus, nav pareizi noformēts (1 p.).	2	
2. daļa 2. uzdevums	Skatīt snieguma līmeņu aprakstu.		16
KOPĀ			35

Snieguma līmeņu apraksts

Kritērijs	1 punkts	2 punkti	3 punkti	4 punkti
Skaidrojums	Skaidrojumā lieto pareizus terminus, tiek runāts par izvēlētajās funkcijas atbilstību kontekstam.	Skaidrojumā lieto pareizus terminus, saprotamu un skaidru tekstu. Stāstījumā tiek uzsvērti katra matemātiskā modeļa izvēles galvenā ideja.	Stāstījumā tiek uzsvērti katra matemātiskā modeļa izvēles galvenā ideja. Tiek runāts par eksponentfunkciju kā modeli, kas raksturo procesu, kurā kāds raksturīgais lielums "arvien straujāk" palielinās vai samazinās. Skaidrojumā lieto pareizus terminus, saprotamu un skaidru tekstu.	Precīzi, ar matemātiskiem faktiem pamato katra izvēlētajā modeļa atbilstību kontekstam.
Procesu tendences un to interpretācija	Stāstījums tikai daļēji atklāj, kā matemātiskie modeļi parāda kopīgās procesu tendences.	Pamatā tendences tiek atklātas, tomēr netiek ievērotas, piem., pieļaujamas vērtības, domājot par kontekstu.	Interpretācija atbilst attēlojumam un kontekstam.	Procesu tendences un interpretācija balstās matemātiskos aprēķinos, faktos.
Prezentācija	Prezentācija iekļauj visas izvēlētajās funkcijas, tomēr tā nav pietiekami vizuāli uztverama tendenču raksturojumam (nav grafisko attēlu, trūkst analītiskās izteiksmes).	Prezentācija pārskatāma, izmantojama stāstījuma papildināšanai.	Prezentācijā ar funkciju modeļiem uzskatāmi parādītas procesu tendences.	Origināla, interesanta un uzskatāma prezentācija, kuru var lietot kā izziņas materiālu turpmākās mācībās.
Uzdod jautājumus, iesaistās sarunā	Uzdod jautājumus, tomēr to saturs nav būtisks saistībā ar kontekstu interpretācijām un/ vai matemātisko modeļu izvēli.	Uzdod jautājumus par matemātikas saturu, iesaistās sarunās prezentācijas laikā.	Jautājumi balstās uz klasesbiedru izvēlēto matemātisko modeļu atbilstību kontekstam, tiek pamanītas neprecizitātes stāstījumos.	Jautājumi, saruna par interpretācijām, precizējumi, diskusiju rosinājošu jautājumu uzdošana par procesu tendencēm, kuras netiek izstāstītas.

Datorika 6. klasei

Temats: 6.4. Kā izklājlapā (rēķintabulā) izveido diagrammu?

Ieteicamais laiks temata apguvei: 6 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Izpratne	Skaidro, kā var dažādos veidos attēlot informāciju.	Skaidro savu izvēli, kāpēc izvēlēta tieši šī veida diagramma.	III	2.3.
Prasmes	Lieto šūnu adreses. Formatē šūnas, lietojot iepriekš definētus skaitļu formātus.	Lieto šūnu adreses datu ievadei.	I	1.1.
		Ievadot datus tabulā, formatē šūnas, lietojot iepriekš definētus skaitļu formātus.	I	1.2.
	Veido formulas, lietojot konkrētas vērtības, šūnu adreses un aritmētiskās darbības.	Veido formulas, lietojot konkrētas vērtības, šūnu adreses un aritmētiskās darbības.	II	1.3.
	Lieto iebūvēto standartfunkciju.	Lieto iebūvēto standartfunkciju.	I	1.4.
	Veido vienkāršu stabiņu, joslu, līniju un sektoru diagrammu.	Veido vienkāršu stabiņu, joslu, līniju un sektoru diagrammu.	I	2.1.
	Attēlo informāciju un datus digitāli viegli uztveramā formā.	Attēlo informāciju un datus pārskatāmi, digitāli viegli uztveramā formā.	I	2.1.
	Pievieno, rediģē un noņem diagrammas nosaukumu, asu nosaukumus un leģendu.	Pievieno, rediģē un noņem diagrammas nosaukumu, asu nosaukumus un leģendu (pēc nepieciešamības).	II	2.2.
			II	3.1.
II			3.2.	
Sakārto šūnu apgabalu pēc viena kritērija.	Sakārto šūnu apgabalu pēc viena kritērija, lai mainītu diagrammas grafika izskatu.	III	3.3.	

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Prasmes	Salīdzina dažādus datu attēlošanas veidus un izvēlas piemērotāko.	Salīdzina piedāvāto datu attēlošanas veidus un izvēlas piemērotāko.	II	2.1.
			III	2.3.
	Veido un strukturē informāciju viegli uztveramā veidā.	Strukturē informāciju digitāli viegli uztveramā veidā.	II	2.1.
			III	2.3.
Kompleksas situācijas	Atbilstoši veicamajam mācību uzdevumam izveido datu tabulas un izklājlapu diagrammas, ievieto tās citā dokumentā.	Analizē doto informāciju, izveido tabulu ar patstāvīgi strukturētiem datiem.	III	4.1.
		Skaidro savu diagrammas veida izvēli, skaidri formulējot šīs izvēles priekšrocības.	III	4.2.
		Skaidro, kāpēc nav izvēlēts cits veids.	IV	4.2.
		Izveido un noformē diagrammu no savas datu tabulas atbilstoši pievienotajam skaidrojumaam.	IV	4.3.
		Iekopē izveidotu diagrammu teksta dokumentā.	II	4.4.

Pārbaudes darbs

Kā izklājlapā (rēķintabulā) izveido diagrammu?

Atveriet izklājlapu lietotnes datni PD_Excel.xlsx un saglabājiet to skolotāja norādītajā mapē.

1. uzdevums (5 punkti). Atveriet darbgrāmatas lapu ar nosaukumu **1. uzdevums**.

1.1. Šūnā ar adresi A12 ierakstiet savu vārdu, uzvārdu un šūnā E12 – savu klasi (1 p.).

1.2. Ievadiet tabulas datus pēc parauga. Veidojot tabulu, ievadi informāciju, atbilstoši formatējot šūnas (2 p.).

	A	B	C	D	E
1	Augļi				
2	Nosaukums	Cena	Mērvienība	Daudzums	Summa
3	Banāni	1,36 €	kg	1,5	
4	Mandarīni	3,54 €	kg	1,2	
5	Āboli	0,76 €	kg	1	
6	Dārzeņi				
7	Burkāni	1,15 €	kg	1	
8	Tomāti	5,52 €	kg	0,65	
9	Kartupeļi	0,62 €	kg	2	

1.3. Šūnās E3:E5 un E7:E9 izveidojiet formulu un izmantojiet to, lai aprēķinātu summu jeb naudas daudzumu par konkrēto preci (1 p.).

1.4. Izveidojiet formulu un saskaitiet šūnā E10 maksu par visu pirkumu (1 p.).

2. uzdevums (7 punkti). Atveriet darbgrāmatas lapu ar nosaukumu **2. uzdevums**.

	A	B	C	D	E	F	G
1	Attālums līdz Rīgai					Auzu pārslu uzturvielu saturs	
2	Pilsēta	Attālums līdz Rīgai, km			Uzturvielas nosaukums	Uzturvielu saturs, %	
3	Ventspils	184			Ogļhidrāti	67 %	
4	Liepāja	215			Šķiedrvielas	10 %	
5	Jelgava	47			Tauki	6 %	
6	Jūrmala	23			Olbaltumvielas	16 %	
7	Rēzekne	242			Cits	1 %	
8	Daugavpils	229					
9							

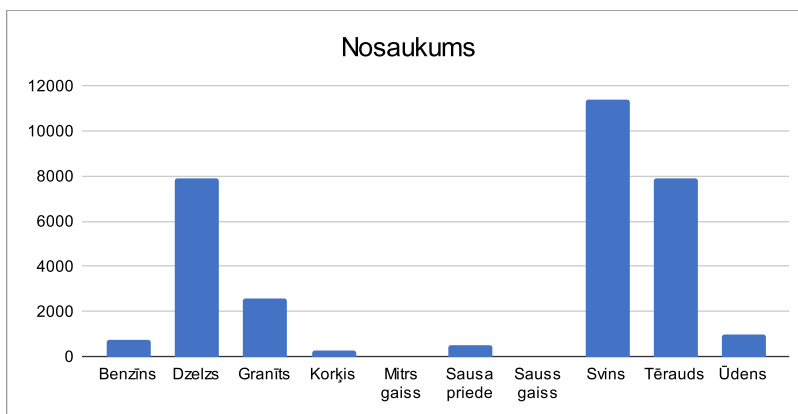
2.1. No katras tabulas datiem izveidojiet piemērotākā veida diagrammu (2 p.).

2.2. Izvēlieties un norādiet diagrammas nosaukumu, asu nosaukumu un leģendu (3 p.).

2.3. Paskaidrojiet zem tabulām diagrammas veida izvēli (2 p.).

3. uzdevums (6 punkti). Atveriet darbgrāmatas lapu ar nosaukumu 3. uzdevums.

Vielu blīvums	
Vielā (t = 20°C, p = 1 atm)	Blīvums, kg/m ³
Benzīns	730
Dzelzs	7874
Granīts	2600
Korkājs	240
Mitrā gaiss	1.194
Sausā priede	520
Sausā gaiss	1.205
Svins	11400
Tērauds	7900
Ūdens	1000

3.1. Rediģējiet diagrammas nosaukumu "Nosaukums" atbilstošā veidā, pievienojiet asu nosaukumus un leģendu (3 p.).

3.2. Pievienojiet grafikam datu etiķetes (1 p.).

3.3. Sakārtojiet datus tabulā tā, lai dati diagrammā būtu attēloti virzienā no lielākā uz mazāko vielas blīvumu (2 p.).

4. uzdevums (10 punkti). Atveriet darbgrāmatas lapu ar nosaukumu 4. uzdevums.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1									
2	Latvijas ģeogrāfija *								
3	Latvija atrodas Ziemeļeiropā, Baltijas jūras austrumu krastā. Valsts platība ir 64 589 km ² .								
4	Latvijas robežas kopējais garums ir 1836 km, no tiem 1382 km ir sauszemes robeža. Tai ir sauszemes robežas ar Igauniju, Krieviju, Baltkrieviju un Lietuvu, kā arī jūras robeža ar Zviedriju, Lietuvu un Igauniju. Latvijas robežas garums ar Igauniju ir 343 km, ar Krieviju — 292 km, ar Baltkrieviju — 171 km, ar Lietuvu — 576 km, bet jūras robežas garums ir 498 km.								
5									
6									
7									
8	* https://lv.wikipedia.org/wiki/Latvija								
9									

4.1. Izmantojot doto informāciju, izveidojiet tabulu un sagrupējiet tajā datus, lai izveidotu diagrammu, kura ļaus vislabāk ilustrēt aprakstīto situāciju (2 p.).

4.2. Zem izveidotās tabulas rakstiski paskaidrojiet savu diagrammas veida izvēli un to, kāpēc netika izvēlēts cits veids (3 p.).

4.3. Izveidojiet un noformējiet diagrammu, izmantojot datus no jūsu datu tabulas, izvēlieties un pievienojiet izveidotajai diagrammai atbilstošu nosaukumu, asu nosaukumus un leģendu (4 p.).

4.4. Iekopējiet izveidoto un noformēto diagrammu tukšā teksta datnē un saglabājiet to tajā pašā mapē, kur atrodas jūsu darbs (1 p.).

Pēc darba izpildes saglabājiet un aizveriet izklājlapu lietotnes datni.

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	<p>1.1. Vārds, uzvārds un klases nosaukums ierakstīti šūnās ar pareizo adresi (1 p.).</p> <p>1.2. Šūnas ar skaitļiem formatētas atbilstoši ievadītajiem datiem: <ul style="list-style-type: none"> • B kolonnas skaitļiem ir grāmatvedības formāts (1 p.), • D kolonnas skaitļiem ir skaitļa formāts (1 p.). </p> <p>1.3. Šūnās E3:E5 un E7:E9 ar formulas palīdzību saskaitīta maksa par konkrēto preci (1 p.).</p> <p>1.4. Šūnā E10 ar formulas palīdzību saskaitīta maksa par visu pirkumu (1 p.).</p>	5
2.	<p>2.1. No piedāvātajām tabulām izveidotas 2 dažādu veidu diagrammas: <ul style="list-style-type: none"> • "Attālums līdz Rīgai" ir izveidota kā stabiņu, joslu vai līniju (1 p.), • "Auzu pārslas uzturvielu saturs" – sektoru vai cita veida ar pamatotu skaidrojumu, kāpēc tika izvēlēts tieši šis veids (1 p.). </p> <p>2.2. Izveidotās diagrammas ir noformētas ar: <ul style="list-style-type: none"> • diagrammas nosaukumiem (1 p.), • asu nosaukumiem (ja iespējams) (1 p.), • leģendām (1 p.). </p> <p>2.3. Ir norādīts izvēles skaidrojums – kāpēc izvēlēta tieši šī veida diagramma, piem., dati par vienu produktu vai nesaistīti negrupējami dati: (1 p. par katru diagrammu).</p>	7
3.	<p>3.1. Diagrammas nosaukums izvēlēts un rediģēts, aizstājot to ar "Vielu blīvums" (1 p.). Izvēlēti un pievienoti asu nosaukumi ("Viela, Blīvums") (1 p.). Diagrammai pievienota leģenda (1 p.).</p> <p>3.2. Diagrammas grafikam pievienotas datu etiķetes (1 p.).</p> <p>3.3. Dati tabulā sakārtoti virzienā no lielākā uz mazāko vielas blīvumu: <ul style="list-style-type: none"> • dati ir kārtoti (1 p.), • dati ir sakārtoti virzienā no lielākā uz mazāko vielas blīvumu (1 p.). </p>	6
4.	<p>4.1. Izveidota tabula ar datiem par Latvijas sauszemes robežas garumu, robežjošos valstu nosaukumiem un jūras robežas garumu: <ul style="list-style-type: none"> • tabula izveidota (1 p.), • dati strukturēti (1 p.). </p> <p>4.2. Ir skaidri formulētas diagrammas veida izvēles priekšrocības: <ul style="list-style-type: none"> • izvēlēti viena veida dati (km) (1 p.), • izvēlēta tikai sauszemes robeža un paskaidrota izvēle vai izvēlēta sauszemes un jūras robeža un paskaidrota izvēle (1 p.), • skaidrojumā apspriesti citi varianti (ir nosaukti veidi ar skaidrojumu, kāpēc tie nav izvēlēti) (1 p.). </p> <p>4.3. Diagramma izveidota atbilstoši pievienotajam skaidrojumam: <ul style="list-style-type: none"> • diagramma izveidota (1 p.), • diagrammas veids atbilst skaidrojumam (1 p.). <p>Diagrammai pievienots nosaukums "Latvijas robežas garums" vai līdzīgs, bet atbilstoši skaidrojumam (1 p.).</p> <p>Diagrammai pievienoti asu nosaukumi un leģenda (izveidoti pēc diagrammas veida, bet atbilst skaidrojumam par izvēli) (1 p.).</p> </p> <p>4.4. Diagramma iekopēta teksta dokumentā (1 p.).</p>	10

Vērtējuma izlikšana

1. uzdevums (5 punkti)

1.1. Šūnā ar adresi A12 ierakstiet savu vārdu, uzvārdu un šūnā E12 – savu klasi.

Rezultāts

Vārds, uzvārds un klases nosaukums ierakstīti šūnās ar pareizo adresi (1 p.).

1.2. Ievadiet tabulas datus pēc parauga. Veidojot tabulu, ievadiet informāciju, atbilstoši formatējot šūnas.

Rezultāts

Šūnas ar skaitļiem formatētas atbilstoši ievadītajiem datiem:

- B kolonnas skaitļiem ir grāmatvedības formāts (1 p.),
- D kolonnas skaitļiem ir skaitļa formāts (1 p.).

Piemēram:

Augļi

Nosaukums	Cena	Mērvienība	Daudzums	Summa
Banāni	€1,36	kg	1,5	€2,04
Mandarīni	€3,54	kg	1,2	€4,25
Āboli	€0,76	kg	1	€0,76

Dārzeni

Burkāni	€1,15	kg	1	€1,15
Tomāti	€5,52	kg	0,65	€3,59
Kartupeļi	€0,62	kg	2	€1,24

€13,03

Jānis Bērziņš

6.a

1.3. Šūnās E3:E5 un E7:E9 izveidojiet formulu un izmantojiet to, lai aprēķinātu summu jeb naudas daudzumu par konkrēto preci.

Rezultāts

Šūnās E3:E5 un E7:E9 ar formulas palīdzību saskaitīta maksa par konkrēto preci. (1 p.).

1.4. Šūnā E10 izveidojiet formulu un saskaitiet maksu par visu pirkumu kopā (1 p.).

Rezultāts

Šūnā E10 izveidojiet formulu un saskaitiet maksu par visu pirkumu kopā (1 p.).

Piemēri

Augļi

Nosaukums	Cena	Mērvienība	Daudzums	Summa
Banāni	€1,36	kg	1,5	=B3*D3
Mandarīni	€3,54	kg	1,2	=B4*D4
Āboli	€0,76	kg	1	=B5*D5

Dārzeni

Burkāni	€1,15	kg	1	=B7*D7
Tomāti	€5,52	kg	0,65	=B8*D8
Kartupeļi	€0,62	kg	2	=B9*D9

=SUM(E3:E9)

Jānis Bērziņš

6.a

2. uzdevums (7 punkti)

2.1. No katras tabulas datiem izveidojiet piemērotākā veida diagrammu.

Rezultāts

No piedāvātajām tabulām izveidotas 2 dažādu veidu diagrammas:

- "Attālums līdz Rīgai" ir izveidota kā stabiņu, joslu vai līniju (1 p.),
- "Auzu pārslas uzturvielu saturs" – sektoru, vai cita veida ar pamatotu skaidrojumu, kāpēc tika izvēlēts tieši šis veids (1 p.).

2.2. Izvēlieties un norādiet diagrammas nosaukumu, asu nosaukumu un leģendu.

Rezultāts

Izveidotās diagrammas ir noformētas ar:

- diagrammas nosaukumiem (1 p.),
- asu nosaukumiem (ja iespējams) (1 p.),
- leģendām (1 p.).

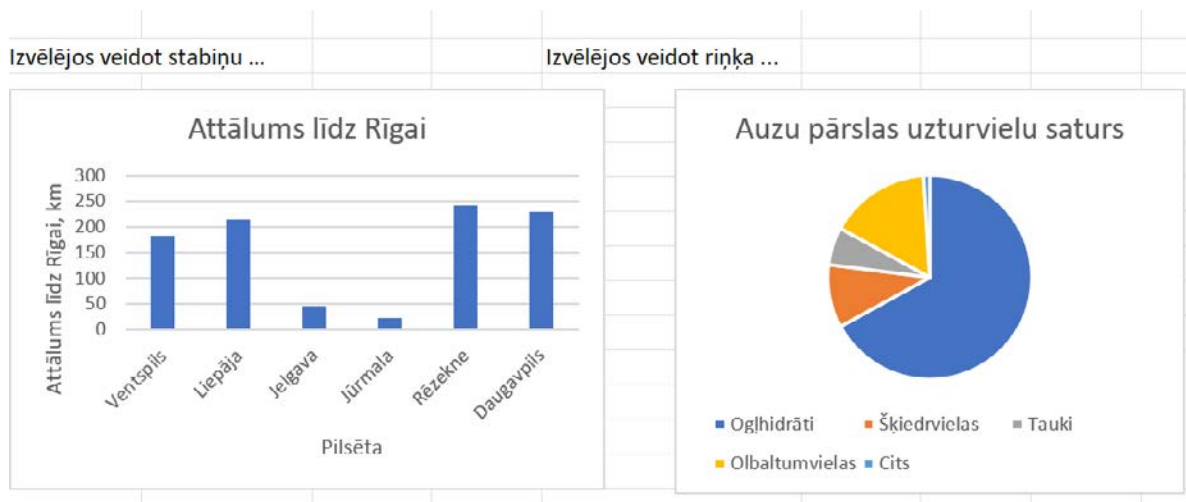
2.3. Zem tabulām paskaidrojiet diagrammas veida izvēli.

Rezultāts

Ir norādīts izvēles skaidrojums – kāpēc izvēlēta tieši šī veida diagramma (piem., dati par vienu produktu vai nesaistīti negrupējami dati):

- izvēlējās veidot stabiņu diagrammu, tāpēc ka dati tabulā nav grupējami (1 p.),
- izvēlējās veidot riņķa diagrammu, tāpēc ka dati tabulā ir par vienu produktu un var būt atspoguļoti kopumā (1 p.).

Piemēri

3. uzdevums (6 punkti)

3.1. Rediģējiet diagrammas nosaukumu "Nosaukums" atbilstošā veidā, pievienojiet asu nosaukumus un leģendu.

Rezultāts

Diagrammas nosaukums izvēlēts un rediģēts, aizstājot to ar "Vielu blīvums" (1 p.).

Izvēlēti un pievienoti asu nosaukumi ("Viela, Blīvums") (1 p.).

Diagrammai pievienota leģenda (1 p.).

3.2. Pievienojiet grafikam datu etiķetes.

Rezultāts

Diagrammas grafikam pievienotas datu etiķetes (1 p.).

3.3. Sakārtojiet datus tabulā tā, lai dati diagrammā būtu attēloti virzienā no lielākā uz mazāko vielas blīvumu.

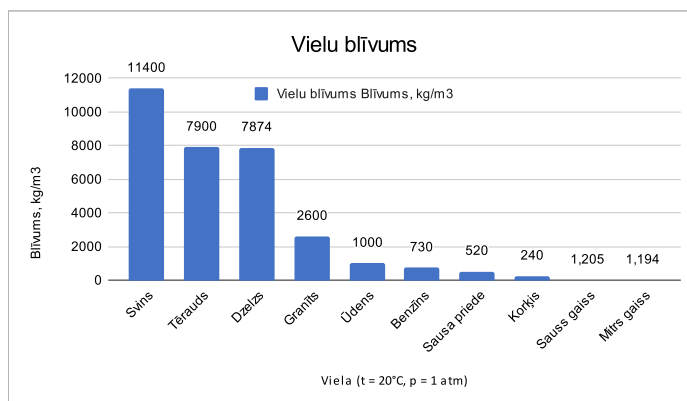
Rezultāts

Dati tabulā sakārtoti virzienā no lielākā uz mazāko vielas blīvumu:

- dati ir kārtoti (1 p.),
- dati ir sakārtoti virzienā no lielākā uz mazāko vielas blīvumu (1 p.).

Piemēri

Vielu blīvums	
Vielā (t = 20°C, p = 1 atm)	Blīvums, kg/m ³
Svins	11400
Tērauds	7900
Dzelzs	7874
Granīts	2600
Ūdens	1000
Benzīns	730
Sausa priede	520
Korkis	240
Sauss gaiss	1,205
Mīrs gaiss	1,194

4. uzdevums (10 punkti)

4.1. Izmantojot doto informāciju, izveidojiet tabulu un sagrupējiet tajā datus, lai izveidotu diagrammu, kura ļaus vislabāk ilustrēt aprakstīto situāciju.

Rezultāts

Izveidota tabula ar datiem par Latvijas sauszemes robežas garumu vai robežojošos valstu nosaukumiem un jūras robežas garumu:

- tabula izveidota (1 p.),
- dati strukturēti (1 p.).

Piemēri

Latvijas sauszemes robežas	
Robežas valsts	Robežas garums, km
Igaunija	343
Krievija	292
Baltkrievija	171
Lietuva	576

vai

Latvijas robežas	
Robežas valsts, veids	Robežas garums, km
Igaunija (sauszemes)	343
Krievija (sauszemes)	292
Baltkrievija (sauszemes)	171
Lietuva (sauszemes)	576
Jūras robeža	498

vai cits variants ar loģiski sagrupētiem datiem

4.2. Zem izveidotās tabulas rakstiski paskaidrojiet savu diagrammas veida izvēli un to, kāpēc netika izvēlēts cits veids.

Rezultāts

Ir skaidri formulētas diagrammas veida izvēles priekšrocības:

- izvēlēti vienā veida dati (km) (1 p.),
- izvēlēta tikai sauszemes robeža un paskaidrota izvēle vai izvēlēta sauszemes un jūras robeža un paskaidrota izvēle (1 p.),
- skaidrojumā apspriesti citi varianti (ir nosaukti veidi ar skaidrojumu, kāpēc tie nav izvēlēti) (1 p.).

Piemēri

Es izvēlējos veidot stabiņu diagrammu, tāpēc ka tā labāk attēlos robežas garuma starpību.

Es neizvēlējos veidot stabiņu diagrammu, tāpēc ka tā neļaus tik labi sakārtot informāciju.

utt.

4.3. Izveidojiet un noformējiet diagrammu, izmantojot datus no jūsu datu tabulas (izvēlieties un pievienojiet izveidotajai diagrammai atbilstošu nosaukumu, asu nosaukumus un leģendu).

Rezultāts

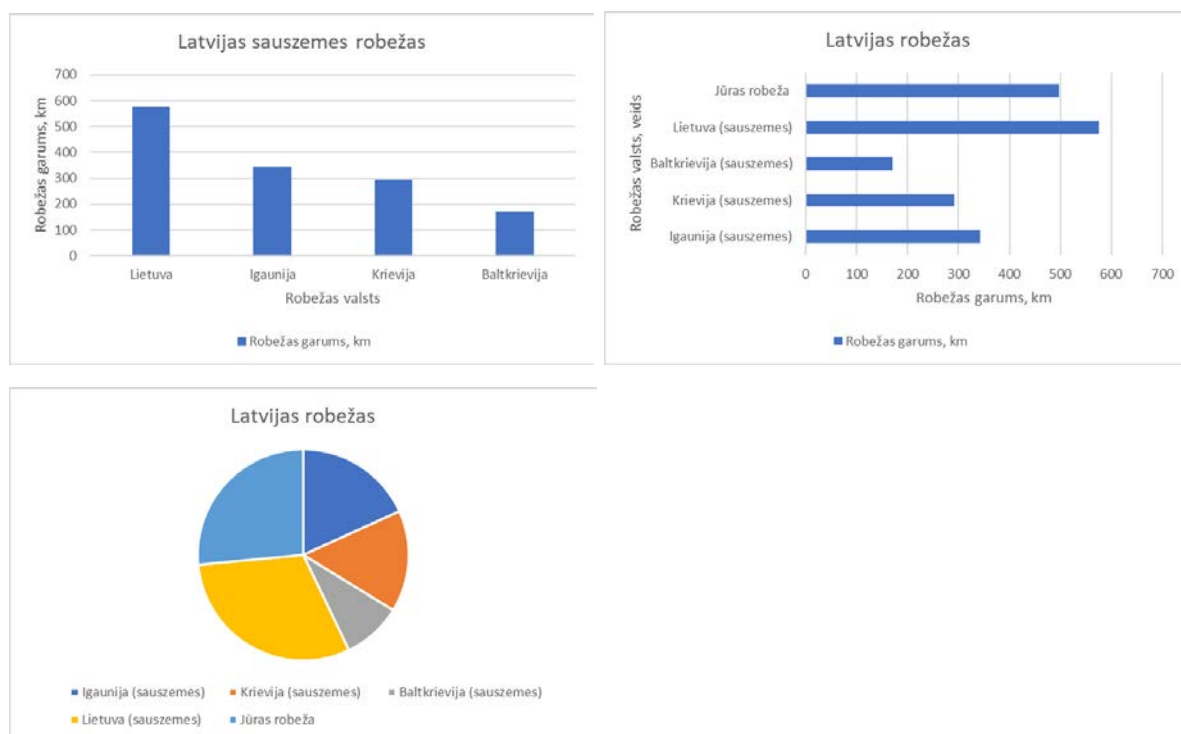
Diagramma izveidota atbilstoši pievienotajam skaidrojumam:

- diagramma izveidota (1 p.),
- diagrammas veids atbilst skaidrojumam (1 p.).

Diagrammai pievienots nosaukums "Latvijas robežas garums" vai līdzīgs, bet atbilstošs izvēles skaidrojumam (1 p.).

Diagrammai pievienoti asu nosaukumi un leģenda (izveidoti pēc diagrammas veida, bet atbilstoši izvēles skaidrojumam) (1 p.).

Piemēri

4.4. Iekopējiet izveidoto un noformēto diagrammu tukšā teksta datnē un saglabājiet to tajā pašā mapē, kur atrodas jūsu darbs.

Rezultāts

Diagramma iekopēta teksta dokumentā (1 p.).

Datorika 7. klasei

Temats: 7.4. Kā izstrādā mājaslapu?

Ieteicamais laiks temata apguvei: 38 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 + 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Izpratne	Analizē programmas piemērus un izmanto tos sava risinājuma radīšanai.	Analizē programmas piemērus un izmanto tos sava risinājuma radīšanai.	IV	4.
	Lietpratīgi un atbildīgi izmanto informācijas un komunikācijas tehnoloģiju iespējas.	Lietpratīgi un atbildīgi izmanto informācijas un komunikācijas tehnoloģiju iespējas.	IV	4.
Prasmes	Tekstuālā programmēšanas vidē atbilstoši uzdevumam izveido tīmekļa lapas HTML kodu. Regulāri testē izveidotos blokus un pārbauda to darbību.	Tekstuālā programmēšanas vidē atbilstoši uzdevumam izveido tīmekļa lapas HTML kodu ar vienkāršiem tagiem (<title>, <hN>, <p>, <!-- -->).	I	1.1.–1.5.
		Tekstuālā programmēšanas vidē atbilstoši uzdevumam izveido tīmekļa lapas HTML kodu ar sarakstu, attēlu un saišu tagiem (,).	II	1.6.–1.7.
		Tekstuālā programmēšanas vidē atbilstoši uzdevumam izveido tīmekļa lapas HTML kodu ar saišu tagu (<a>).	III	1.8.
	Tekstuālā programmēšanas vidē atbilstoši uzdevumam izveido tīmekļa lapas CSS kodu. Regulāri testē izveidotos blokus un pārbauda to darbību.	Tekstuālā programmēšanas vidē atbilstoši uzdevumam izveido tīmekļa lapas CSS kodu komentāra izveidei.	I	2.1.
		Tekstuālā programmēšanas vidē atbilstoši uzdevumam rediģē un izveido tīmekļa lapas CSS kodu teksta noformēšanas selektoram.	II	2.2.–2.4.
		Tekstuālā programmēšanas vidē atbilstoši uzdevumam izveido tīmekļa lapas CSS kodu attēla noformēšanas selektoram.	III	2.5.
	Tekstuālā programmēšanas vidē ievada programmu, kura veic konkrētu mācību uzdevumu. Regulāri testē izveidotos blokus un pārbauda to darbību.	Tekstuālā programmēšanas vidē atbilstoši uzdevumam izveido programmēšanas valodas <i>JavaScript</i> kodu komentāra izveidei.	I	3.1.
	Tekstuālā programmēšanas vidē izveido un lieto mainīgos un funkcijas. Regulāri testē izveidotos blokus un pārbauda to darbību.	Tekstuālā programmēšanas vidē atbilstoši uzdevumam izveido programmēšanas valodas <i>JavaScript</i> kodu mainīgo un funkciju izveidei.	II	3.2.–3.4.
	Tekstuālā programmēšanas vidē izveido un lieto mainīgos un funkcijas. Tekstuālā programmēšanas vidē izveido cikliskas un zarotas darbības. Regulāri testē izveidotos blokus un pārbauda to darbību.	Tekstuālā programmēšanas vidē atbilstoši uzdevumam izveido programmēšanas valodas <i>JavaScript</i> kodu cikliskas un zarotas darbības funkciju izveidei.	III	3.5.–3.6.
	Kompleksas situācijas	Plāno mājaslapas izveidi, ievada mājaslapas kodu tekstuālā programmēšanas valodā, pārbauda mājaslapu un uzlabo to ar interaktīvu elementu.	Plāno un izveido tīmekļa lapas kodu tekstuālā programmēšanas vidē, lietojot HTML un CSS valodu atbilstoši aprakstam uzdevumā.	III
Ar oficiālas dokumentācijas palīdzību tekstuālā programmēšanas vidē, lietojot HTML, CSS un <i>JavaScript</i> , pievieno tīmekļa lapai interaktīvu elementu.			IV	4.

Pārbaudes darbs

Kā izstrādā mājaslapu?

Lai izpildītu darbu, iekopējiet skolotāja norādītajā mapē datnes [pd.html](#), [pd.js](#), [pd.css](#), [majaslapa.html](#) un [pd.jpg](#).

Svarīgi! Pildot uzdevumus, pārbaudiet izveidotos blokus un to darbību.

1. daļa (40 min)

1. uzdevums (11 punkti)

Ar koda redaktoru atveriet datni [pd.html](#).

- 1.1. Ierakstiet mājaslapas virsrakstā savu vārdu, uzvārdu un klasi (1 p.).
- 1.2. Pārveidojiet tekstu "Kas ir dators?" par 1. līmeņa virsrakstu (1 p.).
- 1.3. Pārveidojiet tekstu, sākot no "Dators ir iekārta, ..." līdz "...sistēmas uzvedību u. tml.", par paragrāfu (1 p.).
- 1.4. Izlabojiet mājaslapas kodu tā, lai teksts "Klasifikācija" būtu pārveidots par 3. līmeņa virsrakstu "Datoru klasifikācija (pēc lietojuma)" (1 p.).
- 1.5. Papildiniet mājaslapas kodu tā, lai teksts "Tālāk sekos aizzīmētais saraksts" būtu komentārs HTML valodā (1 p.).
- 1.6. Pievienojiet lapai sarakstu pēc dotā parauga, izmantojot HTML (2 p.).
 - Lieldators
 - Personālais dators
 - Klēpjdators
 - Minidators
 - Planšetdators
- 1.7. Ievietojiet mājaslapā attēlu [pd.jpg](#) ar alternatīvu tekstu "Datora attēls" (2 p.).
- 1.8. Papildiniet mājaslapas kodu tā, lai mājaslapas beigās būtu redzama informācija "Pēc Vikipēdijas datiem" saites veidā, ar norādi uz "<https://lv.wikipedia.org/wiki/Dators>" (2 p.).

Pēc darba izpildes saglabājiet datni.

2. uzdevums (8 punkti)

Ar koda redaktoru atveriet datni [pd.css](#).

- 2.1. Datnes sākumā pievienojiet komentāru ar tekstu "Šī ir stila lapa datnei pd.html" (1 p.).
- 2.2. Izlabojiet datnes kodu tā, lai viss mājaslapas saturs būtu fontā *Verdana*, ar gaiši zaļu (*lightgreen*) fonu un 10 pikseļu atkāpi no malām (2 p.).
- 2.3. Pievienojiet datnei kodu tā, lai mājaslapas 1. līmeņa virsrakstu fonta krāsa būtu brūna (*brown*) (1 p.).
- 2.4. Pievienojiet datnei kodu tā, lai mājaslapas aizzīmētā saraksta simbols būtu kvadrātiņš (*square*) un teksts – slīprakstā (2 p.).
- 2.5. Pievienojiet datnei kodu tā, lai mājaslapas horizontāli centrēta attēla platums (saglabājot attēla proporcijas) būtu 250 pikseļi, ar noapaļotiem stūriem (3 p.).

Pēc darba izpildes saglabājiet datni.

3. uzdevums (12 punkti)

Ar koda redaktoru atveriet datni `pd.js`.

- 3.1. Pievienojiet datnes sākumā komentāru ar tekstu **"Šī ir datne programmēšanas valodā JavaScript"** (1 p.).
- 3.2. Deklarējiet mainīgo `uzvards` un piešķiriet tam vērtību, ko veido simbolu virkne ar jūsu uzvārdu (1 p.).
- 3.3. Uzrakstiet funkciju `tavs_uzvards`, kas saņem vienu parametru – uzvārdu (kā iepriekš deklarēto mainīgo) – un izvada konsolē sveicienu šim uzvārdam (2 p.).

Piemēram:

```
tavs_uzvards(uzvards)
> "Čau, tavs uzvārds ir ...!"
```

- 3.4. Izveidojiet funkciju `kvadrata_perimetr`, kas saņem vienu parametru (kvadrāta malas garumu) un izvada konsolē figūras perimetru (2 p.).

Piemēram:

```
kvadrata_perimetr(4)
>16
```

- 3.5. Uzrakstiet funkciju `atlaide`, kas saņem vienu parametru (vecumu) un izvada konsolē, cik liela atlaide (piem., biļetēm) pienākas. Atlaižu nosacījumi: 1–6 gadi – 100 % (bezmaksas); 7–15 gadi – 70 %, vecāks par 15 gadiem – atlaide nepienākas (3 p.).

Piemēram:

```
atlaide(4)
> atlaide ir 100% (bezmaksas)

atlaide(7)
> atlaide ir 70 %

atlaide(17)
> atlaide nepienākas
```

- 3.6. Uzrakstiet funkciju `kvadrati`, kas saņem vienu parametru (skaitli) un izvada konsolē kvadrātus skaitļiem no 1 līdz parametram (skaitlim), izvadot kvadrātus jaunā rindā (3 p.).

Piemēram:

```
kvadrati (1)
> 1
kvadrati (5)
> 1
> 4
> 9
> 16
> 25
```

Pēc darba izpildes saglabājiet datni.

2. daļa (40 min)**4. uzdevums (19 punkti)**

Pildot uzdevumu, vērtējiet savas mājaslapas atbilstību iepriekš izveidotajiem kritērijiem.

Izveidojiet mājaslapu par mūsdienu datoru komponentēm (skaits: no 3 līdz 5) no Vikipēdijas vai cita avota datiem (3 p.), izpildot šādus nosacījumus:

- viss darbs ir izveidots vienā datnē (majaslapa.html) (3 p.);
- HTML valodā satura sadaļā (starp `<body>` un `</body>` tagiem) jābūt ne mazāk kā 10 dažādiem tagiem (virsraksti, teksts, attēli, saraksti, tabulas, līnijas utt. `<p>` un `</p>` tiek uzskatīti par vienu tagu) (5 p.);
- satura noformēšanai jālieto CSS, ievietojot kodu sadaļā `<head>`, aprakstot stilu katram selektoram (satura tagam) (5 p.).

Lietojot dokumentāciju, ar *JavaScript* valodas palīdzību pievienojiet 2 pogas mājaslapas augšējā daļā. Pogā "Tahoma", lai varētu mainīt satura fontu no esošā uz "Tahoma", un pogu "A+", lai varētu mainīt satura fonta izmēru uz lielāku (4 p.).

Pēc darba izpildes saglabājiet un aizveriet lietotnes datni.

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	<p>1.1. Skolēna vārds, uzvārds un klases nosaukums ievietoti mājaslapas virsrakstā (1 p.).</p> <p>1.2. Pieprasītais teksts ievietots starp attiecīgajiem tagiem (1 p.).</p> <p>1.3. Pieprasītais teksts ievietots starp attiecīgajiem tagiem (1 p.).</p> <p>1.4. Pieprasītais teksts aizstāts ar attiecīgo kodu ar tekstu un tagiem (1 p.).</p> <p>1.5. Datnes saturs papildināts ar attiecīgo kodu ar tekstu un tagiem (1 p.).</p> <p>1.6. Datnes saturs papildināts ar attiecīgo kodu ar tekstu un tagiem (viens punkts par katru tagu) (2 p.).</p> <p>1.7. Datnes saturs papildināts ar attiecīgo kodu ar tekstu un tagiem: <ul style="list-style-type: none"> • pievienots tags ar norādi uz attēla datni (1 p.), • pievienots parametrs "alt" ar attēla alternatīvo nosaukumu (1 p.). </p> <p>1.8. Datnes saturs papildināts ar attiecīgo kodu ar tekstu un tagiem: <ul style="list-style-type: none"> • pievienots kods ar tekstu, tagiem un atribūtu "href" ar vietnes adresi (1 p.), • pievienots saitē redzamais teksts ar vietnes nosaukumu (1 p.). </p>	11
2.	<p>2.1. Pieprasītais kods ar tekstu ievietots datnes sākumā (1 p.).</p> <p>2.2. Atribūti selektoram "body" aizstāti ar attiecīgiem atribūtiem (1 p.).</p> <p>2.3. Pievienots attiecīgais stils ar atribūtiem selektoram "h1" (1 p.).</p> <p>2.4. Pievienots attiecīgais stils ar atribūtiem selektoriem "ul, li": <ul style="list-style-type: none"> • pievienots attiecīgais atribūts saraksta simbolam (1 p.), • pievienots attiecīgais atribūts fontam (1 p.). </p> <p>2.5. Pievienots attiecīgais stils ar atribūtiem selektoram "img": <ul style="list-style-type: none"> • pievienots attiecīgais atribūts attēla centrēšanai pa horizontāli (1 p.), • pievienots attiecīgais atribūts attēla platumam (1 p.), • pievienots attiecīgais atribūts attēla stūru noapaļošanai (1 p.). </p>	8
3.	<p>3.1. Pieprasītais kods ar tekstu ievietots datnes sākumā (1 p.).</p> <p>3.2. Pieprasītais kods (deklarēts mainīgais "uzvards" ar piešķirto attiecīgo vērtību) pievienots datnei (1 p.).</p> <p>3.3. Pieprasītais kods (definēta un izveidota funkcija "tavs_uzvards") pievienots datnei: <ul style="list-style-type: none"> • funkcija izveidota atbilstoši uzdevumam (1 p.), • funkcijas darbības rezultāts izvadīts konsolē (1 p.). </p> <p>3.4. Pieprasītais kods (definēta un izveidota funkcija "kvadrata_perimets") pievienots datnei: <ul style="list-style-type: none"> • funkcija izveidota atbilstoši uzdevumam (1 p.), • funkcijas darbības rezultāts izvadīts konsolē (1 p.). </p> <p>3.5. Pieprasītais kods (definēta un izveidota funkcija "atlaide") pievienots datnei: <ul style="list-style-type: none"> • funkcijā lietotas sazarotās darbības (1 p.), • funkcijā izpildīti visi nosacījumi (1 p.), • funkcijas darbības rezultāts izvadīts konsolē (1 p.). </p> <p>3.6. Pieprasītais kods (definēta un izveidota funkcija "kvadrāti") pievienots datnei: <ul style="list-style-type: none"> • funkcijā lietotas cikliskās darbības (1 p.), • funkcijā aprēķina skaitļu kvadrātus no 1 līdz parametra skaitļa (1 p.), • funkcijas darbības rezultāts izvadīts konsolē, katra izvade jaunā rindā (1 p.). </p>	12
4.	<p>Izveidota mājaslapa par mūsdienīgu datoru komponentēm (1 p. par katru komponenti, bet ne vairāk kā 3 p.): <ul style="list-style-type: none"> • mājaslapa izveidota vienā datnē (majaslapa.html) (1 p.), • lapas CSS kods implementēts html datnē sadaļā <head> (1 p.), • JavaScript kods implementēts html datnē (1 p.). </p> <p>Datnē HTML valodā satura sadaļā starp <body> un </body> tagiem satura izveidei pielietoti dažādi pāra un nepāra tagi: <ul style="list-style-type: none"> • pielietoti 4 pāra un nepāra tagi (2 p.), • pielietoti 8 pāra un nepāra tagi (4 p.), • pielietoti 10 vai vairāk pāra un nepāra tagi (5 p.). </p> <p>Mājaslapas satura noformēšanai lietota stila lapu kaskadēšana (CSS): <ul style="list-style-type: none"> • atribūti izveidoti 4 selektoriem (vai klasēm utt.) (2 p.), • atribūti izveidoti 8 selektoriem (vai klasēm utt.) (4 p.), • atribūti izveidoti 10 vai vairāk selektoriem (vai klasēm utt.) (5 p.). </p> <p>Mājaslapā ievietots kods JavaScript valodā, lai pievienotu interaktīvu elementu: <ul style="list-style-type: none"> • pievienota poga ar nosaukumu "Tahoma" (1 p.), • nospiežot pogu, mainās CSS un mājaslapas fonts mainās uz Tahoma (1 p.), • pievienota poga ar nosaukumu "A+" (1 p.), • nospiežot pogu, mainās CSS un mājaslapas fonts mainās uz lielāko (1 p.). </p>	19

Vērtējuma izlikšana

1. uzdevums (11 punkti)

1.1. Ierakstiet mājaslapas virsrakstā savu vārdu, uzvārdu un klasi.

Rezultāts

Skolēna vārds, uzvārds un klases nosaukums ievietoti mājaslapas virsrakstā (1 p.).

Piemēram:

```
<title>Jānis Bērziņš, 7.c klase</title>
```

1.2. Pārveidojiet tekstu “Kas ir dators?” par 1. līmeņa virsrakstu.

Rezultāts

Pieprasītais teksts ievietots starp attiecīgajiem tagiem (1 p.).

Piemēram:

```
<h1>Kas ir dators?</h1>
```

1.3. Pārveidojiet tekstu, sākot no “Dators ir iekārta, ...” līdz “...sistēmas uzvedību u. tml.”, par paragrāfu.

Rezultāts

Pieprasītais teksts ievietots starp attiecīgajiem tagiem (1 p.).

Piemēram:

```
<p>Dators ir iekārta, kas ...  
...kādas sistēmas uzvedību u.tml.</p>
```

1.4. Izlabojiet mājaslapas kodu tā, lai teksts “Klasifikācija” būtu pārveidots par 3. līmeņa virsrakstu “Datoru klasifikācija (pēc lietojuma)”.

Rezultāts

Pieprasītais teksts aizstāts ar attiecīgo kodu ar tekstu un tagiem (1 p.).

Piemēram:

```
<h3>Klasifikācija</h3>
```

1.5. Papildiniet mājaslapas kodu tā, lai teksts “Tālāk sekos aizzīmētais saraksts” būtu komentārs HTML valodā.

Rezultāts

Datnes saturs papildināts ar attiecīgo kodu ar tekstu un tagiem (1 p.).

Piemēram:

```
<!-- Tālāk sekos aizzīmētais saraksts -->
```

1.6. Pievienojiet lapai sarakstu pēc dotā parauga, izmantojot HTML.

Rezultāts

Datnes saturs papildināts ar attiecīgo kodu ar tekstu un tagiem (2 p.).

Piemēram:

```
<ul>  
<li>Lieldators</li>  
<li>Personālais dators</li>  
<li>Klēpjdators</li>  
<li>Minidators</li>  
<li>Planšetdators</li>  
</ul>
```

1.7. Ievietojiet mājaslapā attēlu `pd.jpg` ar alternatīvu tekstu "Datora attēls".

Rezultāts

Datnes saturs papildināts ar attiecīgo kodu ar tekstu un tagiem

- pievienots tags ar norādi uz attēla datni (1 p.),
- pievienots parametrs "alt" ar attēla alternatīvo nosaukumu (1 p.).

Piemēram:

```

```

1.8. Papildiniet mājaslapas kodu tā, lai mājaslapas beigās būtu redzama informācija "Pēc Vikipēdijas datiem" saites veidā, ar norādi uz "<https://lv.wikipedia.org/wiki/Dators>".

Rezultāts

Datnes saturs papildināts ar attiecīgo kodu ar tekstu un tagiem

- pievienots kods ar tekstu, tagiem un atribūtu "href" ar vietnes adresi (1 p.),
- pievienots saitē redzamais teksts ar vietnes nosaukumu (1 p.).

Piemēram:

```
<a href="https://lv.wikipedia.org/wiki/Dators">Pēc vikipēdijas datiem</a>
```

2. uzdevums (8 punkti)

2.1. Pievienojiet datnes sākumā komentāru ar tekstu "Šī ir stila lapa datnei `pd.html`".

Rezultāts

Pieprasītais kods ar tekstu ievietots datnes sākumā (1 p.).

Piemēram:

```
/* Šī ir stila lapa datnei pd.html*/
```

2.2. Izlabojiet datnes kodu tā, lai viss mājaslapas saturs būtu fontā *Verdana*, ar gaiši zaļu (*lightgreen*) fonu un 10 pikseļu atkāpi no malām.

Rezultāts

Atribūti selektoram "body" aizstāti ar attiecīgiem atribūtiem (1 p.).

Piemēram:

```
body {  
  background-color:lightgreen;  
  font-family: Verdana;  
  padding: 10px;  
}
```

2.3. Pievienojiet datnei kodu tā, lai mājaslapas 1. līmeņa virsrakstu fonta krāsa būtu brūna (*brown*).

Rezultāts

Pievienots attiecīgais stils ar atribūtiem selektoram "h1" (1 p.).

Piemēram:

```
h1 {  
  color: brown;  
}
```

2.4. Pievienojiet datnei kodu tā, lai mājaslapas aizzīmētā saraksta simbols būtu kvadrātiņš (*square*) un teksts – slīprakstā.

Rezultāts

Pievienots attiecīgais stils ar atribūtiem selektoriem "ul, li"

- pievienots attiecīgais atribūts saraksta simbolam (1 p.),
- pievienots attiecīgais atribūts fontam (1 p.).

Piemēram:

```
ul {
  list-style-type: square;
  font-style: oblique;
}
```

2.5. Pievienojiet datnei kodu tā, lai mājaslapas horizontāli centrēta attēla platums (saglabājot attēla proporcijas) būtu 250 pikseļi, ar noapaļotiem stūriem.

Rezultāts

Pievienots attiecīgais stils ar atribūtiem selektoram "img"

- pievienots attiecīgais atribūts attēla centrēšanai pa horizontāli (1 p.),
- pievienots attiecīgais atribūts attēla platumam (1 p.),
- pievienots attiecīgais atribūts attēla stūru noapaļošanai (1 p.).

Piemēram:

```
img {
  display: block;
  margin-left: auto;
  margin-right: auto;
  width: 250px;
  border-radius: 15px;
}
```

3. uzdevums (12 punkti)

3.1. Datnes sākumā pievienojiet komentāru ar tekstu "Šī ir datne programmēšanas valodā JavaScript".

Rezultāts

Pieprasītais kods ar tekstu ievietots datnes sākumā (1 p.).

Piemēram:

```
//Šī ir datne programmēšanas valoda JavaScript
```

3.2. Deklarējiet mainīgo "uzvards" un piešķiriet tam vērtību, ko veido simbolu virkne ar jūsu uzvārdu.

Rezultāts

Pieprasītais kods (deklarēts mainīgais "uzvards" ar piešķirto attiecīgo vērtību) pievienots datnei (1 p.).

Piemēram:

```
var uzvards = "Bērziņš"
```

3.3. Uzrakstiet funkciju "tavs_uzvards", kas saņem vienu parametru – uzvārdu (kā iepriekš deklarēto mainīgo) – un izvada konsolē sveicienu šim uzvārdam.

Rezultāts

Pieprasītais kods (definēta un izveidota funkcija "tavs_uzvards") pievienots datnei

- funkcija izveidota atbilstoši uzdevumam (1 p.),
- funkcijas darbības rezultāts izvadīts konsolē (1 p.).

Piemēram:

```
function tav_uzvards(txt) {
  return console.log("Čau, tavs uzvārds ir " + txt + "!");
}
```

- 3.4. Izveidojiet funkciju "kvadrata_perimetrš", kas saņem vienu parametru (kvadrāta malas garumu) un izvada konsolē figūras perimetru.

Rezultāts:

Pieprasītais kods (definēta un izveidota funkcija "kvadrata_perimetrš") pievienots datnei

- funkcija izveidota atbilstoši uzdevumam (1 p.),
- funkcijas darbības rezultāts izvadīts konsolē (1 p.).

Piemēram:

```
function kvadrata_perimetrš(a) {
  return console.log(a * 4);
}
```

- 3.5. Uzrakstiet funkciju "atlaide", kas saņem vienu parametru (vecumu) un izvada konsolē, cik liela atlaide (piem., biļetēm) pienākas. Atlaides nosacījumi: 1–6 gadi – 100 % (bezmaksas); 7–15 gadi – 70 %, vecāks par 15 gadiem – atlaide nepienākas.

Rezultāts

Pieprasītais kods (definēta un izveidota funkcija "atlaide") pievienots datnei

- funkcijā lietotas sazarotās darbības (1 p.),
- funkcijā izpildīti visi nosacījumi (1 p.),
- funkcijas darbības rezultāts izvadīts konsolē (1 p.).

Piemēram:

```
function atlaide(a) {
  if (a < 7) {
    return console.log("atlaide ir 100% (bezmaksas)");
  } else if (a > 14) {
    return console.log("atlaide nepienākas");
  } else {
    return console.log("atlaide ir 70 % ");
  }
}
```

- 3.6. Uzrakstiet funkciju "kvadrāti", kas saņem vienu parametru (skaitli) un izvada konsolē kvadrātus skaitļiem no 1 līdz parametram (skaitlim), izvadot kvadrātus jaunā rindā.

Rezultāts

Pieprasītais kods (definēta un izveidota funkcija "kvadrāti") pievienots datnei

- funkcijā lietotas cikliskās darbības (1 p.),
- funkcijā aprēķina skaitļu kvadrātus no 1 līdz parametra skaitļa (1 p.),
- funkcijas darbības rezultāts izvadīts konsolē, katra izvade jaunā rindā (1 p.).

Piemēram:

```
function kvadrāti(a) {
  s = 1;
  while(s <= a){
    console.log(s ** 2 + " ");
    s ++
  }
}
```

4. uzdevums (15 punkti)

Izveidojiet mājaslapu par mūsdienu datoru komponentēm (skaits: no 3 līdz 5) no Vikipēdijas vai cita avota datiem, izpildot šādus nosacījumus:

- viss darbs ir izveidots vienā datnē (majaslapa.html).

Rezultāts

Izveidota mājaslapa par mūsdienu datoru komponentēm (1 p. par katru komponenti, bet ne vairāk kā 3 p.)

- mājaslapa izveidota vienā datnē (majaslapa.html) (1 p.),
- lapas CSS ievietots html datnē sadaļā <head> (1 p.),
- Javascript implementēts html datnē (1 p.).

Piemēram:

```
<!DOCTYPE html>
<html>
<head>
<meta charset="utf-8">
<meta name="viewport" content="width=device-width">
<title>Pārbaudes darbs</title>

<style>
/* Stili */
</style>

</head>

<body>
<!-- Mājaslapas saturs-->

<script>
//skripti
</script>

</body>
</html>
```

- HTML valodā satura sadaļā (starp <body> un </body> tagiem) jābūt ne mazāk kā 10 dažādiem tagiem (virsraksti, teksts, attēli, saraksti, tabulas, līnijas utt. <p> un </p> tiek uzskatīti par vienu tagu).

Rezultāts

Datnē HTML valodā satura sadaļā starp <body> un </body> tagiem satura izveidei pielietoti dažādi pāru un nepāru tagi

- pielietoti 4 pāru un nepāru tagi (2 p.),
- pielietoti 8 pāru un nepāru tagi (4 p.),
- pielietoti 10 vai vairāk pāru un nepāru tagi (5 p.).

- satura noformēšanai jālieto CSS, ievietojot kodu sadaļā <head>, aprakstot stilu katram selektoram (satura tagam).

Rezultāts:

Mājaslapas satura noformēšanai lietota stila lapu kaskadēšana (CSS)

- atribūti izveidoti 4 selektoriem (vai klasēm utt.) (2 p.),
- atribūti izveidoti 8 selektoriem (vai klasēm utt.) (4 p.),
- atribūti izveidoti 10 vai vairāk selektoriem (vai klasēm utt.) (5 p.).

- Lietojot dokumentāciju, ar JavaScript valodas palīdzību pievienojiet 2 pogas mājaslapas augšējā daļā. Pogā "Tahoma", lai varētu mainīt saturs fontu no esošā uz "Tahoma", un pogu "A+", lai varētu mainīt saturs fonta izmēru uz lielāku.

Rezultāts

Mājaslapā ievietots kods JavaScript valodā interaktīva elementa pievienošanai:

- pievienota poga ar nosaukumu "Tahoma" (1 p.),
- nospiežot pogu, mainās CSS un mājaslapas fonts mainās uz Tahoma (1 p.),
- pievienota poga ar nosaukumu "A+" (1 p.),
- nospiežot pogu, mainās CSS un mājaslapas fonts mainās uz lielāko (1 p.).

Piemēram:

```
<!--Pogas -->
<input type="button" value="A+" onclick="document.getElementById('text').style.
fontSize = '1.5em'">

<input type="button" value="Tahoma" onclick="document.getElementById('text').style.
fontFamily = 'Tahoma'">

<!--Lapas saturs-->
<div id="text" style="font-size: 1em">
<p>Virsraksts</p>
<p>Lapas teksts</p>
</div>
```

Dizains un tehnoloģijas 6. klasei

Temats: 6.3. Kā mainās graudaugu un pākšaugu ēdienu konsistence atkarībā no izmantotā šķidrums daudzuma?

Ieteicamais laiks temata apguvei: 10 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Zināšanas	Atpazīst dažādus graudu pārstrādes produktus (putraimus, pārslas, miltus).	Atpazīst dažādus graudu pārstrādes produktus (putraimus, pārslas, miltus).	I	1.
	Zina, kādus produktus var izmantot vienkāršas putras pagatavošanai.	Zina, kādus savstarpēji saderīgus produktus izmantot putras pagatavošanai.	I	2.
Izpratne	Zina svarīgākos principus, kas jāņem vērā pākšaugu pirmapstrādē un termiskajā apstrādē, gatavojot ēdienu.	Pamato pākšaugu pirmapstrādes un termiskās apstrādes nozīmi ēdiena gatavošanā.	II	3.1.
	Skaidro, ka biežputras kvalitāte un konsistence atkarīga no šķidrums un pievienoto putraimu daudzuma.	Skaidro, kā šķidrums un putraimu daudzums ietekmē biežputras kvalitāti un konsistenci.	II	3.2.
	Skaidro, kā atšķirtos pagatavotā ēdiena īpašības, ja tiek mainītas ēdienam pievienotās sastāvdaļas un to daudzums.	Izmanto spriešanu, skaidrojot, vai iespējams kādu produktu aizstāt ar kādu citu un kā mainās biežputras īpašības.	III	3.3.
Kompleksas situācijas	Veido ikdienas pusdienu ēdienkarti un atbilstoši tai zīmē ikdienas pusdienu galda klājumu.	Izveido ēdienkarti un zīmē atbilstošu ikdienas pusdienu galda klājumu.	III	4.

Pārbaudes darbs "Graudaugu un pākšaugu ēdieni"

Latviešu nacionālā virtuve bagātīga ar pākšaugu un graudaugu ēdieniem. To pagatavošanā tiek izmantoti arī dažādi pākšaugu un graudaugu pārstrādes produkti.

1. **uzdevums.** Zem attēla uzraksti pākšaugu un graudaugu nosaukumus. Blakus attēlam uzraksti vismaz divus pārstrādes produktus. (2 punkti.)

Pārstrādes produkti

Pārstrādes produkti

2. **uzdevums.** Uzraksti vismaz divu dažādu putru nosaukumus un to sastāvdaļas, kuras var pagatavot no pākšaugiem un/vai graudaugiem. Uzraksti, kādas sastāvdaļas izmantosi katras putras pagatavošanai. (2 punkti.)

Biezputras nosaukums	Nepieciešamās sastāvdaļas

3. uzdevums. Izpēti doto ēdiena recepti, izpildi uzdevumus. (10 punkti.)

Grūdenis jeb grūbu un kartupeļu biežputra

Sastāvdaļas:

0,5 kg grūbu, 7 kartupeļi, 3–4 sīpoli, 400 g žāvētas cūkgaļas (ar speķi), piens, sviests, sāls, ūdens.

Pagatavošana

Grūbas noskalo aukstā ūdenī. Liek katliņā un aplej ar tīru aukstu ūdeni, ļauj tam vismaz 2 stundas mērcēties.

Grūbas nokāš un noskalo. Tad aplej ar ūdeni un liek vārīties. Kad sāk parādīties pirmie burbuļi, nolej ūdeni un aplej ar iepriekš sagatavotu piena un ūdens maisījumu (1:1) tā, lai viss būtu viegli nosegts. Pievieno kubiņos sagrieztus kartupeļus. Vāra, ik pa laikam apmaisot. Kad sāk kārtīgi vārīties, izslēdz uguni un katliņu apsedz ar dvieli. Atstāj uz pusstundu, tad liek vārīties uz mazas uguns, ik pa laikam apmaisot. Vāra 10–20 minūtes. Kad šķidrums gandrīz viss jau pazudis, pievieno mazliet sviesta, pieber sāli un izmaisa. Ņem nost no uguns un satin katliņu dvielī uz 30 minūtēm.

Smalki sagrieztos sīpolus liek pannā ar gabaliņu sviesta uz mazas uguns un apcep. Mazos gabaliņos sagrieztu žāvēto gaļu liek klāt sīpoliem un sacep.

Putru pasniedz ar gaļu, liekot to uz putras vai iemaisot iekšā. Dzer klāt paniņas, kefīru.

3.1. Uzraksti svarīgākos pirmapstrādes un termiskās apstrādes principus, kas jāņem vērā, gatavojot grūdeni. Paskaidro, kāpēc tas ir svarīgi. (3 punkti.)

	Pirmapstrāde	Termiskā apstrāde
Dārzeņu		
Graudaugu		

3.2. Kā mainītos biežputras kvalitāte, ja izmantotā šķidruma daudzumu gatavošanas procesā tu samazinātu/palielinātu? Kāpēc? (2 punkti.)

Ja gatavošanas procesā šķidruma daudzumu samazinātu _____

Ja gatavošanas procesā šķidruma daudzumu palielinātu _____

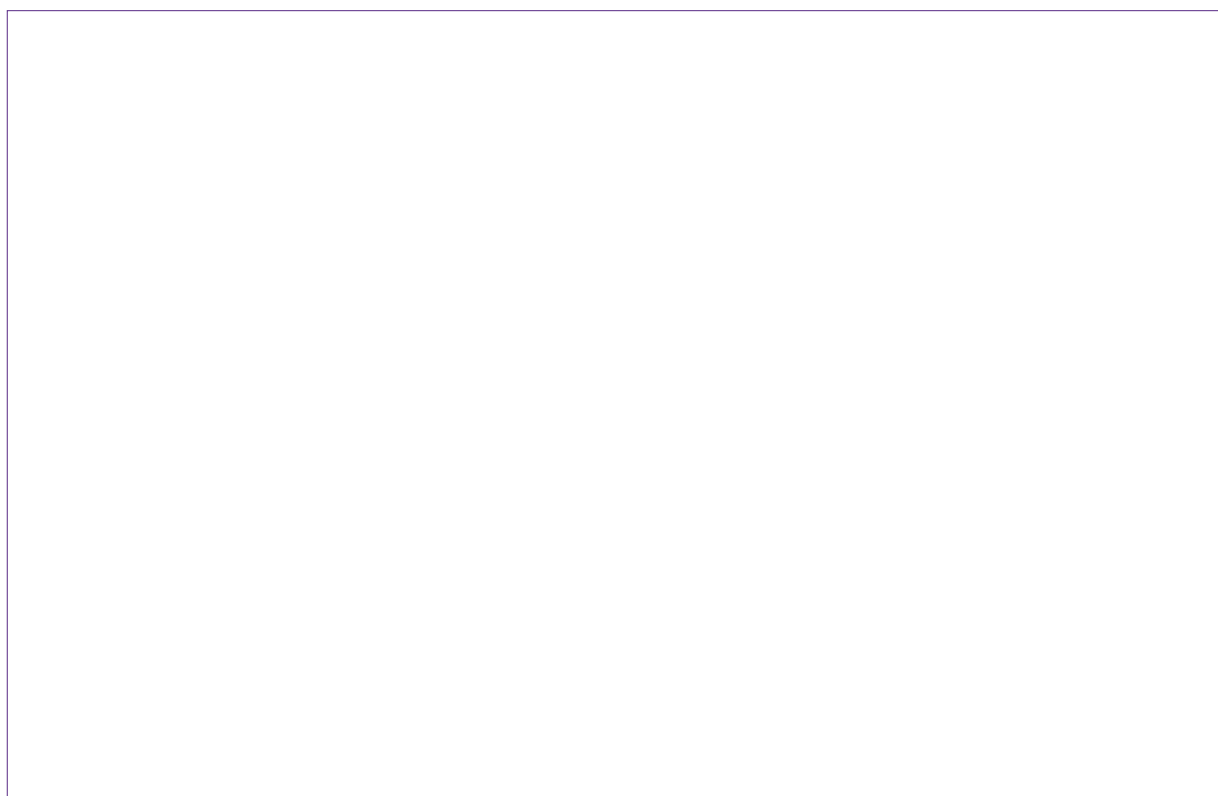
3.3. Uzmanīgi izlasi 3. uzdevumā doto recepti! Uzraksti vismaz divus produktus, kurus var aizstāt ar kādu citu produktu. Padomā un uzraksti, kas ēdienā mainītos. Kāpēc? (3 punkti.)

4. uzdevums. Uzraksti ikdienas ēdienkarti un atbilstoši tai uzzīmē galda klājumu vienai personai. (5 punkti.)

4.1. Uzraksti ikdienas pusdienu ēdienkarti, iekļaujot graudaugu un/vai pākšaugu ēdienus. (2 punkti.)

4.2. Atbilstoši izvēlētajai ēdienkartei uzzīmē, kā tiks uzklāts ikdienas pusdienu galds vienai personai. (3 punkti.)

Pusdienu galda klājums

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	<p>Atpazīst pākšaugus un graudaugus, to pārstrādes produktus.</p> <p>Atpazīst un uzraksta graudaugu un pākšaugu nosaukumus. Atbilstoši katram produktam norāda divus vai vairākus pareizus pārstrādes produktus (2 p.).</p> <p>Atpazīst un uzraksta tikai graudaugu un pākšaugu nosaukumus. Nenorāda vai daļēji norāda to pārstrādes produktus (1 p.).</p>	2
2.	<p>Izvēlas savstarpēji saderīgus produktus, uzraksta ēdiena nosaukumus.</p> <p>Uzrakstīti divi dažādi ēdiena nosaukumi un atbilstoši ēdienam izvēlēti savstarpēji saderīgi produkti (2 p.).</p> <p>Uzrakstīti divi vai viens ēdiena nosaukums. Izvēlētie produkti daļēji atbilst izvēlētajam ēdienam (1 p.).</p>	2
3.	<p>Dotajā receptē prot atrast nepieciešamo informāciju:</p> <p>3.1. Pamato pirmapstrādes un termiskās apstrādes nozīmi ēdiena gatavošanā:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uzraksta galvenos principus, kas jāņem vērā pirmapstrādes un termiskās apstrādes laikā, gatavojot graudaugu biežputru. Pamato, kā tas ietekmē produkta gatavošanu un rezultātu (3 p.); - daļēji norāda, kas jāņem vērā pirmapstrādes un termiskās apstrādes laikā. Daļēji izprot un pamato, kā tas ietekmē produkta gatavošanu un rezultātu (2 p.); - uzrakstīti, kas jāņem vērā pirmapstrādes un/vai termiskās apstrādes laikā. Nav pamatojuma, kā tas ietekmē produkta gatavošanu un rezultātu (1 p.). <p>3.2. Veic secinājumus par iespējamajām izmaiņām ēdiena receptē, ja mainās šķidruma daudzums:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izprot un skaidro sakarības, kā mainās ēdiens, ja tiek samazināts un palielināts šķidruma daudzums, ēdienu gatavojot (2 p.); - daļēji veido sakarības par nosacījumiem, ja tiek mainīts šķidruma daudzums, pagatavojot ēdienu (1 p.). <p>3.3. Veic secinājumus par iespējamajām izmaiņām ēdiena receptē, ja mainās sastāvdaļas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izvēlētajam produktam uzraksta vismaz divus variantus, ar ko var aizstāt šo produktu. Uzraksta vismaz trīs īpašības, kuras mainās – garša, smarža, izskats, konsistence, uzturvērtība (3 p.); - izvēlētajam produktam uzraksta vismaz vienu variantu, ar ko var aizstāt šo produktu, un vismaz divas īpašības, kuras mainās (2 p.). - uzraksta vienu variantu, ar ko var aizstāt izvēlēto produktu, un uzraksta vienu īpašību, kura mainās (1 p.). 	8 3 2 3
4.	<p>Uzraksti ikdienas ēdienkarti un atbilstoši tai uzzīmē galda klājumu.</p> <p>4.1. Uzraksta ikdienas pusdienu ēdienkarti, iekļaujot graudaugu un pākšaugu ēdienus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ēdienkartē iekļauti graudaugu un pākšaugu ēdieni, tie atbilst pusdienu ēdienkartei – zupa, pamatēdiens, deserts, dzēriens (2 p.); - ēdienkarte nepilnīga, ēdienā iekļauti tikai graudaugi vai pākšaugi (1 p.). <p>4.2. Uzzīmēts ikdienas pusdienu galda klājums:</p> <ul style="list-style-type: none"> - precīzi uzzīmēts trauku un galda piederumu izvietojumam uz galda. Tas atbilst izvēlētajai ēdienkartei (3 p.); - ir dažas neprecizitātes trauku un galda piederumu izvietojumam uz galda. Daļēji atbilst izvēlētajai ēdienkartei (2 p.); - galda klājumā pielautas vairākas kļūdas, un tas nav saskaņots ar ēdienkarti (1 p.). 	5 2 3

Komentāri vērtējuma izlikšanai

Skolēna X sniegtās atbildes

1. **uzdevums.** Zem attēla uzraksti pākšaugu un graudaugu nosaukumus. Blakus attēlam raksti to pārstrādes produktus. (2 punkti.)

1. att. Maizes *graudi maize*

2. att. Zirņi *maize*

1. uzdevums	Punkti	Komentārs
	0	Atpazīst un uzraksta tikai pākšaugu. Pārstrādes produktu uzrakstījis nepareizi. Pēc atbildes var noprast, ka nezina, kas ir pārstrādes produkts.

2. **uzdevums.** Uzraksti vismaz divu dažādu putru nosaukumus un to sastāvdaļas, kurus var pagatavot no pākšaugiem vai graudaugiem. (2 punkti.)

Biezputras nosaukums	Nepieciešamās sastāvdaļas
Pupiņu zupa	pupiņas, gaļa, kartupeļi

2. uzdevums	Punkti	Komentārs
	0	Uzrakstītais ēdiena nosaukums nav putra, nav uzskaitītas visas ēdiena sastāvdaļas.

3. **uzdevums.** Izpēti doto ēdiena recepti, izpildi uzdevumus. (8 punkti.)

3.1. Uzraksti svarīgākos pirmapstrādes un termiskās apstrādes principus, kas jāņem vērā, gatavojot grūdeni. Paskaidro, kāpēc tas ir svarīgi. (3 punkti.)

Nomizo un sagriež kartupeļus.

Nokāš un tad noskalo grūbas.

Vāra visu. Tad sacep gaļu un sīpolus.

3.2. Kā mainītos biežputras kvalitāte, ja izmantotā šķidrums daudzumu tu samazinātu/palielinātu? Kāpēc? (2 punkti.)

Ja samazinātu, būtu bieža.

Ja palielinātu, būtu šķidra.

3.3. Vai paredzētajā ēdiena receptē, kura dota 3. uzdevumā, būtu iespējams aizstāt kādu produktu ar kādu citu līdzīgu? Kas ēdienā mainītos? Kāpēc? (3 punkti.)

Ja nav grūbu, var izmantot roltonu. Var pielikt tomātu.

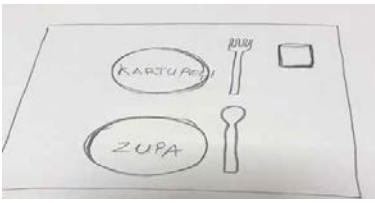
3. uzdevums	Punkti	Komentārs
3.1.	1	Ir uzrakstīts, kā veic dārzenu un graudaugu pirmapstrādi, taču nepilnīgi. Nosaukti divi termiskās apstrādes veidi, kurus izmanto, gatavojot ēdienu. Nav paskaidrots, kāpēc pirmapstrāde un termiskā apstrāde ir svarīga.
3.2.	1	Uzrakstīts, kā mainītos biežputras konsistence, bet netiek skaidrots.
3.3.	0	Min vienu variantu, ar ko var aizstāt grūbas, otrs piedāvātais variants nav saderīgs ar konkrēto ēdienu. Nav uzrakstīts, kā mainās ēdiens, ja maina sastāvdaļas.

4. uzdevums. Uzraksti ikdienas ēdienkarti un atbilstoši tai uzzīmē galda klājumu. (5 punkti.)

4.1. Uzraksti ikdienas pusdienu ēdienkarti, iekļaujot graudaugu vai pākšaugu ēdienus. (2 punkti.)

Kartupeļi ar mērci un kotleti. Pupiņu zupa.

4.2. Atbilstoši izvēlētajai ēdienkartei uzzīmē, kā tiks uzklāts ikdienas pusdienu galds. (3 punkti.)

4. uzdevums	Punkti	Komentārs
4.1.	1	Ēdienkarte nepilnīga. Ir iekļauts pākšaugu ēdiens.
4.2.	1	Pieļautas vairākas kļūdas.

Skolēna XX sniegtās atbildes

1. uzdevums. Zem attēla uzraksti pākšaugu un graudaugu nosaukumus. Blakus attēlam raksti to pārstrādes produktus. (2 punkti.)

1.att. Mieži milti, putraini

2.att. Zirņi milti, zirņu pārslas

1. uzdevums	Punkti	Komentārs
	2	Atpazīst graudaugus un pākšaugus, nosaukti pārstrādes produkti.

2. uzdevums. Uzraksti vismaz divu dažādu putru nosaukumus un to sastāvdaļas, kurus var pagatavot no pākšaugiem vai graudaugiem. (2 punkti.)

Biezputras nosaukums	Nepieciešamās sastāvdaļas
Auzu pārslu	Auzu pārslas, piens, cukurs.
Mannā	Manna, piens, cukurs.

2. uzdevums	Punkti	Komentārs
	2	Uzrakstītas divas putras, nosauktas ēdiena sastāvdaļas.

3. uzdevums. Izpēti doto ēdiena recepti, izpildi uzdevumus. (8 punkti.)

- 3.1.** Uzraksti svarīgākos pirmapstrādes un termiskās apstrādes principus, kas jāņem vērā, gatavojot grūdeni. Paskaidro, kāpēc tas ir svarīgi. (3 punkti.)

Nomazgā grūbas un liek mērcēt. To dara, lai vieglāk izvārītu. Arī zirņi pirms vārīšanas jāmērcē.

Kartupeļus nomazgā, nomizo un sagriež. Kartupeļi jāmizo tāpēc, ka ar mizu neliks putrā.

Grūbas un kartupeļus vāra, lai tie būtu gatavi un mīksti.

- 3.2.** Kā mainītos biežputras kvalitāte, ja izmantotā šķidruma daudzumu tu samazinātu/ palielinātu? Kāpēc? (2 punkti.)

Ja samazinātu, putra kļūtu bieza, un tā varētu piedegt.

Ja palielinātu, putra kļūtu šķidra. Putras nav garšīgas, kad ir daudz ūdens.

- 3.3.** Vai paredzētajā ēdiena receptē, kura dota 3. uzdevumā, būtu iespējams aizstāt kādu produktu ar kādu citu līdzīgu? Kas ēdienā mainītos? Kāpēc? (3 punkti.)

Ja man nebūtu grūbu, es liktu putrainus. Putraini ir ļoti līdzīgi. Mainītos tas, ka tur nav grūbas, bet putraini. Es neliktu sīpolus, jo man tie negaršo.

3. uzdevums	Punkti	Komentārs
3.1.	3	Ir uzrakstīts, kā veic dārzeņu un graudaugu pirmapstrādi, paskaidro, kāpēc pirmapstrāde un termiskā apstrāde ir svarīga.
3.2.	2	Uzrakstīts, kā mainītos biežputras konsistence, izdarīti secinājumi par kvalitāti.
3.3.	1	Min vienu variantu, ar ko var aizstāt grūbas, un kā mainās garša atkarībā no pievienotajiem produktiem.

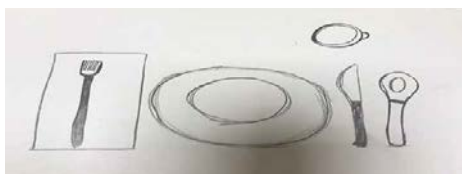
4. uzdevums. Uzraksti ikdienas ēdienkarti un atbilstoši tai uzzīmē galda klājumu. (5 punkti.)

- 4.1.** Uzraksti ikdienas pusdienu ēdienkarti, iekļaujot graudaugu vai pākšaugu ēdienus. (2 punkti.)

Soļanka. Kartupeļi ar zirņiem un burkāniem. Dzēriens. Maize.

- 4.2.** Atbilstoši izvēlētajai ēdienkartei uzzīmē, kā tiks uzklāts ikdienas pusdienu galds. (3 punkti.)

4. uzdevums	Punkti	Komentārs
4.1.	2	Ēdienkarte atbilstoša pusdienām. Ir iekļauts pākšaugu ēdiens.
4.2.	2	Zīmējumā trūkst maizes šķīvja, tas bija norādīts ēdienkartē. Pārējais atbilstoši pusdienu galda klājumam.

Dizains un tehnoloģijas I

Temats: 3. Ilgtspējīgu modes produktu izgatavošana

Ieteicamais laiks temata apguvei: 26–30 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: modes produkta izgatavošana + stāstījums 4 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Veic praktisku procedūru	Atbilstoši risinājuma īpašībām eksperimentē ar materiāliem (t. sk. koku, tekstilu, papīru, kompozītmateriāliem, apdares un veidošanas materiāliem) un to apstrādes tehnikām, iepazīstot materiālu īpašības, lietošanas un kombinēšanas iespējas risinājuma izveidē.	Lieto kompozīcijas pamatprincipus, izvēlas vizuālās izteiksmes līdzekļus, kas pastiprina darba simbolisko un emocionālo nozīmi, veidojot modes produktu.	II	2.
		Izstrādājot savu modes risinājumu, izmanto tehnikas, kas atbilst izvēlētajiem materiāliem.	II	2.
		Veido kvalitatīvu darbu, kas atbilst lietotāja vēlmēm un vajadzībām.	II	2.
Kompleksas situācijas	Prezentē izgatavoto dizaina risinājumu, definējot produkta vērtības, mērķi.	Stāsta par izstrādāto produktu, iepazīstina ar problēmu, risinājumu un produkta priekšrocībām, atbild uz jautājumiem.	III	1.
	Saskata un definē problēmu dotā jautājuma ietvaros, piedāvā risinājumus un izvirza priekšrocības.	Atbilstoši lietotāja vajadzībām definē problēmu un piedāvā risinājumu.	II	1.
	Rada jauna modes produkta risinājumu, izmantojot atkārtoti, pārradot vai pārstrādājot lietotu produktu ar inovatīviem tehnoloģiskiem risinājumiem.	Veido inovatīvu dizaina risinājumu.	IV	2.

Pārbaudes darbs. "Ilgtspējīgu modes produktu izgatavošana"

1. **uzdevums.** Uz lietotāju vajadzībām balstīta modes produkta apraksta izveide un prezentēšana.
 - 1.1. Balstoties uz iepriekš veikto lietotāju izpēti, definē problēmu, piedāvā risinājumu, uzskaiti sava produkta priekšrocības attiecībā pret tirgū esošiem piedāvājumiem.
 - 1.2. Pēc otrā uzdevuma izpildes sagatavo stāstījumu (3–4 min), iekļaujot 1.1. punktā minēto informāciju, dalies ar klasesbiedriem un atbildi uz jautājumiem.

2. **uzdevums.** Jauna modes produkta risinājuma radīšana, izmantojot atkārtoti, pārradot vai pārstrādājot lietotu produktu ar inovatīviem tehnoloģiskiem risinājumiem.
 - 2.1. Radi ideju jaunam, pārradītam, ilgtspējīgam modes produktam.
 - 2.2. Modes produktu veido atbilstoši kompozīcijas veidošanas pamatprincipiem, izvēloties vizuālās izteiksmes līdzekļus, kas pastiprina darba simbolisko un emocionālo nozīmi.
 - 2.3. Izstrādājot savu modes risinājumu, izmanto tehnikas, kas atbilst izvēlētajiem materiāliem.
 - 2.4. Veido kvalitatīvu darbu, kas atbilst lietotāja vēlmēm un vajadzībām.
 - 2.5. Veido inovatīvu un funkcionālu darbu.

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	<p>Sagatavo prezentācijas saturu par produktu, iekļaujot minētos punktus (problēma, risinājums, priekšrocības).</p> <p>Tiek definēta problēma</p> <ul style="list-style-type: none"> • Problēma tiek skaidri norādīta attiecībā pret lietotāja vajadzībām (2 p.). • Problēma tiek norādīta neprecīzi (1 p.). <p>Piedāvāts problēmas risinājums</p> <ul style="list-style-type: none"> • Risinājums ir atbilstošs lietotāja vajadzībām (2 p.). • Risinājums ir neprecīzs un daļēji nodrošina lietotāja vajadzības (1 p.). <p>Noteiktas produkta priekšrocības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tiek noteiktas produkta priekšrocības (2 p.). • Produkta priekšrocības tiek definētas daļēji precīzi (1 p.). <p>Veikta tirgus izpēte</p> <ul style="list-style-type: none"> • Salīdzina līdzīgus risinājumus, nosaka priekšrocības un trūkumus (2 p.). • Nosauc atsevišķas citu produktu īpašības, neveicot salīdzinājumu/neizceļot produkta priekšrocības (1 p.). 	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>

Vērtēšanas kritēriji SLA (1. uzdevums)

Kritērijs	1 p.	2 p.	3 p.	4 p.
Uzstāšanās kvalitāte	Auditorija ar grūtībām spēj uztvert runas saturu. Runā ar izteiktu vilcināšanos, meklējot vārdus; izrunas kļūdas traucē uztvert domu.	Auditorija spēj uztvert runas saturu. Iespējamās pauzes nevietā, izrunā pieļauj kļūdas.	Uzstāšanās palīdz auditorijai uztvert runas saturu. Izruna un intonācija pārsvarā atbilstoša, atsevišķas pauzes var nebūt pamatotas.	Uzstāšanās palīdz auditorijai uztvert runas saturu. Izruna un intonācija atbilstoša; izsakās raiti, pauzes ir pamatotas.
Mijiedarbība informācijas nodošanā	Atbild uz dažiem jautājumiem. Sniedz īsas konkrētas atbildes, dažreiz pamato ar piemēriem un argumentiem.	Atbild uz vairumu jautājumu. Pamato un skaidro savu pozīciju ar atbilstošiem argumentiem, tomēr atbildēs trūkst pietiekamas precizitātes vai izvērsuma.	Atbild uz visiem jautājumiem. Pamato un skaidro savu pozīciju ar atbilstošiem un izvērstiem argumentiem.	Brīvi un precīzi atbild uz visiem jautājumiem. Pamato un skaidro savu pozīciju ar pārliecinošiem un izvērstiem argumentiem.

Snieguma līmeņa apraksts 2. uzdevumam

Vērtēšanas kritēriji	1 p.	2 p.	3 p.	4 p.
Atbilstība tēmai	Darbs neatbilst izvirzītajai tēmai, un darba ideja nav nolasāma.	Darbs neatbilst izvirzītajai tēmai vai darba ideja nav nolasāma.	Darbs atbilst izvirzītajai tēmai, bet darba ideja ir daļēji nolasāma.	Darbs izstrādāts atbilstoši tēmai, un darba ideja ir skaidri nolasāma.
Kompozicionālais risinājums (kompozīcijas pamatprincipi* un vizuālie izteiksmes līdzekļi**)	Izstrādājot darbu, nav ievēroti kompozīcijas pamatprincipi* un vizuālie izteiksmes līdzekļi.	Izstrādājot darbu, daļēji ir ņemti vērā kompozīcijas pamatprincipi*, un vizuālie izteiksmes līdzekļi darbā ir daļēji nolasāmi.	Viens no kritērijiem ir daļēji izpildīts: • darbs ir veidots, balstoties uz kompozīcijas pamatprincipiem*; • izmantotie vizuālie izteiksmes līdzekļi** pastiprina darba simbolisko un emocionālo nozīmi.	Mērķtiecīgi veido darbu, balstoties uz kompozīcijas pamatprincipiem*, un izmantotie vizuālie izteiksmes līdzekļi** pastiprina darba simbolisko un emocionālo nozīmi.
Materiālu izvēle un tehniku pielietojums	Materiālu izvēlas nepārdomāti, un izvēlēta tehnoloģija nav atbilstoša.	Materiālu izvēlas nepārdomāti vai izvēlēta tehnoloģija nav atbilstoša.	Izstrādājot darbu, izvēlas vienkāršus materiālus, ņemot vērā to īpašības, un lieto atbilstošu tehnoloģiju.	Izstrādājot darbu ņem vērā materiālu īpašības, tos kombinē un pielieto atbilstošu tehnoloģiju vai izdomā jaunu tehniku.
Tehniskais izpildījums	Izpildījums ir paviršs, nepabeigts.	Darbs ir pabeigts, atsevišķās detaļās nepieciešams uzlabojums.	Darbs ir pabeigts, tehniskais izpildījums ir rūpīgs, ir dažas nepilnības.	Rūpīgs tehniskais izpildījums, un darba ideja ir skaidri nolasāma.
Orģinalitāte	Mehāniska iepriekš zināmu risinājumu kompilācija.	Izvēlas īstenot ierastu ideju ar atsevišķiem jauninājumiem.	Risinājums (daļēji) inovatīvs.	Darbs ir inovatīvs.

* Dominante, akcents, līdzsvars, kontrasts, proporcija.

** Punkts, līnija, laukums, forma, krāsa, tekstūra, gaisma, burti, burtveidoli, teksts, optiskie attālumi, ornamenti, raksts, zīmes, simboli.

Vērtējuma izlikšana

Skolēns X

1. uzdevums

- a) **Problēma:** 2023. gadā modē nāk 2000. gadu stils. Zemās jostas džinsi un džinsu audums ir atkal ļoti populārs. Trūkst radošu produktu, kas būtu veidoti no džinsu auduma. Arī mājās glabājas liels daudzums ar vecajām džinsu drēbēm, kuras ir labā stāvoklī, bet netiek lietotas un aizņem daudz vietas.
- b) **Risinājums:** izmantojot drēbes no lietoto preču veikala un citas lietotas džinsu drēbes, kas atrodas mājās, izveidot radošu un neparastu pavasara/rudens sezonas jaku, tā radot pielietojumu vecajām drēbēm un vienlaikus interesantu produktu.
- c) **Priekšrocības:** mana jaka ir veidota no atkārtoti lietotiem materiāliem, kas pozitīvi ietekmē dabu.
- d) **Salīdzinājums:** esošie izstrādājumi pārsvarā ir veidoti no vesela auduma gabala, bet mans darbs sastāvēs no maziem kopā sašūtiem auduma gabaliem, kas veidos mozaīku un tā radīs interesantāku un neparastāku tēlu.

1. uzdevums	Punkti	Komentārs
a)	2	Problēma ir aktuāla un skaidri aprakstīta.
b)	2	Skolēna piedāvātais risinājums atbilst izvirzītajai problēmai.
c)	1	Priekšrocība tiek aprakstīta nepilnīgi, jo nav aprakstīts lietotājam sniegtais guvums.
d)	1	Neprecīzi aprakstīts salīdzinājums, jo nav saistīts ar izvirzītajām priekšrocībām.

2. uzdevums	SLA	Komentārs
Atbilstība tēmai	3	Darbs ir atbilstošs tēmai, bet neatbilst skolēna idejai radīt jaku mozaikas tehnikā.
Kompozicionālais risinājums	3	Darbs lielākoties izstrādāts, balstoties uz kompozīcijas pamatprincipiem, taču trūkst vizuālo izteiksmes līdzekļu.
Materiālu izvēle un tehniku pielietojums	3	Darbam ir izvēlēti divu veidu materiāli.
Tehniskais izpildījums	3	Darbs ir pabeigts, tehniskais izpildījums ir rūpīgs.
Radošums	3	Risinājums ir daļēji inovatīvs, bet funkcionāls.

Programmēšana I

4. Kā sistemātiski pārbaudīt un atklūdot risinājumu?

Ieteicamais laiks temata apguvei: 20 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Izpratne	Veic specifkācijas un programmatūras analizēšanu.	Analizē programmas specifkāciju testa komplekta izstrādei.	III	1.
		Analizē programmas kodu pārtraukumpunktu vietas izvēlei.	III	3.
Prasmes	Izstrādā testa komplektus atbilstoši konkrētam uzdevumam.	Balstoties uz specifkāciju, veido testa piemērus.	I	1.
		Skaidro izveidotā testa piemēra izvēli un nozīmi testēšanā.	II	1.
	Veic programmatūras testēšanu atbilstoši izstrādātai programmatūras prasību specifkācijai.	Atpazīst kļūdas, identificē kļūdas vietu, skaidro kļūdas rašanās iemeslu.	II	2.
	Analizē testēšanā iegūtos datus, lai identificētu pamatotos un nepieciešamus uzlabojumus, un ievieš uzlabojumus.	Labo kļūdas programmas kodā, lai pilnveidotu programmatūras risinājumu.	III	2.
Kompleksas situācijas	Veic specifkācijas un programmatūras analizēšanu.	Ar koda redaktora atklūdošanas rīkiem, izmantojot pārtraukumpunktus un koda izpildi pa soljiem, atrod kodā kļūdas.	III	3.
	Testējot dokumentē rezultātus un atbilstoši iegūtajiem rezultātiem veic programmatūras atklūdošanu vai uzlabošanu.	Atpazīst kļūdas, skaidro kļūdas rašanās iemeslu.	II	3.
		Labo kļūdas programmas kodā, lai pilnveidotu programmatūras risinājumu.	III, IV	3.
		Uzlabo programmas kodu, lai pilnveidotu programmatūras risinājumu.	IV	3.

Pārbaudes darbs

Kā sistemātiski pārbaudīt un atklāt risinājumu?

1. uzdevums (10 punkti)

Izlasiet specifikāciju (uzdevumu). Izstrādājiet testa plānu (ievades un izvades pārus) dotajam uzdevuma aprakstam (5 p.), skaidrojot to izvēli un nozīmi testēšanā (5 p.).

Testa piemērus ierakstiet tabulā (skat. datne 1_uzd.docx).

Specifikācija

Nepieciešams izstrādāt programmu matemātiskās izteiksmes $x = \frac{(a+b)^2}{c \cdot (a-b)^2}$ rezultāta aprēķināšanai. Programma paredz datu ievadi no konsoles un rezultāta izvadi konsolē.

Nr.	Testa nosaukums un apraksts	Ievaddati	Izvaddati	Testa izvēles un nozīmes skaidrojums
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

2. uzdevums (16 punkti)

Izlasiet specifikāciju (uzdevumu).

Specifikācija

Dārza preču veikalā plānota izpārdošana. Lai būtu vieglāk apkalpot pircējus, ir izstrādāta programma, kas liek ievadīt preces cenu un daudzumu un izvada aprēķināto pirkuma maksu. Iegādājoties vairāk nekā 3 vienādas preces, par vienu nav jāmaksā. Piemēram, pērkot 4 preces, jāmaksā tikai par 3 precēm.

Analizējot piedāvāto programmas kodu (skat. datne 2_uzd.py), atrodiet kļūdas. Izlabojiet kļūdas (8 p.) un blakus kļūdai kā komentāru pierakstiet, kāda kļūda tika atrasta (sintakses, izpildlaika, loģikas vai cita), izskaidrojot veikto labojumu nepieciešamību (8 p.).

Programmas kods:

```

1 daudzums = input("Ievadiet preces daudzumu, gab. -> ")
2 cena = input("Ievadiet preces cenu, EUR -> ")
3
4 if prece > 2:
5     pirkums = cena * prece - 1
6
7 print(f"Preces daudzums: {daudzums}, preces cena par gab.: {daudzums},
8     kopā jāmaksā: {pirkums}")
9

```

3. uzdevums (18 punkti)

Izlasiet specifikāciju (uzdevumu). Izstrādājiet testa plānu (ievades un izvades pārus) dotajam uzdevuma aprakstam.

Specifikācija

Pēc pasūtītāja pieprasījuma jāizstrādā programma, kas veic šādas darbības:

1. izveido masīvu ar veseliem skaitļiem, kurā katrs elements ir par 1 lielāks nekā iepriekšējais (lietotājam ar tastatūras palīdzību jāievada masīva pirmais un pēdējais skaitlis), un izvada masīva saturu konsolē;
2. izvada konsolē šajā masīvā ietvertu pāra skaitļu summu.

Koda redaktorā (skat. datne `3_uzd.py`) izmantojiet atklūdošanas rīkus, lai atrastu un izlabotu kodā esošās kļūdas (14 p.), uzraugot vērtības un izmantojot pārtraukumpunktus koda izpildei pa soļiem. Kļūdu labošanas vietās kā komentāru aprakstiet atrastās kļūdas veidu un labošanas nepieciešamību.

Programmas kods:

```
1 # saraksta izveide
2 skaitli = []
3
4
5 sk0 = input("Ievadiet saraksta pirmo skaitli ->")
6 sk1 = input("Ievadiet saraksta pēdējo skaitli ->")
7
8 while (sk0 < sk1):
9     skaitli.append(sk0)
10    sk0 = 1
11
12    print(skaitli)
13
14    # saraksta apstrāde
15    summa = 0
16
17    for i in range((len(skaitli)-1)):
18        if skaitli[i] % 2 == 0:
19            summa = summa + skaitli[i]
20
21    print(f"Saraksta pāra elementu summa ir {summa}")
22
```

Uzlabojiet programmas kodu tā, lai programma pareizi darbotos un aprēķinātu pāru skaitļu summu masīvā arī gadījumā, ja pirmais ievadītais skaitlis ir lielāks par pēdējo (3 p.). Gadījumā, ja masīva pirmais skaitlis un pēdējais skaitlis ir vienādi, programma izvada konsolē paziņojumu "Ievadītie skaitļi ir vienādi" (1 p.).

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	<p>Jebkurā secībā formulēti testa piemēri, korekti ievaddati/izvaddati (1 p. par katru), pievienots atbilstošs testa izvēles un nozīmes skaidrojums (1 p. par katru):</p> <ul style="list-style-type: none"> • vai programma korekti reaģēs*, ja c ir vienāds ar 0; • vai programma korekti reaģēs*, ja a ir vienāds ar b; • vai programma korekti reaģēs*, ja kāda skaitļa vietā tiks ievadīts cits simbols (ne cipars); • vai programma strādā ar veselīgiem skaitļiem un izpildes rezultāts ir pareizs; • vai programma strādā ar skaitļiem ar decimāldaļām un izpildes rezultāts ir pareizs. <p>* Pieprasa ievadīt korektus datus, neapstājas kļūdas dēļ utt.</p>	10
2.	<p>Programmas kodā ir izlabotas (1 p. par katru) un komentāra veidā aprakstītas (1 p. par katru) kļūdas:</p> <pre> 1 daudzums = input("Ievadiet preces daudzumu, gab. -> ") 2 cena = input("Ievadiet preces cenu, EUR -> ") 3 4 if prece > 2: 5 pirkums = cena * prece - 1 6 7 print(f"Preces daudzums: {daudzums}, preces cena par gab.: {daudzums}, 8 kopā jāmaksā: {pirkums}") 9 </pre> <p>Rinda:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. mainīgais "daudzums" – nepareizs datu tips (2 p.); 2. mainīgais "cena" – nepareizs datu tips (2 p.); 4. nosacījums – mainīgā "prece" vietā jābūt "daudzums" (2 p.), "2" – neatbilst uzdevumam (jābūt 3) – matemātiska kļūda (2 p.), nav ":" – sintakses kļūda (2 p.); 5. mainīgā "prece" vietā jābūt "daudzums" (2 p.); 6. jāpievieno kods, lai programma korekti strādātu ar preces daudzumu ārpus nosacījuma (2 p.) else: pirkums = cena * daudzums; 7. mainīgā "daudzums" vietā jābūt "cena" "preces cena par gab.: {cena}" (2 p.). 	16

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
<p>3.</p>	<p>Izlabotas kļūdas (1 p.) un labojumu vietās komentāra veidā aprakstīts atrastās kļūdas veids un izskaidrota labošanas nepieciešamība (1 p.):</p> <pre data-bbox="311 369 1197 1064"> 1 # saraksta izveide 2 skaitli = [] 3 4 5 sk0 = input("Ievadiet saraksta pirmo skaitli ->") 6 sk1 = input("Ievadiet saraksta pēdējo skaitli ->") 7 8 while (sk0 < sk1): 9 skaitli.append(sk0) 10 sk0 = 1 11 12 print(skaitli) 13 14 # saraksta apstrāde 15 summa = 0 16 17 for i in range((len(skaitli)-1)): 18 if skaitli[i] % 2 == 0: 19 summa = summa + skaitli[i] 20 21 print(f"Saraksta pāra elementu summa ir {summa}") 22 </pre> <p>Rinda:</p> <ul style="list-style-type: none"> 5. kļūda – jābūt datu tipam int (2 p.); 6. kļūda – jābūt datu tipam int (2 p.); 8. kļūda – jābūt “while (sk0 <= sk 1):” (2 p.); 10. kļūda – jābūt “sk0 += 1” (2 p.); 12. kļūda – jādzēš, lieks kods (2 p.); 17. kļūda – jābūt “for i in range(len(skaitli))” (2 p.); 18. kļūda – jābūt “if skaitli[i] % 2 == 0:” (2 p.). 	<p>14</p>
	<p>Programmai pievienots kods, ar kuru programma korekti apstrādā aprakstītās situācijas. Aprēķina pāru skaitļu summu masīvā arī gadījumā, ja pirmais ievadītais skaitlis ir lielāks par pēdējo (3 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> • veicis uzdevumu, kods darbojas pilnīgi (3 p.); • daļēji veicis uzdevumu, funkcija strādā nepilnīgi (2 p.); • ir uzsācis uzdevuma izpildi (1 p.). 	<p>4</p>

Vērtējuma izlikšana

1. uzdevums

Izlasiet specifikāciju (uzdevumu). Izstrādājiet testa plānu (ievades un izvades pārus) dotajam uzdevuma aprakstam (5 p.), skaidrojot to izvēli un nozīmi testēšanā (5 p.).

Testa piemērus ierakstiet tabulā.

Specifikācija

...

Rezultāts

Jebkurā secībā formulēti testa piemēri, korekti ievaddati/izvaddati (1 p. par katru), pievienots atbilstošs testa izvēles un nozīmes skaidrojums (1 p. par katru).

Piemērs

Nr.	Testa nosaukums un apraksts	Ievaddati	Izvaddati	Testa izvēles un nozīmes skaidrojums
1.	Dalīšana ar 0.	$c = 0$	Paziņojums.	Kritiska kļūda, izpildlaika kļūda, neizpildāms uzdevums utt.
2.	Darbs ar korektiem veseliem skaitļiem	$a = 3, b = 4, c = 10$	$x = -4.9$	Pārbaudīt, vai programma korekti strādā ar veseliem skaitļiem.
3.				
4.				
5.				

Vērtējums

4 punkti no 10.

Ir testa nosaukums, ir skaidrojums, bet tikai 2 testiem.

Uzdevums izpildīts daļēji.

2. uzdevums

Izlasiet specifikāciju (uzdevumu).

Specifikācija

...

Analizējot piedāvāto programmas kodu (skat. datne 2_uzd.py), atrodiet kļūdas. Izlabojiet kļūdas (8 p.) un blakus kļūdai kā komentāru pierakstiet, kāda kļūda tika atrasta (sintakses, izpildlaika, loģikas vai cita), izskaidrojot veikto labojumu nepieciešamību (8 p.).

Rezultāts

Programmas kodā ir izlabotas (1 p. par katru) un komentāra veidā aprakstītas (1 p. par katru) kļūdas:

Piemērs

```
daudzums = int(input("Ievadiet preces daudzumu, gab. -> ")) # nepareizs datu tips, jābūt veselam skaitlim
cena = float(input("Ievadiet preces cenu, EUR -> ")) # nepareizs datu tips, jābūt skaitlim ar decimāldaļām

if daudzums > 3: # nepareizs mainīgais, 2 mainīts pret 3, izlabota sintakses kļūda
    pirkums = cena * (daudzums - 1) # nepareizs mainīgais prece, loģiski nepareizi
else:
    pirkums = cena * daudzums # pievienots kods, lai programma apstrādātu arī mazākus daudzumus (līdz 3)
print(f"Preces daudzums: {daudzums}, preces cena par gab.: {cena}, kopā jāmaksā: {pirkums}") # nepareizs mainīgais, mainīts pret cena, citādi nebūs pareizas atbildes
```

Vērtējums

16 punkti no 16.

Visas kļūdas ir izlabotas, ir komentāri ar skaidrojumu.

Uzdevums izpildīts pilnībā.

3. uzdevums

Izlasiet specifikāciju (uzdevumu). Izstrādājiet testa plānu (ievades un izvades pārus) dotajam uzdevuma aprakstam.

Specifikācija

...

Koda redaktorā (skat. datne 3_uzd.py) izmantojiet atklūdošanas rīkus, lai atrastu un izlabotu kodā esošās kļūdas (14 p.), uzraugot vērtības un izmantojot pārtraukumpunktus koda izpildei pa soļiem. Kļūdu labošanas vietās kā komentāru aprakstiet atrastās kļūdas veidu un labošanas nepieciešamību.

Rezultāts

Izlabotas kļūdas (1 p.) un labojumu vietās komentāra veidā aprakstīts atrastās kļūdas veids un izskaidrota labošanas nepieciešamība (1 p.):

Piemērs

```
# saraksta izveide
skaitli = []

sk0 = int(input("Ievadiet saraksta pirmo skaitli ->")) # jābūt datu tipam int, citādi pēc noklusējuma būs simbolu virkne un nebūs iespējas veikt matemātiskās darbības
sk1 = int(input("Ievadiet saraksta pēdējo skaitli ->")) # jābūt datu tipam int, citādi pēc noklusējuma būs simbolu virkne un nebūs iespējas veikt matemātiskās darbības
```

```
while (sk0 <= sk1): # < vietā jāliek <=, loģiskā kļūda, citādi cikls neapstrādās
    pēdējo masīva elementu
    skaitli.append(sk0)
    sk0 += 1 # pazaudēta matemātiska darbība, bez "+" cikls neapstāsies

#print(skaitli) # jāpārveido par komentāru rindu "print(skaitli)", jo pēc specifikācijas
# nav paredzēts izvadīt saraksta saturu konsolē

# saraksta apstrāde
summa = 0

for i in range(len(skaitli)): # -1 ir lieks, jo neatļauj iziet sarakstu pilnībā
    if skaitli[i] % 2 == 0: # sintaksiska un loģiskā kļūda, = vietā ==, jo citādi
        neizpildās nosacījums
            summa = summa + skaitli[i]

print(f"Saraksta pāra elementu summa ir {summa}")
```

Vērtējums

14 punkti no 18.

Visas kļūdas ir izlabotas, ir komentāri ar skaidrojumu.

Nav izpildīta daļa par programmas koda uzlabošanu.

Uzdevums izpildīts daļēji.

Sports un veselība 2. klasei

Temats: Vertikāls un horizontāls lēciens no vietas

Ieteicamais laiks temata apguvei: visa mācību gada laikā vingrojumos/vingrinājumos un integrēti rotaļās un spēlēs ar lēkšanas prasmēm.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Prasmes	Demonstrē vertikālā lēciena prasmes no vietas.	Pirms kustību uzsākšanas ieņem atbilstošu stāju. Saskaņo roku un kāju darbību vertikālā lēcienā. Veic atbilstošu piezemēšanos.	Nav	1.
	Demonstrē horizontālā lēciena prasmes no vietas.	Pirms kustību uzsākšanas ieņem atbilstošu stāju. Saskaņo roku un kāju darbību horizontālā lēcienā. Veic atbilstošu piezemēšanos.	Nav	2.

Pārbaudes darbs

1. uzdevums

Demonstrē vertikālo lēcieni no vietas.

Izpildes nosacījumi:

- skolēns izpilda vairākus vertikālos lēcienus tik augstu, cik viņš spēj uzlēkt. Izvēlas sev piemērotu, drošu izpildes ātrumu, lai veiksmīgi piezemētos un apstātos, saglabājot līdzsvaru. Starp katru lēcieni obligāti ir jābūt pauzei.

2. uzdevums

Demonstrē horizontālo lēcieni no vietas.

Izpildes nosacījumi:

- skolēns izpilda vairākus horizontālos lēcienus tik tālu, cik viņš spēj aizlēkt. Izvēlas sev piemērotu, drošu izpildes ātrumu, lai veiksmīgi piezemētos un apstātos, saglabājot līdzsvaru. Starp katru lēcieni obligāti ir jābūt pauzei.

Vērtēšanas kritēriji

Snieguma līmeņu apraksts

Uzd.	Kritēriji	Sācis apgūt	Turpina apgūt	Apguvis	Apguvis padziļināti
1.	Vertikālā lēciena izpilde.	Ar skolotāja atbalstu nostājas sākuma stāvoklī, lēciena brīdī ir nekordinētas kustības, piezemējoties nenotur līdzsvaru.	Pārsvarā patstāvīgi nostājas sākuma stāvoklī, bet lēciena brīdī nav pietiekami spēcīgs atspēriens un netiek iztaisnotas kājas, līdzsvarota zemskare piezemēšanās brīdī.	Patstāvīgi demonstrē vertikālo lēcieni no vietas atbilstoši visiem kritērijiem.	Patstāvīgi demonstrē vertikālo lēcieni no vietas gan zināmā tipveida situācijā, gan rotaļās un spēlēs.
2.	Horizontālā lēciena izpilde.	Ar skolotāja atbalstu nostājas sākuma stāvoklī, lēciena brīdī neatsperas ar abām kājām, pēdas un rokas netiek virzītas uz priekšu lidojuma fāzē, reizēm zemskarē gāžas atpakaļ.	Pārsvarā patstāvīgi nostājas sākuma stāvoklī, reizēm pēdas un rokas netiek virzītas uz priekšu lidojuma fāzē, lai nepieļautu zemskarē gāšanos atpakaļ.	Patstāvīgi demonstrē horizontālo lēcieni no vietas atbilstoši kritērijiem.	Patstāvīgi demonstrē horizontālo lēcieni no vietas gan zināmā tipveida situācijā, gan rotaļās un spēlēs.

Sports un veselība 3. klasei

Temats: Priekšmetu pārvietošana

Ieteicamais laiks temata apguvei: visa mācību gada laikā vingrojumos/vingrinājumos un integrēti rotaļās un spēlēs ar bumbas vadīšanas prasmēm.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Izpratne	Zina, kāpēc šķēršļi ir jāapvada ar tālāko roku vai kāju (skrienot garām konusam ar kreiso plecu, bumbu vada ar labo roku vai kāju, ja labais plecs ir blakus konusam, tad vada ar kreiso roku vai kāju).	Skaidro, kāda nozīme ir bumbas vadīšanas kustību prasmei.	II	1.
Veic praktisku procedūru	Vada bumbu ar roku un kāju dažādos virzienos gan taisnvirzienā, gan pa labi, gan pa kreisi.	Vada bumbu ar roku un kāju dažādos virzienos gan taisnvirzienā, gan pa labi, gan pa kreisi.	Nav	2.

Pārbaudes darbs

1. uzdevums

Izskaidro, kāpēc, skrienot garām šķērslim (konusam), bumba ir jāvada ar tālāko roku vai kāju?

Izvēlies vienu no dotajām atbildēm un pamato to!

Es to daru tāpēc, ka:

- tā ir ātrāk
- bumba ir nosargāta
- ir īsāka distance
- neuzskrienu virsū šķērslim
- bumba nepieskaras šķērslim

Pamatojums _____

2. uzdevums

Uzdevums skolotājam

Skolotājs kopīgi ar skolēniem izveido šķēršļu joslas saturu pa izpildes posmiem:

1. bumbas brīva vadīšana no starta līnijas līdz pirmajam posmam;
2. seši konusi izvietoti kolonnā, atstarpe starp konusiem 1–1,5 metri. Bumbu vada ar tālāko roku vai kāju no konusa, pārmaiņus ar labo un kreiso roku vai labo un kreiso kāju;
3. bumbas izripināšana, izsišana zem šķēršļa;
4. seši konusi izvietoti aplī, atstarpe starp konusiem 1–1,5 metri. Bumbu vada ar tālāko roku vai kāju no konusa, pārmaiņus ar labo un kreiso roku vai labo un kreiso kāju;
5. trīs konusi izvietoti kolonnā, atstarpe starp konusiem 2 metri. Bumbu vada no 1. konusa līdz 2. konusam, izpilda pagriezienu pa 180 grādiem un vada atpakaļ līdz 1. konusam, tālāk no 1. konusa vada bumbu līdz 3. konusam, izpilda pagriezienu pa 180 grādiem un vada atpakaļ līdz 2. konusam, tad vada bumbu līdz 3. konusam;
6. seši konusi izvietoti zīg-zag veidā, atstarpe starp konusiem 1–1,5 metri. Bumbu vada ar tālāko roku vai kāju no konusa, pārmaiņus ar labo un kreiso roku vai labo un kreiso kāju;
7. "zvaigznītes" veikšana: 5 konusi izvietoti pa apli un 1 konuss apla vidū, aizvadot bumbu līdz ārējam konusam, jāpieskaras tam ar roku un jāatgriežas pie vidējā konusa;
8. bumbas brīva vadīšana līdz finiša līnijai.

Šķēršļu joslā kopumā ir 8 posmi, no kuriem trīs posmi – 2., 4. un 6. – ir jāveic, šķēršļus apvadot pārmaiņus ar labo, kreiso roku un pārmaiņus ar labo, kreiso kāju dažādos virzienos – pa taisni, apli un zīg-zag veidā. Šķēršļu josla jāveic divas reizes.

Šķēršļu joslai nepieciešamais inventārs: bumbas, konusi.

Šķēršļu joslu skolēns pilda bez laika kontroles.

Uzdevums skolēnam

Izveidotajā šķēršļu joslā demonstrē bumbas vadīšanu pārmaiņus ar labo, kreiso roku un bumbas vadīšanu pārmaiņus ar labo, kreiso kāju dažādos virzienos.

Šķēršļu joslu izpildi 2 reizes.

Izvēlies pats sev piemērotākā lieluma un smaguma bumbu, paskaidro savu izvēli.

Vērtēšanas kritēriji

Snieguma līmeņu apraksts

Kritēriji	Sācis apgūt	Turpina apgūt	Apguvis	Apguvis padziļināti
Skaidro bumbas vadīšanu.	Saprot, ka jāvada bumba ar labo, kreiso roku un ar labo, kreiso kāju, bet nevar to pamatot.	Ar skolotāja atbalstu spēj pamatot bumbas vadīšanu ap šķēršļiem, bumbas izvēli.	Patstāvīgi un precīzi pamato bumbas vadīšanu ap šķēršļiem, bumbas izvēli.	Pamato bumbas vadīšanas pielietojumu daudzveidīgās fiziskās aktivitātēs.
Bumbas vadīšana ar roku.	Nepieciešams skolotāja atbalsts prasmju izpildē, nevēro situāciju; bumba tiek atlaista no rokas; konusi pārsvarā tiek apvadīti tikai ar vienu roku, pirms katra posma apstājas un saminstinās.	Pārsvarā patstāvīgi demonstrē prasmes šķēršļu joslā: apvadīšanas laikā ne vienmēr izdodas kontrolēt bumbu; pārsvarā konusi tiek apvadīti pārmaiņus ar labo un kreiso roku, un bumbu vada ar tālāko roku no konusa; pirms katra posma apstājas un saminstinās.	Patstāvīgi demonstrē prasmes šķēršļu joslā: vada bumbu ar sev atbilstošu ātrumu divos virzienos: pārredz laukumu; vadot bumbu, tā netiek atlaista no rokas; konusi tiek apvadīti pārmaiņus ar labo un kreiso roku, un bumbu vada ar tālāko roku no konusa.	Patstāvīgi demonstrē prasmes šķēršļu joslā: vada bumbu ar sev atbilstošu ātrumu visos trijos virzienos: pārredz laukumu; vadot bumbu, tā netiek atlaista no rokas; konusi tiek apvadīti pārmaiņus ar labo un kreiso roku, un bumbu vada ar tālāko roku no konusa.
Bumbas vadīšana ar kāju.	Nepieciešams skolotāja atbalsts prasmju izpildē, nevēro situāciju; bumba ne vienmēr tiek vadīta ar pēdas iekšpusi, un tā tiek atlaista no kājas; konusi pārsvarā tiek apvadīti tikai ar vienu kāju, pirms katra posma apstājas un saminstinās.	Pārsvarā patstāvīgi veic šķēršļu joslas posmus, apvadīšanas laikā ne vienmēr izdodas kontrolēt bumbu, grūtības sagādā tās vadīšana ar kājas pēdas iekšpusi; pārsvarā konusi tiek apvadīti pārmaiņus ar labo un kreiso kāju, un bumbu vada ar tālāko kāju no konusa; pirms katra posma apstājas un saminstinās.	Patstāvīgi demonstrē prasmes šķēršļu joslā: vada bumbu ar sev atbilstošu ātrumu divos virzienos: pārredz laukumu; vadot bumbu, tā netiek atlaista no kājas; konusi tiek apvadīti pārmaiņus ar labās un kreisās kājas pēdas iekšpusi, un to vada ar tālāko kāju no konusa.	Patstāvīgi demonstrē prasmes šķēršļu joslā: vada bumbu ar sev atbilstošu ātrumu visos trijos virzienos: pārredz laukumu; vadot bumbu, tā netiek atlaista no kājas; konusi tiek apvadīti pārmaiņus ar labās un kreisās kājas pēdas iekšpusi, un to vada ar tālāko kāju no konusa.

Sports un veselība 4. klasei

Prasme izpildīt kustību darbību vingrojumos vēdera, roku un kāju muskulatūras attīstīšanai

Ieteicamais laiks temata apguvei: 8–12 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Zināšanas	Zina, kā pareizi izpildīt vingrinājumus.	Vēdera preses, kāju un roku muskulatūras vingrinājumi.		
Izpratne	Saskata vingrinājuma izpildes kvalitāti.	Saskata vēdera preses, kāju un roku muskulatūras vingrinājuma izpildes kvalitāti.	III	1.
Veic praktisku procedūru	Demonstrē vēdera preses muskuļu vingrinājumā izpildes kvalitāti.	Izpilda precīzu kustību – mugura ir piespiesta grīdai, patstāvīgi regulē, cik augstu jābūt kājām, zods taisni uz priekšu.	Nav	2.
	Demonstrē kāju muskulatūras vingrinājumā izpildes kvalitāti.	Izpilda precīzu kustību – kājas ir plecu platumā, pirkstgali ir vērsti uz priekšu, pietupies līdz pusei, papēži ir pie grīdas.	Nav	3.
	Demonstrē roku muskulatūras vingrinājumā izpildes kvalitāti.	Izpilda precīzu kustību – izvēlas sev piemērotu attālumu no sienas, muguru tur taisnu, saliecot un iztaisnojot rokas.	Nav	4.

Pārbaudes darbs

Dalībnieki izveido pārus. 1. uzdevuma izpildes laikā viens dalībnieks izpilda vingrinājumu, otrs dalībnieks vēro un veic atzīmes pēc skolotāja dotajiem kritērijiem par vingrinājuma izpildījumu. Vingrotājs izpilda noteiktos vingrinājumus 20 sekundes.

1. uzdevums

Vēro un saskata klasesbiedra vingrinājuma izpildi pēc norādītiem kritērijiem. Ieraksti savu vērtējumu (4 punkti).

Izpildes nosacījumi

Vingrinājums	Kritēriji	Vērtējums +/-
	Mugura ir piespiesta grīdai.	
	Regulēju, cik augstu jābūt kājām, lai mugura paliktu pie grīdas.	
	Zods ir taisni uz priekšu.	
	Kājas ir plecu platumā, pirkstgali ir vērsti uz priekšu.	
	Pietupienus izpildu līdz pusei, ceļi ir vērsti uz priekšu.	
	Pietupienā it kā sēžos uz iedomu krēsla, papēži paliek pie grīdas.	
	Esmu sev piemērotā attālumā no sienas.	
	Rokas ir nedaudz platāk par pleciem.	
	Saliecot un iztaisnojot rokas, man ir taisna mugura.	

2. uzdevums

Izpildi vēdera preses vingrinājumu visefektīvākā un racionālākā veidā atbilstoši savai veselībai un fiziskajai sagatavotībai (7 punkti).

3. uzdevums

Izpildi kāju muskulatūras vingrinājumu visefektīvākā un racionālākā veidā atbilstoši savai veselībai un fiziskajai sagatavotībai (7 punkti).

4. uzdevums

Izpildi roku muskulatūras vingrinājumu visefektīvākā un racionālākā veidā atbilstoši savai veselībai un fiziskajai sagatavotībai (6 punkti).

Vērtēšanas kritēriji

Uzdevuma nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1. uzdevums	Saskata vingrojumu kvalitāti: <ul style="list-style-type: none"> - saskata 8-9 kritērijus, tie ir novērtēti korekti (4 p.); - saskata 6-8 kritērijus, tie ir novērtēti korekti (3 p.); - saskata 4-5 kritērijus, tie ir novērtēti korekti (2 p.); - saskata 1-3 kritērijus, tie ir novērtēti korekti (1 p.). 	4
2. uzdevums	Skolēns izpilda vēdera preses muskuļu vingrinājumu (7 p.). Ievēro sākuma stāvokli pirms kustības uzsākšanas – guļus ar muguru uz grīdas, kājas saliekas ceļgalos un pēdas atbalstās pret grīdu (1 p.), rokas taisnas augšā (1 p.). Veicot izelpu, maksimāli sasprindzina vēdera muskuļus un lēnām ceļ uz augšu iegurni krūškurvja virzienā, ceļgalus tuvinot krūtīm, kustības beigās nofiksē pozīciju (2 p.). Patstāvīgi regulē, cik augstu jābūt kājām, lai mugura paliktu pie grīdas (1 p.), zods ir taisni uz priekšu (1 p.). Pabeidz darbību, veicot ieelpu, atgriežas sākuma stāvoklī (1 p.).	7
3. uzdevums	Skolēns izpilda kāju muskulatūras vingrinājumu (7 p.). Sākuma stāvoklī novieto kājas plecu platumā, pirkstgali "skatās" uz priekšu (1 p.), rokas taisnas priekšā (1 p.). Veicot dziļu ieelpu, izpilda pietupieni līdz pusei, kājas tikai nedaudz saliecot (1 p.), papēži paliek pie grīdas (1 p.), ceļi "skatās" uz priekšu (1 p.). Nobeigumā, veicot izelpu, atgriežas sākuma pozīcijā (1 p.), kad kājas iztaisnotas, sasprindzina sēžas muskulatūru (1 p.).	7
4. uzdevums	Skolēns izpilda roku muskulatūras vingrinājumu (6 p.). Pirms kustības uzsākšanas stāv sev piemērotā attālumā no sienas, kājas gurnu platumā (1 p.), abas plaukstas novietotas pie sienas plecu augstumā un plecu platumā, pirksti vērsti pret griestiem (1 p.). Lēnām saliec elkoņus un noliec ķermeni pret sienu, līdz deguns tai gandrīz pieskaras (1 p.), mugura ir taisna (1 p.), elkoņi saliekti 45 grādu leņķī (1 p.). Pabeidzot darbību, lēnām atgriežas sākuma stāvoklī (1 p.).	6
KOPĀ		24

Sports un veselība 7. klasei

Volejbola spēles elementa - apakšējās piespēles – kustību precizitāte

Ieteicamais laiks temata apguvei: 14 –16 mācību stundas, iekļaujot apakšējo piespēli arī volejbola spēlē ar ilgu bumbas izspēli.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Zināšanas	Vēro un saskata klasesbiedra kustību precizitāti volejbola vingrinājumos, izpildot apakšējo piespēli no sāniem.	Izpildot apakšējo piespēli no sāniem, ir virzība no izejas pozīcijas uz sāniem, kā atšķiras pēdu un kāju stāvoklis, kā mainās bumbas lidojums atkarībā no roku stāvokļa.	III	
Veic praktisku procedūru	Izpilda apakšējās piespēles bez pārtraukuma pāri tīklam.	Nostājas volejbolista gatavības stājā, veido ar rokām “spēles dēli”, uzņem bumbu ar apakšdelmiem, ir gatavs turpināt saspēli.		1.
	Demonstrē apakšējo volejbola piespēli no sāniem pa diagonāli.	Nostājas volejbolista gatavības stājā, virzās sāniski pretī bumbai, veido ar rokām “spēles dēli”, uzņem bumbu ar apakšdelmiem, ir gatavs turpināt saspēli.		2.

Pārbaudes darbs

1. uzdevums (4 punkti)

Ievieto dotos vārdus pareizajās vietās tekstā!

Vārdi: iztaisnotas, pleci, pirkstgaliem, apakšdelmiem

Es izspēlēju bumbu ar _____,

virzot _____ rokas pretī bumbai; arī _____ tiek pavirzīti uz priekšu.

Visā kustības norises laikā ķermeņa svars ir uz _____ un ķermeņa augšdaļa ir viegli noliekta uz priekšu.

2. uzdevums (14 punkti)

Demonstrē apakšējās piespēles pāri tīklam bez pārtraukuma.

Izpildes nosacījumi

Bez pārtraukuma izpilda apakšējās piespēles pāri tīklam. Pirms pirmās piespēles bumbu pamest.

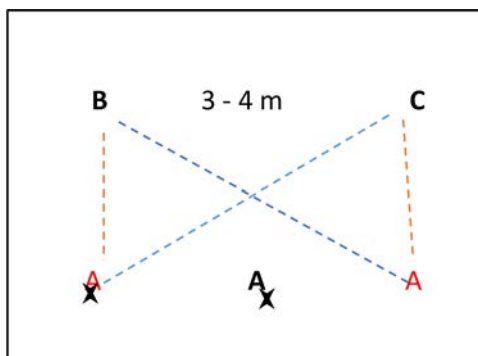
3. uzdevums (10 punkti)

Izpilda augšējo piespēli uz priekšu, apakšējo piespēli no sāniem pa diagonāli.

Izpildes nosacījumi

Dalībnieki izveido grupas ar trijiem spēlētājiem – A, B, C. Spēlētāji B un C nostājas uz vienas līnijas 3–4 metru attālumā, spēlētājs A nostājas tā, lai veidotos vienādmalu trijstūris. B dod taisnvirziena augšējo piespēli A, kurš pārvietojas ar pielikšanas soļiem sānis, apstājas un atspēlē apakšējo piespēli pa diagonāli spēlētājam C, kurš dod taisnvirziena augšējo piespēli dalībniekam A, kurš ir mainījis pozīciju un atdod diagonālu apakšējo piespēli spēlētājam B, un tūlīt maina pozīciju ar pielikšanas soļiem.

Spēlētāji B un C piespēlē tā, lai A būtu jāizdara apakšējā piespēle.

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	Tekstā par katru pareizi ievietotu vārdu (1 p.).	4
2.	<p>Gatavības stāja (4 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - ķermeņa augšdaļa viegli noliekta uz priekšu (1 p.); - rokas plecu platumā, nedaudz paceltas no ķermeņa (1 p.); - kājas plecu platumā, ceļi viegli saliekti (1 p.); - ķermeņa svars uz pirkstgaliem (1 p.). <p>“Spēles dēļa” veidošana (2 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - veic kustību zem bumbas, saliekot kopā iztaisnotas rokas (1 p.); - ieliek plaukstas vienu otrā tā, lai īkšķi atrastos blakus (1 p.); - iztaisno ceļus, virzot rokas un plecus uz priekšu (2 p.). <p>Roku un plecu virzīšana uz priekšu (4 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - pagriež plaukstu locītavas nedaudz uz leju (1 p.); - pabeidz kustību pret bumbu (1 p.); - saliec ceļus (1 p.); - novieto pēdas gurnu platumā, gandrīz paralēli (1 p.). <p>Bumbas uzņemšana ar apakšdelmiem (2 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - viegli iztaisno ceļus, rokas un plecus nedaudz pavirza uz priekšu, ķermeņa augšdaļai paliekot noliekta uz priekšu (1 p.); - ar iztaisnošanās kustību izspēlē bumbu uz priekšu ar abiem apakšdelmiem (1 p.). <p>Gatavība turpināt spēli (2 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - turpina iztaisnoties (1 p.); - ir gatavs turpināt spēli (1 p.). 	14
3.	<p>Gatavības stāja, virzīšanās pretī bumbai (2 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - gatavības stāja (1 p.); - no gatavības stājas sāniski virzīties pretī bumbai (1 p.). <p>“Spēles dēļa” veidošana (4 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - solis pa kreisi, vienlaikus sakļaut rokas (1 p.); - saliekt ceļus (1 p.); - pacelt kreiso/labo plecu, rokas pagriezt slīpi, izveidot “spēles dēli” (1 p.); - plaukstu locītavas noliekt uz leju (1 p.). <p>Mīksti izspēlēt bumbu (2 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - ceļus un gurnus nedaudz iztaisnot, plecus pavirzīt uz priekšu un rokas pavērst bumbas virzienā (1 p.); - mīksti izspēlēt bumbu ar slīpi vērstiem apakšdelmiem (1 p.). <p>Gatavība turpināt spēli (2 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - turpināt iztaisnoties (1 p.); - būt gatavam turpināt spēli (1 p.). 	10
KOPĀ:		28

Sports un veselība 8. klasei

Vienspēles (tīkla spēles): galda teniss

Ieteicamais laiks temata apguvei: 14–16 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)	SOLO	Uzd. nr.
Izpratne	Vēro, analizē un novērtē klasesbiedru prasmes galda tenisa vingrinājumos pēc šādiem kritērijiem.	Vēro un saskata klasesbiedra demonstrēto prasmi – turēt galda tenisa raketi.	III	1.
Veic praktisku procedūru	Demonstrē galda tenisa vingrinājumos taisnos sitienus pa taisni un diagonāli ar raketes labo un kreiso pusi.	Demonstrē galda tenisa vingrinājumos taisnos sitienus pa taisni un diagonāli ar raketes labo un kreiso pusi.	Nav	2.
	Demonstrē paša izvēlēto galda tenisa servi, kas atbilst galda tenisa noteikumiem.	Demonstrē paša izvēlēto galda tenisa servi, kas atbilst galda tenisa noteikumiem.	Nav	3.

Pārbaudes darbs

1. uzdevums (4 punkti)

Vēro, analizē un novērtē klasesbiedru prasmes – sitienu izpildi galda tenisa vingrinājumos pēc šādiem kritērijiem.

Izmantojot kritērijus, dalībnieks C novērtē dalībnieka B izpildījumu:

1. dalībnieks sitienus izpilda no labās un kreisās puses jostas vietas augstumā;
2. roka (ar raketī) turpina kustību bumbiņas lidojuma virzienā.

Pēc šādiem pašiem kritērijiem dalībnieks A vēro dalībnieka C sitienu izpildi un dalībnieks B vēro dalībnieka A izpildījumu.

Izpildes nosacījumi

Dalībnieki izveido grupas ar trijiem spēlētājiem – A, B, C. A un B savstarpēji izpilda taisnos sitienus pa taisni un diagonāli ar raketes labo un kreiso pusi, C vēro B dalībnieka izpildījumu, tālāk saspēli veic B un C, A novēro C, visbeidzot, saspēli veic C un A, B novēro A.

Ieteikumi novērotājiem: katrā saspēles reizē novēro tikai vienu prasmes kritēriju, piemēram, turēt galda tenisa raketī.

Novērtējuma rezultāti

Dalībnieka vārds _____	+	-	Piezīmes
Sitieni tiek izpildīti no labās un kreisās puses jostas vietas augstumā.			

2. uzdevums (11 punkti)

Demonstrē galda tenisa vingrinājumos taisnos sitienus pa taisni un diagonāli ar raketes labo un kreiso pusi.

3. uzdevums (10 punkti)

Demonstrē paša izvēlēto galda tenisa servi, kas atbilst galda tenisa noteikumiem.

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1. uzdevums	<p>Saskata un spēj novērtēt, ka klasesbiedrs sitienu izpildīta no labās un kreisās puses jostas vietas augstumā, roka (ar raketī) turpina kustību bumbiņas lidojuma virzienā (4 p.).</p> <p>Saskata un spēj novērtēt, ka klasesbiedrs sitienu izpildīta no labās un kreisās puses, roka (ar raketī) turpina kustību bumbiņas lidojuma virzienā (3 p.).</p> <p>Saskata un spēj novērtēt, ka klasesbiedrs sitienu izpildīta no labās un kreisās puses, rokas darbību nenovērtē (2 p.).</p> <p>Saskata un spēj novērtēt, ka klasesbiedrs izpilda sitienu, rokas darbību nenovērtē (1 p.).</p>	4
2. uzdevums	<p>1. Raketes turēšana (3 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - īkšķis un rādītājpirksts novietots gandrīz paralēli abās raketes pusēs (1 p.); - pārējie trīs pirksti tiek izmantoti, lai satvertu raketī tā, lai tā ērti "sēdētu" rokā (1 p.); - rakete ir spēlētāja rokas pagarinājums (1 p.). <p>2. Spēlētāja stāja (3 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - sākuma fāzē: ķermenis nedaudz noliekts uz priekšu, kājas ieliekta ceļos, ķermeņa svars vienmērīgi sadalīts uz abām kājām (1 p.); - roka, kura tur raketī, ir saliekta elkonī un atrodas ķermeņa priekšā (1 p.); - pārvietojas atbilstoši bumbiņas lidojuma virzienam (1 p.). <p>3. Sitienu izpilde (5 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - no labās un kreisās puses jostas vietas augstumā (1 p.); - roka (ar raketī) turpina kustību bumbiņas lidojuma virzienā (1 p.); - bumbiņa sekmīgi tiek uztverta (1 p.); - izpildīts mērķtiecīgs (uz noteiktu vietu) sitiens (1 p.); - bumbiņa noturas spēlē (1 p.). 	11
3. uzdevums	<p>1. Roku darbības (4 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - bumbiņa brīvi guļ uz servētāja nekustīgas brīvas rokas atvērtā plaukstā (1 p.); - bumbiņu pamet uz augšu, neiegriežot to gandrīz vertikāli (1 p.); - tā paceļas vismaz 16 cm augstumā (1 p.); - krītot lejā, līdz sitienam nekam nepieskaras (1 p.). <p>2. Spēlētāja stāja (1 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - sākuma stāvoklī ar sānu pret tenisa galda gala līniju (1 p.). <p>3. Sānu serves izpildes veids (4 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - ar atvirzītu labo roku izpilda sitienu pa bumbiņas sānu (1 p.); - bumbiņa vispirms skar viņa spēles galda virsmu (1 p.); - tā pārlido pāri tīkliņam (1 p.); - pieskaras pieņēmēja spēles galda virsmai (1 p.). 	10
KOPĀ:		25

Sports un veselība vidusskolas pamatkursam

Kustību māksla un fiziskās aktivitātes telpā: Stāsts dejā

Ieteicamais laiks temata apguvei: 14–16 mācību stundas.

Pārbaudes darba izpildes laiks: 40 minūtes.

Pārbaudes darba saturs

SR grupas	Sasniedzamais rezultāts	Indikators (ko mēra uzdevums)
Izpratne	Izprot, kas ir mākslinieciskās darbības posmi, dejas kompozīcija un tehniskais izpildījums un tēls.	Dejas ieceres radīšanā un idejā iekļauj zīmējumu maiņu un precizitāti, muzikālā materiāla izvēli un atbilstību, kustību tehnisko kvalitāti un tēla atbilstību.
Veic praktisku procedūru	Izpilda iepriekš apgūtos tautas deju, mūsdienu deju soļus un vingrošanas elementus.	–
Prasmes	Grupas ietvaros sadarbojas dejas sagatavošanā un demonstrējumā.	Sadarbojas un uzņemas atbildību par procesu, kopā veidojot dejas priekšnesumu.
Kompleksas situācijas	Mērķtiecīgi un elastīgi izmanto iepriekš apgūtos deju soļus un elementus, sadarbojoties ar citiem, rada ideju, izstrādā tās īstenošanas fāzes un demonstrē jauno produktu – deju.	Savieno tautas deju, mūsdienu deju soļus, veido ķermeņa plastiku (ķermeņa viļņus, šūpoles, griezienus) atbilstoši dejas raksturam.

Pārbaudes darbs

1. uzdevums (20 punktu)

Demonstrē grupas dalībnieku sadarbībā izveidotu dejas priekšnesumu "Sapnis skolas ballē".

Vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
	<p>Mākslinieciskais izpildījums un rakstura atklājums (10 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - žestu amplitūda ir liela (2 p.); - žestu amplitūda ir neliela (1 p.); - brīvi pārvalda deju (2 p.); - skatās citu dalībnieku izpildījumu un seko tam (1 p.); - izprot dejas tēlu un ideju visas dejas laikā (2 p.); - dejas laikā uz noguruma fona zūd izpratne par dejas tēlu un ideju (1 p.). <p>Atbilstoši tēla raksturam veido ķermeņa plastiku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mērķtiecīgi lieto dažādus ķermeņa plastikas elementus (pozas, mīmika, ķermeņa viļņus, griezienus) (2 p.); - lieto dažus ķermeņa plastikas elementus (pozas, mīmika, ķermeņa viļņus, griezienus), lai raksturotu savu tēlu (1 p.); - darbojas partnerībā, saspēlē, lai atbalstītu citu dalībnieku visas dejas laikā (2 p.); - partnerībā, saspēlē neatbalsta citu dalībnieku, deju individuāli (1 p.). 	10
	<p>Dejas horeogrāfiskā teksta precizitāte (4 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - visa dejas laikā ievēro dejas zīmējuma veidošanas precizitāti (līdzināšanās, distances un intervāla saglabāšana līnijās, apļos un citos zīmējumos) (2 p.); - dejas laikā pazūd dejas zīmējuma veidošanas precizitāte (līdzināšanās, distances un intervāla saglabāšana līnijās, apļos un citos zīmējumos) (1 p.); - dejas pamatsoļi (tautas deju, moderno deju) tiek izpildīti precīzi (2 p.); - dejas pamatsoļu (tautas deju, moderno deju) izpildījums sajūk, tie netiek izpildīti precīzi (1 p.). 	4
	<p>Izpildījuma muzikalitāte (2 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - ritma un tempa izjūta visas dejas laikā (2 p.); - reizēm nav ritma un tempa izjūtas dejas laikā (1 p.). 	2
	<p>Sadarbojas grupā un uzņemas atbildību par procesu, kopā veidojot deju atbilstoši tematikai (4 p.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktīvi iesaistās grupas darbā, pieņem citu dalībnieku piedāvājumus kopīgai un sava tēla darbībai dejā tās sagatavošanas procesā un demonstrējumā, izsaka piedāvājumus citu tēlu darbībai, atrisina konfliktus (4 p.); - aktīvi iesaistās grupas darbā, pieņem citu dalībnieku piedāvājumus dejas sagatavošanas procesā un demonstrējumā (3 p.); - iesaistās grupas darbā, pieņem citu dalībnieku piedāvājumus kopīgai darbībai etīdes sagatavošanā un demonstrējumā (2 p.); - piedalās grupas darbā (1 p.). 	4
KOPĀ:		20